

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó máxodik szombatján. Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatali jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az Országos Szövetség elnökségéhez kell intézni; a levél az előfizetések a hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: Az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., BAKÓCSI-ÚT 38. Telefon 90—33.</p>	<p>Előfizetői ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.</p>
---	--	--

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21., II., 24.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr, tűzoltóaktanya.

Segélyzőpénztárunk újra éled.

A belügyminiszter urnak egy, az Első Magyar Általános Biztosító Társasághoz intézett, alább olvasható leirata értelmében a biztosító intézetek császárijubileumi alapítványa fizetőképességét ismét visszanyerte. A tűzoltás közben sérülést szenvedett, avagy munkaképtelenné vált tűzoltók és illetve a tűzoltás közben kapott sérülés következtében elhalt tűzoltók családtagjainak a segélyezése ennél fogva a biztosító társaságok alapja terhére újra megindítható.

Segélyzőpénztárunkra nézve nagy megkönnyebbülést jelent ez, mert az alapnak, négy éven át nélkülözött kamatai, felhasználhatás céljából, így újból rendelkezésre állanak.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kebelében megalakult s működését 1896-ban megkezdő segélyzőpénztár ugyanis fennállásának 16-ik évében került először abba a kissé nyomasztó helyzetbe, hogy a kiutalt segélyösszegeket kizárólag a saját vagyona terhére folyósítsa. Tizenhat éven keresztül, vagyis 1912-ig az e címen esedékessé vált összegek nagyobb részének más biztos fedezete is volt. Hogy ezt számszerűleg még világosabbá tegyük, csak néhány adatot kell idéznünk.

A segélyzőpénztárnál biztosított tűzoltótestületeknek közel 40 ezer tagja után (1896—1912-ig) 916 sérülési esetet jelentettek be. Az előfordult 916 esetből folyólag, illetve ugyanennyi tűznél megsérült tag számára kifizettetett

44.529 korona 60 fillér. Ez összegből azonban magát a pénztárt csak 6709 K és 60 fillér terhelte, míg 37.820 korona a biztosítótársasági 10 ezer forintos, illetve 20 ezer koronás jubileumi alapítvány kamatjövendelmében talált fedezetet. Segélyzőpénztárunk ilykép maga is igen jelentékeny állandó segítséget élvezett a fenti alapítvány révén. Ami egyben magyarozatát adja annak is, hogy miként volt képes — dacára azoknak a mostoha viszonyoknak, melyeket a szegedi nagygyűlésen elnök urunk is szóvátett és amelyekben a pénztár ugyszólván még ma is leledzik — annyira tekintélyes tőkére tenni szert. A legutolsó, 1915—1916. évi zárszámadás adatai szerint az Országos Tűzoltó-Szövetség Segélyző Pénztárának bevétele 38.942 korona 8 fillért tett ki, de ezenkívül értékpapirokban még külön 167.000 koronája is van. Holott még mindig *másfélezer* az olyan tagtestületünk, amelynek parancsnoksága — mint elnökünk mondta Szegeden — „nem tudja, vagy nem akarja belátni, hogy elenyészőleg csekély (fejenként 20 filléres) befizetéssel milyen kedvező viszontszolgáltatást biztosíthatna magának.“

Amíg azonban a tagszaporulat még most is lassu (1905-ben, a pénztár tizéves fennállásakor, 406 testület 19.885 taggal, 1911-ben pedig 936 testület 38.357 taggal szerepelt), az előforduló balesetek száma annál gyorsabb tempóban kezd emelkedni. 1909-ben még csak 93 volt a bejelentett esetek száma,

1910-ben már 104, 1911-ben pedig egyszerre 143-ra szökkent fel, úgy hogy az ehhez képest folyósított segélyek folyton fokozódó végösszege egy szép napon az alapítvány kamatjövendelmét teljesen kimerítette; elannyira, hogy 1912-ben már más alapból felvett előleggel tudott csak a vele szemben támasztott követeléseknek eleget tenni.

A belügyminiszterium figyelmeztetésére (mert az alapítvány kezelését a miniszterium számvevősége tartja nyilván) az Első Magyar Biztosító Társaság ekkor, minden különben tanusítani szokott legnagyobb előzékenysége dacára kénytelen volt, nehogy a tőkéhez kelljen nyulni, azt határozni el, hogy csak a folyó kiadások (postaköltségek) fedezésére fog szoritkozni, ellenben magát a segélyösszegek átutalását, illetőleg ezen összegeknek segélyző pénztárunk számára való folyósítását néhány évig szünetelteti.

Igy történt aztán, hogy 1912-től a folyó év elejéig, vagyis négy teljes éven keresztül, a biztosító társasági alapítvány kamatai hiányában, egészen a maga erejére volt utalva segélyző-pénztárunk, illetve az elbírált esetek után megszavazott segélyösszegeket kizárólag a saját pénztárából kellett fedeznie. És bár a háború oly nagy számban szólította fegyverbe a tűzoltótestületek tagjait, hogy néhol csak maga az elnök, vagy egyedül a parancsnok maradt odahaza és dacára annak, hogy nemcsak a biztosított tagok száma apadt 24.590-el időközben, hanem maguk a bejelentő tagtestületek száma is csökkent 565 testülettel: a megszokott támogatás elmaradása, illetve szünetelése annyira érezhető sullyal nehezedett a segélyző-pénztárra, hogy az elnökség már 1914-ben fölterjesztéssel látta jónak élni, a kamatok átutalásában beállott szünet megrövidítését kérván.

E kérelemnek adott most helyet a belügyminiszter. A más alapból vett előleg ugyanis időközben teljesen törlesztetett, az alapítvány fizetőképessége ismét helyreállt s ezzel bekövetkezett az a segélyzőpénztárunkra nézve kedvező régi állapot, amelyben a biztosító társaságok alapítványának ka-

matai újra rendelkezésére állanak. Segélyzőpénztárunk tehát csakugyan újra éled.

Jó ómennek kívánjuk tekinteni, hogy az 1917-ik esztendő egy ilyen, a háború előtti kedvezőbb állapotba való visszaökkenéssel veszi kezdetét. Talán a világháború tartamát is megelégteli végre a minket is kiéheztetni, letörni akaró, gonosz harckeverő, Anglia? Talán ez év folyamán a most még mindig teljes erővel dúló, ádáz harcok fergetegéből szintén visszazökkenünk a békés idők enyhébb küzdelmésekkel telehintett rendes folyásába.

Adná Isten, hogy úgy legyen!

— **Védnökünk köszönő távirata.** Méltóságos gróf Széchényi Viktor urnak, mint a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökének.

Az Országos Szövetség elnöksége nevében hozzám intézett üdvözlét és a szívélyes jókívánatokért fogadják legbensőbb hálás köszönetemet. Mindnyájukat üdvözölve

József főherceg,
vezérezredes.

— **A belügyminiszter 137.203/1914—IX. számú leirata:**

A tűzoltás közben sérülést szenvedett, vagy munkaképtelenné vált tűzoltók, illetve tűzoltás közben szenvedett sérülés következtében elhalt tűzoltók családtagjainak segélyezésére létesített 10.000 forintos, azaz húszezer koronás alapítvány kamatjövendelmé az adott segélyek következtében teljesen felhasználott, sőt az 1912. évben az alapítvány folyó kiadásait már más alapokból felvett előleggel volt csak képes fedezni.

Ennélfogva az alapból való segélyezések az előleg törlesztéséig, illetőleg az alapfizetőképességének helyreállításáig egyelőre szüneteltettek.

Mint hogy az előleg időközben teljesen törlesztetett, illetőleg az alapfizetőképessége ismét helyreállott: a segélyezés újra megindítható.

Felkérem tehát az Első Magyar Általános Biztosító Társaságot, hogy az újból való segélyezésekre vonatkozó javaslatát a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség útján megtenni sziveskedjék.

Budapest, 1916. évi december 6-án.

A miniszter rendeletéből:
Kampis s. k.,
miniszteri tanácsos.

HIVATALOS RÉSZ.

163.
1917. szám.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Elnöksége f. évi március hó 31-én d. u. 5 órakor ülést tart, melyet megelőzőleg d. u. 4-kor a székesfővárosi tűzoltóság Orczy-uti gyakorlóterén Dittrich József és Szilvay Kornél robbanás ellen biztosító „Sildit“ jelű és nevű szabadalmazott szerkezetüknek, egy tűzpróba keretében, gyakorlati bemutatása fog megtörténni.

Budapesten, 1917 március 9-én.

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

* * *

A tűzpróba sorrendje: I. Benzinnel töltött vasuti tartánykoesi: egyik oldalon a szokásos leeresztő csappal, másik oldalon a „Sildit“ biztonsági leeresztő csappal ellátva. Mindkettő nyitva felejtett csapon át tüzet fog. A könnyen gyulló folyadék meggyújtás után lángba borul. Amíg a rendes leeresztő csap el nem zárható, a folyadék utánfolyása mindinkább növeli a tüzet és el nem oltható, addig a „Sildit“ csap 60° hőség mellett már lezárja az utánfolyást, ezzel a tűz további terjedését önműködően meggátolja. A már kiömlött folyadék elégése után a tűz elalszik. — II. a) Automobil rendes felszerelésű csappal; b) Automobil „Sildit“ biztonsági csappal. Mindkettő a leggyakoribb Carburator kigyulladásálya folytán égni kezd. Itt ugyanazon hatás észlelhető, mint az I. alatt, mert a „Sildit“ csap ugyanolyan, csak más alakkal bír. Míg a rendes csappal felszerelt automobil a benzin folytonos utánfolyása miatt lángba borul, addig a „Sildit“ csap önműködően zár, az utánfolyás megszűnik és a kis terjedelmű tűz eloltható. — III. a) Benzinnel töltött kis bádogedény rendes leeresztő csappal; b) Ugyanolyan edény „Sildit“ csappal kisebb alakban. Mindkettő nyitott csap mellett meggyújtatik. — IV. Egy benzinnel telt tartány égő farakásra helyezve, a robbanó gőzök elvezetésére szolgáló „Sildit“ biztosító szerkezettel ellátva. A tartányban fejlődő gőzök rohamos nyomásnövekedése a tartányt szétvetné, ha a gőzök elvezetéséről nem gondoskodnánk. Ezt van hivatva elősegíteni a „Sildit“ biztonsági szerkezet, mely ugyanazon elvi alapon, de más kivitelben készül, mint az I., II., III. esetben és más a rendeltetése is. A „Sildit“ berendezés 60° hőnél kiolvad és a gázokat elvezető csövet megnyitja. A gázok indifferens helyre vezetve veszélyt nem okoznak. — V. a) Oxygen tartalmu vaspalack rendszeren használt kivitelben. b) Ugyanolyan vaspalack „Sildit“ robbanás ellen biztosító szerkezettel ellátva. Mindkettő a robbanásig felhevítették. Itt a „Sildit“ szerkezet egészen különleges formában nyer alkalmazást. A palackban fejlődő gázok a kiolvadt nyíláson át meggyulladva nyugodtan égnek el, de a palackor szét nem vetik.

A Magyar Tűzoltótisztek Orsz. Egyesülete Dittrich József és Szilvay Kornél „Sildit“ találmányának gyakorlati bemutatása napján, vagyis március 31-én, szombaton este 7 órakor, az Opera vendéglő külön helyiségében (VI., Andrássy-ut 25) a két feltaláló és constructeur tagtárs tiszteletére, társasvacsorát rendez.

103.
1917. szám.

Egy felterjesztés.

Nagyméltóságu Miniszter Úr!

Azok a hadbavonult tűzoltótisztek, kik a hadsereg kötelékében jelenleg mint tartalékos vagy népfőlkelő tisztek teljesítenek szolgálatot, ismételten azon kérdéssel fordulnak a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Elnökségéhez, hogy vajjon tűzoltószolgálati érmeiket — mint katonák — viselhetik-e? tekintve azt, hogy az érmeek szalagja nemzetiszínű.

A tűzoltói szolgálati érmeek adományozása 104.848/902. számú belügyminiszteri rendeleten alapul s ezek a szolgálati érmeek olyan tűzoltóknak adományoztatnak, kik vállalt nemes és humánus kötelességüket V—XXX éven át hűségesen, önzetlenül és buzgón teljesítették.

A magyar tűzoltóságnak áldásos hivatását Ő Felsége, néhai I. Ferencz József is méltányolta akkor, amikor Gödöllőn, 1911. évi május hó 27-én kelt legfelsőbb elhatározásával a tűzoltás és mentés terén kifejtett 25-éves szakadatlan és ernyedetlen tevékenység jutalmazására díszéremet alapított.

Midőn a magyar tűzoltóságnak megbecsülhetetlen tevékenységét a magyar király is elismerte, a tűzoltói szolgálati érem viselése ellen, reméljük, a hadvezetőség sem emelhet kifogást.

Ennélfogva felkérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék oly értelmű rendeletet kibocsátani, mely a hadbavonult tűzoltóknak és tűzoltótiszteknek az érem viselésére vonatkozó aggályát eloszlatja.

Nagyrabecsülésünk kifejezése mellett maradtunk Nagyméltóságodnak

Budapesten, 1917 február 15-én

mély tisztelettel:

Gróf Széchenyi Viktor,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Felhívás

a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Győrött tartandó kerületi tűzoltó-szaktanfolyamának látogatására.

102.
1917. sz.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség a nagyméltóságu m. kir. belügyminisztériumnak 1903. évi 8840 b/III. számú rendeletével nyert megítélt megbízatása alapján a folyó év június havában Győrött tűzoltószaktanfolyamot kíván rendezni, alkalmat és módot akarván nyújtani ezáltal a tűzrendészet és tűzoltás iránt érdeklődőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképzést nyerjenek s a tűzoltó-testületek szervezéséhez, azok szakszerű vezetéséhez és a tűzrendészet kezeléséhez megkívántató alapismereteket megszerezhessek.

Felkérjük tehát hazánk városait, nagy- és községeit, a tűzoltóságokat, bajtársainkat s mindazokat, kik az emberbaráti szeretet szolgálatában álló nemes intézményünk iránt érdeklődnek, hogy a folyó évi június 11-től június 24-ig Győrött tartandó kerületi tűzoltószaktanfolyamra minél nagyobb számban jelentkezzenek, s használják fel az ezen szakmában való kiképzetésükre kínálkozó kedvező alkalmat.

Kellő tájékoztatás céljából a következőket közöljük:

Tanfolyamhallgató lehet minden 18—42 éves, feddhetlen előéletű, ép testtel bíró férfi. Mégis tekintve azt, hogy a tanfolyam elsődrendű célja, hogy a tűzoltóügyi állás betöltésére mindenben alkalmas erőket neveljen, kívánatos az, hogy a tanfolyamra általános műveltséggel — lehetőleg érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró, kellő társadalmi állást betöltő, katonaviselt egyének küldessenek ki. A tanfolyam vezetősége azonban e képesítések nélküli jelentkezőket is felveheti.

A tanfolyam f. évi június hó 11-én kezdődik, a jelentkezők azonban kötelesek már június 10-én délután, Győrött, a tanfolyamparancsnokságnál az egyenruha, felszerelés átvétele és az elhelyezés, beosztás eszközölhetése végett jelentkezni.

A tanfolyam utolsó napján az Országos Tűzoltó-Szövetség kiküldöttje s a vármegyei tűzoltószövetségek és hatóságok megbízottai jelenlétében, úgy az elméleti, mint a gyakorlati részből befejező vizsgálatot tartatnak.

A látogatási bizonyítványban feltüntetjük, hogy az illető tanfolyamhallgató a tanfolyam ideje alatt tartott előadásokat és gyakorlatokat a megállapított tanterv szerint miként látogatta.

Ez azonban még minősítést nem képez, hanem arra jogosít, hogy érettségi vagy ezzel egyenrangú alapképesítés esetén a **tűzrendészeti tanfolyamnak** — mely megfelelő időközökben Budapesten tartatik — hallgatójaul jelentkezvén, ez alapon majdan az illető községi parancsnoki állást tölthessen be.

Jelentkezés, feltételek és kedvezmények:

A részvételben való írásbeli jelentkezés határideje 1917. évi április hó 30-ika. Az ezen határidőn túl jelentkezők sem utazási, sem pedig elszállásolási kedvezményre nem tarthatnak igényt. A jelentkezés a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségéhez (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38) intézendő.

A jelentkezők a tanfolyam ideje alatt úgy a gyakorlatokon, mint szolgálatban a szabályszerű egyenruhát tartoznak viselni.

A jelentkező tartozik az őt kiküldő hatóság, testület, vállalat vagy magánszemély által kiállított s kiküldését igazoló okmányát bemutatni, melyen egyuttal az is feltüntetendő, hogy a jelentkező a kiküldő részéről részese-e anyagi támogatásban s mily összegű az? Megjegyezzük, hogy az eddigi tapasztalat szerint nem mutatkozik kívánatosnak, hogy ez az összeg az Országos Tűzoltó-Szövetség ösztöndíjánál nagyobb legyen.

Ugy az elméleti előadások és gyakorlatok megszakítás nélküli látogatása, valamint a szolgálatnak tervszerinti pontos megtartása szigorúan kötelező. Az ez ellen vétők látogatási igazolványt nem kapnak. A hallgatók a jelentkezés napjától a záróvizsgálatig katonai fegyelem alatt állanak.

Akik a tanfolyamot végighallgatják, látogatási igazolványt kapnak, melyet a nagyméltóságú belügyminiszter ur által a tanfolyamhoz esetleg kirendelt miniszteri biztos, valamint a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kiküldöttjeinek ellenjegyzésével és a szakelőadók aláírásával látunk el.

Tandíjat vagy beiratási díjat senki sem fizet, mivel a tanfolyam teljesen díjmentes, sőt az egyenruha, eszközök és szerelvények is díjtalanul állanak rendelkezésre.

A tanfolyamhallgatók tűzoltóviségek és szertárak, gyártelepek megtekintése, esetleges szakszerű próbákön és kísérleteken való megjelenés, színház és más középületek tűzrendészeti berendezésének tanulmányozása által tapasztalataikat gazdagítják.

Órszolgálatra is beosztatnak, hogy így az előfordulható tüzesetek alkalmából a vész helyére kivonulva, a tényleges szolgálatot is tanulmányozhassák.

Hogy pedig a kevésbé tehetős községek vagy testületek kiküldöttjének is lehetővé tegyünk a tanfolyam látogatását, a tanfolyamhallgatóknak a szövetség költségén leendő csoportos elhelyezéséről is gondoskodunk. Az ingyenes elszállásolásban részesülni óhajtók ebbeli igényüket az írásbeli jelentkezéssel egyidejűleg, tehát legkésőbb május 20-ig tartoznak a szövetség elnökségénél bejelenteni.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kötelekébe tartozó tűzoltótestületek tagjai részére 5, egyenként 40 koronás ösztöndíjat tűzött ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaviselt pályázók előnyben részesülnek. Az erre vonatkozó bélyegmentes kérvények az illetékes tűzoltóparancsnokság útján legkésőbb május hó 20-ig nyújtandó be a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségéhez (Budapest, Rákóczi-ut 38).

A féláru jeggyel nem bíró tanfolyamhallgatók a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur 1889. évi május hó 19-én kelt 29224/VI. sz. engedélyével az oda- és visszautazás alkalmával a magyar államvasutak vonalain abban a kedvezményben részesülnek, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága által kiállítandó igazolványok alapján a legközelebb eső vasuti állomásról és vissza való egyszeri utazás alkalmával a magyar királyi államvasutak vonalain a személyes gyorsvonatok II. osztályát a III. osztályu jeggyel használhatják. E vasuti kedvezményben csak azok részesülnek, kik legkésőbbben május 20-ig bejelentik azt is, hogy melyik állomásból kiindulólag, mely legrövidebb vasuti irányt kívánják igénybe venni.

Tanterv.

Elméleti rész (előadásnaponta 7—10-ig):

Tűzoltóságok szervezése és felszerelése. A fecskendő alkatrészei. Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világító-eszközök. Tűzoltószerke gondozása és működési zavarai. A tűzoltószertár és berendezése. Vizszerzés. Tűzjelzés. Takarmányraktározás. Tűzoltás jogrendszere. Az építkezés elemei. Tűzrendészeti vizsgálatok és eljárások. Megelőző tűzrendészet. Tűzoltás (taktika). Első segély baleseteknél.

Gyakorlati rész (gyakorlat naponta 3—7-ig):

Rendgyakorlatok. Szerek gyakorlati ismeretése. Fecskendőszerezés. Mászó- és mentőgyakorlatok. Támadás és vezénylés.

Kelt Budapesten, 1917. február hó 15-én.

A Magyar Orsz. Tűzoltószövetség elnöksége:

Gróf Széchényi Viktor s. k., Dr. Óvári Ferenc s. k.,
elnök. alelnök.

Kuhárszky László s. k.,
titkár.

* Védnökünk fenséges hitvese, Augustia főhercegasszony, mikor december 28-án, a palotahölgyek kíséretében, átnyújtották királynénak a koronázási ruháját, beszédet is intézett Zita királynőhöz s beszédében az alábbi megörökítésre méltó szavakat mondotta:

„... De nemek egy mulandó ruha átadására jöttem el oh királyné; elhoztam ime egy egészen más kincset is, amelyet évek során át őriztem. Egy kincset, amelyhez hasonló nincs; vedd át ezennel azt: az egész nemzet végtelen szeretetét. Vedd át a hagyományos arany magyar szívet s zárjad azt a Te szivedbe is oh ifju királyné és légy jó hozzájuk. Én megtanultam szeretni és becsülni ezeket a hű magyarokat a mostani nehéz időkben; én szeretem őket hibájukkal és erényeikkel egyetemben, mint ahogy csak anya a gyermekét szeretheti; én úgy gondoskodtam férjéről és fiuról, akik a harcmezőn vannak, mint az ország minden asszonya: én velük szenvedtem és velük örvendeztem.“

* József Ferenc főherceg, védnökünk fia, mint a 7-ik huszárezred főhadnagya, legfelsőbb elismerésben részesült.

* A koronázási menetben a király előtt Magyarország zászlaját szövetségünk elnöke gróf Széchényi Viktor, a székesfővárosét pedig dr. Harrer Ferenc vitte, ki a tanácsban egyebek közt a tűzoltói ügyeknek is referense.

* Ritka családi ünnepély. Ritka bensőséges családi ünnepély folyt le január 29-én, Fejér vármegye Vereb községében. Ezen a napon töltötte be id. verebi Vég h János verebi földbirtokos munkás életének századik évét, még pedig — ami még nagyobb ritkaság — viszonylag jó egészségben és szellemi képességeinek teljes birtokában. Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári megyéspüspök vasárnap délelőtt megjelent a Vég-családnál és a kastély nagy társalgójában felállított rögtönzött oltárnál szentmisét tartott s gyönyörű prédikációt mondott. Mise után küldöttségek jelentek meg az ünnepelt előtt. A küldöttségeket Vida Pál, Szűts Károly és Fehér Gyula ref. lelkész vezette. Az ünnepelt édesatyja verebi Vég h István földbirtokosnak, a fehérvármegyei tűzoltószövetség elnökének, aki közel negyven év óta igen lelkes, és tevékeny tagja, s évtizedek óta parancsnoka a verebi tűzoltótestületnek.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző-pénztára

napi 1—3 korona segélyt, teljes munkaképtelenségénél 1000 koronáig terjedhető segélyt ad

a segélyző pénztárba belépett testületek ama tagjainak, kik szolgálat közben tűzvésznel, gyakorlatoknál vagy egyéb szolgálati kirendeltség alkalmával, milyen árviz, házomlás, földrengés, robbanás stb. sérülést szenvedtek vagy betegségbe estek s ezek folytán keresetképtelenné lettek, valamint ama tűzoltók hátramaradottainak, kik tűzoltói működés közben vagy ennek folytán életüket veszítették.

Tag lehet minden tűzoltóság, amely az országos tűzoltószövetségbe akár a vármegyei tűzoltószövetség útján, akár közvetlenül belépett.

Tagsági díj évenként és fejenként 20 fillér.

A balesetet a testület a baleset napjától számított 20 nap alatt tartozik az elnökségnek bejelenteni.

— A honvédelmi miniszter 422.454/916. sz. a. leirata a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnek Budapesten:

Mult évi december 15-én kelt 797. számú megkeresésére van szerencsém értesíteni, hogy a háború befejeztével rendelkezésre jutó tűzoltószeres (autók) értékesítése tárgyában előadott kérelme előjegyzésbe vétetett.

A fővárosi tűzoltólegénység fizetési és szolgálati viszonyának rendezése.

A fővárosi törvényhatóság 1916 június 21-én tartott közgyűlésében alkotott szabályrendeletével rendezte a tűzoltólegénység fizetését és részben szolgálati viszonyait. Az eddigi fizetési rendszer nemcsak, hogy kevés javadalmazást biztosított a tűzoltólegénységnek (900 K fizetés és 320 K lakáspénz, fokozatosan emelve 1900 K fizetésre és 600 K lakáspénzre), hanem ennek a rendszernek olyan fogyatékosságai is voltak, amelyek a tűzoltói szolgálatot nem tették vonzóvá s ennek következménye, hogy a tűzoltólegénység az 1908-ban megállapított létszámon állandóan alul van, az újoncok pedig nagyon gyakran váltakoznak, egyszóval nem lehet megfelelő személyzetet nevelni és megtartani.

A főváros már 1914-ben tervezte a fizetésrendezést, de a közbejött háború megakasztotta annak keresztülvitelét. Minthogy azonban éppen a háború folytán a javadalmazás elégtelensége mindjobban érezhetővé vált s a főváros altiszti és szolgaszemélyzete érdekében a fizetések javítottak, nem lehetett elzárkózni attól sem, hogy a tűzoltólegénység illetményei rendeztessenek.

A rendezésnél azok az alapelvek érvényesültek, amelyek az egyént lekötő és nehezebb speciális szolgálat követelményeihez arányosított megélhetést biztosítják, a fizetésben való emelkedést azonban, a kezdő fokokon való s később egy-egy automatikus előlépéstől eltekintve, a kiválasztásra alapított kinevezési rendszer mellett teszik lehetségessé; azonkívül az alacsonyabb és magasabb állások kedvező aránya is alkalmaztatott.

Ezen elvek figyelembevételével s alkalmazkodva a szolgálak és altisztek javított fizetéséhez, a tűzoltók illetményének minimuma a próbaév után, — mely kinevezés esetén a nyugdíjba beszámítandó, — 1000 K fizetésben és 400 K lakáspénzben állapított meg (a szolgálak 1000+300 K-val kezdik), amely 11 fizetési fokban 2000 K-ra, illetve 600 K-ra emelkedik s ehez a nyugdíjba beszámítandó 100—400 K-ás tűzoltói pótlék számítandó, úgy hogy a javadalmazás évi 1500 K-tól 3000 koronáig terjed.

Az 1500 K-ás javadalmazásban a II. oszt. tűzoltó egy évet tölt s hivatalból lép elő I. oszt. tűzoltóvá (1700 K), de a magasabb fizetéssel egybekötött magasabb rangokba (segédesvezető, csővezető vagy segédgépész, szakaszvezető vagy gépész, mester, illetve főgépész, műhelyvezető és raktáros) csak mindig külön kinevezés útján; csak egy-egy hivatalból való előlépés van az egyes rangokon belül 3 évi várakozási idő mellett, ami mindenkor 100 K többletet jelent. Rangossá kinevezni csak öt évi szolgálat után lehet a tűzoltót. A kinevezési jog a polgármesteré, aki azt a tűzoltóparancsnok előterjesztésére gyakorolja.

Az arányosítás utján való javítást akként oldotta meg a szabályrendelet, hogy míg eddig a 396 főből 267 tűzoltóra 70 rangos és 6 gépész, 52 kocsisra pedig 1 főkocsis jutott, addig a most 451-ben megállapított főből 311 tűzoltóra 140 rangos esik.

A létszámemelés nem jelent a városra terhet, mert az 55 főnyi többletet azok a tűzoltók teszik kik a városi hivatásos tűzoltóságból hivatalok, intézetek, ipartelepek, üzemek, vagy színházak kérelmére, házi őrségbe beosztva, teljesítenek szolgálatot s akiknek egész költségük megtérül; ez a megtérítési kötelezettség a szabályrendeletben ki is van mondva.

A tűzoltókocsis-állások megszűnnek, mert a tűzoltóságnak automobilszerekkel való ellátása folytán mind kevesebb kocsisra lesz szüksége.

A most szolgáló kocsisok vagy átveendőek az új rendszerbe mint kocsis-szolgálatra beosztott tűzoltók vagy pedig nyugdíjazandók. Az automobilizálásra való tekintettel, míg a tűzoltók alkalmazásának korhatára 30 év, különleges képesítéssel rendelkező egyének (iparosok, sofförök, gépészek) 40 éves korukig alkalmazhatatnak 3 éves próbaidővel.

Az új illetményrendszer teljes végrehajtásával és érvényesülésével kapcsolatos költségek, még ha minden állás és minden rangban a magasabb fizetési fok volna is betöltve, csak 236.000 K többletet tennének ki, de minden valószínűség szerint a többletköltség állandóan csak mintegy 180.000 K-t fog kitenni.

A ruházatot és felszerelést a város ezentul is természetben adja, csizma helyett azonban az eddigi 72, illetve 48 K évi csizmapénz helyett fejenként 150 K-t fizet.

A szabályrendelet szabályozza továbbá a tűzoltólegénység tagjainak átlépését más városi szolgálati ágba, kimondván, hogy aki saját beleegyezésével más hivatalba altisztnek neveztetik ki, a tűzoltói pótlékát elveszti, kivéve, ha a kinevezés 20 évi tűzoltói szolgálat után történik, amikor is a tűzoltói pótlék fele tovább jár és a nyugdíjszabályzat szerint való ellátásnál számításba veendő. Ezekre a rendelkezésekre a tűzoltólegénység teljesítőképességének megőrzése okából és azért is volt szükség, hogy az egyéb szolgálatra még alkalmas s katonás fegyelemben nevelt egyének használhatók legyenek.

A szabályrendelet a városi szolgák és altisztek helyzetével egyezően szabályozza továbbá a betegség és katonai szolgálat esetére teendő intézkedéseket. A balesetbiztosítást a város a tűzoltólegénységgel szemben magára vállalja, kimondván azt is, hogy ha a nyugdíjszabályzat szerint (amelybe a legénység már be van vonva) baleset esetén több járna, mint a munkásbiztosítási törvény szerint, akkor a nagyobb ellátást kell megadni.

A szabadságidő a közszolgálat sérelme nélkül az 5—10 éve szolgáló legénységi tagra 5 napig, 10—15 éve szolgálóra 10 napig, azonfelül szolgálóra 14 napig terjedhet.

A fegyelmi büntetések a polgármester jogkörében azonosak az altisztek és szolgák büntetéseivel (intés, 50 K-ig terjedő pénzbüntetés, fizetési fokba való előlépés felfüggesztése, visszahelyezés az alacsonyabb fokozatba, elbocsátás) s ezenfelül a tűzoltóparancsnok a fegyelem érdekében a következő büntetéseket alkalmazhatja: intés, dorgálás, szolgálaton kívül tölthető szabadnap megvonása, 30 koronáig terjedő rendbírás.

Az állásáról lemondó tűzoltólegénységi tag a lemondás bejelentésétől számított 3 hóig tovább köteles szolgálni.

A legénység új fizetési táblázata tehát ilyen képet nyer:

Fizetési fokozat	C z i m	Törzs-fizetés Korona	Lakbér Korona	Személyi tűzoltó pótlék Korona	Összesen Korona	Várakozási idő év
11	II. osztályú tűzoltó	1000	400	100	1500	1
10	I. osztályú tűzoltó	1100	400	200	1700	3
9	I. osztályú tűzoltó	1200	400	200	1800	—
8	Segédcsővezető	1300	500	300	2100	3
7	"	1400	500	300	2200	—
6	Csővezető és segédgépész	1500	500	300	2300	3
5	Csővezető és segédgépész	1600	500	300	2400	—
4	Szakaszvezető és gépész	1700	600	400	2700	3
3	Szakaszvezető és gépész	1800	600	400	2800	—
2	Őrmester és főgépész	1900	600	400	2900	3
1	Törzsolőrmester, főgépész műhelyvezető	2000	600	400	3000	—

Aki 5—10 éve szolgál, annak, ha a szolgálat megengedi, évenként 5 napi szabadság jár.

Aki 10—15 éve szolgál, annak, ha a szolgálatmegengedi, évenként 10 napi szabadság jár.

Aki 15 évnél több idő óta szolgál, annak, ha a szolgálat megengedi, évenként 14 napi szabadság jár.

* Binder Henrik, a szoborvármegyei szövetség elnöke írja Nagyszébenből:

„Szerettem volna hazámat fegyverben is szolgálni és azt hiszem, jó szolgálatokat tehettem volna, miután a román nyelvet majdnem tökéletesen bírom. Azonban az ősi ellenség ellen való felvonuláskor polgári szolgálattételre lettem többedmagammal visszahíva, így tehát csak a frontmögötti keservek jutottak osztályrészemül.

Városunk, Nagyszében, hála az égnek, nagy szerencséjével uszta meg a román betörés idejét. Ugy szabadult meg az ellenségtől, hogy csak alig egy-két házon maradt nyoma ittjártának. Pedig például a mi házunktól csak pár száz lépésre huzódott a román lövészárok.

Mint tűzoltó, egyelőre nem tudom, mihez fogjak. Azokban a községekben, melyeket az ellenség megszállva tartott, a tömlőket legnagyobbbrészt, a mászóí főszerelést pedig kivétel nélkül mind elrabolta. Kötélnemű, ásó, fejsze, létra mind hiányzik. Sokhelyt azonban a legénység is, mert vagy hadbavonult, vagy pedig még nem tért vissza elmenekülése óta.

Nagy csapás volt, mit a végzet ránk zúdított s nehéz munkába és jó időbe fog kerülni, míg megint visszajutunk a régi állapotba. De bízom Országos Szövetségünk nemes ügyszertetésében s hiszem, hogy hazafias készséggel lesz a segítségünkre. A többi — Isten segítségével — saját ügybuzgóságunkra vár, mely azonban ma is megvan töretlenül.“

Benzinraktározó berendezés szabványa a székesfővárosban.

Mindenekelőtt tervek bemutatása mellett építési engedélyt kell kérni a berendezés létesítésére. Ennek az engedélynek aztán a feltételei közt, a garázsban kívül raktáron tartható maximális benzinmennyiségnek literekben való megállapítása után, mindjárt második helyen az szerepel, hogy:

2. a benzinraktározó (Martini-Hünecke, Hoffmann vagy Hencze-féle) berendezést használatba vétel előtt a tűzrendészeti bizottsággal felül kell vizsgáltatni; magát a bizottság kiküldését az I. foku tűzrendőri hatóságnál (Budapesten az illetékes kerületi előljárásánál) kérvén.

Ez a tűzrendészeti bizottság azután rendszeren előírja, hogy

1. a garázsban csak gőz vagy vízfűtés lehet,
2. benne csak légmentesen elzárt, a foglalatot is bezáró (kettős) védőüveggel burkolt villamos izzólámpát szabad alkalmazni.

3. A kapcsolókat és dugasszos konnektorokat csak szikramentesen szabad felszerelni, vagy pedig ezeket a helyiségen kívül kell elhelyezni.

4. A villamos berendezést csak erős áramu szerelések végzésére hatóságilag feljogosított cég készítheti.

5. Gondoskodni kell arról, hogy benzin a csatornába piszkos állapotban se juthasson. A benzines gépkocsik állóhelyeit tehát a csatornával összeköttetésben levő lefolyó szemekkel ellátni nem szabad.

6. A kocsik elhelyezésére szolgáló terület legfeljebb 8 méteres oldalhosszakkal bíró mezőkre osztandó a ezek mindegyike akkép burkolandó, hogy a mező közepe felé esése legyen. Minden ily mező közepén egy (a csatornával össze nem kötött) gyűjtőakna készítenendő, melybe sodronyszövevhálóval elzárt, könnyen kiemelhető benzinfelfogó edény helyezendő el.

7. Jól olvasható betűkkel figyelmeztető táblák alkalmazandók, hogy „a dohányzás és különösen nyílt tűznek vagy lángnak használata tilos!”

8. Az autókocsiknak a kocsiszinben működniök nem szabad. A megindításnál tehát azonnal ki kell hajtani s a megérkezésnél a motorok működését rögtön meg kell szüntetni.

9. A kocsik tartályait benzinnel csak a garázsban kívül, az udvaron szabad megtölteni. Bent a kocsiszinben még robbanásmentes edényből se foganatosíthatók az áttöltés.

10. A gépkocsik benzintartálya, valamint töltő és csapoló szerkezete robbanást gátló szerkezettel legyen ellátva. A garázsban benzinnel mosni tilos.

11. Megrongált autók tartályai a kocsiszinbe való beállítás előtt teljesen hiűritendők.

12. Motorjavítás, erős kalapácsolás éppugy tilos a garázsban, mint gyufát gyujtani.

13. Elektroautók benzines kocsikkal egy kocsiszinben nem tarthatók.

14. Carbiddból legfeljebb 25 kg. vízmentes és tűzmentes edényben „tűzveszélyes“ felirattal száraz helyen álljon.

15. Legalább 1 köbméter száraz homok 2 lapáttal legyen kéznél minden garázsban.

A bécsi tűzoltóság évi jelentése.

Most jelent meg 160 oldalon tűzi felvételekkel illusztrálva 1915 januártól 1916 június 30-ig terjedő időről. A testületnek 276 hadbavonultból 17 tagja halt ez ideig hősi halált a világháborúban, míg tüzeknél 1889-től a mai napig csak 8 tűzoltó (köztük egy tiszt) áldozta életét a kötelességteljesítés oltárán. Az utolsó a sorban ezek között Mayrhuber Mátyás, kit 1916 április 17-én egy örült katona lőtt le mentés közben.

Bécs területe 27.588 ha., határa, illetve körzete 101 km., lakóinak száma 2.031.498, házainak száma 43.100. Ennek védelmére 17 hivatásos, 45 önkéntes, 2 torna, 1 kertészségi tűzoltósági őrség áll készen, — de folytonos szolgálatot csak a hivatásosok tartanak, akiknek létszáma a háború előtt 14 tiszt, 33 hivatalnok, 654 tűzoltó volt. Tüzeknél megsérült 19 hivatásos, 13 önkéntes tűzoltó. Kötöttségű 90 tűzoltó, t. i. 13 I. oszt. ezüst, 27 II. oszt. ezüst, 22 bronz víztűzvédelmi érdem, 1 vaskeresztet, míg a többi vöröskeresztes és ezüst érdemkeresztes kitüntetés.

A vízvezeték hossza 1.337.880 méter, melyen 3960 utcai, és 3197 épületi tűzcsap van.

A tűzoltóság felszerelésében 57 elektro, 3 benzinelektro, 8 benzines automobil és 20 lófogatú szer van, melyek másfél év alatt 531.879 kilométer utat tettek. Egységes nyomótömlő 25.780 méter, kisebb feeskendőkhez 1600 méter van. A 45 önkéntes tűzoltótestületnek 1396 tagja, 310 szerre, 2046 drb 15 méteres tömlője van. Az őrségeken 61 ló van, melynek eltartása másfél év alatt 180.906 koronába s a bérbe vett fogatokkal együtt 263.777 koronába került.

A jelentés másfél éve alatt 39 (2 27%) nagy, 175 (10 25%) közép, 968 (56 68%) kis, 526 (30 80%) kéménytűz és baleset volt, tehát összesen 1708 olyan eset, ahova a hivatásos tűzország kivonult, ezenkívül vaklármához 285 esetben hívták a tűzoltókat. Az önkéntesek 1417 esetben vonultak ki, ebből 170 vaklármára. A tüzekből szóbelileg 862, tűzjelző telefonon 308, táviratilag 4, állami telefonon 2896 esetet jelentettek s volt köztük olyan is, amit 8 helyről jeleztek egyszerre. A legtöbb kivonulás egy napon 26 volt. Tűzrendészeti szemléken a tisztek 8085 esetben jártak el.

Tűzkár volt 975.000 korona, tehát tűzesetenként átlag 825 korona, míg a biztosító társaságok bevétele 6.250.000 korona volt. (Ezek az adatok valószínűleg csak azokról a tűzkárokról szólnak, ahova a tűzoltóság kivonult, mert nem volna megközelítőleg sem arányban a budapesti tűzkárral, mely pl. 1913-ban 2334 tűzesetnél 1.780.000 korona volt, miből a biztosító társaság 784.000 koronát térített meg.)

Nyilvános tűzjelző állomás 913 van.

A tűzoltóság kiadása másfél év alatt 2.531.898 korona volt, melyből az önkéntes őrségekre 478.530 korona esik. Személyi kiadás 1.060.425 korona, fűtés, világítás vízvezeték 152.761 korona, ló- és motor-üzem fenntartás 452.685 korona, szerek jókarban tartása 322.609 korona, telefon-fenntartás 70.587 korona, helyiségbérek 193 472 korona. Elég szép összeg.

* **Pozsonyvármegye** alispánja és Pozsonyváros polgármestere jóváhagyták azt a szolgálati utasítást, melyet tűzrendészeti felügyelők számára Szabó Gyula dolgozott ki s a vármegye tűzoltó szövetségének elnöksége 1916. évi október havában kiadott. Az utasítás most nyomtatásban is napvilágot látott. Egyes fejezeteket belőle ismertetni fogunk.

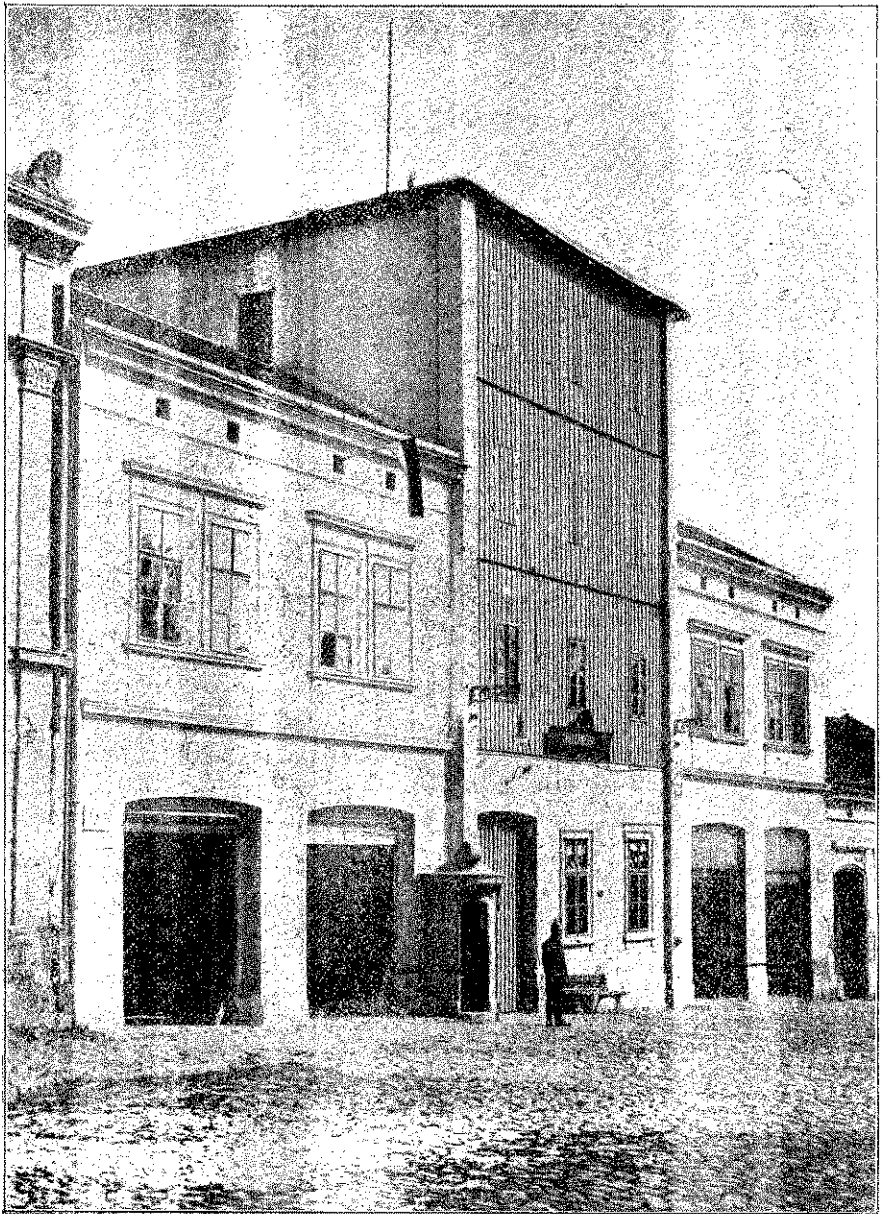
Képeink.

A belgrádi „Katonai Rendőrsztály“-tól (Militär-polizeiabteilung) táborig kaptuk az alábbi képet. Küldjük Heitz Mihály, a belgrádi katonatűzoltóság parancsnoka. A képek a mi katonáink által ellátott, ottani tűzoltói szolgálat jelen állapotának rendezett voltára igen kedvező fényt vetnek.

Az első kép még a háború előtt megvolt és a bombázások során is megkímélt tűzoltó laktanyát ábrázolja, középen a háromemeletes mászóházzal. Attól jobbra s balra a tágas kapukkal bíró szertárak nyertek földszint elhelyezést, melyek fölött a légénységi termek vannak berendezve.

Az egyik szertárhoz csatlakozó földszintes épületben, melyet külön kép ábrázol, az eléggé modern istálló van feltüntetve, a melyben ez idő szerint öt pár ló ropogtatja a rekviált zabot.

Modern nemesak belső berendezés dolgában, ha-

I. A BELGRÁDI TŰZOLTÓSÁG MÁSZÓHÁZA A SZERTÁRAKKAL.

II. A BELGRÁDI TŰZOLTÓSÁG ISTÁLLÓJA. A PADLÁSFELIÁRAT MELLETT SZÉNALEHÁNYÓVAL.

nem annyiból is, hogy az istávkó bűzét elvezetni hivatott, magasan a tető fölé nyúló szellőztetője is van. A szénáspadlás a rendes feljárón kívül a széna- és szalmakötegek ké-

pillanatát szemlélteti, amikor a szertárból kitolt szerek elé a kivezetett lovakat befogják.

A másik pedig azt a momentumot tünteti fel, amikor a szereken ki-ki elfoglalta már a

III. A TŰZOLTÓSÁG RIASZTÁSA A KALIMEGDÁN EGYIK UDVARÁN.

IV. A BELGRÁDI TŰZOLTÓSÁG KIVONULÁSRA KÉSZEN.

nyelmes felhuzására és lebecsátására szolgáló kiugrással is rendelkezik.

A másik két mozgalmás kép azt ábrázolja, mikor a laktanya különben esendes, de téres udvara megelevenedik. Az egyik a riasztás végső

maga helyét s az egész beosztott őrség elvonulásra készen áll, csupán az „Indulj!” vezényszót várja még. Az első és harmadik szerez egy-egy kürtös már ajkához is illesztgeti a trombita szonókiát.

A sérüléssel idegbaj gyógyítása.

Liptóvármegyéből, Rózsahegyről, ahol az e bajban szenvedő katonák számára, külön szanatoriumot rendeztek be, azt írja egy bajtársunk, hogy csodálatos gyógyeredményeket érnek el az orvosok. Megható gyógyulási mozzanatként egy zentai parasztasszony egyetlen katonafiának az esetét hozza fel.

„Ez a szegény fiú 4 hónappal előbb gránátrobbanás detonációja folytán, úgynevezett petyhüdt bénulásba esett. Ez abban áll, hogy a beteg teljesen elveszti uralmát a tagjai felett. Ülni, állni, járni képtelen, sőt még a fejét sem tudja biztosan tartani; a fej is minduntalan lehanyatlik.

A beteget leírhatlan panaszok és folytonos zokogás közt maga az anya hozta el Rózsahegyre, amelynek csudatévő hirtelensége Zentára is eljutott. Könyörögve kérte az orvosokat, hogy gyógyítsák meg az ő fiát is. Míg a műtőteremben az előkészületek folytak, a szegény asszony a kórház udvarán sirdogált vagy térden állva imádkozott.

Az új kezelési mód néhány másodperc alatt meggyógyította a fiút, akit pedig hordágyon hoztak az orvosok elé. Azután maga a beteg segítette kivinni a hordágyat a műtőteremből s hogy minő jelenetek játszódtak le anya és fiú között a bámulatok gyógyíthatatlanságát látára, annak leírását meg sem kíséreltem. Helyette inkább, legalább laikus keretek közt, megismertetem ennek a gyógyeljárásnak a mibenlétét, kiindulva abból, hogy a békés időket illetőleg is óriási perspektívája van e gyógyászatnak. Mert mint a vasuti és villamos összeköttetések statisztikája mutatja, számtalan sérüléssel idegbaj jár az ilyen szerencsétlenségek nyomában is. Minket tűzoltókat pedig, akik hatalmas ellenünkkel, a tűzzel, folyton harcban állunk, még közelebről érdekel a dolog, mert hisz sohasem tudhatjuk, mikor érhet bennünket baleset és illetőleg, hogy kivonulások közben, menyezetbeszakadásoknál avagy lezuhanó gerendák révén stb. mikor kerülünk mi is éppen e bajba?”

Előbb azonban valamit magáról a betegség természetéről.

A sérüléssel idegbaj vagy, mint az orvosok hívják, a traumás neurosis, nem más, mint bénulás, melynek a megsérült ideg körzetében érzéketlenség vagy túlérzékenység, félelmi érzések, szivdobogás, remegés vagy rángató göresök, megdermedés, némaság, siketség, vakság stb. a velejárói — ámbár külső sérülésnek a legtöbbször nyoma sem látszik.

Az új gyógyászat szerint az orvos akkép szünteti meg a traumás neurosis okozta bénulást, hogy néhány pillanatra, magasfeszültségű villamos áramot vezet a beteg testrészebe s ezáltal merevgöresös (tetaniás) izomösszehúzódat idéz elő és az egyik súlyos traumás behatást, egy másik erős behatással így paralizálja, egyenlíti ki. Ezért is következik be a gyógyulás oly hirtelenül, szinte másodpercek alatt.

A kezelés tehát igen egyszerű, de főfeltevétele, hogy a baj ne legyen elhanyagolt. Mert a bénult testrészt, ha sokáig hagyjuk meg ebben az állapotában, elsorvad és nagyfokú sorvadásnál a regeneráció e gyógyítási eljárás után sem lehetséges többé. A főfeltevétele az, hogy sürgessük a kezelést. Minél frisebb az eset, annál könnyebb megelőzni a sorvadás létrejövetelét s annál bizonyosabb lesz az orvosi beavatkozás frappáns eredménye: a gyógyulás.

A tűzoltás munkája.

Írta: **Barabás István.**

(Folytatás.)

Elsősorban is a robbanás veszélye alatt álló tárgyak olyanok, melyeknek tűzbe jutása nagy veszélyt okozhatna. Másodsorban pedig a pótolhatatlan értékek (pl. hivatalos iratok, könyvek, okmányok) melyeket megmenteni szintén törekednünk kell — a lokalizálás elhanyagolása nélkül.

Mind eme mentési munkálatoknál azonban az is egyik főelv, hogy tűzoltóink, mentőink életét kockára ne tegyük, egészségüket, épességüket ne veszedelembe tessük.

Főelv az is a tűzoltói munkánál, hogy menteni törekedvén, szükség nélkül károkat ne okozunk a veszélybe jutottaknak, tűzoltószerünket lehető kimélettel használjuk s főlegesen erőt ne pazaroljunk.

Hogy az egyes tűzeseteknél miféle különleges eljárásra lehet szükség, ezt itt csak röviden érintjük, főtekintettel a falusi körülményekre.

Kéménytűz esetén főgondunk, hogy a szikrafogó üszkők a padlásra vagy künn tüzet ne okozzanak. A padlásra pár ember egy dézsával vízzel és egy zsombor sárfölddel fölmeleg, az égő kémény mellől minden gyúlékony anyagot elhord, a kémény falzatát megvizsgálja, figyel, s ha valahol repedést vesz észre, nedves sárfölddel betapasztja, ha szikra is röppent volna át, azt lelocsolja. Künn tűzoltók lefeckendezik azokat a gyúlékony felületeket, amelyekre szikra hullott, herkelyukat bezárják, s ha veszélyesnek látszik a szikrázás, a kémény felső nyílására sűrű dróttrostélyt vagy ennek hiányában nedves pokrócot terítenek.

Belső helyiségben támadt tűznél első gondunk a netán szükséges életmentés. Különben addig nem szabad behatolni, nem szabad ajtóablakot kitárni, míg víz nem áll rendelkezésre. Ekkor óvatosan kell behatolni a víz-sugárral, meg kell keresni a tűz fészket, s azt oltani, ügyelvén, hogy oda vizet ne fecskendezzünk, ahol nem szükséges, mert esetleg a belocsolással kárt okozhatnánk. A behatoló többi tűzoltó igyekszik a tűz fészke mellől a még nem égő, de gyúlékony anyagot eltávolítani, különösen a netán ott található robbanó-lobbanó anyagokat.

Ha petroleum, szesz vagy egyéb oly anyag már égésben van, ami robbanógázt fejleszt, akkor erős víz-sugárral való eloltás közben már minden ajtóablakot ki kell nyitni, hogy a gázok elszállhassanak s eloltás után az ott dolgozóknak el kell vonulniok, mert gázok tovább is fognak még fejlődni s netáni új lángalobbanás esetén robbanás állhat be. Csak teljes kiszellőzés után lesz majd szabad — akkor is nyílt világítás nélkül, csak biztosító lámpával — oda újra behatolni s a kiűrtést végezni.

Kátrányfélék és zsiradékok égésénél a vízzel való oltás veszélyessé válhat, mert aláhatol a nehezebb fajsúlyú víz a könnyű zsiradéknak és azt szétfröccsenti. Jobb a hamuval vagy földdel oltás, de elalszik az sűrű drótszita ráfedésével sőt gyakran egy pokróc rádobásával is.

Az ily belső tüzeknél legnehezebb a csővezető és behatoló tűzoltók helyzete a nagy füst és melegség miatt, azért jó, ha ezek ruháját behatolás előtt megnedvesítik, vagy nedves pokrócot vetnek magukra, sőt jó még alkalmas füstvédő burkot is fejükre huzni, ha ilyenkor a tűzoltóság rendelkezik. Különben jó tudni, hogy a talaj közelében nem oly sűrű a füst s nem oly nagy a meleg, mint a padlás felé. Azért guggolva, mászva kell benn dolgozni s a benn-dolgozókat lehető sűrűen felváltani.

Kazaltűzet, szálastermény égését csak szétbontással lehet teljesen eloltani. Itt tehát kapcsolókkal, vasvillákkal kell dolgozni: a szétszedett részt jól beolesolva tovább vinni, eltávolítani.

Aprófát, rőzsét, hulladékot szintén csak szétszedve lehet teljesen eloltani.

Olbe rakott tűzfát (egysorosat) széthányás nélkül is elolthatunk két oldalról a házagokba való jó befecskendezéssel.

Zsuppos háztetőt kívülről oltunk erős sugárral, mert belül már rendszeren az egész tető ég s a zsupp csakhamar le is hamvad. A fődolog az épületfa-szerkezetet megmenteni a teljes elégtől. A gerendákat, szarufákat erős sugár végigvezetésével feketére (szenesre) oltjuk. Legelőszérűbb mennél előbb fölhatolni a padlásra, ott óvatosan (a főfalakon) a sugárral tovább-tovább haladni s csak annyi vizet ráfecskendezni a padlásra fölhalmozott égő anyagra, amennyivel a lángot le lehet lohasztani. Az így fölületesen eloltott zsarátnokot a mászók ledobálják a földre s a sugárral ott lesz az anyag teljesen eloltva.

Cseréppel, palával fődött tető kívülről nem oltható el. Föl kell hatolni a sugárcsővel a padlás még nem égő részébe, ott a tetőn lyukat kell vágni, hogy a füstnek útja legyen kifelé, és guggolva, csuszva kell megközelíteni a tüzet, elárasztván vízzel a még nem égő tetőszerkezetet s a tűzhöz jutva, azt ott eloltani. Gyorsabban érünk el sikert, ha két sugárral közbevehetjük a tetőtűzet.

A tetőre felhatoló csővezető soha se legyen egyedül, kell melléje adni egy-két embert, akik vele ott fenn dolgoznak, őt segítik s a visszavonulást biztosítják.

Magas építmények (templomok, tornyok) égésénél a fölhatolás bajos, pedig a tüzet mindig lehető magasból kell támadni. A belső fölhatolás veszélyes is, mert égett gerendák zuhanhatnak alá. A mászók sisakkal fejükön hatoljanak óvatosan föl, biztos helyre, lehetőleg az ablaknyílásokba álljanak s onnét fecskendezzenek a fölhozott tömlőkből. Legyen náluk mentőkötél is az esetre, ha netalán a lépcsőkön nem lehetne visszavonulni. Ha magas létráink vannak, azokat is szerelni kell a magas ablakokhoz, mert szükség lehet rájuk.

Gyáraknál, nagy malmoknál a legtöbb esetben életmentés az első főgond. Azon kell lenni, hogy a veszélyben levők el ne vesszék lélekjelenlétüket s vakon ne menekedjenek a halálba. Lehetőleg a biztos utakon-módokon mentsük őket, — ponyvába ugrással, kötélen leereszkedéssel csak végső szükségben éljünk.

Meg kell szüntetni a gépek mozgását, a gépkazán alól a tüzet ki kell huzni, gőz vagy gáznyomást annak szabadba eresztésével csökkenteni kell. Lisztfélét csak fölülről aláhulló szórt sugárvízzel oltunk, nehogy a lisztet fölverjük, mert a lisztpor a levegővel keveredve robbanóvá válhatna.

Ha néptömegekkel t. t. csarnok, templom, iskola, színház, mulató-terem gyulad ki, fődolog a nép mentése. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha agyonijedtség (pánik) nem támad, mert ha ez ragadja meg a népet, akkor nem lehet vele birni, egymást tapossa össze, halomba esnek egymásra s így pusztulnak el. Pedig — kivált ha elég kijáróról volt előzetes gondoskodás — pár perc alatt nyugodtan kivonulhatnak onnét az egész tömeg. Azért itt lényeges, hogy legyen valaki, aki tűz esetén azonnal megnyugtassa s rendre bírja a népet. Még jobb, ha többen is akadnak, akik a kijáróknál nyugodtan de erélyesen intézkednek. Bizony nem árt az

iskolásgyermekekkel is időnkint ily menekülési próbát csinálni még az esetben is, ha az iskola egészen tűzbiztos épület; mert így beléjük nevelődik a gyermekekbe a nyugodtsággal járó biztonság érzete s felnőtt korukban is nehezebben tör ki köztük a pánik.

Néha a község külterületén esik tűz. Meggyulad a mezőn az érett vetés vagy a tarló, vagy a réten, erdőn az avar. Ily esetekben kaszával, kapával vonuljon ki a nép és igyekezzék pásztát tarolni az égés terjedése elé. Ha cseres vagy szálas erdő borul lángba, az illetékes erdőmester jogosult arra, hogy széles pásztákat vágathasson a községekből kirendelt munkaerővel. Így aztán elejét tudják venni a tűz terjedésének.

Csak nagyjában vázoltuk itt a támadási műveleteket, melyeknek anyaga csaknem kimeríthetetlen és annyira változatos, amennyire más és más körülmények merülnek fel az egyes tüzeseteknél.

Sok tanulmány, bő tapasztalat, leleményesség kell ahhoz, hogy az oltás vezetője igazán helyes taktikát alkalmazzon a támadásban és védelemben.

Egységes vezénylet.

De a legjobb taktikus parancsnok is csak úgy érhet el sikert a tűz oltásánál, ha a rendelkezésre álló összes erőt ő irányítja s az ő rendelkezéseit minden tényező hiven és pontosan betartja.

Kicsike, csupán egy szakaszból álló tűzoltócsapatnál az egységes vezénylet könnyen érvényesül, mert a parancsnok ott van a szakasznál, közvetlenül adja ki parancsait s annak teljesítését a közelből ellenőrizheti.

De ahol több szakaszból álló tűzoltóság működik s minden szakasz külön önálló működést fejthet ki, ott már hamar csorba esik az egységesség, mert az egyes szakaszok a maguk egyénekenkénti belátása szerint ténykedve, nem teljesítenek összevágó munkát.

Ily több szakaszból álló tűzoltóságnál már oly tekintélyének, oly tudásának, erélyének kell lenni a fővezénylőnek, hogy valamennyi szakaszt egyazon célnak megfelelően birjon irányítani és állandóan munkába tartani.

Nagyobb városok több szakaszból álló tűzoltóságainál a fővezénylő nem ad közvetlen parancsot az egyes tűzoltóknak, hanem csak általános parancsokat osztogat az egyes szakaszok vezetőinek, akik aztán a részleges utasításokat a saját szakaszukbeli rajoknak megadják. Természetes, hogy minden egyes szakasznál kell lenni ugyancsak jól képzett szakaszparancsnoknak, aki aztán a vett utasítást át is érti és azt szakaszával végrehajtani is képes, a parancsnok föltétlenül engedelmességgel.

Ily egységes vezetés mellett aztán sokszor csodálatos eredményt lehet elérni egy több szakaszból álló tűzoltósággal.

Faluhelyeken többnyire csak egy-egy szakaszos tűzoltóságok vannak, mert nincs is több, mint 1 fecskendőjük. Nagy tűznél azonban összejön több falu tűzoltósága. Néha 7—8 faluból is jön tűzoltóság egy faluba össze. És ilyenkor gyakran sajnálattal látjuk a 7—8 külön szakasznak egymással mitsem törődő külön működését s az ezzel járó eredménytelenséget.

Nagy hiba ez. Nincs egységes vezénylet. Nincs fővezénylő. Persze egyik falusi parancsnok sem akar a másiktól utasítást kérni vagy elfogadni.

TESTÜLETI ÉLET.

Kecskemét város tűzoltóságának jelentéséből

(1916. évi tüzesetekről és a tűzoltóság működéséről.)

Kecskemét th. város területén az 1916. évben 93 tavaly (73) tüzeset, melyből a város belterületére 24 (23), külterületére 69 (50) tűzkár esik.

A tűz keletkezési oka: 1 (—) esetben gondatlan kéményégetés 12 éves tanonc által, 22 (7) esetben gyújtogatás, 13 (15) gyújtogatás gyufával való gyermekjáték, 8 (5) esetben gyufával való gondatlan bánás, 2 (1) esetben hibás kéményajtón át kipattant szikra, 2 (3) esetben katlanból kihullott parázs, 1 (3) esetben kéménykorom gyulása, 5 (—) esetben kéményszurok gyulása, 12 (13) esetben kipuhatható nem volt, 3 (4) esetben kéménybe épített gerenda, 1 (—) esetben kéményből kihullott szikra, 1 (1) esetben kemencéből kipattant szikra, 1 (—) esetben kéményseprő tanoncnak munka közben gyufával való gondatlan bánás, 1 (4) esetben lyukas kémény, 1 (—) esetben nádtetón át kidugott füstöső, 1 (—) esetben nádból szőtt kémény gyulása, 1 (—) esetben nyitva hagyott füstösőlyukból kihullott szikra, 1 (—) esetben öngyulás, 8 (3) esetben pipával való gondatlan bánás, 3 (1) esetben tűzzel való gondatlan bánás, 2 (—) esetben tűzzel való gyermekjáték, 1 (—) esetben villamos rövidzárlat, 3 (3) esetben villámcsapás, 1 (—) esetben vasuti mozdonyból kihullott szikra.

A tűz minősége szerint: Erdő 3 (1), Éléstár 1 (—), Erdei avar 4 (—), Gabona osztagokban 2 (1), Gabona keresztekben 1 (—), Gőzmalom 1 (—), Husfüstölő bódé 1 (—), Istálló 1 (1), Kamra 3 (1), Kémény 6 (3), Kőszénraktár 1 (—), Konyha 2 (1), Kunyhó 7 (—), Menyezet 3 (3), Műhely 1 (—), Nádkúp, 1 (—) Ól 2 (2), Ölfarakás 1 (—), Petróleum 1 (—), Rét 1 (—), Szalma 15 (20), Szalmával rakott kocs 2 (1), Széna 2 (2), Tető 29 (23), Villamos transzformátor 1 (—), Venyige 1 (—).

A 93 (73) tüzeset folytán megkárosult 134 egyén, kik közül biztosítva volt 53, nem volt biztosítva 81. A károsultak közül hatósági segélyben 1 (—), társadalmi segélyben 1 (—) részesült.

Tűzveszély következtében beállott haláleset a lefolyt évben nem fordult elő.

A becslés szerint összes kár értéke 292.233 korona, melyből biztosítva volt 231.430 korona értékű tárgy.

A tűzoltóság tagjainak száma béke idején 1 parancsnok, 2 őrparancsnok és 19 tűzoltó, összesen 22 fő volt. A háború kitörése után 16 ember vonult be közülünk és mert az időközben szervezett Önkéntes Tűzoltócsapat tagjai is katonai szolgálatra soroztattak be, a tűzoltóság megerősítése céljából 10 népfelkelő katonát kért a városi tanács a honvédelmi minisztériumból. Ezek fegyvernélküli segédszolgálatra beosztott, többnyire rokkant katonák és napi 3 kor. ellátási díj fejében 1916. január 7-ke óta teljesítik a szolgálatot. Oktatásuk képezte főtárgyát teendőinknek, ami csak részben volt lehetséges, mert a tűzoltóság rendelkezése alatt levő harmadik pár lovat a gazdasági hivatal különféle fuvarozásra az elmúlt évben is elvonta, éppen azért a kivonulási munkarend begyakorlására a lehetőség nem volt megadva, ami annyival inkább hátrány, mert a kivonulási teendőkre nemcsak a tűzoltókat és kocsisokat kell feltétlenül megtanítani, de szükséges, hogy a riasztó jelekhez, mozgásokhoz stb. a lovak is hozzászokjanak, mert a tapasztalat szerint baleset legtöbbszörre a kocsisok tudatlansága és a tűzoltószerek vontatásához hozzá nem szokott lovak megbokrosodása következtében fordul elő.

Az 1916. évben a tűzoltóság a következő eszközökkel volt felszerelve: 3 mozdonyszivattyú, 1 hydrophorszivattyú, 1 szerkocsi az alanti tárgyakkal: 1 Mátraiféle kihúzólétra két támrúddal, 3 egyszerű támasztólétra, 1 kézi fecskendő vörösréz medencével, 1 ugróponyva, 2 takaróponyva, 2 vászonveder, 3 tűzhorog, 1 feszítőrúd

12 vasvilla, 3 cserépkaparó vasvilla, 6 vaslapát, 2 drb Stolze-féle füstálarc 40 méter hosszú spiráltömlővel, 1 gyógyszerláda, 2 pár gummikesztyű, 1 sodronyvágó villamos húzalokhoz, 1 kiséfa, 2 tűzoltósisak acetilénlámpával felszerelve, 2 ásó, 2 csákány, 1 feszítőrúd és tartalék gyanánt 4 acetilén kocsilámpa. Az I. számú szivattyú előkocsiján 2 Minimax-készülék és minden szeren 2—2 acetilén kocsilámpa van elhelyezve.

Ezen szereken kívül rendelkezésünkre állott egy 24 méter magas gépezetes, forgatható tolólétra, mely 1914-ben a Mátraai Antal és Tsa-féle tűzoltószergyárból került ki. Ez az első hazai gyártmányú forgatható tolólétra.

A tűzoltóság szerekkel 11 (15) esetben vonult ki.

Az előfordult tüzeseteknél szereltetett egy szivattyú 4 (2) esetben két szivattyú 4 (3) esetben, három szivattyú 2 (1) esetben.

Szoba- és kéménytűzhöz két tűzoltó 9 (3) esetben vezényeltetett ki.

Vaklárma a lefolyt évben 1 (1) fordult elő.

A tüzeseteknél 27 (12) ásott kút és 2 (1) ürmedence és 3 (—) pince vizét használtuk fel. Minimax-fecskendő 1 (1) esetben vétetett igénybe.

Az 1916. évben csupán 16 drb tömlőkapocs szereltetett be.

A parancsnoki iktatókönyvbe 1100 ügydarab jegyzetett be, melyből elintézetlenül 160 ügydarab maradt.

A legénységnek 2 (4) esetben adatott ki írásbeli parancs.

Szergyakorlatot 44 esetben, elméleti oktatást 9 esetben tartottunk.

Magánjáró cséplőgépek kiséréséhez 8 esetben, kéményégetésekhez 4 esetben vezényeltetett ki 1—1 tűzoltó.

A gyors felkészülődés, illetve a kivonulási munkarend begyakorlása céljából az őrség 37 esetben lett felriasztva.

Telépengedélyezési eljárásnál a parancsnok 3 esetben működött közre.

Levált épületdiszkek leszedése céljából a tűzoltóság 1 esetben vétetett igénybe.

Súlyosabb fegyelmi eset nem fordult elő.

Rendszeres gyárvizsgálatok a lefolyt évben sem tartattak, csupán az ujonnan épült Gazdasági gőzmalom tűzrendészeti berendezése vizsgálatott felül a hatósági kiküldöttek által. A malom minden részében önműködő Winther-féle víz-szórók vannak elhelyezve, melyek csőhálózata e célra készített 30,5 m. magas víztartányból táplálható, a gépházban elhelyezett gőzszivattyú pedig 8—10 atmoszféra nyomással 200—250 méter körzetre szállítja a vizet. Az 1914. év augusztus 15-én leégett gőzmalom mai tűzrendészeti berendezése mintául szolgálhat bármely malom részére. A tűzrendészeti berendezésre fordított tetemes összeg is megtérül, mert a biztosító társaság a díjösszeget felére szállította le.

A lefolyt évben két nagy tüzesetünk volt: a Vujo-vics-malom és a posta-palota telkén volt, fából készült bódék égése. Az előbbi a kárösszeg magaságával, az utóbbi pedig a károsultak nagy számával tűnik ki. Említésre méltó még azon sajnálatos körülmény, hogy 292 233 korona kárösszeggel szemben 231.430 korona biztosított összeg szerepel, akként 60.803 korona fedezetlenül áll.

Bárha a háború forrgetege tűzoltó-intézményünket erősen megviselte, mert kipróbált tűzoltóink nagyrésze a harcok között, egynéhány pedig ismeretlen tájon alussza örök álmát, másik része rokkantá vált, vagy a fogság keserű kenyerét eszi: ennek dacára megnyugvással szolgálhat a hatóság azon intézkedése, hogy városunk lakosságának nyugalma felett a mostoha viszonyok dacára is egy, bárha kisebb számú és kevesebb szolgálatképességű tűzoltócsapat mégis örökdiik.

Kecskemét, 1917. január 30.

Kónya Imre
tűzoltóparancsnok.

Fejérvármegye

módosított tűzrendészeti szabályrendeletének tervezete.

I. Általános határozatok.

1. §. A tűzrendészetet a vármegye minden községe raját területén az 1886. XXII. t. c. 21. §-ának g) pontja és 22 §-a értelmében előjárósága által önállóan gyakorolja. E célból a helyi viszonyoknak megfelelő tűzrendészeti szabályrendeletet alkotni köteles és pedig kis és nagyközségek az 1886. évi XXII. t. c. 21. §. g) pontja, továbbá a 27. és 28. §§. értelmében.

2. §. A tűzrendészetet a községi bíró, vagy e végre a képviselőtestület által külön kirendelt előjárósági tag a helybeli tűzoltóparancsnokkal együtt személyes felelősség mellett kezeli.

3. A tűzrendészet és a tűzoltással kapcsolatos költségek a község pótdadjövedelméből fedezendők.

Kötelessége tehát az előjáróságnak a költségeket, a melyek előre láthatók, rendes évi költségvetésben előirányozni, az előre nem láthatókról pedig a pótköltségvetés után gondoskodni, még pedig az 1886. XXII. t. c. 130. §-a értelmében elsőrendű közszükséglet gyanánt az összes adónemeket terhelőleg.

Ha a községnek olyan közjöveldme van, mely a tűzoltási költségek fedezésére szolgál, ezen jöveldem külön „Tűzoltó alap“-ként gyümölcsöző kezelés mellett kizárólag tűzoltói célokra fordítandó.

II. Előzetes óvintézkedések.

4. §. A község belterületén — különösen házak közt — takarmány és mezőgazdasági termény összehalmozása tilos.

Ott, hol a helyi viszonyok és a község vagyoni körülményei megengedik, a termények tartására a községen kívül lehetőleg külön térség — közös szérű — létesítendő, ahol egyttal az összes cséplési és nyomtatási munkát eszközölhető legyen.

E közös szérűkön felhalmozandó kazlak közt köröskörül legalább 9 méter, boglyák között pedig legalább 3 méter térköz hagyandó (tömlő fektetés, fedés, bontás, öntözés stb.) céljából. A kazlak a rendes széliránnyal keresztződő vonalban helyezendők el.

A lakházak padlásán gyulékony anyagokat összehalmozni és a kémények, kürtök s kimenécek mellett ilyeneket szárítani vagy bármi célból oda rakni tilos.

Tilos a hamut udvarra vagy szemétdombra önteni, avagy oly helyen tartani, hol az esetleg tüzet okozhat.

Szérűs kertekben vagy fatelepen bő viztartalmu kauról feltétlenül gondoskodni kell s az oly ponton állítandó fel, hogy könnyen hozzáférhetőleg fecskendő igénybe vételére vagy vízfordásra alkalmas legyen.

5. §. A hol a község vagyoni viszonyai vagy más helyi körülmények egyáltalán nem engednék meg azt, hogy a mezőgazdasági termények cséplésére és raktározására külön szérűs kertet létesítsen avagy vétel útján szerezzen és állandóan fenntartson és ezt a körülményt a járási tűzr. felügyelő közreműködésével a főszolgabíró kétségtelenül megállapította, ott a 6. §. értelmében hozandó főszolgabírói határozattal a község belterületén is megengedhető a cséplés és a termények elhelyezése azon esetre, ha a termények a laképületektől legalább 18 m. távolságra esnek és ezenfelül a község rendelkezik elegendő számú, önálló működésre képesített

(tehát nemesak névleg létező) és a helyi viszonyokhoz mérten kellő tűzvédelmi eszközökkel felszerelt tűzoltó csapattal, elegendő vízkészlettel s a gyors kivonuláshoz szükséges vontató erővel és egyéb megelőző módszerekkel, (külön tűzörtség, előfogati készenlet stb.) hogy ekként tűzvész esetén a gyors és sikeres oltási művellet biztosítható.

Azt, hogy a tűzoltó csapat önálló működésre képesített-e és hogy a többi kívánalmak kielégítők-e, a járási tűzr. felügyelő meghallgatása után a vármegyei tűzoltó szövetség elnöksége mondja ki.

Igen kivételes és különös méltánylást érdemlő esetben — az érdekelt fél külön kérelmére az itt kikötött távolság — az eljáró bizottság javaslatára — 10 méterig leszállítható, mely esetben egyéb indokok és enyhítő körülmények is mérlegelendők.

Hasonlólag kivételképen bizottsági vélemény alapján az is megengedhető, hogy lakhelyül nem szolgáló, de azoktól külön álló épületek padlásán a házi szükséglethez képest takarmány elhelyeztessék.

A beltelkeken elhelyezett kazlaknak egymástól, (a szomszéd netáni készletét is beleszámítva) és a közlekedésre használt utaktól legalább 4 méter távolságra kell elhelyezve lenniök, lehetőleg úgy, hogy a rendes szélirányt keresztvezzék.

6. §. Az előző 5. §-ban jelzett engedményeket a járási főszolgabíró csakis oly feltétel mellett adhatja meg, ha az ő elnökelete alatt a járási tűzrendészeti felügyelő, a helyi tűzoltó parancsnok, a községi bíró és jegyzőből álló bizottság — ha szükségesnek mutatkozik évről-évre — helyszíni szemle alapján kijelölte és jegyzőkönyvbe foglalta azon beltelkeket, illetőleg azon tulajdonosok neveit, kiknek részére az engedmény megadható. Ezen jegyzőkönyv a főszolgabíró irattárában elhelyezendő, másolatban pedig az illető község előjáróságának megőrzés végett kiadandó s az érdekelték által betekinthető.

Az itt szóbanforgó szemlékkel felmerülő napidíjak és utiköltségek, ha a község a szemlét közérdekből kéri vagy a főszolgabíró hivatalból rendeli el, a községi pénztárt terhelik; ha pedig azt magánérdekből egy vagy több magánfél kérelmezi, a felmerülő költségeket ez utóbbiak tartoznak megtéríteni.

7. §. A község belterületén olyan munkálatokat végezni, melyek szabadban való rendszeres tüzelést igényelnek, tilos.

Disznó perzselés, hordó égetés, vagy más ritkán előforduló hasonló alkalmi tüzelés, széles időben a beltelken is megengedhető abban az esetben, ha ezen munka a legközelebbi épülettől és gazdasági termelvénytől és közlekedési utaktól legalább 50 méter távolságra eszközölhető.

Kivételes és méltánylást érdemlő esetekben a járási főszolgabíró az illető fél külön kérelmére gőzgéppel való cséplést a község belterületén is engedélyezhet, ha ugyanazon védelmi viszonyok a községben fennforognak, mint a jelen szabályrendelet 5. §-ában kikötve vannak, és a gőzgép, valamint az épületek közt megkívánt legkevesebb 50 méter távolság betartható, s mindezt a 6. §-ban említett tűzrendészeti bizottság helyszíni szemlén megállapította.

A megelőző helyszíni tárgyalás napidíját és utiköltségeit a kérelmező fél köteles megtéríteni.

Az ilyképen engedélyezett cséplés eseteiben a kezelő gépész és munkáltató tulajdonos egyetemleges anyagi felelősség mellett különös gon-

dot tartoznak fordítani a tűz keletkezésének meggátolására és elfojtására. Szelesebb időben a munkától óvakodni kell.

E végből szükséges, hogy legalább egy 80 mm. hengerbőségű szívónyomó fecskendő, legalább 5 hektoliter ürtartalmú vizes lajtjal a gép mellett elhelyezve legyen. Néhány nagyobb takaró ponyva szikracsapók, 5 méter hosszú támasztólétra és lehetőleg vegyi anyagokkal telített önműködő kézfecskendő (Minimax) szintén kéznél tartandó. A gőzcséplő gép működési telkén lehetőleg vízszerezésre alkalmas kútról is kell gondoskodni.

Munkaközben a gépből kihulló parázs, hamu és szalag közvetlen a gép tűzelőajtaja mellett ásott, tűzmentes anyaggal fedett gödörbe gyűjtendő össze s vízzel leöntve teljesen leoltandó, a kémény pedig szikrafogó hálózattal látandó el. Az olajos kóccok a meleg ércektől megóvándók.

8. §. Benzín, petroleum, olaj vagy más e fajta motorral való cséplést a helyi tűzoltó parancsnok előzetes meghallgatása mellett a községi elüljáróság az illető fél kérelmére és vagyoni felelősségére a község belterületén szintén megengedheti, mely esetben a cséplető gazdának kötelessége gondoskodni arról, hogy a motor avatatlan kezektől védve legyen, a munka szünetelése idején a gép szakértő felügyelet nélkül ne maradjon és minden előző óvintézkedés megtörténjék arra nézve, hogy netáni tűzvész kitörése esetén a gyors oltás foganatba vehető legyen.

A motornak robbanást kizáró szerkezettel kell ellátva lenni. A csapolás, leeresztés és feltöltés nagy gondossággal végzendő. A dohányzás természetsszerűleg ily helyen szigorúan tiltatik.

A gyors oltási lehetőség szempontjából természetes vízkészleten kívül az önműködő kézfecskendők valamely neme (Minimax) tartandó kéznél, mint első segédeszköz.

Az elsőcséplendő gabonakazlaknak a motorral való cséplés megengedésének esetén a laképülettől legalább 20 méternyire kell lenni s az egymástól való távolsági térköz legalább 4 méter legyen.

Villamosmotorral való bármely munkálkodás engedélyezésének esetén a Magyar Mérnök és Építész Egyesület által e részben alkotott szabályok az irányadók.

9. §. Mindennemű engedélyezett cséplés és takarodás, vagy gyári és ipari üzem vagy kereskedelmi telep ellenőrzése tűzbiztonsági szempontból, a községben levő önkéntes vagy kötelezett tűzoltóság parancsnokának hivatalos feladata, ki a netán észlelt tűzveszélyes jelenségről megfelelő orvoslás végett a községi bírónak vagy jegyyőnek tesz jelentést, eredménytelenég esetén pedig a főszolgabírónak.

10. §. Tűzveszélyes, gyulékony és robbanó anyagok raktározása vagy gázerő alkalmazása avagy acetilénvilágítás berendezése csak előzetesen kikért és elnyert főszolgabírói engedély mellett és az idevágó miniszteri vagy szabályrendeletek értelmében engedhető meg oly helyen, mennyiségben és módon, hogy sem életet sem vagyont ne veszélyeztessen.

Megfelelő szabályok hiányában a járási tűzrendészeti felügyelő véleménye alapján a főszolgabíró belátása szerint határoz.

Amennyiben az itt szóbanforgó engedélyezéshez bizottsági eljárás mutatkozik szükségesnek, ezen bizottság a járási tűzrendészeti felügyelővel és helyi tűzoltóparancsnokkal kiegészítendő s e tekintetben az 1884: XVII. t. c. 10. és 27. §-ai is figyelembe veendőek.

Az engedélyezés költségei a kérelmezőt terhelik.

11. §. Minden háztulajdonos vagy bérlő köteles a használt kéményeket, kúrtókat tisztán korommentesen tartani. A kéményseprési szabályrendeletben meghatározott időszakai sepréseket a tulajdonos, de a lakó sem akadályozhatja meg, sőt ezek pontos időben és lekiismeretesen való teljesítéseért a kerületi kéményseprőn kívül maga a házbirtokos és a lakó is vagyoniilag felelősek s a tisztítási költségek megfizetésére közigazgatási uton szoríthatók. Kéményeket égetni szeles időben nem szabad és annak tervezése legalább egy félnappal előbb a község elüljáróságának és tűzoltóságnak bejelentendő. Az égetésnél úgy előzőleg mint utólag a kémény és környéke alapos vizsgálat alá veendő. Kéménybe gerendát beleépíteni szigorúan tilos. Bádokkúrtók vezetése csak tűzbiztos helyen és módon van megengedve. Tűzveszélyes hiányos kéményeket a kéményseprő bejelenteni tartozik. Padláson kéménytisztító ajtó nem alkalmazható s a kémények aljában is csak jól zárható, kettős vasajtócskával.

12. §. Laképületek közt istállókban, padláson könnyen gyúló anyagok közelében, csűrökben, szérükön és a természetmények betakarítása és elmunkálása közben dohányozni, nyílt világgal jární, lövöldözni, tüzelni vagy valamely tűzelőszert használni tilos. Fáklyásmenet csak előleges elüljárósági engedély mellett tartható.

A gyermekek elől gyufa és más tűzelőszert gondosan elrejtendő, ezek dohányzásának tilalmazásáról alkotott 5994. k. i. 914. számú külön szabályrendelet szigorú betartására az elüljáróság tagjai és a portyázó csendőrség kiváló súlyt helyezni tartoznak.

13. §. Minden lakháznak, a lakház telkétől külön álló csürnek s általában a mezőgazdasági termények tartására szánt helyiségnek, cséplés idején pedig a szérü területén is — főleg ha a telken kút nincs — legalább 2 hektoliternyi vízkészlettel, 1 db 5 méteres létrával, legalább 1 db nagy kazal és tetőtakaró ponyvával, egy tűzhoroggal, 2 db szikracsapóval és egy jó karba levő zárható lámpával kell ellátva lenni, melyek mint legelső védelmi eszközök a keletkező tüzeset lehető elfojtására szolgálnak.

Minden ház- és telektulajdonos az épületek mögött és között, valamint a beltelkek mindazon területrészeit, melyeket gazdasági termény elhelyezésére használ, azok határvonalánál jelen szabályrendelet életbelépése után 3 év alatt élőfával tűzvédelem szempontjából beültetni köteles.

14. §. A községi bíró, vagy a tűzrendészet kezelésével megbízott elüljárósági tag a tűzoltók parancsnokával és lehetőleg kéményseprővel minden évben tavasszal és ősszel köteles a község területén fekvő összes épületeket és mezőgazdasági termények elhelyezését tűzszemle alá venni, a tűzveszélyesnek talált állapotok megszüntetését elrendelni, a házi oltószerek (13. §.) meg- és jókarban lételéről meggyőződni, a kémények tisztántartását ellenőrizni, a község tűzvédelmi eszközeit felülvizsgálni és általában minden szükséges intézkedést megtenni, hogy a községben tüzeset lehetőleg ne keletkezzék, vagy ha az mégis kitör, az oltási művelet sikerrel végezhető legyen és ehhez a lakosság minden tagja az óvrendszabályok betartásával hozzájáruljon s abban közreműködjék, amennyiben pedig ez irányban mulasztások észleltenek azok megszüntjenek, sőt a mulasztásban bűnösök törvényszerű megtorlásban részesüljenek.

E szakasz értelmében eszközölt általános szemlérlől jegyzőkönyv veendő fel, mely jegyző-

könyv a járási tűzrend. felügyelőnek küldendő be, ki azokat esetleges észrevételeivel kiegészítve a főszolgabíróhoz terjeszti, a főszolgabíró pedig a netán javasolt hatósági intézkedéseket elrendeli, vagy szükséghez képest további lépések megvételére véget az alispánhoz előterjesztést tesz.

15. §. A községi elüljáróságoknak kötele-sége a vármegyei építkezési szabályok szigorú betartására tűzrendészeti szempontból is ügyelni.

Minden tervbe vett építkezésnél vagy nagyobb átalakításnál, különösen ha középületek-ről van szó és helyszíni szemle rendeltetik el, ide a helyi tűzoltóparancsnok, fontosabb esetekben a járási tűzrendészeti felügyelő szintén meghívandó, ki a tűzfalak, lépcsők padlás feljárás kémények s más tűzbiztonsági elrendezések szempontjából véleményt nyilvánít.

Gyárak, ipartelepek, műhelyek, fátelpek, tűzveszélyes anyagraktárak, sérülés helyek, mulató és szórakozó helyek létesítésénél s általában mindazon esetekben a hol az ipartörvény 25. és következő §-ai előzetes telep engedélyezési eljárást rendelnek el, vagy ha a tervbe vett létesítmény itt felsorolva nincs is, de tűzrendészet szempontjából a jogos magán- vagy éppen a közérdeket érinti, a helyszíni tárgyaláshoz a helybeli önkéntes vagy községi tűzoltóparancsnok, fontosabb esetben pedig a járási tűzrendészeti felügyelő is meghívandó s véleménye kikérendő. Az ilyen engedélyezési eljárás költségei a kérelmezőt terhelik.

A tárgyalásról felvett jegyzőkönyv másolata a hozott főszolgabírói határozat kapcsán az illető község tűzoltóparancsnokának és elüljáróságának, valamint a járási tűzrendészeti felügyelőnek is kiadandó, hogy az adott engedély-nél netán elrendelt kikötések betartását ellenőrizhessék s az esetleges mulasztásról a főszolgabíróhoz jelentést tehessenek.

(Folytatás következik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tartalom:** Segélyzöpnéztárunk újra éled. — Védnökünk köszönő távirata. — A belügyminiszter 137.203/1914. számú leirata. — Hivatalos rész: Meghívó. — Egy felterjesztés. Felhívás a győri szak-tanfolyam látogatására. — Augusztó főhercegasszony beszédje. — József Ferenc főherceg legfelsőbb elismerése. — Ritka családi ünnepély. — Az Országos Segélyzöpnéztár. — A honvédelmi miniszter 422.454/916. számú leirata. — A fővárosi hivatalos tűzoltólegénység fizetés-rendezése. — Benzinraktározó berendezések szabványja. — A bécsi tűzoltóság évi jelentése. — Pozsony vármegyei felügyelők szolgálati utasítása. — Képeink Belgrádból. — A sérüléses idegbaj. — A tűzoltás munkája. Irta: Barabás István. — Testületi élet. Kezskémét. — Fejérvármegye. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Védnökünk,** József főherceg, a Budapesti Hírlapnak egy hozzáintézett kérdésére adott feleletében ezt írja: „Naplót a háború kezdete óta pontosan vezetek. Minden eseményt, annak előzményeit és saját gondolataimat, az eseményeknek minden indító okát följegyzem. Egyszóval, a legrészletesebben vezetem a naplót.“ Emésztően nagy kérdésekre fognak tehát a történetírók és a lélekbuvárok választ kapni olyan forrásból, amelyből utódaink bizalommal merithetnek majd. Érdekesebb naplót pedig bajosan lehet elképzelni, mint amelyet egy hihetetlen méretű világháború közepette egy főherceg ír, mint hadvezér és mint alantasaival együtttérző ember.

— **Elnökünk,** Széchényi Viktor gróf, a Nemzeti Múzeum dísztermében a „Pro Transsylvania“ országos segítőbizottság által rendezett koronázási emlékkiállítás számára elküldte azt az országzászlót, melyet a koronázó ünnepség alkalmával a főrendiház megbízásából a díszmenetben hordozott.

— **Alelnökünk,** Óvári Ferenc, mint egy jubileum alkalmából megállapították, azon országgyűlési képviselők sorába tartozik, akik negyedszázad óta tagjai a képviselőháznak. 1892-ben került be a parlamentbe s azóta minden újabb választáson mandátumot nyert. Legutoljára, mint ismeretes, szülővárosa: Veszprém tisztelte meg azzal, hogy képviselőjévé választotta meg. Képviselőségének huszonöt éves jubileumát különben azzal tette emlékezetessé, hogy az országgyűlésen, egy interpelláció keretében a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület vezetőségének ügyét és illetőleg Zichy János gróf önmagyméltóságának, mint az egyesület kormányzótanácsa elnökének alapszabályellenes eljárását súlyos kritikában részesítette. Felhozta ellene, hogy nem választatott ügyvezető elnököt, hanem kinevezett egyeseket ennek a teendőnek ellátására. Azután makacsul vonakodott hölgyeket választatni be a bizottságba. Végre pedig a kisbirtokosok pénzügyi helyzetét az egyesületnek átutalta — a sógora kedvéért — a Hungária bankba. Mindezekért Óvári Ferenc, mint az egyesület egyik alapítója, Zichy János gróffal szemben már a pozsonyi közgyűlésen is kifejezésre juttatta nyílt bizalmatlanságát, mellyel elnökbuktató hangulatot is érelt. A pozsonyi közgyűlésen megejtett választás eredményét formai okokból a belügyminiszter megsemmisítette ugyan; az interpelláció folytán azonban új, rendkívüli közgyűlés megtartását rendelte el. A rendkívüli közgyűlés, mely Lukács György, titkos tanácsos elnöke alatt, Pestvármegye székházában, március 11-én tartatott meg, Óvári álláspontját tette magáévá. Zichy János gróf ugyan még ülés előtt leköszönt, de ha ezt nem teszi, meg is buktatták volna. Elnökké ugyanis ezerharminchárom szavazattal Koller Sándor, udvari tanácsos, választatott meg. Óvárit, ki a szíve szerint való választás emlékére, az ülés folyamán, a maga és felesége nevében újabb 10.000 koronás alapítványt tett az egyesület és illetőleg a hadiárvaik javára, a népes közgyűlés igen meleg ovációkban részesítette.

— **Benkó Albert** nyug. közigazgatási bíró, a Lipót-rend lovagkeresztese, elhalálozott. Alispán korában, mint a Jász-Nagykun-Szolnok-megyei Szövetség elnöke, igen érdemleges munkát végzett, humánus ügyünknek komoly példát statuáló felkarolásával.

— **Keresztes János,** a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnek 1890 óta, vagyis teljes 26 éven át odaadó, pontos és lelkiismeretes tisztviselője, kit a választmány nemrég titkárrá léptetett elő, az elnökség előterjesztésére most, negyedszázadot meghaladó érdemes tevékenységének jutalmaként a királyi díszéremmel is kitüntettetett.

— **A magyar idegzet.** Dr. Schneider Erik egy bécsi orvosi szaklapban a háborús neurozis eseteit nemzetiségek szerint csoportosítja és a következő igen figyelemreméltó adatokkal szolgál: Ausztria és Magyarország népei között a magyarok mutatják a legkisebb, az oláhok és a

csehek a legnagyobb fogékonyságot a súlyosabb háborús idegbetegségekre. A lengyelek és az osztrák-németek a középben állanak. A zsidók fogékonysága is rendkívül erős. A kórházunkban ápolott betegeknek ilyen arány mutatkozott: 377 osztrák-német közt volt 33 (9%) és 194 cseh között 30 (15%) és 199 magyar között 13 (6%) idegbeteg. A zsidóknál 40% volt az arányszám; legnagyobb részük könnyebb fokú, jó lefolyású idegbetegségben szenvedett és kimondott hisztériás vonások egyikükönél se mutatkoztak. Az oláhoknál 21%, a birodalmi németeknél 13%, a ruthéneknél és délszlávoknál 11—11% idegmegebtedés fordult elő. Feltűnő az oláh nemzetiségű katonák nagy fogékonysága az apatikus levertségi állapotra.

— Nagy tűzkárok Somogyban. Somogy vármegyében mindig sok volt a tüzesetek száma, úgy hogy egyidőben nem is fogadtak el abiztosítók Somogyból tűzbiztosítási üzleteket. Az elmúlt negyedévben is nagy tűzkárok voltak a vármegyében. Az összes kár értéke 3,270.602 koronára tehető, amelyből 3,111.146 korona volt biztosítva. A legnagyobb kárt a barcsi járásban állapították meg, ahol tudvalevőleg a barcsi malom is leégett. Ebben a járásban 2-5 millió korona volt a tűzkár.

— Szentpétervárt mostanában naponta néha 20 (húsz) tüzeset is fordul elő. A tüzek gyakorisága tekintetében eddig New-York, ez a már Londonnak is nyakára nőző világváros tartotta a rikordot, átlag minden három órában előforduló, vagyis naponkénti nyolc tüzesettel. Ugy látszik, mintha az oroszok fővárosában a tüzesetek ily szokatlan felszaporodása tekintetében némi szándékosság is játszanék közre.

Szerkesztői üzenetek.

L. A negyvenévesek sorába tartozik lapunk szerkesztője is, amennyiben 1876 október hava óta tűzoltó.

P. A székesfővárosi központi tűzoltó laktanyában az a bizonyos első tüzeset 1916 évi február 17-én, hétfői napon fordult elő. Az egyik benzines autoszerkocsi nagyfecskendője javítás miatt a tartalékszertár javító aknája felett állt. Motorját próbákép helyben megindították. A meggyújtott keverék azonban, mert valamilyen hengerben a szívószelep fennakadt, visszavágódott a karburatorba s a keverőben a porlasztóból kiigyekvő benzint is meggyújtotta. A lángtól a benzin továbbfolyását nem lehetett megszüntetni s lobbót vetett a védőlemezbe lecsepegett benzin is; majd tüzet fogott az aknában levő olaj és benzinüledék s ezektől már az akna falépcsője is kezdett égni. Egy sugár készenletbe helyezése volt elrendelve, közben pedig a „Total” szénsavas fecskendővel történt beavatkozás s ennek pora a tüzet el is fojtotta.

K. Az évi rendes tűzrendőri szemléket, melyek a háború óta szüneteltek, a székesfőváros területén az idén sem tartják meg.

B. Egy kuriai döntvény szerint „ha a biztosított a tűzkár ellen való biztosítás megkötésekor elhallgatja, hogy korábban már szenvedett tűzkárt, sőt kártérítést is kapott: úgy a biztosító a szerződés érvénytelenítését kérheti. És e mellett nem vehető figyelembe a biztosítottnak az a védekezése sem, hogy az ajánlat rovatait nem ő, hanem a biztosító ügynök töltötte ki, mert ha a biztosított az ajánlatot aláírta, az ellene bizonyító erővel bír.”

P. Közbenes emeleten vagy földszinten két külön vasszekrényben 100—100 kgr. film engedélyezhető; a legfelső emeleten ugyanígy vagy 2 külön előírással raktárban 300—300 kilogramm, míg a padlástérben létesített tűzbiztos kamrában 1000—2000 kilogramm is raktározható; de a raktáron át és közvetlen mellette nem lehet átjáró.

Kiadó: **Kuhárszky László** titkár.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch** tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.

Budapest. Központi Iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorlákat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,

SOPRON,

cs. és m. k. udvari szállítók.

Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

Walszer Ferenc

tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntöde

Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 41.

MOTOROS TURBINAFECKENDŐK. KÖZSÉGI FECKENDŐK.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

GYÁRTUNK: tűzfecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

HATSCHERK SZABADALMA

ETERNIT-PALA

A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.

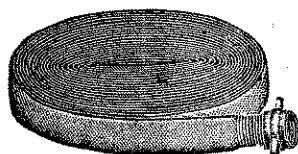
Eternit-művek Hatschek Lajos

Budapest, Andrássy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezgyár r.-t.

Budapest, VII., Erzsébet királyné-ut 57.

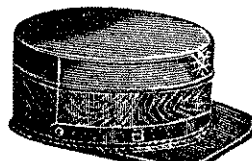
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

FEIK ÉS TRÉBA

Budapest, V., Lipót-körút 22.

Legelőnyösebb bevásárlási forrás összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Eleőrendű tűzoltó-sapkákat apósisodronybetéttel, legjobban és legolcsóbban készít

NÉMETH FERENC, Kismarton

Telefon Interurban 35.

Kívánatra mintasapka és árajánlat.

Küldetve: Páris aranyéremmel és keressittel.

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó második szombatján.</p> <p>Hirdetéseket felvanni egyedül a kiadóhivatal jogosított.</p> <p>A lap szétküldésére vonatkozó felajánlásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a 100% az előfizetésekre a hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája. VII., Békóosi-út 38. Telefon 90-33.</p>	<p>Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpótdány jár.</p> <p>Szerkesztők, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.</p>
--	---	---

Fellegős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21., II., 24.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr, tűzoltólaktanya.

Az ujjászülető Gyöngyös.

1915-ben az oroszok pusztítása, 1916-ban a románok betörése képviselte — különösen határszéli vármegyéink lakóira — a sorscsapást. De tűzvészokozta károsodásoktól csak szórványosan szenvedett az ország. Jobbadán ipartelepek, különösen malmok, égtek le sorjában; ezeknek kára azonban, biztosítás útján, nagyobbrészt megtérült.

A háboru harmadik évében mintha vissza akarna térni az idők folyása rendes medrébe. A vidéknek számos helyén félfaluk, vagy legalább is egész utcasorok esnek a pusztító tűznek áldozatául. A tavaszi szárító szelek nyomán szinte kimaradhatatlanul szokott ez így elkövetkezni, csaknem minden esztendőben. És így az idén is. Csupán egy kis eltolódás állapitható meg. A szigoru tél ugyanis kijebb toltta a tavaszelt. Április helyett, mely az idén még hűvös volt, a száraz időjárásával sok aggodalmat keltő május tetézte hirtelen felszökkenet sokaságával a nagy tüzeknek azokat a károkat, amelyeket (most amugy is nagy megpróbáltatásnak kitett) népünk a tűz és annak pusztítása folytán szokott elszenvedni.

Május 21-én délután 5 órakor kigyuladt Gyöngyösön a kórház mosókonyhájának teteje s az a szélvihar, mely aznap egész Felsőmagyarországon dühöngött, végigsöpörte a szikrákat és gyújtó zsarátnokot a Mátravidék virágzó kereskedelmi városán, Heves

vármegyének egykori székhelyén, hogy 14 emberéleten kívül 560 házat és a várossal összeépült Gyöngyöspüspöki egy részét is elhamvassza.

Legutoljára, éppen mikor a nemzetközi tűzoltókongresszust tartottuk Budapesten, 1904-ben pusztított nagyobb tűz Gyöngyösön. Az idegen bajtársak néhányra le is rándult akkor a vész színhelyére s Fox Károly alvezredes, a londoni „Salvage Corps“ főnöke, az angol országos szövetség egyik alelnöke, még gyűjtést is rendezett a károsultak javára. Most fiatal királyunk, ő Felsége IV. Károly és ifju párja siettek ott megjelenni, részvételjes vigaszt és gyors segílyt vivén a vésztől sujtott hevesi város palócivadékainak, akiknek számára nagy szövetségesünk: II. Vilmos császár is elküldte a maga és népe nevében királyunkhoz intézett meleg részvétét. A segílyakció pedig országossá lett s nincsen benne kétség, hogy a szorgalma révén jólétnek örvendett gyöngyösi lakosság, mely a háboru folyamán 70 millió koronát vett be termelt boraiért, újra visszanyeri régi önbizalmát; maga a város pedig rationalis terv s a józan praeventiva szabályai szerint hamarosan újraépül.

Mert csak e kettőnek és főleg az utóbbinak hiánya volt a mostani katasztrófának is főoka.

Maga a gyöngyösi tűzoltóság már 25 éves mult s elég jó hirben áll; elannyira, hogy Óvári Ferenc dr., az Országos Tűzoltó-Szövetség alelnöke,

épp e hó folyamán személyesen akarta kiosztani náluk a királyi díszérmet az arra jogosultaknak. Parancsnokságának a háboru alatt megfogyott csapatot — 60 emberből 34 áll fegyverben — sikerült diákokkal kiegészíteni. S a jól begyakorolt csapat, melynek segítségével a huszárokat is kirendelték és megjelent a közeli községek lakossága, sőt — külön vonatokon — Hatvan és Eger tűzoltósága is, a tűz kitörése után rövidesen teljes erővel megkezdte az oltóbeavatkozást. Ámde mit ér a még oly lelkes és szakértő csapatoknak minden erőfeszítése, mikor hiány van a municióban: nincsen víz és a megelőző intézkedések szigorú keresztülvitele hiányában a tűzzel felveendő harc nincsen előkészítve!

A modern kultúra vívmányaiból Gyöngyösnek is jutott villamos világítás meg aszfalt, még a mellékutcákat is ilyen burok födi, hanem vízvezetékek, ámbár az 1904-ki nagy tűz után azon melegibe ennek a berendezését is elhatározták egyszer, az mégsem létesült. Mire ugyanis a vármegyétől, ahová jóváhagyás végett a határozat fel volt terjesztendő, jóváhagyva másodszor is visszaérkezett az, akkor már elállottak a kivitelre szóló szerződés megkötésétől, mert — joggal vagy ok nélkül, ma sincs eldöntve még — fölmerült a sanda gyanu, hogy a vállalkozó összejátszott valakivel és a kultúra örve alatt csak rongyüzem fog majd létesülni. Pedig inkább dőljön dugába egy nélkülözhetetlen intézmény, ha oly szükség van is reá a tűzbiztonság és a közegészségügy szempontjából, mint a falat kenyérre — semhogy be ne legyen kötve a nyomtató lónak a szája és valahogy meg ne szaporodjék valamicskével — az adó!

Remélhetőleg most másként lesz, mert magasabb helyről is szemmel tartják majd a történendőket. És tán nemcsak a vízvezeték fog megépülni — hinni akarjuk, hogy használható tűzcsapokhoz mért, elegendő bőségu földalatti hálózattal, — hanem bizonyára a modernebb városszabályozás szempontjai is érvényesülnek.

Mert az a sok vakon végződő zsák-

utca, meg hihetetlenül szűk sikátor vagy „köz“ (amilyenekben való bővelkedésért számos más vidéki városunk is joggal pirongatható) a maga tűzfal nélküli s összeérő ereszes házaival egyenesen praedestinálva volt arra, hogy megsemmisüljön. Ilyen helyen a még oly jó tűzoltóság is tehetetlen. Csak hadd adjanak ezek mindenütt helyet az egységes szabályozási terv szerint emelendő épületeknek, amelyek lehetnek egyszerű faszindelyes házak, vagy akár zsuppal fedettek is (a zsupszalma is tűzállóvá tehető), csak a megfelelő tűztávlatba kerüljenek azok egymás mellé és fákkal legyenek körülültetve. Ha pedig két háznak egymáshoz érése, támaszkodása, kikerülhetetlen, ott mindegyiknél, a saját határvonalon felhuzandó szabványos tűzfal legyen közbeiktatva. És ha az így foganatosítandó új építkezések során nem hagyják figyelmen kívül a már többé nem ismeretlen okszerű praeventiva egyéb követelményeit sem, akkor a hasonló katasztrófáknak eleje lesz véve.

Gyöngyös, hiszük, rövidesen felárad hamvaiból.

Legyen tűzbiztosabb is, ne csak szebb!

* Gyöngyös kormánybiztosa. Az elpusztult Gyöngyös újjáépítésének vezetésére és a tervezés irányítására, valamint a lakosság érdekében megindult segítő mozgalmak ellenőrzésére a kormány Harrer Ferenc dr. fővárosi tanácsosnak személyében kormánybiztost nevezett ki. A kormánybiztosnak, ki Budapesten a tűzoltóügyeknek is referense, hatásköre kizárólag Gyöngyös modern újjáépítésére s az építéssel kapcsolatos modern intézmények megteremtésére terjed ki. Harrer tanácsnok nyári szabadságának idejét szenteli arra, hogy a város újjáalkotásának terveit, részleteit megállapítsa. Ennek megtörténte után dönt arról, hogy új állása olyan természetű-e, amely állandóan tavoltartaná a fővárostól, vagy csak annyira köti le, hogy amellet elláthatja az ügyosztály vezetését és megmaradhat jelenlegi állásában is. A fővárosra nézve nem közömbös ez a kérdés, mert éppen a háboru utáni idők nagyszabású városrendezési, lakásépítési és más szociális terveinek megalkotásánál és végrehajtásánál nem igen nélkülözheti kiváló tehetségét és munkaerejét annak a Harrernek, aki mikor Gyöngyös városa őt, kormánybiztosi minőségében, hivatalosan fogadta, megoldásra váró programját a következő rövid, de markáns, szavakba foglalta össze:

„Munkástársaimat sikerült megválasztanom, velök egyetemben műszakilag tökéletes, művészileg szép várost akarok megalkotni, pénzügyileg gazdaságosan és mindenkifelett a végrehajtásnál a közérdek teljes érvényesítésével!“

HIVATALOS RÉSZ.

233.
1917. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétel Budapest, 1917. évi március 31-én a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: Grófróf Széchenyi Viktor, majd dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: dr. Balogh Dezső, Keresztes János, Papp Ferenc, Szabó Gyula, Táuber Ferenc és Vida Pál.

Elmaradását igazolta: Barabás István, Erdély Ernő és dr. Rüll Béla.

A napirend első pontja: Dittrich József és Szilvay Kornél „Sildit” nevű szabadalmazott készülékeinek gyakorlati bemutatása a IX. ker., Orczy-ut 13. számú tűzoltó gyakorlótéren.

Elnök: a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség Elnökségén kívül, a különböző hatóságok, szaktestületek, gyárak, iparvállalatok kiküldött képviselői és nagyszámú meghívott előkelő közönség jelenlétében a tűzpróba megkezdését rendeli el.

A bemutatandó „Sildit” készülékek egyrészt a tűz továbbterjedésének megállítására, másrészt a robbanás megakadályozására szolgálnak oly tartányoknál, melyek könnyen gyúló folyadékokat tartalmazván, a tűz kitöréséből kifolyólag veszélybe juthatnak.

A tűzpróba a következő kísérletekből állott:

I. Benzollal töltött 800 literes vasuti tartány, egyik oldalán a rendes, másik oldalán a „Sildit” biztonsági leeresztő csappal ellátva.

Mindkettő megnyitván, a kifolyó benzol meggyújtott.

A könnyen gyúló folyadék meggyújtás után lángba borult. Amíg a rendes leeresztő csaphoz hozzáférni és elzárni nem lehetett, sőt a folyadék utánfolyása mindinkább növelte a tüzet és vízzel eloltható nem volt, — addig a „Sildit”-csap 60 fok hőség mellett egy percen belül automatikusan lezárta az utánfolyást. Ezzel a tűz további terjedését megátolta és a már ki-

ömlött folyadék elége után a tűz a „Sildit”-tel szerelt oldalon elaludt önmagától.

II. a) Automobil rendes felszerelésű csappal;
b) automobil „Sildit” biztonsági csappal.

Mindkettő a Carburator tápláló csővezetékébe volt iktatva. A Carburatorból kiömlő benzin mindkét autónál meggyújtott.

Itt ugyanazon hatás volt észlelhető, mint az I. alatt, azon különbséggel, hogy a „Sildit”-csap más alakkal birt. Míg a rendes csappal felszerelt automobil a benzin folytonos utánfolyása miatt lángba borította az egész kocsi alvázat és alig volt eloltható, addig a „Sildit”-csap félperc alatt önműködően lezárta, az utánfolyást megszüntette és a kis terjedelmű tűz kis kézi-oltókészülékkel eloltott.

III. a) Benzinnel töltött 25 literes bádgedény rendes leeresztő csappal;
b) ugyanolyan edény „Sildit”-csappal volt felszerelve.

Nyitott csapok mellett mindkettő egyidőben meggyújtott.

E kísérletnél a „Sildit”-csap néhány másodperc alatt már működött, a csapot elzárta és az utánfolyást megszüntette. A felfogó edénybe addig beömlött égő benzin a fedő ráhelyezésével elaludt. A rendes csapon át a benzin állandóan utána folyt, az egyre terjedő tüzet eloltani csak nehezen sikerült.

IV. Egy benzollal telt 800 literes vastartály égő farakásra helyezve, négy helyen robbanógözök elvezetésére szolgáló „Sildit” biztosító-szerkezettel és ehhez tartozó csővezetékkel volt felszerelve, mely a föld alatt elvezetve egy felszálló ággal is birt.

A farakás benzinnel leöntve meggyújtott.

Ennél a kísérletnél a „Sildit” biztonsági szerkezet ugyanolyan alapon, de más kivitelben készült, mint az I., II., III. esetben és más a rendeltetése is.

Egy kikitüntetés.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, aki mivel nehéz időkben tanulta megismerni az ő hű és vitéz magyar népe nagy erényeit — igen-igen megszerette ezt az ő népét. Mikor pedig egyszer hírt vett, hogy ez országának a címerében is szereplő egyik hegysege, a Mátra tövében, egy hevesi városka fölött, még a már szinte megszokottnál is jobban megnehezült az idők járása: maga mellé vevén életének jobbik felét, a bájos királynét, néhány belső emberével, valamint az ország főminiszterével és az illető vidék egyházfőfejedelmének kíséretében odasietett a városka falai közé, hogy vigaszt, segítséget vigyen a vészéstől sujtottaknak. Ragyogó királyi tett!

Aranyozott díszhizintó nem volt ott, csak egyszerű kétfogatú kockosi; de a lovakat magyar huszár hajtotta, aki mellett a bakon a város polgármestere, Kemény János uram ült. Így jelent meg fiatal királyunk ifju párjával, a szépséges királynéval, magyar népe között Gyöngyösön, ahol lobogó zászló és diadalív helyett füstölő romok és üszkös zsarátnokok közepette, hajléktalanná vált lakásoknak sorfala várta a felsége párt. Mesébe illő látvány!

A legett városrészesben megtett körút során oly barátságos közvetlenséggel érintkezett alattvalóival, hogy Lehotai János szőlősgazda, nagy

meghatottságában, hogy kezét is foghatott a királlyal, e szavakkal búcsúzott el ő Felségétől: — Tekintetes Főkirály úr, az Isten áldja meg!

Egyszerre megállt a kocsi. A király figyelme reáirányul egy égési sebként borított arcú, öreg tűzoltóra, aki fesszen tisztelőleg. A polgármester érdemesnek tartja tudomására hozni Őfelségeiknek, hogy ki az az öreg tűzoltó.

— Ezt az embert — így jelentette — Madár Lajosnak hívják. Öreg, mert már huszonöt esztendeje áll a jó ügy szolgálatában és derék tűzoltó, mert testi épségének kockáztatásával most is ő mentette meg börtörmelő városunk legértékesebb vagyonát, a mostanában nem könnyen pótolható hat waggon rézgálicot.

A tűzoltó már hátra akar lépni, de a király megállítja. Főhadsegédével előhozat egy érdemkeresztet és személyesen tüzi fel azt derék bajtársunk mellére. Az érdemjelhez való tokot pedig maga a királyné nyújtja át neki.

Ez aztán kikitüntetés! Megérdemelt teljes mértékben. De átadásának a módja s megtörténtének utólagosan a hivatalos lapban való közzététele még inkább fokozza az értékét.

Igy történt pedig meg az Úrnak 1917-ik esztendejében a „tekintetes” magyar király Őfelsége, IV. Károly uralkodásának első évében Gyöngyösön, az ottani tűzvészt követő napok egyikén, május havában.

A meggyújtás után keletkező nagy tűzben a vastartály teljesen lángban állott. A „Sildit“ készülékek egy percen belül működtek, az elvezető csővezetéket megnyitották, minek bizonyossága, hogy a nyomás alatt fejlődő gázok a felszálló csővön át eltávoztak és ott veszély nélkül meggyújthatók voltak. A gázok ily módon indifferenten helyre vezetve a robbanás veszélyét megakadályozták.

V. a) Oxigén tartalmu vaspalack rendszeren használt kivitelen;

b) ugyanolyan vaspalack „Sildit“ robbanás ellen biztosító szerkezettel ellátva.

Mindkettő máglyára helyezve, a robbanásig felhevítették.

E kísérletnél a „Sildit“-szerkezet egy különleges formában nyer alkalmazást. Míg az a) alatti palack zárószerkezetét a fejlődő nyomás szétvetette, nagy robbanás állott elő, addig a b) alatti palackban fejlődő gázok a kioldott nyíláson át meggyuladva veszély nélkül elégték és a palackot szét nem vetették.

A kísérletek eredménye gyanánt megállapított, hogy a „Sildit“-jelű készülékek gyakorlati alkalmazása minden oly tartánynál, mely könnyen gyúló és éghető folyadék vagy gáznemű anyagok raktározására szolgál, kívánatos, mivel azok a lefolyásnál vagy lecsapolásnál keletkező tüzek tovaterjedését meggátolni, illetve a robbanás veszélyét elhárítani, valamint a tartányban levő anyagnak megmentését biztosítani kiválóan hivatottak, sőt az életbiztonság szempontjából is hathatós előnyöket nyújtanak.

Folytatólagos elnökségi ülés az Orsz. Tűzoltó Szövetség VII., Rákóczi-ut 38. szám alatti tanácsstermében.

Elnök üdvözli a megjelenteket, a folytatólagos ülést megnyitja.

1. Kuhárszky László titkár felolvassa a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség védnökének fenséges József főherceg urnak köszönő táviratát, mellyel megköszöni vezérezredessé történt kineveztetése alkalmából hozzá menesztett üdvözlő átiratunkat; továbbá bemutatja elnökünknek, gróf Széchényi Viktornak köszönő levelét, melyben megköszöni német rendjellel történt kitüntetése alkalmából hozzá menesztett üdvözlőnk.

Mindkét bejelentés lelkes éljenzéssel tudomásul vétetett.

2. Titkár bemutatja Ranezay Józsefnek köszönő levelét, melyben megköszöni erzsébetvárosi gimnáziumi igazgatóvá történt kineveztetése; és Kállay Imre székesfővárosi hivatásos tűzoltófőtisztnek köszönő levelét, melyben megköszöni előléptetése alkalmából hozzáintézett üdvözlő átiratunkat.

Mindkét bejelentés örvendetes tudomásul szolgál.

3. Titkár jelenti, hogy Keresztes János szövetségünk titkárja, a m. kir. Belügyminiszternek 188942/916. VI./a. számú leirata értelmében díszérmet nyert.

Az elnökség a bejelentést örömmel veszi tudomásul, mire az elnök lelkes szavak kísérete mellett nyújtja át kitüntetettnek a kir. díszérmet.

4. Titkár előterjeszti Kecskemét th. város tűzoltóságának kérvényét, melyben Füvessy Imre

5. Titkár bemutatja a m. kir. honvédelmi Miniszter urnak 422454/916. 1a. számú leiratát, melyben értesíti az Orsz. Tűzoltó Szövetséget, hogy a háboru befejezése után a rendelkezésre jutó tűzoltószerkek értékesítése tárgyában előadott kérelmünket előjegyzésbe vétette.

Az elnökség elrendeli, hogy a leirat a Tűzrendészeti Közlönyben közöltessék le, s az úgy a háboru utánig nyilvántartassék.

6. Titkár előterjeszti Erdély Ernőnek a középiskolákban tartandó tűzrendészeti oktatás tervezetét és indítványozza, hogy adassék az ki tanulmányozás és véleményadás céljából az irodalmi és oktatási szakosztálynak.

Az elnökség az indítványhoz hozzájárul, s elrendeli, hogy a tantervezet küldessék meg dr. Vass János szakosztályi alelnöknek, ki a tervezet átanulmányozása után tanácskozás céljából tüzzön ki egy napot, melyre az Orsz. testnevelési tanács is meghívandó.

7. Titkár jelenti, hogy az Orsz. testnevelési tanács beküldte az 1913—16. évi működéséről szóló jelentését.

Kiadatik véleményezésre Erdély Ernő szakelőadónak.

8. Titkár jelenti, hogy a Győrött tartandó kerületi tűzoltószaktanfolyam látogatására vonatkozó felhívás jelentet a Tűzrendészeti Közlönyben és elküldetett az összes vármegyei alispáni hivataloknak.

9. Titkár előadja Pokorády Dániel tiszgari tűzoltóparancsnoknak abbeli kérelmét, hogy az 1914. évi löcsei szaktanfolyam ösztöndíjának II. felerésze számára kiutalványoztassék.

Az elnökség a tanfolyam számadásaiból meggyőződést szerzett, hogy kérelmezőt az ösztöndíj II. felerésze jogosan megilleti, annak kifizetését elrendeli.

Elnök eltávozván, az elnöki széket dr. Óváry Ferenc alelnök foglalja el.

10. Szabó Gyula szakelőadó jelenti, hogy az elnökségnek egy korábbi, nemkülönbén az Orsz. választmányának egyik határozata értelmében megrendelte a XXXV. és XL. éves szolgálati érmeket.

Scheid G. A. cég beküldte az érmek első példányát, melyeknek megtekintése és jóváhagyása után, a megrendelt érmeket a közel jövőben szállítani fogja.

Az elnökség örömmel veszi tudomásul a szép és minden tekintetben sikerült szolgálati érmek elkészítését, s elrendeli, hogy az mindazon tagtestületek részére, melyek ezen szolgálati érmek kiszolgáltatása iránt az elnökséghez fordulnak, szolgáltatassanak ki.

11. Titkár bemutatja Barabás István szakelőadónak „A tűzoltó“ című háromfelvonásos vigjátékát és „A tűzoltás taktikájának rövid foglalata főtekintettel a vidéki viszonyokra“ című munkáját.

Mindkét mű kiadatik bírálatra Erdély Ernő szakelőadónak.

12. Titkár jelenti, hogy Szabó Gyula szakelőadó beküldte „A Sopron vármegye és Sopron város tűzoltó testületei szövetségének szolgálati utasításá“-t; továbbá „A Sopron vármegye és Sopron város tűzoltó testületei szövetségének alapszabályai“-t.

Mindkét munkának a könyvtárba való helyettesítéséről elrendeltetik.

tossággal fogja beszolgáltatni. Kéri az elnökséget, hogy a világháború alatt be nem folyt tagdíjhátralékok törlesztésére vonatkozólag tegyen az Orsz. Választmánynak javaslatot.

Az elnökség többek hozzászólása után az ügyet újból kiadja Szabó Gyula szakelőadónak azzal az utasítással, hogy kísérelje meg megegyeszen a tagdíjhátralékok behajtását, s legalább a városok és nagyobb községek tagtestületeitől hajtsa be a hátralékokat és azokat szállítsa be az Orsz. Szövetség pénztárába.

14. Titkár jelenti, hogy a „Budapesti gyári és magántűzoltó testületek szövetsége“ f. é. április hó 1-én d. e. 1/211 órákor évi közgyűlését tartja.

Az Orsz. Tűzoltó Szövetség képviselőjében dr. Balogh Dezső pénztáros küldetik ki.

15. Titkár jelenti, hogy Harz Lajosné Szeged város volt tűzoltóparancsnokának özvegye, a m. kir. Belügyminiszter urtól 120 K egyszersmindenkori segílyt kapott;

16. hogy a nagybecskereki és szombathelyi közs. közg. tanfolyamok hallgatói részéről a „Tűzrendészet“ I—V. füzeteiből 30—30 példány megküldetett;

17. hogy Komját (Nyitra vm.) önk. tűzoltó testülete belépett a tagok sorába.

A titkár jelentései tudomásul vétettek.

18. Titkár bemutatja Máramaros vármegye alispánjának átiratát, melyben értesíti az Orsz. Szövetséget, hogy a kért Szabó Ferenc, Borsa községi jegyzői irnok a tűzoltóság szervezését az előjáróság tudta nélkül kezdeményezte, de néhány heti működése után ismeretlen helyre távozott. Továbbá, hogy az megfelel a valóságnak, miszerint Borsa községnek szervezett tűzoltósága nincsen.

Az elnökség a jelentés első részét tudomásul veszi, a második részére vonatkozólag elrendeli, hogy a vármegye alispánja keressék fel, hogy Borsa községben kísérlet lenne teendő egy tűzoltó-testület szervezésére.

19. Titkár felolvassa Binder Henrik szoborvármegyei tűzoltó-szövetség elnökének érdekes, szép levelét, s hogy az a Tűzrendészeti Közlönyben is napvilágot látott.

Az elnökség örömmel veszi tudomásul Binder vármegyei szövetségi elnöknek közléseit, s abból az alkalomból, hogy vármegyéje az ellenségtől megmenekült, szívélyesen üdvözi.

20. Titkár bemutatja Vass Lajos Rudolf cibakházi tűzoltóparancsnok és tűzrendészeti felügyelőnek levelét, melyben arra kéri az elnökséget, hogy a hivatalos lapot, a Tűzrendészeti Közlönyt gyakrabban jelentesse meg, s hogy a lap a bevonult tűzoltó bajtársainknak a lövészárkba küldessék meg.

Az elnökség a lap gyakoribb megjelentetése ügyében már foglalt állást és így attól a mostani viszonyok mellett nem térhet; alapként a lövészárkba való küldéséhez pedig nem járul hozzá, mert az a gyakorlatban kivihetetlen.

21. Titkár jelenti, hogy Gyöngyös önk. tűzoltó-testülete beküldötte az 1916. évről szóló jelentését;

22. hogy M. Á. V. északi főműhely tűzoltó testülete beküldötte 1916. évi május hó 1-től szóló jelentését;

23. hogy a nagykanizsai önk. tűzoltó-testület beküldötte az 1917. évi március hó 25-én megtartott közgyűlés jegyzőkönyvét, évi jelentését és vagyommérlegét;

24. hogy a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank január 1-én 1/4%-kal alacsonyabb kamatot fizet betéteink után.

és az „Első aradi sertéshizláló r.-t.“ felebbezési ügyét.

Az elnökség némi módosítással a véleményezéseket magáévá teszi, s a miniszteri határozat megjelenése után a szakvéleményt a lapban ismertetni rendeli.

26. Titkár bemutatja a „Putnoki Hungária Gőzmalom“ felebbezési ügyét, melyben az elnökség a II. fokban hozott véghatározat álláspontjára helyezkedik.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek Szabó Gyula és Vida Pál.

Több tárgy nem lévén, az ülést elnöklő alelnök berekeszti.

K. m. f.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Kuhárszky László s. k.,
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula s. k.

Vida Pál s. k.

584
1917 szám.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1917. március hó 31-én, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segílyző pénztárának ülésén.

Elnök: Gróf Széchenyi Viktor.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc alelnök, dr. Balogh Dezső, Keresztes János, Papp Ferenc, Szabó Gyula, Täuber Ferenc és Vida Pál.

Elnök üdvözi a megjelenteket, az ülést megnyitja.

1. Kuhárszky László titkár, bemutatja Zepko Ferenc soproni városi tűzoltótiszt és járási tűzrend. felügyelőnek köszönő levelét, melyben a részére kiutalt 120 K segíly gyors kiutalását hálásan köszöni meg.

Tudomásul vétetett.

2. A titkár előterjeszti a m. kir. Belügyminiszter úrnak 137.203/914. IX. számú leiratát, mellyel értesíti az Orsz. Tűzoltó Szövetséget, hogy a tűzoltás közben sérülést szenvedett vagy munkaképtelenné vált tűzoltók, illetve tűzoltás közben szenvedett sérülés következtében elhalt tűzoltók családtagjainak segílyezésére létesített 10.000 forintos, azaz huszezer koronás alapítvány fizetőképessége ismét helyreállott, s így segílyezés, az alap terhére, újra megindítható.

Örvendetes tudomásul szolgál.

3. Titkár jelenti, hogy Zepko Ferenc soproni városi hiv. tűzoltótiszt és tűzrend. járási felügyelő tűzoltás alkalmával mindkét keze fején égési sérülést szenvedett, mely baleset 42 napi munkaképtelenséget eredményezett. Részére 120 K segíly folyósított;

4. hogy Habranyi Béla kunszentmártoni tűzoltóparancsnok tűznél jobbkönyök táján zúzódást szenvedett, mely 38 nap alatt gyógyult, s így részére 114 K segíly utalványoztatott.

Az elnökség a kiutalt segílyezésekhez hozzájárul.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó Gyula és Vida Pál előadókat kéri fel.

Több tárgy nem lévén, elnök és ülést bezárja.

K. m. f.

Gróf Széchenyi Viktor, Kuhárszky László,
elnök. titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula s. k.

Vida Pál s. k.

281.
1917. sz. a.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnöksége f. évi augusztus hó 18-án d. e. 11 órakor ülést tart, melyre az Elnökség t. tagjait ez uton hívja meg.

Délután 4 órakor tanulmányi kirándulás.

Budapest, 1917. július 1.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Kuhárszky László s. k.
titkár.

282.
1917. sz. a.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség országos választmánya 1917. évi augusztus hó 19-én d. e. 10 órakor Budapesten, Rákóczi-ut 38., IV/15, saját üléstermében tartja ez évi rendes közgyűlését, melyre az elnökségi és választmányi tagokat ez uton hívjuk meg.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az elnökség évi jelentése az 1916. évről.
2. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1916—1917. év zárószámadás.
3. Az 1916—1917. évi zárószámadás.
4. Az 1917—1918. évi költségvetés.
5. Tagtörlések.
6. Netáni indítványok.

Az országos választmány tagjai: az elnökség tagjai, a szakosztályok elnökei, alelnökei, előadói, szakképviselői és jegyzői; a vármegyei szövetségeseknek tisztviselői közül vagy választmányi tagjai sorából kiküldött, meghatalmazással ellátott 1—1 képviselője; (ezek vasuti költségeik megtérítését kívánhatják, ha ebbeli igényüket a szövetség elnökségének írásban előzetesen bejelentik és ha e szövetség az előző évet bezárólag tagsági díjjal hátralékban nincs); a hatóságoktól kinevezett, illetőleg vármegyei

szövetségek által megválasztott és igazolt vármegyei tűzrendészeti felügyelők; a törvényhatósági városok önálló hivatásos és önkéntes parancsnokai.

Budapest, 1917. július 1.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Kuhárszky László s. k.
titkár.

622.
1917. sz. a.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző pénztárának elnöksége f. évi augusztus hó 18-án d. e. 11 órakor ülést tart, melyre az elnökség t. tagjait ez uton hívja meg.

Budapest, 1917 július 1.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Kuhárszky László s. k.
titkár.

623.
1917. sz. a.

Meghívó.

A magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző pénztára f. évi augusztus hó 19-én d. e. 1/2 12 órakor tartja Budapesten, VII., Rákóczi-ut 38. szám IV/15, saját üléstermében évi közgyűlését, melyre a tagtestületeket tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az elnökség évi jelentése az 1916. évről.
2. Az 1916—1917. évi zárószámadás kapesán a pénztárvizsgáló bizottság jelentése.
3. Az 1917—1918. évi költségvetés.
4. Netáni indítványok.

Budapesten, 1917. július 1.

Gróf Széchenyi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Kuhárszky László s. k.
titkár.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség 1916—1917. évi zárószámadása.

Sorszám	BEVÉTEL	Érték		Pénz		Sorszám	KIADÁS	Érték		Pénz	
		K	f	K	f			K	f	K	f
1	Maradvány	100	—	6 559	76	1	Tisztviselők tiszteletdíja			2783	43
2	Allamsegély			11.000	—	2	Előadók és választmányi tagok útiköltsége és napidíjai			973	83
3	Tagdíjakból:					3	Házbér			2356	—
	a) közvetlen tagtestületek . . . . . 1.130— K					4	Fűtés, világítás, takarítás, telefon			930	22
	b) vármegyei szövetségek . . . . . 3.278— K			4.408	—	5	Irodai, postai, ügykezelési kiadások			760	23
4	Különfélékből:					6	Tűzrendészeti Közlöny szerk. tiszteletdíja és cikkek díjazása			600	—
	a) szakkönyvek eladásából . . . . . 174*95 K					7	Tűzr. Közl. kiadási költségei			2094	46
	b) Tűzrend. Közl. hirdetési díjai . . . . . 226*64 K					8	Szakkönyvek kiadása			1755	—
	c) Tűzrend. Közl. előfizetési díjai . . . . . 57— K			498	59	9	Tanfolyamok rendezése			12	43
5	Érmekből			517	76	10	Ósztöndíjak			20	—
6	Előre nem látható			889	20	11	Tanszermúzeum és könyvtár			333	28
						12	Szolg. érmek beszerzési költs.			2647	60
						13	Előre nem látható			566	22
						14	Maradvány	100	—	8040	61
		100	—	23 873	31			100	—	23873	31

352.
1917. sz. a.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Elnökségének jelentése az 1916. évről.

Tisztelt Országos Választmány!

Alapszabályaink értelmében van szerencsénk az 1916. év eseményeiről, valamint a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség Elnökségének ugyan-ezen évben kifejtett tevékenységéről szóló évi jelentését tisztelettel előterjeszteni.

Az 1916. év legnagyobb és legszomorubb eseménye, hogy C. császári és királyi Felsége, I. Ferenc József előtt megnyitlak az öröklét kapui.

Küldetését úgy töltötte be, hogy alattvalói előtt járt munkásságban és odaadó kötelességteljesítésben épűgy, mint fejedelmi önmegtartóztatásban és emberi erényekben.

Uralkodói bölcsességgel végzett becsületes munkássága közepett mint ember is példaképül állott előttünk. A sorá által reá mért csapásokat erős lélekkel, a szívettépő fájdalmakat pedig a Gondviselés rendelkezésébe vetett igaz megnyugvással szenvedte el.

Trónja fényességéből nekünk is jutott két sugár.

Az 1871. évi nagygyűlésünk alkalmával Budapesten rendezett kiállítás és diszgyakorlatot legmagasabb jelenlétével tüntette ki, s kilátásba helyezte a tűzoltói intézmény fejlesztésének figyelemmel tartását.

S a négy évtized folyamán kifejtett országos nagy munka fejleményeit azzal jutalmazta, hogy 1911 május 27-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározásával, a tűzoltás és mentés terén tanúsított 25 éves, elismerésre méltó tevékenység jutalmazására, díszérmet alapított.

A történelmi időkben sirbaszállt nagy uralkodó áldott emléket örökre megőrizzük halás szeretetűnkben.

A legelső magyar ember, a király halálával kapcsolatosan meg kell emlékeznünk azokról a bajtársakról is, kik hősközhöz méltóan a haza védelmében különböző harctereken estek el és idegen földben alusszák örök álmukat.

Emlékük legyen áldott örökké!

Legjobbaink közül még a következőktől kellett örökre megválnunk:

Borovszky János volt 1848/49-i honvéd és az esztergomi önk. tűzoltóttestület szertárnokától 101 éves korában;

Winkelsteini Winkler Pál Szepes vármegye tűzoltószövetségének elnökétől;

Bajszai ifj. Vojnits István Bács vármegye tűzoltószövetségének elnökétől;

Fándly József székelyhidi önk. tűzoltóttestület főparancsnokától, a biharmegyei tűzoltószövetség alelnökétől és kerületi tűzrendészeti felügyelőjétől;

Udvardy Aladár szövetségünk irodalmi- és oktatási szakosztály buzgó képviselőjétől, a tanfolyamok fáradhatatlan előadójától és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye tűzoltószövetségének érdemes titkárától, ki az északi harctéren, ellenséges golyótól találva, hősi halált halt;

s végül Kovács Ignác a párkányi testület szakasparancsnoktól, ki szintén az északi harctéren ellenséges golyótól kapott sebébe halt bele 35 éves korában.

tudtul adassék, majd rövid időre rá, kiváló érdemeinek elismerésül vezérezredessé nevezte ki.

Alig lépett a magyar trónra IV. Károly király, máris a keleti arcél fővezérévé tette fenséges Védnökünket, kinek személyes bátorságáról legendákat beszélnek azok, akik vele állandóan szembe néznek a halállal.

Elnökünk, gróf Széchényi Viktor ömáltósága mult év május havában érte meg tízéves évfordulóját annak, hogy néhai királyunk Fejér vármegye és Székesfehérvár élére állította. Az évforduló alkalmából Fejér vármegye ünneplő közönségéhez Országos Szövetségünk is csatlakozott.

A Dunántuli Közművelődési Egyesület Veszprémben, május hó 21-én tartott negyedszázados közgyűlésén, a Bezeredy Viktor halálával megüresedett alelnöki állásra egyhangulag megválasztották fáradhatatlan ügyvezető alelnökünket, dr. Óvári Ferencet, honorálni akarván azokat a kiváló érdemeket, melyek a nagy sikerrel működő gyermekszanatoriummal kapcsolatosan szeretett alelnökünk nevéhez fűződnek.

Majzik Viktor, Heves vármegye alispánja, s a tűzoltószövetség elnöke, közigazgatási bíróvá neveztetett ki.

Vida Pált, érdemdat szakelőadónkat, negyvenéves tűzoltói szolgálata alkalmából üdvözölhettük.

Ranezay József Szepes vármegyének érdem-dus, volt tűzfelügyelője az erzsébetvárosi állami főgimnázium igazgatója lett.

Balogh Dezső dr. Szövetségünk pénztárosa és segélyző pénztárunknak szakvéleményezője, mint a Szervitarend hadi kórházának vezető főorvosa, a Vörös-kereszt hadiékítményes II. oszt.;

László István szakképviselőnk és Esztergom vármegye tűzrendészeti felügyelője pedig, a hadegészségügy terén kifejtett sokoldalú és eredményes tevékenysége elismerésül a Vörös-kereszt hadiékítményes I. oszt. díszjelvényét kapta díjmentesen.

Orsz. Választmányunk méltányolni akarván Keresztes János irodatisztünknek 26 éven át kifejtett tevékenységét, buzgó szorgalmát, ügykörének fenntartása mellett, az Orsz. Tűzoltó-Szövetség titkárává választotta meg.

Az év nevezetesebb tüzesetei közül megemlítésre méltók az alábbiak:

Gottfried Lajos pozsonyi gőzmalom tüze, mely a koptatóban keletkezett tűz következtében égett le. E tűznél csupán a raktárápületet sikerült megmenteni.

A Lord-féle budapesti fatelep tüze, mely fatelep két izben is kigyulladt, s majdnem teljesen elhamvadt. E lángtenger oltásánál 28 fővárosi hivatásos tűzoltó sérült meg, kik azonban segélypénztárunknak tagjai nem lévén, anyagi segélyben nem részesülhettek.

Román szomszédunk gaz árulása folytán, erdélyi véreink vagyona felett is megkondult a vészharang. A székely menekülők egy része maga gyújtotta fel otthonát, nehogy épen kerüljön aljas ellenségének kezébe. De amit a menekülő nép épségben meghagyott, annak pusztulásáról gondoskodott az oláh, különösen akkor, amikor Erdély bércsein át eszeveszetteen iramodott vissza hazájába.

Műtörténelmi és néprajzi szempontból Erdélyben nagyon sok becses emlék esett a tűz áldozatául.

Az oláh betörés alkalmával sokat szenvedett a határmenti házaknak tűzvesztése is, amelyek

kikindán talált magyar vendégszeretetre.

Egy erdélyi menekült bajtársunknak 200 K rögtöni segílyt utalványozott ki Elnökségünk.

Elnökségünknek egyik határozata értelmében, hivatalos lapunk utján ismételtén felhívást intéztünk az ország tűzoltó-testületeihez, hogy a hadbavonult, kitüntetett, elesett, stb. bajtársaink névsorát a Tűzrendészeti Közlöny részére küldjék be.

Felhívásunknak azonban foganatja alig van, aminek oka, hogy a tűzoltótestületek emberhiány miatt nem működhetnek.

Egyébként a testületi élet pangását mi sem tünteti fel annyira, minthogy nemcsak a rendes tagtestületek, hanem a vármegyei tűzoltószövetségek sem tesznek eleget tagdíjfizetési kötelezettségüknek, mert nem képesek behajtani tagtestületeiktől az esedékes tagdíjakat.

Az Országos Tűzoltó-Szövetség tisztikarának létszáma is folytonos változásoknak volt kitéve az elmúlt esztendő folyamán. Egyik titkára, Kuhárszky László még 1915 szeptember 15-én volt kénytelen népfelkelői szolgálatra bevonulni. Másik titkára, Bencze István másirányu, elfoglaltsága, Breuer László pedig betegsége miatt vált meg a Szövetségnél viselt titkári, illetve irnoki állásától; dr. Balogh Dezsőt, a Szövetség pénztárosát is elszólította a haza iránti köteletség, ki mint orvos a Mária Valéria hadikórház tüdőbeteg osztályának vezető orvosa lett, s jelenleg is ott fejt ki áldásos működését, amelyet a gyógyultak seregének hálája kísér. Óriási elfoglaltsága dacára is, Szövetségünk pénztári teendőit jelenleg is ellátja.

Az Orsz. Tűzoltó-Szövetség sulyos helyzetén a honvédelmi m. kir. Miniszter úr segített, ki a Szövetség titkárát, Kuhárszky Lászlót a népfelkelői szolgálat alól felmentette. A felmentés összefügg azzal az utasítással, amelyet a nagyméltóságú honvédelmi Miniszter Ur az állandó katonai tűzörségek szervezése céljából az összes honvédkerületi parancsnokságokhoz intézett.

A miniszteri utasítás értelmében a honvédkerületi parancsnokságok kötelesek oly állomásokon, ahol a honvédségnek barakjai vannak, állandó katonai tűzörségeket szervezni, s a szervezés és az ezzel járó kiképzés tekintetében pedig Szövetségünkkel állandó érintkezésben állani.

A katonai parancsnokságok ez irányban igénybe is veszik Szövetségünk támogatását és közreműködését.

Örömmel tapasztaljuk, hogy a hadvezetőség előtt a magyar tűzoltónak nemcsak mint katonának, hanem mint tűzoltónak is nagy a tekintélye. Mert a megszállott orosz Lengyelországnak ugy a németek, mint a magyar-osztrák közigazgatás alá tartozott részeiben, a tűzrendészeti ügyeknek is volt állandó magyar referense.

Déllengyelországban a székesfővárosi tűzoltóság tisztikarának egyik tagja, Blasnek Hugó főhadnagy végzi a tűzrendészeti referens teendőit.

Nándorfehérvárott (Belgrád) a k. v. Mil. Poliz. Feuerwehr 70 emberét a budapesti hivatásos tűzoltóság másik tagja, Heitz Mihály tűzmester képezte ki, amelynek azután ő is lett a parancsnoka. Helyettese Köberling Károly pécsi önk. szakaszparancsnok; segítőtársai: Weinper Pál a pesti, Mánits István a szabadkai, Österreicher Herman az újpesti és Soós János a siklósi tűzoltóság tagja.

Desits József szakképviselőnk pedig a pólai tengeri erődítmények katonai tűzoltóságának parancsnokává nevezetett ki.

A hadvezetőségnek állandóan szüksége van

mében felhívtuk a hazai tűzoltó-parancsnokságokat, hogy az okleveles tűzoltótisztek névsorát küldjék be az Orsz. Tűzoltó-Szövetséghez.

Ugyancsak az 1915. évi 17695. eln. B. számu honvédelmi miniszteri körrendelet értelmében, azok az idősebb korosztályu (43—50 éves) tűzoltótiszteknek, akik a népfelkelésről szóló 1886. évi XX. t.-c.-nek a jelen háboru tartamára szóló módosítása és kiegészítése tárgyában hozott 1915. II. t.-c., illetőleg az 1915. évi 9000. eln. 18. számu honvédelmi miniszteri rendelet alapján vétettek népfelkelési tényleges szolgálatra igénybe, az egyszerű sárga karpaszomány viselésére az engedély megadatott.

Elnökségünknek 1915. dec. 18-án hozott határozata értelmében Szövetségünk a szolgálati érdemeket, a háboru alatt ki nem szolgáltatta, mert az érdmek veréséhez szükséges fémet beszerezni nem lehet. Kivételt képeznek az 1916. évben létesített XXXV és XL éves érdmek, amelyek belügyminiszteri hozzájárulás után azonnal ki fognak osztatni a kérelmező testületek tagjai között.

Szakoktatásunk sajnos, az elmúlt év folyamán is majdnem teljesen pangott. A marosvásárhelyi, a nagybeeskereki és a szombathelyi községi közigazgatási tanfolyamok azonban megtartattak. Mindegyik tanfolyam hallgatója megkapta a Tűzrendészet eddig megjelent füzeteit.

A vasvári iparostanone iskolának bizottsága az 1915—16. tanévi órarendjébe beillesztett heti egyórai tűzoltói oktatást is. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium a tűzoltóoktatásnak a tantervbe való beillesztését nemcsak tudomásul vette, de jóvá is hagyta.

A szakoktatás terén figyelmet és elismerést érdemlő munkásságot fejtett ki Erdély Ernő szakelőadónk és a győri tűzoltóság parancsnoka, ki nemcsak a népfelkelőkkel, hanem rokkant katonákkal is több ízben tartott tűzoltótanfolyamot.

Szakirodalmunk terén némi haladásról számolhatunk be, amennyiben a „Tűzrendészet” ismét egy füzettel lett gazdagabb. Megjelent ugyanis a „Vízszerezés” című mű, amelynek szerzője Erdély Ernő. E szakmunkát, mely 5000 példányban készült, nemsokára követni fogja „A fecskendők szerkezete” című munka, mely már sajtó alatt áll.

Bár nem szakirodalmi mű, de mégsem hagyható megemlítés nélkül, hogy Ortutay Józseftől, a „Szegedi Napló” helyettes szerkesztőjétől megjelent a „József főherceg élete” című életrajz. Minthogy a szerző néhai védnökünkről igaz, jó magyar érzéssel ír, s mert a mű irodalmi színvonalon áll, Elnökségünk 100 példányt 400 K-ért vásárolt meg, s ezeket a példányokat önköltségi árban bocsátja a testületek rendelkezésére.

Könyvtárunk és tanszermuzeumunk fejlesztésére ezuttal felhasználtuk a rendelkezésre álló hitelt. A csekély összegből szakkönyveket s a nevezetesebb tüzészetekről pedig fényképfelvételeket szereztünk be.

Szekerényhiány miatt a könyvtárt véglegesen rendezni nem lehetett, de annak beszerzése után ugy a könyvtár rendezése befejezést nyer, mint a könyvek jegyzéke is napvilágot fog látni.

A József főherceg alapítvány kamatait, az, előbbi évek szokásához híven, nem adhattuk ki, mert a hivatalos lapunkban megjelent hirdetés dacára, kérvényező nem akadt. Ennél fogva az alap kamatait más alap kamataival együtt átszámoltuk a szövetségi pénztár javára.

A Kaiser-Jubileumsstiftung alapjából ez évben sem részesült magyar tűzoltó segílyben.

A Szidanits-féle alapítvány a felére apadt, mert Szidanits Geza 44. gyalogezred zászlósa nagykoru lett, s így az öt megillető 600 K n. é. 4 $\frac{1}{2}$ % kor. jár.-kötvény és 17 K 75 f készpénz neki ki is szolgáltatott.

A Tűzoltó-Otthon építkezési ügye a mult év folyamán is stagnált, mivel a jelenlegi viszonyok miatt az építkezés majdnem teljesen kivihetetlen.

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség 1916—17. évi zárószámadata, valamint a segélyzőpénztárról szóló jelentés az Orsz. választmányi gyűlés napirendjének külön pontját képezi.

A vagyonkezelésben az az ujtás állott be, hogy a Szövetség összes értékét a Magyar Le-számító és Pénzváltó Bank kezeli. Az intézet tresorjában tehát kezelés többé nem történik.

A m. kir. Belügy- valamint a m. kir. Kereskedelemügyi Miniszterium is tűzrendészeti ügyekben állandóan kikérte szakvéleményünket, úgy hogy irodánk tevékenysége nagyobb részben ezen ügyek elintézésében kulminált, sulyt helyezvén arra, hogy az ügyiratok mielőbb elintézését nyerve, az illető miniszteriumokhoz visszaterjesztes-senek.

Adott véleményezéseinket minden esetben, amikor a szükség megkívánta, a miniszterium intenciójának megfelelően, a helyszínén szerzett tapasztalatok alapján eszközöltük.

Véleményeztünk 16 szabályrendeletet; 15 telepengedélyezést; 13 építésrendőri- és 6 egyéb szakbeli ügyet. Testületi alapszabály 5 nyert a Belügyminiszterium által látamozást.

A miniszteriumokhoz és hatóságokhoz 8 esetben éltünk előterjesztéssel. Ezenfelül kipróbáltunk 5 község feckendőjét és egyéb tűzoltó-szerét.

A nagyméltóságú Belügyminiszter ur tevékenységünket azzal honorálta, hogy nemcsak az államsegélyt teljes összegében folyósította, hanem a Tűzoltó-Otthon telekvételrához 30.000 K-val is hozzájárult.

Elnökségi ülés csupán három izben tartatott és pedig április 15-én, július 22 én és december 2-án. Az orsz. választmány gyűlését július hó 23-án tartotta meg, melyet a magyar ruggyanta-árgyárban eszközölt tanulmányi kirándulás előzött meg.

A gyár igazgatósága ugyanis meghívta Szövetségünket, hogy a gyár üzemét, berendezését és tűzoltóságának gyakorlatát tekintse meg. Elnökségünk a meghívásnak szives örömet tett eleget, mely alkalommal az elnökség tagjaiak nemcsak igen tanulságos üzemben, de a gyár fegyelmezett tűzoltó csapatának igen sikerült gyakorlatában is volt része.

A szép siker a gyár vezérigazgatójának, igazgatóinak és tűzoltóparancsnokának, Strompf Pál urnak az érdeme.

Elintézését nyert 821 ügydarab (1915-ben 927). Szolgálati érem 22 testületnek adatott ki az év folyamán és pedig 54 darab V.; 27 darab X.; 18 darab XV.; 17 darab XX.; 5 darab XXV.; és 4 darab XXX éves; összesen 125 igazolvány alapján. Királyi díszérem nyert 73 bajtársunk.

A testületek sorából töröltettek: Füzesgyarmat tag- és 1915. évi tagdíjhátraléka; Gyimes tag- és 1911—1915. évi tagdíjhátraléka; a Baranya vármegye szövetségéhez tartozó: Dióviszló, Gerde, Hosszuhetény, Kopács, Magyar-szék és Szabadszentkirály tagtestületek.

Sor-szám	V á r m e g y e	Testületek száma
1	Arad	106
2	Baranya	130
3	Bács	63
4	Bars	16
5	Beszterce	25
6	Bihar	22
7	Budapest főváros	36
8	Brassó	26
9	Csanád	22
10	Csongrád	10
11	Esztergom	46
12	Fehér	106
13	Győr	65
14	Hajdu	12
15	Háromszék	14
16	Heves	117
17	Jásznagykunszolgok	54
18	Komárom	92
19	Krassószörény	20
20	Moson	28
21	Pest-Pilis-Solt-Kiskun	96
22	Pozsony	76
23	Szeben	88
24	Szabolcs	16
25	Szatmár	7
26	Somogy	251
27	Sopron	210
28	Székes	88
29	Torda	37
30	Temes	35
31	Tolna	22
32	Torontál	98
33	Trencsén	16
34	Vas	246
35	Veszprém	187
36	Zala	29
37	Zemplén	9
	Összesen	2521

Az év folyamán belépett a Szövetségbe a vármegyei szövetségek utján 1. (u. m. Moson vm. szv.), mint közvetlen, 1 testület.

Kérjük ezen jelentésünket tudomásul venni.

Budapesten, 1917 június 5.

Gróf Széchenyi Viktor,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár

66.133.
2. 1917. szám.

A honvédelmi miniszter leirata a tűzoltó-érmeknek katonai egyenruhán való viselése tárgyában.

Folyó évi február hó 14-én kelt átiratára tisztelettel értesítem, hogy a tűzoltó érmek elfogadására és viselhetésére nézve külön intézkedés kiadása nem szükséges, mert az A/26. jelzetű Öltözeti és felszerelési szabályzat a m. kir. honvédség számára I. rész, 1. fejezet „Rendjelek” szakaszában (5. lapoldal) a tűzoltóérem az egyenruhán viselendő rendjelek, érmek és kitüntetések között a megfelelő helyen fel van véve, így az minden engedély kikérése nélkül viselhető.

Budapest, 1917. május 16.

I. Meghatározott rendeltetésű alapok:			Maradvány (1917 június 30)	
József főherceg alap	4000		436700	190608 19
Első magyar ált. bizt. társ. alapítv.	5400			
Szidanits árvák alapja	600	17 75		
Breuer Szilárd féle alap	1000	457		
Tűzoltó-Otthon alap	248600	4976 30		
Tűzoltó-Otthon ingatlanának értéke		157908		
II Segélyzőpénztár:				
	177000	7908 03		
III. Az Országos Tűzoltó Szövetség vagyona:				
Folyó pénztár	100	8040 61		
Érempénztár		3921 50		
Ingó vagyon		7379		
			436700	190608 19

Budapesten, 1917. június 30.

Gróf Széchényi Viktor s. k.,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc s. k.,
alelnök.

Kuhárszky László s. k.,
titkár.

Dr. Balogh Dezső s. k.,
pénztáros.

633

1917. sz. a.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Segélyzőpénztára Elnökségének jelentése az 1916. évről.

Tisztelt közgyűlés és orsz. választmány!

Az 1916. évről szóló jelentésünket van szerencsénk az alábbiakban tisztelettel előterjeszteni.

Az elnökség az elmúlt év folyamán csupán három ülést tartott, u. m: április hó 15-én; július hó 22-én és december hó 2-án. Az évi köz- és választmányi ülés július hó 23-án tartott meg.

Ügydarab összesen 959 érkezett, tehát 33 darabbal több, mint az előző évben (926).

Segélyzőpénztárunknak az 1916. év végével csupán 408 tagtestülete volt 45.062 taggal, míg 1915-ben 755 tagtestülete volt, de csak 27.225 taggal. Míg tehát a tagtestületek száma 347-el apadt, addig a tagok száma 17837-el szaporodott. Ez a szaporulat akként állott elő, hogy a tagtestületek legtöbbször megint a régi tagjait biztosítja baleset ellen, dacára annak, hogy tagjaik a harcra teljesen katonai szolgálatot.

A belépés megkönnyítése végett az elmúlt év végével is szétküldöttük a névsorürlapokat és a csekklapokat, melyeknek azonban nagy része kitöltetlenül s a postának azon megjegyzésével „cég megszűnt“ érkezett vissza.

A három év óta dúló világháború következtében ugyanis az ország tűzoltó testületei közül mindazok, melyeknek tagjai teljes számmal hadba vonultak, beszüntették működésüket.

A testületek életre keltését hivatalos lapunk agitációjával, valamint a belügyi kormányhoz több ízben tett felterjesztéseinkkel megkíséreltük, minek eredménye az, hogy a testületek részére a sorozás minden korhatár nélkül — még a nők bevonásával is — lehetővé vált.

Elnökségi határozat értelmében a női tűzoltók is baleset, ellen biztosíthatók. Ezért felhívtuk a tűzoltóparancsnokságokat, hogy a tűzoltói szolgálatot teljesítő nőket a segélyzőpénztárba jelentsek be, hogy baleset esetén segélyre igényt tarthassanak.

Megcsappant a testületek száma, megcsappant a tűzoltóké is, minek következtében redukálódott a balesetek száma is, amint ez a mellékelt kimutatásból kitűnik.

Az 1915. évben előfordult 47 balesettel

szemben 1916. év folyamán csak 14 baleset jelentetett be. Tizenkettő beigazolt baleset után pénztárunk összesen 740 koronát fizetett ki, míg Ruzolán Viktor és Paulmichl József „Salgótarjáni köszénbánya r. t. bányai igazgatóság Petrozsény“ önk. tűzoltótestületének tűzoltói, kik gyakorlat közben kézsérülést szenvedtek, segélyben nem részesülhettek, mert a baleset időpontja, megelőzte a belépés napját. A kifizetett segélyösszegben 300 K végkiegítés is szerepel, mely összeg Hungler Mihály győri őrparancsnoknak utaltatott ki, miután a tűzhoz történt kivonulása alkalmával 146 nap alatt gyógyuló lábszártörést szenvedett, s akinek az alapszabályok 13. § ának b) pontja értelmében nem segély, hanem végkiegítés járt.

A segélyezések kiutalásánál pénztárosunk, dr. Balogh Dezső ez évben is fontos és hasznos munkát teljesített. Minden egyes balesetet lelkiismeretesen megbírált és orvosi szakvéleménnyel teljesen díjtalanul szolgált.

A segélyösszegeket mind a 6 esetben kizárólag pénztárunk fedezte. A belügyi kormány azonban 137.203/914. IX. sz. leiratával értesítette Szövetségünket, hogy a tűzoltás közben sérülést szenvedett vagy munkaképtelenné vált tűzoltók, illetve tűzoltás közben szenvedett sérülés következtében elhalt tűzoltók családtagjainak segélyezésére létesített 20.000 koronás alapítvány fizetőképessége ismét helyreállt, így tehát a segélyezés az Első Magyar Általános Biztosító Társaság útján, újból megindítható.

Ez az örvendetes tény segélyzőpénztárunkra nézve nagy megkönnyebbülést jelent, mert az alapnak négy éven át nélkülözött kamatai, felhasználás céljából, újból rendelkezésre állanak.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur Elnökségünknek javaslatára özv. Harez Lajosné, Szeged város tűzoltóparancsnok özvegyének 120 K egyszersmindenkorra szóló segélyt engedélyezett.

A segélyző pénztár készpénzvagyonának egy részét az Elnökség IV. hadikölcsönbe fektette be, amivel egyrészt hazafiui kötelességének igyekezett eleget tenni, másrészt a jól jövedelmező állampapírok vásárlásával a pénztár vagyonának tekintélyes gyarapítását mozdította elő. Segélyzőpénztárunk hadikölcsön kötvényekbe összesen 50.000 koronát fektetett be.

Pénztárunk állapotát egyébként a zárószámadás tünteti fel, mert a választmányi ülés különálló pontját képezi.

A wieni „császárbüblem-alapítvány“ stipendiumának hirdményére ez évben is felhívtuk a tagtestületek figyelmét. Bár a stipendiumra volt pályázó, sajnos azonban a folyamodás eredménnyel nem járt.

Kérjük jelentésünket tudomásul venni.

Budapesten, 1917 május 15.

Gróf Széchényi Viktor,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc,
orsz. képviselő
alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

Kimutatás az 1916. évben előfordult segélyezésekről.

F. sz.	N é v	Község	Hely	Nap	Összeg		Sérülés neve	OK.	
					K	Honnan			
1	Racisperger János	Győr	tűz	6	12	pénzt.	zúzódás	szer felborulás	
2	Szabó Lőrinc	"	"	6	12	"	"	" "	
3	Fehér Gyula	"	"	7	14	"	"	" "	
4	Hungler Mihály	"	"	146	300	"	lábszártörés	" "	
5	Borsós Szabó Zoltán	Nagykőrös	"	4	12	"	kézserülés	—	
6	Balla Lajos	Mezőtúr	"	37	74	"	lábzúzódás	kocsi elgázolás	
7	Győrösi Jenő	Petrozsény	"	7	10	"	Ujjzúzódás	nyomókar	
8	Borbolán Péter	Fiume máv.	"	36	36	"	"	"	
9	Lapos István	Székesfehérvár	"	16	16	"	lábzúzódás	—	
10	Horváth János	Budapest (máv.)	"	9	20	"	balcombzúzódás	esés	
11	Zepkó Ferenc	Sopron	"	42	120	"	kézserülés	nyomókar	
12	Habrányi Béla	Kunszentmárton	"	38	114	"	zúzódás	"	
					Összesen	740			

Budapesten, 1917. január 1.

Kuhárszky László,
titkár.

BEVÉTEL A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség 1917—18. évi költségvetése. KIADÁS

	K	f	K	f		K	f	K	f
Maradvány (1917 július 1)	100	—	8040	61	Tisztviselők tiszteletdíja	—	—	2600	—
Államsegély	—	—	11000	—	Előadók és vál. tagok utik. és napidíjai	—	—	1000	—
Tagdíjak:					Házbér	—	—	2356	—
a) közvetlen tagtestületek:	1200	K			Fűtés, világítás, takarítás, telefon	—	—	1200	—
b) vármegyei szövetségek:	3500	K	4700	—	Nyomatványok	—	—	100	—
Kamatok	—	—	400	—	Irodai, postai és ügykez kiadások	—	—	800	—
Különlélek:					Tűzr. Közl. szerk. tisztd.	—	—	600	—
a) szakkönyvek eladásából:	200	K			Tűzr. Közl. cikkek díjazása	—	—	000	—
b) Tűzr. Közl. hird. díjaiból	300	K			Tűzr. Közl. kiadási költsége	—	—	2200	—
c) " " előfiz.	50	K	550	—	Szakkönyvek kiadása	—	—	1500	—
Éremeladásból	—	—	1500	—	Tanfolyamok rendezése	—	—	1000	—
					Ösztöndíjak	—	—	600	—
					Tanszermuzeum és könyvtár	—	—	500	—
					Előre nem láthatók (háb. segély. stb.)	—	—	3000	—
					Maradvány	100	—	8734	61
	100	—	26190	61					

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Dittrich József és Szilvay Kornél budapesti székesfővárosi hivatásos tűzoltóisztek múlt év július 16-án beadvánnyal fordultak a m. kir. vasuti- és hajózási főfelügyelőséghez, melyben „Sildit“ nevű tűzbiztonsági és robbanást elhárító készüléküknek a vasuti tartánykocsikon leendő alkalmazását és kipróbálását kérték.

Nevezett főfelügyelőség e beadványt illetékesség szempontjából a nagyméltóságú Miniszteriumhoz terjesztvén be, ez onnan a m. kir. államvasutak igazgatóságához utaltatott, amely viszont 259303/E. II. 1916. számú intézkedésével felhívta folyamodókat arra, hogy találmányuknak nyilvános bemutatásáról, hivatalos próba alakjában gondoskodjanak.

Folyamodók ez alapon a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséghez, mint a tűzrendészeti ügyekben legfőbb fokon intézkedő magy. kir. Belügyminiszterium szakközegéhez fordultak azzal a kérelemmel, „Sildit“ nevű szerkezetüknek gyakorlati bemutatása céljából hivatalos próbát rendeljen el.

A Szövetség a találmányt érdemesnek és méltónak találván arra, hogy az kipróbáltassék; folyamodók kérelmét teljesítette, a hivatalos próba iránt intézkedett és azt f. évi március hó 31-én a szakkörök nagy érdeklődése mellett foganatosította.

A hivatalos próba lefolyását a) alatt csatolt jegyzőkönyvi másolat tünteti fel, egyben pedig a) alatti fényképfelvétel teszi szemléltetővé, melyeknek kiegészítéseül a következőket terjesztjük elő.

A „Sildit“-féle készüléket, mint megelőző tűzrendészeti szerkezetet, vasuti tartánykocsikon alkalmazva, kiváló jelentőségűnek tartjuk, mert annak alkalmazásával elháríttatik az a veszély, mely multhatatlanul bekövetkezik abban az esetben, ha a tartányokban elhelyezett könnyen gyuló folyadékok a lecsapolásnál meggyulladnak és az égés folyamata a folyadék állandó utánfolyása által tápláltatik. A szerkezetnek a hivatalos próbán kétségtelenül megállapított automatikusan záródó szelepe éppen az utánfolyást van hivatva meggátolni és ezzel a tűz továbbterjedésének veszélyét elhárítani, ami azon nagyjelentőségű eredmény mellett, hogy a tartánykocsiban levő egész folyadékmennyiség fokozatos lángba borulásával és robbanásával kapcsolatos életveszélyt és anyagi kárt elhárítja, még gazdaságosság szempontjából is nagyfontosságú, mert a szelep záródása folytán a tartányban levő egész mennyiség visszamarad, a pusztulástól megmentik és ezzel az anyagi kár is elkerültetik, ami a szállítási vállalatok kártérítési kötelezettsége szempontjából nagyra becsülendő eredmény.

A „Sildit“ feltétlen megbízhatóságáról eszközölt próbák folyamán az általunk szerzett tapasztalatok és meggyőződések hivatalos köteletségünkkel tesszik, hogy Nagyméltóságod magas figyelmét e megbízható szerkezetre felhívjuk s annak általánosan és kötelező módon való alkalmazását közérdekből, a legmelegebben javasoljuk.

Budapesten, 1917 április 19.

Tisztelettel

Gróf Széchenyi Viktor
elnök.Dr. Óvári Ferenc
orsz. képvis., alelnök.Kuhárszky László
titkár.

A most dulo naboru legmodernebb legy-
vere a repulogep. Alig nehany eve meg, hogy
Budapesten megszodaltuk az első bravuros
mérnököt, aki Ikarus nyomán a levegőbe hatolt
s ma már oly fejlett a repülőgépkészítés tech-
nikája, hogy mindkét hadviselő félnek külön
csapattestei vannak nemcsak a légi felderítésre,
hanem a légi harcra is. Nehéz és izgalmas
harcok ezek a messze magasságban, ahol a
bátorság, ügyesség és higgadtság mellett a tu-
domány fejlettsége vivja a legerősebb küzdelmet
s ha sok vértanuja van is a levegő harcosainak,
napról-napra újabb bravurokat és újabb hőse-
ket teremt, akik csodálatos lelki erővel s nemes
bátorsággal verik vissza az ellenünk törőket s
üldözik őket idegen országokon át, megmutat-
ván, hogy nemcsak karddal és puskával, de a
modern technika fegyvereivel is szembe tudunk
szállni s le tudjuk győzni az ellenünk támadt
fél világot.

A harcerekken a küzdelmet majd eldöntik
hőseink. Nekünk itthonmaradtaknak kötelessé-
günk a ránk bizott javakat megvédeni és meg-
tartani s odahatni, hogy az ellenségnek a front
mögöttiek ellen intézett támadásai veszélyét
csökkentsük s megakadályozzuk minden pusztí-
tást azokban a tulajdonokban, amelyek a
nemzet életerejét képezik.

Nézzük, mik a kötelességeink itthon eset-
leges repülőgéptámadások alkalmával.

Ha a támadás veszélye elmúlt, akkor kez-
dődik meg a tűzoltóság tulajdonképeni
feladata, feltéve természetesen azt, hogy a
repülőgéptámadást dobott le. A tűzoltóság
egy időben több helyre megy segíteni. Első-
sorban a sebesülést szenvedteknek kell első
segítséget nyújtani. Vigyük a sérülteket fedél
alá s az orvos megérkezéig tegyük meg azokat
az intézkedéseket, melyeket a sebesülés mérve
feltétlenül megkíván. Ha robbanó bombákat
dobott le a repülőgéptámadás, más tűzoltói beavatko-
zásra nem lesz szükség. Ha azonban a repülő-
géptámadás gázokat terjesztő bombákat dobott
le, akkor vizsgáljuk át a bomba leesésének
közeleiben az összes lakásokat, pincéket — ahova
füstalareccal hatolunk be — s hozzuk azonnal
levegőre az eszméletlen állapotban levőket. Egy
része a friss levegőn minden beavatkozás nélkül
eszméletre tér, akiknél pedig szükséges, alkal-
mazzunk mesterséges lélegeztetést. A földön levő
foszforeszkáló s mérges gázokat terjesztő bom-
bákat vízes pokróccal takarjuk le s így tegyük
ártalmatlanná.

Ha a repülő gépjármű bombákat dobott le
— nagyjából gyújtó folyadékokkal teltet —
akkor az égő folyadékok oltásánál sohase hasz-
náljunk teljes sugarat, hanem ha van habolt
készülékünk, úgy ezzel végezzük az oltást, ha
nincs, úgy fűrészpórral, homokkal, vízes pokróc-
cal, esetleg nagymennyiségű szecskával vagy
pelyvával zárjuk el a levegőnek az égő folya-
dékhoz való jutását s ezáltal a tűz elalszik. Ha
sugárral támadjuk meg az égő folyadékot, ak-
kor mindig szórt sugarat használjunk, mert a
teljes sugár szétszórja az égő folyadékot s to-
vábbterjeszti nemhogy oltaná a tüzet. A bomba
által okozott tetőtűzetet úgy oltjuk, mint bármily
más tüzet.

Különös gondját képezze a tűzoltóságnak,
hogy a leesett, de fel nem robbant bombákhoz
ne nyuljon s őrt állítson melléje egész addig,
mig katonai szakértők érkeznek, akik a bombát
átveszik, nehogy illetéktelenek hozzányulva a
veszélyt nagyobbítsák.

Amikor a tűzoltó-legénységet a repülőgéptá-
madás elleni s fent felsorolt védekezésre ok-

tatjuk, mindig hangsúlyozzuk, hogy veszély nincs, nem valószínű az, hogy a repülők a fronttól nagyobb távolságra merészkednének, csak a szükséges előrelátás kívánja meg az előzetes óvintézkedéseket, nehogy alaptalan közlésekkel rémhireket keltsünk. Mert tényleg nincs közvetlen veszély, különösen nem azokban a városokban, melyek távolabb esnek a fronttól, mégis az előzetes óvintézkedések megtétele a legénység kellő és szakszerű oktatása és felvilágosítása előzetesen szükséges, s ha kellő formában és alkalommal tesszük ezt meg, úgy nemcsak tűzoltói kötelességünknek teszünk eleget, hanem a hadvezetőség munkáját is megkönnyítjük.

Erdély Ernő.

Gyöngyös pusztulása.

Irta: Kuhárszky László.

A világháború harmadik esztendejében egy hátborzongató sikoltás fut végig az országon.

Gyöngyös lángokban!

Egy színmagyar, gazdag és virágzó város felett megkondult a vészharang. A tavasz legszebb hónapjának, az illatterhes május egyik délutánján szárnyra kél a vörös kakas, s végig-rebben a csendes város felett, maga után pusztulást és nyomort hagyva. Gyöngyös város történetében ez emlékezetes nap: május 21.

A város lakosságát e gyászos napon egy rettenetes szélvihar rémes zenéje ébreszti fel. Alig pitymallik, máris talpon mindenki. A polgárság zöme a mezőre siet, hol elodázhatlan munkája várja. Az otthonmaradottak pedig csakhamar hivatásuk, kötelességük után látnak.

Megélénkül a város, felveszi hétköznapi képét. Senki sem törődik az egyre növekvő szélviharral, mely a nap folyamán valóságos orkánná fejlődik.

Az alapítványi kórház mosókonyhájában is nagy a sürgés-forgás. Nagymosást tartanak. A mosónők gyengeelméjű asszonyok. Hatalmas tüzet gyujtanak négy üst alá. Bár a mosókonyha kéménye szikrafogóval van ellátva, az oly rozoga, hogy az orkán a kiszálló szikrákat szerte-széjjel hordja. Valóságos tüzijátékot rendez velök.

Mig az asszonyok az üstök alatt gondtalanul fejlesztik a tüzet, az alatt a szélvihar a szikrákat a zsindeletetön élesztgeti. Addig-addig élesztgeti, költögeti, míg csak fel nem rebben a vörös kakas, mely a száraz tetőn egy-kettőre végig-repdes. Csakhamar lángban áll az egész tető. A kórház udvara hirtelen megtelik füsttel és pörnyével.

Alig ocsudnak fel az emberek, a tűz már a szomszédos épületek tetőire is átharapódzott.

Az arcokra, kiül a rémület. Mindenki előtt meglevenedik a tizenhárom év előtti tűzkatasztrófa. Az egyre jobban és jobban elhatalmasodó tűznél csak a jajveszékés és a félelem terjed gyorsabban.

Az öreg templom tornyában megkondul a vészharang. Egyszerre talpon az egész város. Szörnyű az eszeveszett embereknek, asszonyoknak, gyerekeknek és aggoknak siránkozása, tolongása és lehetetlen össze-vissza futkosása. E zürzavarba beleszól az orkán süvítése, s amint a tűz egyre terjed, az emberek vad lár-máján tulhangzik az izzó zsarátnokok pattogása.

nak tetőzete is. A segítségért esdő vészharang hangja elhal. Az épületek tömkelegéből kimagasló templom hatalmas lángját a szélvihar lesöpri és a piac házaira fekteti.

Újabb lángtenger támad. Az orkán az üszköt, pörnyét, füstöt, szikrát és forró hamut felkavarja s a városon keresztül délnyugat felé kergeti. A várost most már a tűz szörnyetege fojtogatja. Az elviselhetetlen hőség az embereket a városból kifelé szorítja. A szűk utcákból, sikátorokból, hol a sűrű, fojtó füst megtorlódott, százsámra menekül a megrémült nép. Mindenkin kezében megmentett holmi, csomag, batyu.

A várost elborító fekete füst láttára a mezőkön dolgozó emberek a városba sietnek. A kifelé menekülő és beözönlő nép közt leirhatatlan jelenetek játszódnak le. A befelé igyekvők mindegyike réveteg szemmel keresi otthon hagyott övéit. Kérdést-kérdésre halmoz. Felelet... A menekülők közül sokan, a vad tolongásban elvesztették egymást, örvongve kiabálják társaik, gyermekeik, hozzátartozóik nevét. De ebben a fejletlen zürzavarban, lehetetlen volt megtudni valamit.

A koldusbotra jutott nép kiabál, az Istenhez könyörög, a kegyetlen végzetet átkozza és kétségbeesve tárja reszkető karjait az ég felé.

A sűrű, fekete, gomolygó füst hulláma és a néha-néha felcsapó lángok láttára a környék népe is segítségre siet, de segítségnyújtása a dühöngő elemmel szemben, majdnem teljesen kárba vész.

Tűzoltóság, katonaság, deákság és polgárság emberfeletti munkát végez. Egyrésze menti a menthetőt, másrésze végzi az oltás nehéz munkáját. Minden fáradság azonban hiábavaló, mert a pusztuló elem egymásután nyeli a háztömböket. A mérhetetlen lángtengerből olykor-olykor fellobban egy-egy óriási lángkéve, mely ismét apró nyelvekre válva hullámszik a magasban, szerte szórja parázsát és üszkét, amelyek suszorogva, sziporkázva repülnek szerte szét.

A beálló est még rémesebbé teszi a látványt. Az égő város máglyájára tűzvörösre festi az ég alját. Ha a tűz egy percre elül, a szél tovább nógatja, serkenti, szítja és maga előtt kergeti.

A hajléktalanná vált nép a szabad ég alatt tanyázik. Egy-egy füstfelhő lomhán, gomolyogva söpri a földet és mindent elföd, házakat, embereket egyaránt. Ott, hol a tűz elernyed, lappang, bujkál, ízlik az üszök, melyet a szél is még életre kelteni igyekszik.

A város fölött lebegő füstfelhő egyik helyen koromfekete, másutt rózsaszínű, majd vérvörös. A fekete füsttömeg néha-néha egészen befödi a vakító tüztengert. De az orkán hirtelen felkapja az egész füstgomolyt és a magasba hajtja, amelyet a lángok alulról világítanak meg. Ugy tűnik, mintha most a füst nehéz hullámai gyuladnának ki s vetnének lángot. A látvány rémületbe ejt mindenkit.

A félelem és a rettenetes mindaddig tart, míg csak hajnal felé nem enged a szélvihar s nem szűnik a tűz terjedése. Amint a nap fölkel, halvány hajnali sugarait a tűzvész lángjában fűroszti meg.

A nép lassankint bejutni igyekszik a városba, illetve a pokoli hőséget lehelő romok közé. A keserű füst csipi, marja a szemét és fojtogatja a tüdejét. Egy-egy elpusztult otthon lát-

A tűzoltóság lankadatlan buzgalommal még mindig folytatja az oltás nehéz, majdnem meddő munkáját. Fölveszi a bős elemmel a harcot ott, ahol az még nem fejezte be rettenetes munkáját vagy ahol újabb áldozatra vágyik.

Már az orkán is enged erejéből, de a tűz még mindig nem akar megnyugodni. Minthogy tovább terjedni nem tud, zsákmányul ejti azt, amit eddig megkímélt. Így áldozatul esik a Fő-tér egyik kétemeletes háza, melyből csak a falak és az összegömbült vaspillérek maradtak meg.

A füstölgő romok közti tartózkodás életveszéllyel jár, mert az átégett falak önmaguktól düledeznek most. A főtemplom egyik tornyának a keresztje is ép akkor zuhan alá, amikor egy katona gyanútlanul arra halad. A becsület mezején elkerülte az ellenség golyója, itt pedig vigyázatlanságát életével fizette meg.

Nincs toll, mely a tűzvész nyomán támadt pusztítást és nyomort leírni képes lenne. A nép hajlék nélkül maradt. Élelme a tűz martaléka lett s ami a nyomort még elviselhetetlenebbé teszi, az, hogy a károsultak legtöbbször még biztosítva sem volt.

De a biztosítottakat sem kárpótolja a biztosított összeg, mert a háborús viszonyok annyira megváltoztatták az értékeket és az anyagnak az árát, hogy még a teljes kártérítés sem sokat segít.

A legnagyobb kár a város piacán lévő új házakat érte, melyekben nemcsak a lakások berendezése, de az üzletek áruja és a pénzügyintézetekben elhelyezett érték, valamint az üzleti könyvek is legnagyobb részt a tűz martalékává lettek.

A kárvallott pénzügyintézetek a következők:

A Gyöngyösi Kereskedelmi és Gazdasági Bank, a Mátra-bank, az Agrár-bank, a Hevesmegyei Általános Takarékpénztár, a Takarékpénztár Egyesület, az Ipari Hitelszövetkezet, a Gyöngyösi bank és a Gyöngyösi Népbank. Ellenben teljesen sértetlen: A Gyöngyösi Forgalmi Bank és a Takaré- és Hitelintézet.

Kilenc ügyvédnek úgy az ingó mint az ingatlan vagyona az irattárakkal együtt pusztult el.

A középületek közül teljesen elhamvadt:

A közfélmézési raktár, a főtemplom, a tűzoltó lakotanya és a nemrég épült zsinagóga.

A megmérhetetlen vagyonon kívül emberéletet is követelt a tűzvész, amennyiben 14 egyén részben elégett, részben a rettenetes füstben megfulladt.

Az áldozatul esett állatok és apró jószágok száma ismeretlen.

A tűzoltóság létszáma a vész kitörésekor 8 tisztből, 6 köztűzoltóból és 40 deaktűzoltóból állott. Az első vészjelre a tűzoltóság rögtön a helyszínén termelt, de a rettenetes orkánban a tüzet megfognia nem sikerült. De hogy a gyöngyösi tűzoltótestület tagjai, hivatásuk teljesítésében mily magas fokon állanak, mi sem igazolja jobban, mint az a tény, hogy a legnagyobb vész közepette is nem a testület vagy saját vagyonuk mentésére és oltására gondoltak, hanem csupán a polgárság érdekét tartották szem előtt végecéig.

A kötelességtudás mintaképe Madár Lajos tűzoltó, kinek háza porig égett le, s maga is majdnem áldozatul esett humánus hivatásának.

Őfelsége a király otlétekor e derék tűzoltó kiváló buzgalomát és páratlan önfeláldozását azzal jutalmazta, hogy az érdemkeresztet sajátkezüleg tűzte fel a mellére.

A gyöngyösi tűzoltóság tevékenységét, páratlan buzgalommal támogatta a környék tűzoltó-

azonban megnehezítette, megbénította, majdnem megakadályozta a dühöngő orkán, az óriási vízhiány, a fojtó füst és az elviselhetetlen hőség.

A városnak vízvezetéke nincsen. A kutak pár perc alatt teljesen kiapadtak. A polgármester kérésére a vicinális végállomásán a vámosgyörki katonai parancsnok megtöltetett vízzel több üres olajtartályt, elrekvirálta a vámosgyörki vicinális apró gőzmozdonyait és így fuvaroztatta a vasuton a vizet a pusztuló városba. De mi volt ez a szállított vízmennyiség ehhez a rettenetes lángtengerhez képest?

A vész végre elmúlt, mert az orkán megszűnt, s a tűz belefáradt emésztő munkájába. De hihetetlen és kétségbeejtő, hogy egy város, mely tizenhárom év alatt ugyancsak a tűz hamujából megújodva, épült fel, ma ismét rom legyen.

A szörnyű vész sok szomorúságot, bánatot, szegénységet és nyomort hagyott maga után. A szomorúságot és bánatot az idő fogja elfeledtetni, a szegénységet és nyomort pedig a jószívű emberek adakozása és a társadalom segítségnyújtása enyhíti majd.

* A budapesti kéményseprési szabályrendelet módosítása. A régóta vajdó szabályrendeleti kérdés május 16-án annyiban révbe jutott, hogy a székesfőváros törvényhatósága — bizonyos módosításokkal — a tanács és a bizottságok által javasolt szabályrendelet módosítási tervezetet elfogadta. De a tanács előterjesztésére a székesfőváros törvényhatósági bizottsága a szabályrendeletnek nemcsak a díjszabást tartalmazó szakaszát módosította, hanem újra szövegezte az ipar gyakorlásáról szóló egész II. fejezetet. Az ipartestület azonban a szabályrendelet módosítási tervezetnek ezt a részét megfélembeszte. Megfélembeszte azt a rendelkezést, mely a központi fűtések kéményeit egyszer egy évben a háztulajdonos kénye-keve szerint akarja söpörtetni, továbbá a gyárkémények kötelező söpítését követeli az ipartestület; nemkülönben kivihetetlennek találja azt a rendelkezést, amely szerint az égetéshez a szalmát a kéményseprő adja, a tanács által meghatározott áron; végre megfélembesztetett az a rendelkezés is, mely olyan kimutatások betérjesztésére kötelezné a mestereket, mely egyenlő bevételi főkönyveik kivonatával.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző-pénztára

napi 1—3 korona segélyt, teljes munkaképtelenségénél 1000 koronáig terjedhető segélyt ad

a segélyző pénztárba belépett testületek ama tagjainak, kik szolgálat közben tűzvésznel, gyakorlatoknál vagy egyéb szolgálati kirendeltség alkalmával, milyen árvíz, házomlás, földrengés, robbanás stb. sérülést szenvedtek vagy betegségbe estek s ezek folytán keresetképtelenné lettek, valamint ama tűzoltók hátramaradottainak, kik tűzoltói működés közben vagy ennek folytán életüket veszítették.

Tag lehet minden tűzoltóság, amely az országos tűzoltószövetségbe akár a vármegyei tűzoltószövetség útján, akár közvetlenül belépett.

Tagsági díj évenként és fejenként 20 fillér.

A balesetet a testület a baleset napjától számított 20 nap alatt tartozik az elnökségnek bejelenteni.

Petrozsény.

Az 1916. év magán viseli teljes mértékben a háborus jellegét. A Salgótarjáni köszönbánya r. t. szilvölgyi bányatűzoltóságának rendes működését a háborus helyzet, ha nem is bénította meg teljesen, de nagy mértékben akadályozta azon célok elérésében, melyet e fiatal és alig megalakult intézmény maga elé tűzött. A begyakorlott legénység nagy része a fronton teljesíti kötelességét s hogy mindezek dacára a testület megtartotta akcióképességét, tisztán annak köszönhető, hogy a legénységi és tiszti kontingensét alkotó munkások és alkalmazottak, mint a háboruban annyira fontos szénbánya-üzem alkalmazottai, legalább részben fel voltak mentve katonai kötelezettségük alól. Azonban mint ilyenek is tagjai voltak a bányászszázlójaknak, illetve a szilvölgyi felmentett bányamunkásokból és tisztviselőkből alakított és a katonai parancsnokság alatt álló bányászrezdnek. E körülmény a tűzoltóság szempontjából annyiban volt fontos, hogy az amugy is esékély rendelkezésre álló szabad időt a tűzoltók fegyvergyakorlatra kellett hogy használják s így még a vasárnapok sem voltak tűzoltógyakorlatokra felhasználhatók.

Mindezek dacára tűzoltóságunk az előfordult tüzeseteknél, melyek alig voltak említésre méltók, teljesen megfelelt hivatásának és minden tekintetben megállta helyét.

A megelőző tűzrendészet kezelése — mely nemesak a társulati tulajdonra terjedt ki, hanem magának Petrozsény községnek tűzrendészetét is felölelte, az adott nehéz viszonyok között szintén nem hagyott kívánni valót hátra, bár a vezetőség által a község részére kidolgozott tűzrendészeti szabályrendelet a háboru kitörése miatt még mindig csak a tervezet stádiumában maradt.

Megsemmisítő csapat mért azonban tűzoltóságunkra a román invázió, mely tekintettel Petrozsénynek a határhoz való csak 7 km-t kitevő közelségére, váratlanságánál fogva érzékenyebben sújtott bennünket, mint az ország vidékét bárhol másutt.

Az 1916. év augusztus 27-ének estójén megszólalt riadó ez alkalommal nem tüzet jelzett, hanem fegyverbe szólította tűzoltóinkat, kik mint a bányászszázlój tagjai és katonái, családi otthonukból egyenesen a közeli lövészárkokba siettek, családjaiktól ugyszólván el sem bucsuzva és rábízva azt a kegyetlen háborus sorsra. Ez éjjeltől kezdve tűzoltóink élénk résztvettek — hiszen kezdetben csupán a bányászrezd volt itt — azokban a harcokban, melyeknek célja a betörő ellenségnek visszatartása volt addig, míg a rendes haderő megérkezik. Természetes, hogy e feladat megoldása áldozatok nélkül nem történhetett s tűzoltóságunk

a bányászrezdet feloszlatták és tagjait, tehát tűzoltóink nagy részét is a segítségre jött népfelkelő és egyéb formációkba osztották be s így nem tudható még, mennyi maradt meg tűzoltóink közül azóta.

Azon tagok, kik nem tartoztak a bányászszázlój kötelékébe, a társulat különböző bányaművein találtak ideiglenes elhelyezést.

Amíg tehát a román invázió tűzoltóságunk személyzetét teljesen szétszórta — ugyanilyen sorsban részesült a felszerelés is. Ugy egyéni, mint csapatfelszerelésünk teljesen elpusztult — az utóbbinak csak romjait találtuk meg, mikor 2 hónapi dulás és pusztítás után újra viszontláthattuk szertárainkat 5 év szorgalmas hangyamunkája teljesen kárbaveszett! Ujból kellett mindent kezdenünk. Hozzá is láttunk teljes eréllyel. E tekintetben különösen segítségünkre volt a hadügyminiszterium azon rendelete, mely a bányüzemek munkásait a hadi szolgálat alól felmentette. Mindazonáltal régi legénységünknek csak igen kis részét láthattuk viszont. A felszerelés pótlásánál csupán a megmaradt és erősen megrongált csapatfelszerelések alkatrészeinek kijavítására kellett szoritkozunk, mert új felszerelés beszerzése az anyagihiány és abnormális drága árak miatt (pl. egy mászóöv 98 korona) teljesen lehetetlen. Jelenleg folyamatban vannak a restaurálási munkálatok, melyeknek célja: tűzoltóságunkat legalább az okvetlenül szükséges és legprimitivebb kellékekkel ellátva lassankint ujából kiképezni.

Statisztikai adatokat nem áll módunkban szolgáltatni, mert feljegyzéseink mind elpusztultak s alulirott vezető is csak az 1916. év legutolsó napjaiban tért vissza az olasz frontról. A tűzoltóság 3 (petrozsényi, aninoszai és vulkáni) őrségének összes létszáma 120 volt.

A koncentrált vezetés alulirott főmérnökre van bízva, ki a társulat és egyszersmind a községi tűzrendészet fölött is őrökdi.

A petrozsényi őrség parancsnoka **Licskó János.**

Az aninoszai őrség parancsnoka **Jassek Ferenc.**

A vulkáni őrség parancsnokát a hadba vonult **Liszka Jánost** **Karda József** szakaszparancsnok helyettesíti.

Bajtársi üdvözléttel:

Lugosi István,

a tűzrendészet felügyeletével megbízott főmérnök.

* **Az egri érsek az egri tűzoltóknak.** Szemre-csányi Lajos dr. egri érsek tudvalévően a királyi párral együtt tekintette meg a leégett Gyöngyöst, amely alkalommal 10.000 koronát adott a kárvallottaknak. Most pedig széphangu levél kíséretében jutalomemlékül ötven darab

— **Tartalom:** Az újjászülető Gyöngyös. — Kormánybiztosnak Gyöngyösre dr. Harrer Ferenc küldött ki. — Hivatalos rész: Az elnökség március hó 31-iki ülésének jegyzőkönyve. — Egy kitüntetés. — A segélyző pénztár ülésén felvett jegyzőkönyv. — Meghívók. — Az 1916—1917. évi zárószámadás. — A segélyző-pénztár 1915—1916. évi zárószámadása. — Az elnökség jelentése az 1916-ik évről. — A Szövetség vagyonmérlege az 1916—1917-ik évről. — A segélyzőpénztár évi jelentése az 1916-ik évről. — A honvédelmi miniszter leirata a tűzoltó-érmeknek katonai egyenruhájú való viselése tárgyában. — Kimutatás az 1916-ban előfordult segélyezésekről. — A Szövetség 1917—1918. évi költségvetése. — Az Országos Szövetség Elnökségének véleménye a „Sildit“ nevű robbanást gátló készülékről. — A repülőgépek támadásai. Irta: Erdély Ernő. — A gyöngyösi tűzvész. Irta: Kuharszky László. — Petrozsény. Irta: Lugosi István. — Különbözők. — Hajózási menetrend. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Őfelsége a király,** abból az alkalomból, hogy gróf Széchényi Viktornak mint Székesfehérvár s Fejérmegye főispánjának, a kormányváltozás folytán benyújtott lemondását elfogadta, elismerésül az e minőségben kifejtett buzgó és sikeres szolgálatoknak, díjmentesen a Lipóterend lovagkeresztjét adományozta.

— **József főherceg** és Augusztina főhercegnasszony mikor Marosvásárhelyen jártan, meglátogatták az internált táborban elhelyezett székely menekülteket. A menekültek között József főherceg megszólított egy Jakab Bálint nevű 22 éves gyergyóditrói székelyt is, a 82. gyalogezred katonáját, akinek a doberdói csatában egy kőgörgő a ballábát összetörte, azonkívül haslövést kapott és a lapockáján gránáttól megsebesült. Bernády főispán, aki a főhercegi pár társaságában volt, megkérdezte a rokkant katonától:

— Tudod-e fiam, kivel beszélsz?

— Hogyne tudnám — válaszolta a székely. — Sokszor láttam a fenséges urat a tűzvonalban és sokszor féltettük az életét. Kemény napok voltak azok. Bizony nem gondoltam, hogy én is élve kerülök el onnan.

— **Óvári Ferencet** a Gyermekszanatórium tanácsa, mely nemrég Balatonszabadin 225 ágyas első szanatóriumát már felállította, ügyvezető-elnökké választotta meg. A tanács Budapesten a II. kerületi Rózsadombon is tervez a hadiárvák számára egy központi (gyűjtő) gyermekszanatóriumot, mely már készen is volna, ha a kiszemelt környék csatornával, vízvezetékekkel stb. közművekkel rendelkeznek. Ezek megépítésének befejezését azonban a háború megakadályozta.

— **Gróf Erdődy Tamás,** cs. és kir. kamarás, a Vasvármegyei Tűzoltó Szövetség egyik alelnöke s e vármegye tűzrendészeti felügyelője, aki előbb mint a tábori csendőrség főhadnagya teljesített szolgálatot, újabban Őfelsége legfelsőbb hadparancsnokságához osztalott be. Az egykori játszópajtásra ime máris rávetődött a multat nem feledő IV. Károly királyi kegyének első sugara.

tűzoltóság ousztjet, a tovarosi tanacs majus majus 1-vel nyugdijazta.

— **Budapest** községi főreal-, felsőkereskedelmi és polgári iskoláinak tanulói június 10-én, a szünidei gyermektelepek javára, a FTC-sporttelepen tornaünnepélyt rendeztek, amelynek sorrendjében tűzoltói gyakorlatok is szerepeltek. A VII. kerületi Kertész-utcai felsőkereskedelmi iskola tanulói vonultak fel bemutatójukra. A gyakorlat — mint tudósítónk írja — két részből állott. Ugyanis mozdonyfeeskendő, kocsifeeskendő és vízvezeték iskolaszerelését végezték egy vezényszóra. Azután támadási gyakorlat következett 4 sugárral a két feeskendő, 4 tömlőrsó és 2 garnitúra kis dugólétra használatával. A szerelés ekkor szivótömlőkkel és vízvezeték-ről történt. Szemet-lelket gyönyörködtető látvány volt, amint ezek a fiúk dolgoztak, feltűnő figyelmességgel és precíz munkájukkal különösen nagy hatást értek el a közönség tetszését a legnagyobb fokban kiérdemelték. A közönség sorában jelen volt Szurmay honvédelmi miniszter is lelkesen megtapsolta a férfias erőt és ügyességet, amit a fiúk tanúsítottak. Elismerés illeti érte a székesfőváros tanügyi osztályának vezetőjét, dr. *Vildner* Ödöntanácsnokot és dr. *Gerencsér* László testnevelési igazgatót, hogy az ünnepély program-számába a tűzoltógyakorlatokat is felvették s ezzel kezdeményező lépést tettek a főv. iskolákban a tűzoltói nevelés számára. Dícséretet érdemel *Bence* István is, Szövetségünk volt titkárja, budapesti önkéntes tűzoltó testület szakaszparancsnoka, fővárosi tornatanár, ki az ő ismert ambíciójával, szorgalmával és energiájával a fiukat ily szépen betanította s a tűzoltói ismereteket velük megkedveltette.

— **Kecskemét** városa legközelebb utóléri terület dolgában a tizenhat négyszög mértöldnyi határral bíró Debrecent. A Szabadszálláshoz tartozó Jakabszállás-pusztai lakosok ugyanis Kecskemét város tanácsánál azt a kérelmüket terjesztették elő, hogy a pusztát csatoltnak Kecskeméthez. Nincs kétség benne, hogy a megkeresett város törvényhatósági bizottsága a Jakabszállási kérelméhez, mely 16200 katasztrális holdnyi területtel növeli meg Kecskemét határát, hozzá fog járulni, vagy talán már hozzá is járult. Örvendetesnek találjuk Kecskemétnek e területi gyarapodását, de szívesebben akkor gratulálnánk a városnak, ha egészségügyi vagy tűzrendészeti és általában a kulturáltabb igényeket szolgáló intézmények terén regisztrálhatnánk valami újabb haladást.

— **A budapesti kéményseprő** pala- és cserépfedőipartestület közgyűlésén *Nessi Gyula* székesfővárosi bizottsági tagot választotta meg elnökké, akinek körültekintő munkájától és energiájától az ipartestületben képviselt iparágak fokozott védelmet várhatnak.

— **Tankóczy Gyulát** minden hivatali sikkasztás címén ellene emelt vád alól fölmentették. A legutolsó vád szerint 1915. év őszén Huszt környékén a német hadsereg lovakat és szekereket vásárolt, de nem fizettek pénzzel, hanem utalványokat adtak. Mintegy 194.000 koronát tett ki az összeg, amiről mintegy 25 gazdának utalványt adtak, akik aztán *Tankóczy Gyula* szatmári főkapitányhoz fordultak, hogy sürgesse ki a nekik járó pénzt. Át is adták neki az utalványokat. *Tankóczy* elutazott, fel-

vette a pénzt és Szatmárra visszatérve, csak pár nap múlva számolt el megbízóival, amikor is 400 koronát költségek fejében a maga részére levont. Az ügyészség 25 rendbeli hivatali sikasztás miatt emelt vádat ellene, de a törvényszék felmentő ítéletet hozott, sőt a tábla is. Az ügyész felebbezése folytán a királyi Kuria II büntetőtanácsa tárgyalta ezt az ügyet és megállapította, hogy Tankóczy nem hivatalos működést fejtett ki, amikor a pénzt felvette és ezért a felmentő ítéletet helybenhagyta.

— **A Dobsinai Önkéntes Tűzoltó-Egyesület** fájdalommal jelenti, hogy szeretett parancsnoka Uireich János, Gömör-Kishont vármegye Tűzoltószövetségének alelnöke, életének 67-ik évében április 9-én jobblétre szenderült. Az elhunyt az egyesületnek alapításától, 1875-től tagja és harmincöt éven át buzgó parancsnoka volt.

— **Göllnicbányán** június havában szintén nagy tűz pusztított, amely 23 házat hamvasztott el azok melléképületeivel együtt s a Thurzó-utca végén átesapott az ott diszljő gyönyörű fenyveserdőre is. A tüzeset részleteiről legközelebb.

— **Háborus tarifaemelések.** Debrecen sz. kir. város törvényhatósága a seprési díjakat 1917 június 1-től kezdődő hatállyal 25 százalékkal felemelte. A kereskedelmi miniszter ezt a határozatot 33596—1917. VI. A. sz. a. jóváhagyta. — Eddig Debrecenben egy cilinderkémény évi díja 60 krajcár, egy boltozott kéményé 1 forint 20 krajcár, egy nyitott kéményé 1 forint volt; e díjak június 1-től 1 K 50 fill., 3 K 60 f, illetve 3 K-ra emelkedtek, míg Komárom sz. kir. város törvényhatósága a seprési díjakat csak a háboru tartamára emelte fel 20 százalékkal.

— **Szolnokdoboka vármegye** a minta szabályrendelet alapján szintén átdolgozta kéményseprési szabályrendeletét, mely 1916 december 24-én jóváhagyást is nyert. A szabályrendelet szerint minden rendes használatban levő kémény havonta legalább egyszer tisztítandó, tekintet nélkül annak építési anyagára és szerkezetére. A gyárkémények is kötelező seprés alá esnek. Egy mászható kémény seprési díja 24 fillér, egy orosz kéményé 20 fillér, csonka vagy félkémények, cserények, füstfogók 20 fillér, égetés 80 fillér.

— **A fővárosi tűzoltólegénység** új fizetésrendezésének életbelépte alkalmából, a csapatnak egy küldöttsége tisztelettel dr. Harrer Ferenc, f. tanácsnoknál, aki előtt a kiküldöttek szónoka, Badits tűzoltóőr-mester, a legénység köszönétét a következőkben juttatá kifejezésre:

Nagyságos Tanácsnok ur! A székesfővárosi tűzoltócsapat, szeretett főparancsnokának vezetése mellett, egy küldöttsége jelent meg Nagyságod előtt, hogy ugy a haretéren küzdők, valamint az itthonmaradottak nevében legmélyebb és legőszintébb köszönetünket nyilvánítsuk abból az alkalomból, hogy fizetésrendezésünket annyi jóakarattal s oly meleg szívvvel keresztülvinni kegyes volt.

Nagyságos Uram! Amidőn e mélyen érzett hálás köszönetünket szavakba foglalni iparkodom, lehetetlen kellőképp kifejezésre juttatni azt, hogy mennyi jót tett velünk Nagyságod, s mennyi emésztő gondot üzött el fejünk fölül a megélhetés ome nehéz idejében s hogy mennyire kitüntetett megkülönböztetésben részesültünk az összes fővárosi alkalmazottak között

Nagyságos Tanácsnok ur! Ezen emberien nemes és méltányos intézkedés csak onnét eredhet, ahol velünk érző szív és a nehéz szolgáltatást ismerő s értékelő forrás kristály gondolatai fakadnak. Jót tevő gondoskodása a reá támaszkodóknak, az alája rendeltéknek mindenkor csak üdvös és jó lehetvén, tapasztaltak után bizakodva mondhatom, hogy multja a székesfőváros tűzoltóságának lehetett kietlen, de a jövője ily atyai gondoskodás mellett — bizonyára szebb lesz! Kérem Nagyságodat, tartson meg bennünket továbbra is nagybecsű joakaratóban és pártfogásában s mi ünnepélyesen ígérjük, fogadjuk, hogy továbbra is hűséges és mindenkor tettere kész katonái, tűzoltói leszünk Budapest székesfőváros közönségének.

— **A csurgói önkéntes tűzoltó testület** parancsnoka, aki már 40 évvel ezelőtt is Reményi Samu volt, írja lapunknak: Testületünk március hó 25-én tartotta 43-ik évi rendes közgyűlését. A működő tagok $\frac{3}{4}$ része hadba vonult és így a lefolyt évben egyesületi élet egyáltalán nem volt. Szerencsére az egész évben egyetlen tüzeset fordult elő és így a működők tagok hiánya nem volt érezhető. A működők létszáma 15 emberből, jórészt 50—60 éven felüli és katonai szolgálatra nem alkalmas egyénekből áll. Várjuk a jobb jövőt. A testületnek tartozása nincs, ellenben van 2450 K megtakarított készpénze mint betét elhelyezve. 1916 évi számadása a következő:

Bevétel. A csurgói önk. tűzoltó testület 1916. évi zárszámadása. Kiadás.

	K	f	K	f		K	f	K	f
Pénztári készlet			240	58	Létartás			3225	08
Csurgó város 1915. évi segélye hátralék			300	—	Épületfenntartás			67	90
Csurgó város 1916. évi segélye			600	—	Fuvarjegyekelőnek			100	—
Házbér			91	68	Adó 1915/16. évekre			86	10
A járási bank ajándéka			10	—	Tűzbiztosítási díj 2 évre			80	61
Járdaépítési költség megtérítése			42	30	Betegsegélyző pénztár, (szolga és kocsisért)			40	95
Fuvardíjakból			4421	—	Szolga fizetése			163	34
Tagsági díjak			176	—	Új tűzoltó-eszközök			58	—
Visszafizetett betét			2150	—	Visszafizetett váltótartozás			480	—
Betéti %			33	59	Váltó %			12	47
					Betét a járási bankba			8640	—
					Vegyesekre			43	95
					Összes kiadás			7998	85
					Pénztári maradvány			66	80

gyalogdandár és ennek keretén belül a 306. honvéd gyalogezred fennállásának, kétéves évfordulóját. József főherceg arcvonalparancsnok is jelen volt az ezred ünnepén. Egy csendes kis völgyben tábori misét hallgatott, melynek végeztével a kivonult csapatokhoz Kárpáthy Kamilló vezérkari alezredes, ezredparancsnok intézett beszédet. Utána József főherceg a következő szavakat intézte a jubiláló honvédekhez:

— Szeretett drága bajtársaim! Üdvözöllek titeket ezredetek kétéves fennállásának ünnepén. Két, harcokban és dicsőségben gazdag év áll mögöttetek. Ez ad nektek kitartást a jövő nagy küzdelmeire. Nincs már messze a háboru vége. Azt a hirt és dicsőséget, amelyet eddig kitartástokkal, harci tetteitekkel szereztek, nem teszitek kockára. A pontot, amelyet rátok bízta, tudni fogjátok megvédelmezni. Nincs olyan hely, nincs olyan veszedelem, amelyet az én szeretett, drága honvédek, az én büszkeségeim, le ne küzdenének. Mondjátok meg bajtársaitoknak, hogy szívem, szeretetem, lelkem, lelkesedésem veletek van! Legjobban szeretnék minden körülmények között veletek lenni, de a hosszú arcvonal, amelynek parancsnoka vagyok, ezt nem teszi lehetővé. Adjátok át az árkokban őrködő társaitoknak üdvözlömetem. Isten tartson meg titeket!

Nem maradt szem szárazon a rövid, de szívből és lélekből jövő beszéd után. A reglement ellenére a felállított diszszázadok lelkes éljenzésben törtek ki. A főherceg azután végigjárta a 306-osok legelső vonalát. Számos kitüntetést osztott szét a lövészárkokban és mindenkihez volt néhány buzdító szava.

— **Ne minimaxizzanak.** Szegeden a burgonya árát nem maximálták, de a nép körében makacsul tartja magát a hír, hogy de bizony maximálták. A polgármester a tanyán is hajszoltatja a burgonyát, de mint Vass Lajos kapitány jelenti, lassan mozdulnak meg a kezek, hogy burgonyát hozzanak be a városba.

— Hát osztán néni, miért nem visz a városba burgonyát? — kérdezte a kapitány.

A menyecske nagy szemeket mereszt a kapitányra:

— Hát miért? Csak azért! Mert nem engedöm magamat megminimaxolni.

Ebben az ügyben különben Pálffy Antal önk. tüzoító parancsnoknak, aki Szegedre plántálta a minimaxot, levél is érkezett a tanyáról:

„Hallja, tekintetős ur, — így hangzik a a levél, — akárhuva tögye a minimaxját, de mig mög nem szabadítja tülle a várost, burgonyát nem ösznek.“

— **Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Résztvény-társaság. Igazgatóság:** Budapest, V., Mária Valéria utca 11. szám. (Alakult: 1895-ben.) I. *Rendes áruszállító járatokat tart a Dunán:* Regensburg—Passau—Linz—Wien—Budapest—Belgrád—Orsova és Galac között; a *Tiszán és Bégán:* Titel—Szolnok, illetve Nagybecskerek között. II. *Rendes személy- és gyorsáruszállító járatok a Dunán:* Esztergom—Párkány—Kovácspaták; Budapest—Visegrád—Esztergom között; Budapest helyi hajójáratok ideiglenesen

és Zemun—Belgrád—Orsova—Galac között; a *Tiszán:* Szolnok—Csongrád és Csongrád—Szeged között; a *Száván:* B. Rácsa—Mitrovicza—Sabác között. III. *Átkelési járatok a Dunán:* Visegrád—Nagymaros és Zemun—Belgrád között; a *Száván:* Klenák—Sabác között. IV. *Kiránduló hajójáratok a Dunán:* a) *Budapest gyönyörű hegyvidékére Visegrád és környékére* Budapest—Visegrád—Dömösi vonal; b) *az Al-dunára a világhírű Kazánszoros—Vaskapu vidékére* (Zemun—Belgrád—Báziás—Orsovai vonal). „A Duna“ c. *hajózási kalauz* a társaság igazgatósága kívánatra díjmentesen megküldi.

Szerkesztői üzenetek.

P. Vidasztalásod mottója az a bakanóta lehetne, hogy „sepertem eleget, seperjen más más is! Csakhogy nálam, ki a munkától sohasem irtóztam és most sincs szándékomban teljes téletlenségbe süllyedni, lelkem egyensulya nem ez alapon nyugszik. A május 1. alkalmából fejtegette valamelyik napilapunk, hogy mennyire kevés kell egy-egy ember boldogságához. Elég hozzá „egy kis napsütés, esőpp jólét, valami jog és sok-sok szabadság.“ Nos, ez most mind rámszakadt. És ami fő, szabadsággal rendelkezem a munkaszolgáltatás tekintetében is. Eddig rabszolga módjára, sok méltatlan gáncs okozta keserőségek közepette kellett munkát szolgáltatnom: ezután csak akkor dolgozom, ha saját benső indíték késztet majd reá, anélkül azonban, hogy nem magától értetődő, hanem önkényes elismerésre kellene pályáznom. Végre pedig az a nagy igazságot magában rejtő tréfás mondás sem utolsó dolog: „Es gibt doch nichts Schöneres auf der Welt, als wenn uns die Leute zufrieden lassen!“

H. A biztosító társaságok járulékát a főváros pénzügyi osztálya bruttóbevételük 10%-ában javasolta megállapítani oly összeg gyanánt, mellyel ezek a tűzoltóság fenntartásának költségei viselésében részt vennének. A tanács pártoló előterjesztésére az ügyosztály javaslatát a közgyűlés is magáévá tette.

Th. A. A kért minta megküldésére volt begyakorló mestereteket kértem fel. Én magam, konkrét esetből kifolyólag, Szegszárd város tanácsának megkeresésére állítottam össze egy moziengedély kiadásának feltételeit. Ezek másolata az ottani rendőrkapitányságtól lenne megszerezhető.

P. Már Fáy András meséi közt is olvashatja a következő kis históriát: „Nadir sah (1736—1747) perzsa király idejében nagy tűz támadt Bagdad városában. A poroszlók oltásra nógatták a lakosokat. „Én oltanék, — mond az egyik, — de egy ember mit ér ily ragadó lángoknak?“ — „Nekem meg az edényem kicsiny, — mond a másik, — mit ér ilyen tűznek egy pár icce víz?“ — „Én oltak? — kiált a harmadik, — midőn sok magamszörű keresztbe tett kézzel nézi az égést!“ — „Én biz mennék, — szól a negyedik, — hanem a lakásom igen messze esik, könnyen kárt vallhatnék azalatt.“ „Én meg igen elhiztam, nem merek a tolongásba menni, mert elfulladok.“ mond az ötödik. — „Én pedig ács vagyok“, — szól félvállról a hatodik, — „nekem akkor van aratásom, hogyha ég.“ — Így azután a népes, tehetős város majd egészen hamuvá lett.

E. A budapesti kéményseprők alapítványának kamatait az idén Flórián napján Vadkerti József elnök vezető kapta.

Kiadó: **Muhárczky László** titkár.

Budapest—Visegrád—Dömös-i (esztergomi) vonal menetrendje.

F e l f e l é				Á l l o m á s o k	L e f e l é				
A hajózás kezdetétől annak befeje- zéséig	Május 16-től szeptember 30-ig*	A hajózás kezdetétől annak befeje- zéséig	Junius 16-től szeptember 15-ig		Május 16-től szeptember 30-ig*	A hajózás kezdetétől annak befeje- zéséig	Junius 16-től szeptember 15-ig	A hajózás megnyitá- sától ápr. 30-ig és okt. 1-től a hajózás befejezéséig	Május 1-től szeptember 30-ig
N a p o n k i n t					N a p o n k i n t				
ind. 830	ind. 1100	ind. 220	ind. 500	Km Budapest balp. Eötvös-tér	érk. 100	érk. 800	érk. 345	érk. 800	érk. 980
" 840	" 1115	" 230	" 510	2 Budapest jobbp. Pálffy-tér	ind. 1250	ind. 750	ind. 335	ind. 750	ind. 920
" 955	" 1250	" 345	" 625	19 Szentendre	" 1130	" 635	" 220	" 635	" 805
" 1020	" 120	" 410	" 650	26 Leányfalu	" 1105	" 620	" 205	" 620	" 760
" 1030	" 130	" 420	" 700	Pócsmegyer	" 1055	" 615	" 200	" 615	" 745
" 1045	" 145	" 435	" 715	Tahitótfalu	" 1040	" 605	" 150	" 605	" 735
" 1055	" 200	" 445	" 725	29 Tahí	" 1020	" 600	" 145	" 600	" 730
" 1125	" 240	" 515	" 755	37 Dunabogdány	" 1000	" 540	" 125	" 540	" 710
" 1135	" 255	" 525	" 805	39 Kisoroszi	" 930	" 530	" 115	" 530	" 700
" 1150	" 315	" 540	" 820	43 Visegrád	" 910	" 515	" 100	" 515	" 645
" 1200	" 380	" 550	" 830	44 Nagymaros	" 900	" 510	" 1255	" 510	" 640
" 1215	" 345	" 605	" 845	47 Gizellatelep-fürdő	" 840	" 505	" 1250	" 505	" 635
érk. 1230	" 405	érk. 620	" 900	48 Dömös	" 830	ind. 500	ind. 1245	ind. 500	ind. 630
"	" 520	"	"	67 Párkány	" 710	"	"	"	"
"	érk. 540	"	"	68 Esztergom	ind. 700	"	"	"	"

* Teherjárat személyszállítással. Ezen járatban csak II-od és III-ad osztályú menetjegyek adatnak ki.

A Budapest balpart Eötvös-térről d. e. 11-kor teherjáratban induló gőzös a központi vásárcsarnoktól indul d. e. 9-kor.

A Budapest balpart Eötvös-térre éjjel 1-kor teherjáratban érkező gőzös a központi vásárcsarnoknál feltétlenül kiköt, míg a Budapest balpart Eötvös-térre d. e. 800-kor és este 800-kor, illetve 930-kor érkező gőzösek a központi vásárcsarnokot csak szükség szerint érintik.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geittner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-ször gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korpónai-utca 20—21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi Iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorokat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

Walser Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntöde
Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 41.
MOTOROS TURBINAFECKENDŐK, KÖZSÉGI FECKENDŐK.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

HATSCHKEK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezipar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébet királyné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján.

Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.

A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az Országos Szövetség elnökségéhez kell intézni; a levél az előfizetések s hirdetések díja is köldendő.

Laptulajdonos:

A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG.

Kiadóhivatal:

az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája

VII., Rákóczi-út 38.

Telefon 90—33.

Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.

Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár.

Szakeikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.

Felölös szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21., II.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr, tűzoltólaktanya.

A világháború negyedik évében.

Megértük ezt is, ámbár senki sincs közöttünk, aki ennek lehetőségét csak elképzelni is tudta volna. A frontokon még mindig álljuk a sarat, ámde a front mögött ez a hihetetlen méretű és tartamu nehéz helyzet egyre jobban súlyosodik. Mindenkinek megvan a maga keresztje, amit a háború mért reá. Ha nálunk nehéz burgonyát szerezni, máshol ugyanez teljesen lehetetlen; ha nálunk nincsen rizs vagy kávé, máshol hiányzik a hús és a kenyér. Senkinek sincs mindene, de nagyon soknak semmije sincs. Hát még a ruházat és a tüzelőanyag-beszerzés!

Szinte az a vélekedés kezd kialakulni, hogy nem is a fronton, hanem a front mögött dől majd el ez őrzőgő küzdelem, mely immár csak arra jó, hogy rikordot teremtsen az emberi öldöklés terén.

Hogy ily körülmények közt Országos Szövetségünk sem tüntethet fel beszámolójában valami különös eredményt, az egész természetes. Még csak azon sem ütközhetünk meg, ha a megtartani szándékolt szaktanfolyam sem jöhetett létre — jelentkezők hiányában. Hisz' a testületi élet is pang mindenütt. Vannak községek, melyekben a koránál fogva otthonmaradt egyesületi elnök, avagy a közérdekből fölmentett parancsnok egymaga képviseli a tűzoltóságot.

Egy tekintetben azonban még így is haladás konstatalható és ez eléggé jelentős.

Az Országos Választmány augusztus 19-én tartott közgyűlése elé másodszor került az idén elnökségünk jelentése kapcsán egy ugynevezett vagyonomérleg, amely — ámbár a teljesen még nem rendezett könyvtár értéke részben hiányzik belőle — tiszta bepillantást enged a Magyar Országos Tűzoltószövetség jelen állapotának ama stádiumába, melyben vagyonilag leledzik. A mérleg összeállításának érdeme Kuhárszky László titkáráé, kinek a választmány nem is késett érte elismeréssel adózni. E vagyonomérleg, mely nekünk gyönyörűségünkre szolgál, mindennél meggyőzőbb bizonyága annak, hogy az egyéb komoly célok felé való állandó törekvés közepette, megnyugvást kelteni alkalmas módon sikerült vezéreinknek anyagilag jól megalapozni Szövetségünk jövőjét.

A második nagygyűlésen, melynek Sopronban 1874. évi szeptember 7-én volt a napja, a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság a Szövetség pénztárában 165 forint 57 krajcárt talált, mely összeg a nagygyűlés helyszínén belépő 8 új tagtestület által nyomban lefizetett díjakkal együtt 229 forintra egészült ki. Oly csekély volt ez az akkori összvagyon, hogy belőle a postaköltségeket is csak beosztással tudták fedezni; ellenben irodai kiadásokra és nyomdaköltségekre már egyetlen fillér sem maradt. A titkár tiszteletdíjának kiegyenlítése pedig szóba sem jöhetett. Tíz év múlva, vagyis 1884 augusztus 19-én a Selmecebányán

megtartott VII-ik naggyűlés még mindig csak **2562 forinttal** irányozhatta elő a következő két év költségvetését és 300 forint ebből is csak mint hátralékos tagsági díj szerepelt, amelynek befolyása dubiozus volt.

Ma a vagyonomérleg értékpapírokban **436.700 koronát**, készpénzben pedig **190.608 koronát**, vagyis összesen félmilliónál nagyobb összeget és így a selmeci 2562 forintnak százszorosát, a Sopronban megállapított 229 forintnak pedig ezerszeresét tünteti fel.

Igaz ugyan, hogy ebből közel 200 ezer korona a segélyző-szövetségé, ami akkor még nem volt. Aztán 250 ezer korona a megépítendő Tűzoltó Otthon céljaira van lekötve. Az időközben megsokasodott rendes kiadások pedig a vagyongyarapodást ma is tulszárnyalják, úgy hogy a kiszélesült s intenzívebben felkarolt feladatok tömegével szemben ma is csak ott tartunk, hogy az állami szubvenció felemelése iránt újra beterjesztendő kérelmünk elodázhatatlan: mindazonáltal vagyoniilag annyira kétségtelen a haladás, hogy ha valamely intézmény megalapozott volta annak a vagyoni erején fordul meg, akkor ennek a megbízható fokmérőnek alkalmazása a jelenben csak biztató perspektívát nyújthat a jövőre nézve.

A Szövetség haladása, fejlődése elé tornyosuló akadályok elhárítása és magának a tűzoltó intézménynek előbbre vitele, további vállvetett munkával és lankadatlan kitartással közelíthető meg, ma is épp úgy, mint a múltban. Ahogy azonban anyagi téren elvitázhatlan jelül egy nagyméretű haladásnak, sikerült konszolidált, biztos bázist teremtenünk: éljen bennünk a hit, hogy a voltaképeni feladatok megoldására irányuló önzetlen fáradozások sem maradnak meddők.

Jenő, Krúdy Gyula s a magyar irodalom sok más jeles művelőjének munkáit találja az olvasó.

Prohászka püspök „A hadvezér szívé-ről“ a következőket írta:

Ki a jó hadvezér? Ki tudná felsorolni mindazokat a kvalitásokat, melyek a katonát hadvezérré avatják? De ha fel is sorolnók azok hosszú lajstromát s kihagynánk belőle egyet, — ha kihagynók a szívet, mellyel a hadvezér szereti katonáit, — mellyel gondoskodik sorsuk enyhítéséről, — mellyel melljük tud állni s velük meg tudja éreztetni, hogy igen, vezérük, hadvezérük, élet-halál fölött rendelkező uruk, de egyszersmind atyjuk: akkor a hadvezér zseniális lehetne, de nem volna született, hivatott vezetője s feje a hadseregnek; nem volna feje azért, mert nem volna szíve!

Legyen a hadvezérnek szíve, mellyel vonzza a fegyveres népet: akkor annak a seregnek is lesz szíve s ragaszkodása hozzá és lelkesülése érte! A milliók ragaszkodása s lelkesülése, ez az a pszichologiai momentum, melyet a hadvezérnek biztosítania kell a maga számára, hogy sikerrel vezessen s győzelmesen küzdhessen és győzzön.

Szóval, legyen szíve, — szerető, katonái javáért lelkesülő szíve a hadvezérnek, akkor lesz serege is, mely a vezért szíve, vért s életet áldozó lelkesüléssel követi.

Ez a kiállítás bepillantást enged a hadvezéri hivatás titkába, — pillantást József főhercegnek, mint hadvezérnek is népszerűségébe, — bepillantást abba a rajongó tiszteletbe s szeretetbe, mellyel a magyar katona függ hadvezérén!

E kiállítás József főherceg szívét s gondos szeretetét mutatja be, mellyel a magyar föld vitéz fiainak küzdelmes sorsát fölkarolta s ott, ahol a halál arat, az életet óvta, védte s enyhítette.

Azonban e kiállításon fölragyog majd a front mögötti magyarság szeme is, — vagy tán elborul, elborul a hála könnyétől, melyen keresztül szívérványos glóriában látja a főherceget; mint a magyar katonák lelkesülésének ideális vezéri alakját.

* Vass János dr., az Országos Szövetség V-ik szakosztályának alelnöke, az aug. 19-iki ülésből hozzá intézett üdvözlő táviratra a következőképp válaszolt: „Heves vármegye főispánjává történt kinevezetésem alkalmából küldött szíves üdvözlőtükért fogadja a t. Elnökség hálás köszönetemet. Eddigi pályafutásom alatt előhaladásom tekintélyes részét a nagyságos Elnökségnek ama szíves bajtársi támogatása révén nyertem, melyben személyemet és törekvéseimet érdemeimen felül is állandóan részesíteni szíves volt s így a háláról és szeretetről feledkezni meg, ha a magyar tűzoltóság és tűzrendészet ügyének szeretettel teljes előmozdításáról a jövőben megtudnék feledkezni. Abban a reményben, hogy munkásságomtól ezt a régi bajtársi szeretetet és támogatást nem fogják megvonni a jövőben

* Erdélyi hadikiállítás a Margitszigeten. Aug. hó 15-én nyílt meg ünnepiesen a József főherceg vezérezredes Erdélyi hadikiállítása a Margitszigeten. A hadikiállításról ismertető is

Jegyzőkönyv.

Felvételet Budapest, 1917. évi augusztus hó 18-án és 19-én a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésein.

Elnök: augusztus hó 18-án dr. Óvári Ferenc alelnök; 19-én Gróf Széchenyi Viktor, elnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László, titkár.

Jelen voltak: Blázy Imre, Erdély Ernő, Keresztes János, Köhler István, Markusovszky Béla, Papp Ferenc, Szabó Gyula, Szávits Sándor és Vida Pál.

Elnöklő alelnök a határozatképességet megállapítván, üdvözlö a megjelenteket, az ülést megnyitja.

27. Kuhárszky László titkár jelenti, hogy dr. Vass János a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség irodalmi és szakoktatási szakosztály alelnöke, Heves vármegye főispánjává; Kobek Kornél orsz. képviselő és Esztergom vármegye tűzoltó szövetségének elnöke pedig Esztergom vármegye főispánjává neveztetett ki. Kobek Kornél installációján az Orsz. Tűzoltó Szövetség képviseltette magát: dr. Vass János installációján pedig az alelnök vett részt.

A jelentés örvendetes tudomásul szolgál, dr. Vass János pedig az ülésből kifolyólag üdvözlöttek.

28. Titkár bemutatja Kállay Imre budapesti hivatásos tűzoltó főtisztnek és Szilvay Kornél hivatásos tűzoltó segéd tisztnek köszönő levelét, melyben megköszönik előléptetésük, illetve megválasztásuk alkalmából hozzájuk menesztett üdvözlő átiratainkat.

Tudomásul szolgál.

29. Titkár felolvassa Erdély Ernő szakelőadó köszönő átiratát, mellyel megköszöni meggyógyulása alkalmával kifejezett üdvözlő levelünket; továbbá bemutatja Mátrai Antalnak köszönő levelét, mellyel megköszöni fia elhalálása alkalmából hozzá menesztett részvétnyilatkozatunkat.

Tudomásul vétetik.

30. Titkár bemutatja Dittrich József budapesti hivatásos tűzoltó főtszt és Szilvay Kornél budapesti hivatásos tűzoltó segéd tisztnek köszönő levelét, melyben megköszönik „Sildit” nevű találmányuknak az Orsz. Tűzoltó Szövetség által rendezett tűzpróbáját.

Tudomásul szolgál.

31. Titkár felolvassa dr. Binder Henrik Szeben vármegye tűzoltó szövetsége elnökének és a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség szakképviselőjének köszönő levelét, hogy az Elnökséghez intézett levele egész terjedelmében a Tűzrendészeti Közlönyben megjelent.

Tudomásul vétetik.

32. Titkár jelenti, hogy Ulreich János a dobsinai önk. tűzoltó testület érdemduz parancsnoka és Gömör-Kishont vármegye tűzoltó szövetségének alelnöke 67. évében jobblétre szenderült. A testülethez részvétirat menesztetett.

Tudomásul szolgál.

33. Titkár bejelenti, hogy ugy a hadügyminiszterium, mint a Weisz Manfréd-féle csepeli lőszergyár igazgatósága hozzájárult ahhoz, hogy az Orsz. Tűzoltó Szövetség Elnöksége a lőszergyár üzemét és tűzrendészeti berendezését tanulmány tárgyává tehesse. Eszerint a tanulmányi kirándulás augusztus hó 18-án d. u. 3 órakor tartatik meg.

Örvendetes tudomásul szolgál.

34. A titkár előterjeszti az 1916. évről szóló évi jelentést s indítványozza, hogy az olvasottnak tekintessék, miután egész terjedelmében a hivatalos lap ez évi juliusi számában leközlötetett.

Az elnökség az indítványhoz hozzájárul és az évi jelentést az orsz. választmánynak előterjeszteni rendeli el.

35. Kuhárszky László titkár beterjeszti a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetségnek 1916. július hó 1-től 1917. június hó végéig terjedő zárószámadást és vagyoneleltárát.

A vagyoneleltár maradványa: 436.700 K értéket és 190.698 K 19 f. készpénzt tüntet fel. A Tűzoltó Otthon ingatlan értéke 14.394/913. tikvi sz. végzés szerint 157.908 K; a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség ingó vagyonának értéke 7379 K; az Érempénztár 3921 K 50 f.; s a folyó pénztárnak értéke pedig 100 K értékben és 8040 K 61 f-ben állapított meg.

Vida Pál szakelőadó jelenti, hogy László Istvánnal együtt pénztárvizsgálatot tartott, mely alkalommal a zárószámadás adatai összehasonlítottak a könyvek tételeivel és az eredeti okmányokkal és mindezek rendbenlevőknek találtak. Minthogy az ügykezelés pontos és kifogástalan, indítványozza, hogy felmentés megadása végett a zárószámadás az orsz. választmány elé terjesztessék.

Az elnökség az indítványt magáévé teszi és a zárószámadást a számvizsgáló bizottságnak a pénztár vizsgálatáról szóló jelentésével együtt az orsz. választmánynak jóváhagyás végett beterjeszti.

36. A titkár előterjeszti az 1917. évi július hó 1-től 1918. évi június hó 30-ig terjedő költségvetési előirányzatot. A költségvetés az alapszabályok értelmében 3 évenként készített, de tekintettel a mostani rendkívüli időkre, a jelen költségvetés csupán egy évre készült és pedig abban a reményben, hogy az 1918. esztendőben a viszonyok konszolidálódnak.

Erdély Ernő szakelőadó a költségvetési előirányzat kiadási részét nem tartja reálisnak, mert az egyes kiadási tételek csupán a zárószámadás végösszegei alapján állítottak be az előirányzatba, kéri azoknak megváltoztatását, illetve felemelését, s egyben indítványozza, hogy a tisztviselőknek bizonyos háborus segély folyósíttassék.

Többek hozzászólása után a költségvetés bevételi tételei változatlanul fogadtatnak el, a kiadási tételek pedig akként módosíttatnak:

Tisztviselők tiszteletdíja	2600 K
Tisztviselők háborus segélye	1800 "
Előadók és választmányi tagok uti- költségei és napidíjai 1000 K-ról	2000 K-ra
Házbér: 2356 K-ról	2400 "
Fűtés, világítás, takarítás, telefon 1200 K-ról	1500 "
Nyomatványok 100 K-ról	200 "
Irodai, postai és ügykezelési kiadások 800 K-ról	1200 "
Tűzr. Közl. szerk. tiszt. díja	600 K
Tűzr. Közl. szerk. háborus segélye	600 "
Cikkek díjazása	1000 "
Tűzr. Közl. kiadási költsége 2200 koronáról	3000 K-ra
Szakkönyvek kiadása 1500 K-ról	3585 "
Tanfolyamok rendezése	1000 K
Ősztöndíjak	600 "
Tanszermuzeum és könyvtár	500 "
Előre nem látható 3000 K-ról	2000 K-ra

Elnökségi határozat értelmében ezen megváltozott költségvetési előirányzat az orsz. válsztmány elé terjesztendő.

37. Dr. Óvári Ferenc elnöklő alelnök jelenti, hogy gróf Széchenyi Ödön pasa 25 éves kir. díszéremmel való kitüntetése tárgyában 435/1917. szám alatt személyesen vitte fel a belügyminiszterium rendészeti osztályába beadványunkat, s ott Jalsoviczky Sándor miniszteri tanácsos úr személyesen adta át gróf Széchenyi Ödön pasa részére a gróf Khuen Hédervár volt belügyminiszter úr által aláírt 2. számú díszérem-oklevelet és a megfelelő díszérmet azzal, hogy annak kikézéséről az Orsz. Tűzoltó Szövetség gondoskodik.

Az elnökség határozata szerint Elnök úr kérendő fel az érem kikézésére.

38. Szabó Gyula szakelőadó jelenti, hogy az 1916. évi december hó 2-án tartott elnökségi ülésünk határozata értelmében Erdély Ernő szakelőadó a Kellner-nyomdában kiszedett Köhler-féle „A fecskendő és tartozékai”-ról szóló mű kefélenyomatát áttanulmányozta s újból, fáradságot nem kímélve, sajtó alá rendezte és így végre megjelent nyomtatásban a „Tűzrendészet” című mű várva várt VII. füzeté is, mely tulajdonkép a legsürgősebb volt, mert ez kell legjobban a tűzoltóságoknak.

Erdély sokkal nehezebb munkát végzett, mintha teljesen újat irt volna, mert a kiszedett részhez kellett alkalmazkodnia, az összedült szedést kézirat nélkül újra kellett neki összeállítania s részben újra megírni.

„A tűzoltószeres kipróbálása, gondozása és működési zavarai”-n kívül még egy külön fejezetet is irt a nyomótömlőkről, mi a mai tömlőbiánynál kétszeresen fontos. Valóban sok és hasznos munkát végzett Erdély, miért is javasolja, hogy Köhler Istvánnak a szerzői tiszteletdíj felét, a másik felét pedig a 285 K-t 300 K-ra kiegészítve Erdély Ernő szakelőadónak a mű kinyomattatásával, nemkülönben az új fejezeteknek megírásával járt fáradhatatlan szorgalommal és valódi szaktudással kifejtett munkásságáért kiutalványoztassék.

Az elnökség a javaslatához hozzájárul és ily értelemben előterjesztést tesz az orsz. válsztmányának.

39. Titkár jelenti, hogy a győri kerületi tűzoltó szaktanfolyam részvétlenség miatt nem volt megtartható.

Tudomásul szolgál.

40. Erdély Ernő szakelőadó jelenti, hogy az elnökségtől nyert megbízatása alapján összeállította a középiskolában tartandó tűzrendészeti oktatás tervezetét, s hogy e tárgyban az ez évi május hó 5-én Szövetségünk irodalmi és oktatásügyi szakosztálya ülést is tartott. Ezen az ülésen a testnevelési tanács részéről Székely László felső kereskedelmi iskolai igazgató, Bély Mihály és dr. Gerencsér László tornaszakfelügyelők és Bence István tornatanár vettek részt.

Az ülés egyhangulag a következő javaslatot fogadta el:

Irjon fel a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, s kérje arra, hogy a tűzrendészet és a tűzoltást az összes középfokú iskolák rendkívüli tárgyai közé vegye fel, a felsőkereskedelmi és tanítóképzőkben heti egy órában, három évfolyamon át, kötelező

átíratot intéz a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterhez.

41. Titkár jelenti, hogy Falusy Károly máv. nyugati pályaudvar tűzoltóságának parancsnoka tiszti vizsgára jelentkezett. Tekintettel arra, hogy jelentkező a szükséges vizsgaelőfeltételekkel rendelkezik, sürgősség szempontjából a tisztivizsga f. évi augusztus hó 13-án tartatott meg. A vizsgáló bizottság dr. Balogh Dezső a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség tagjából, mint elnökből, Kállay Imre és Dittrich József budapesti hivatásos tűzoltófőtisztekből állott.

Falusy Károly a jegyzőkönyv alapján megfelelt.

Az elnökség a titkár jelentését tudomásul veszi, jövőben azonban a bizottság kiküldését csak az elnökség eszközölheti.

42. Titkár jelenti, hogy Adorján Antal belügyminiszteri tanácsos, a Somogy vármegyei tűzoltó szövetség tiszteletbeli elnöke részére a m. kir. Belügyminiszter ur kir. díszérmet adományozott, s annak kézbesítésével az Országos Tűzoltó Szövetséget bizta meg, mi kellő formában meg is történt.

Örvendetes tudomásul szolgál.

43. Titkár bemutatja a m. kir. Honvédelmi miniszteriumnak 66133/2—1917 számú leiratát, mellyel értesíti az Orsz. Tűzoltó Szövetséget, hogy a tűzoltó érmek elfogadhatására és viselésére nézve külön intézkedés kiadása nem szükséges, mert az A 26. jelzésű Öltözeti és Felszerelési szabályzat a m. kir. honvédség számára I. rész. 1. fejezet. Rendjelek szakaszában (5 lapoldal) a tűzoltóérem az egyenruhán viselendő rendjelek, érmek és kitüntetések között a megfelelő helyen fel van véve, így az minden engedély kikérése nélkül viselhető.

Minthogy az átírat a hivatalos lapban már megjelent, az elnökség örömmel tudomásul veszi.

44. Erdély Ernő jelenti, hogy a m. kir. belügy- a kereskedelemügyi miniszteriummal együtt tévesen fogta fel 266/916 sz. felterjesztésünket, melyben javasoltuk, hogy a kereskedelmi malmoknak az 1915. évi 76814 sz. keresk. miniszteri rendelettel és az 1915. évi 127518 sz. belügyminiszteri rendelet értelmében a rendőrhatalóságok közreműködésével történő megvizsgálásánál a kerületi iparfelügyelők helyett hivatásos tűzoltótisztek vagy tűzfelügyelők vegyenek részt.

Az elnökség egy új felterjesztés készítését rendeli el.

45. Titkár jelenti, hogy a m. kir. Belügyminiszter ur a Tűzoltó Otthon telekvételrához 58908 K segélyt folyósított, mely összeg 60000 K-ra kiegészítve hadikölcsönbe fektetett be.

A jelentést örömmel tudomásul veszi az elnökség és a hadikölcsönjegyzéshez hozzájárul.

46. Erdély Ernő szakelőadó a hozzá küldött három füzetéről szóló javaslatát terjeszti elő:

1. Jelentés az orsz. testnevelési tanács 1913—16. évi működéséről.

Semmi tűzoltói vonatkozást nem tartalmaz. Tudomásul irattárba.

2. Barabás István: A tűzoltó. Egyszerű, kis történet. Erdeme az, hogy minden során áttör a tűzoltóság szeretete. Tudomásul irattárba.

3. Barabás István: A tűzoltás taktikájának rövid foglalata. Szerzőnek a Vasvármegyei Tűzrendészeti Közlönyben megjelent cikksorozata. Falusi tűzoltók részére gonddal és szere-

hetne sor, addig a könyvtárban őrzendő.

Az elnökség mind a három javaslatot elfogadja.

47. Óvári Ferenc dr. elnök alelnök bemutatja Breuer Szilárd fővárosi hivatásos tűzoltó parancsnoknak levelét melyben megígéri, hogy az „Építkezés elemei”; „A mászószerek” és „A malmok tűzrendészetéről” című füzeteket megírja, ha azok megírása nem lesz időhöz kötve.

Orvendetes tudomásul szolgál.

48. Titkár jelenti, hogy Szabó Gyula szakelőadónak az 1916. évben alapított XXXV és XL éves szolgálati érmek rajzainak elkészítése körül felmerült 50 K költsége kiutaltatott.

Tudomásul vétetett.

49. Titkár előadja, hogy Köhler István muzeális fecskendői megszerzése tárgyában már Breuer Szilárd főtitkársága idejében levelezésben állott az Elnök ur öméltsággával, ki viszont ez ügyben érintkezésben volt a belügyminiszteriummal.

E régi fecskendőgyűjtemény megszerzését a háboru akasztotta meg. Tekintettel arra, hogy a kérdéses fecskendők rézanyagát a fémközpont requirálni akarja, indítványozza, hogy ez a gyűjtemény a Tűzoltó Otthonban létesítendő tűzoltó-muzeum részére szereztessék meg.

Többek hozzászólása után az elnökség a fecskendők megvétele előtt azoknak megtekintését határozza el. A bizottság, mely az elnökség tagjaiból áll a fecskendőket augusztus 19-én reggel 8 órakor tekinti meg, s a látottakról az orsz. választmánynak jelentést tesz.

50. Titkár bemutatja Pozsonyvármegye és Pozsony város, valamint Sopronvármegye és Sopron város tűzoltó testületeinek Szövetsége részéről a járások főszolgabiráihoz intézett megkeresését a tűzoltói tanfolyamok megtartása tárgyában.

A tanfolyamok megtartásával Szabó Gyula Orsz. Tűzoltó Szövetségi szakelőadó bizatott meg.

Szabó Gyula szakelőadó jelenti, hogy 1917. évi április—július hónapokban Pozsony és Sopron vármegyék járásainak központjain, a tűzrendészeti hatóságoknak erőteljes támogatása mellett, egy-egy napos tűzoltói szaktanfolyamot tartott. A pozsonyi tanfolyamokon részt vett 141 községből 744 tűzoltó, a soproni tanfolyamokon 129 községből 742 tűzoltó. A két vármegyéből összesen 270 községből 1486 tűzoltó.

Jelenti továbbá, hogy a Pozsonyvármegyei tűzoltó szövetség terhére 1917 december hó 31-ig 76 tagtestület után 634 K tagdíjhátralék állapított meg, mely összeget a szaktanfolyamok tartásakor sikerült bevételeznie.

Az elnökség a jelentéseket örömmel tudomásul veszi, s meglelégedéssel látja azt a nagy érdeklődést, amelyet Szabó Gyula szakelőadó Pozsonyvármegyében támaszt. Ezért úgy neki buzgó fáradságáért, mint a vármegye alispánjának támogatásáért köszönetet mond az Elnökség.

51. Titkár bemutatja a szombathelyi közíg. tanfolyam 1916/17. évi jelentését, mely szerint a tanfolyamon 35 hallgató vett részt.

Barabás István előadó jelentése szerint, habár egynéhányan testi hibájuk (rokkantságuk) miatt a nehezebb gyakorlatokban tevékeny részt nem vehettek, kiváló érdeklődés volt tapasztalható a hallgatók közt, kiknek különösen odaadó figyelmüket emeli ki.

Orvendetes tudomásul szolgál.

52. Titkár indítványozza, hogy az elnökség a megüresedett két szakelőadói állást töltsse be.

Az elnökség egyhangulag Bencze István volt szövetségi titkárt és Vass Lajos Rudolf

latba az orsz. választmánynak.

53. Titkár jelenti, hogy a Tűzoltó Otthon telkén levő fűtermés jogtalan eltulajdonítása miatt Grün Károly ellen per indított;

54. hogy Budapest székesfőváros tanácsa közoktatási osztálya kérelmére kocsifeckendők 4 heti használatra a VII. ker. Kertész-utcai felsőkereskedelmi iskola részére átengedett;

55. hogy Budapest székesfőváros tanácsa közoktatási ügyosztálya a községi közép- és polgári fiu- s leányiskola mintegy 3000 tanulója június 10-én torna-, játék- és atlétikai versenyt rendezett. Ez alkalommal Bencze István tornatanár bemutatta tanítványaival az igen szépen sikerült tűzoltógyakorlatokat;

56. hogy a m. kir. honvédelmi miniszterium a Tűzrendészeti Közlöny hivatalos szétosztását nem tartja célravezetőnek;

57. hogy a soproni 18/II. népfők. hadtáplászlóalj megköszöni a részére megküldött tűzrendészeti szabályzatokat;

58. hogy a komáromi tűzoltótestület ez évben megtartotta az 1000-ik őrseget.

A jelentéseket az elnökség tudomásul veszi.

59. Titkár bemutatja Székesfehérvár és Vidéke című lapot, mely gróf Széchényi Viktor elnökünknek a főispáni székéből történt távozása alkalmával Fejérvármegye és Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatóságainak bucsuünnepléséről szóló hirlaptudósítást közöl;

60. bemutatja Pozsonyvármegye és Pozsony város, valamint Sopronvármegye és Sopron város tűzoltótestületei szövetségének nyomtatásban megjelent 1916/17. évi jelentését;

61. bemutatja a petrosényi tűzoltótestület 1916. évi jelentését;

62. bemutatja a m. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatalának többrendbeli gyűjtőívét;

63. bemutatja végül a M. Kir. Postatakarék-pénztár, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank aláírási felhívását a VI-ik hadikölcsönre.

Tudomásul szolgál.

64. Titkár jelenti, hogy Koroncó, Nagycséhgy, Ráró, Csanakfalu és Csanakhegy községek tűzoltótestületeit a győrvármegyei tűzoltószövetség a tagok sorába felvételni kéri.

Az elnökség a nevezett testületeket tagjai sorába iktatja.

65. Szabó Gyula szakelőadó indítványozza, hogy az elnökség rendelje el a 11 pozsonyi tűzrendészeti felügyelőnek a Tűzrendészeti Közlöny állandó küldését.

Az elnökség az indítványt magáévá teszi.

66. Titkár indítványozza, Losonc zománccgyár, Dunaszentpál, Győrladomér, Győrzámoly, Bácsa, Medre, Győrszemere a tagok; Abrudbánya és Bánffihunyad pedig a tagok sorából és 72, valamint 84 K díjhátraléka töröltessek.

Az elnökség az indítványt magáévá teszi és az országos választmány elé terjeszti.

*

Folytatólagos elnökségi ülés 1917. évi augusztus hó 19-én.

Gróf Széchényi Viktor elnök a folytatólagos ülést megnyitja.

67. Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy a Köhler-féle muzeális fecskendőket egy szűkebb bizottság megtekintette s azokat a megvételre érdemesnek tartja.

Tekintettel arra, hogy a vételarat az állam meg fogja téríteni, az a Tűzoltó Otthon alapjának készpénzéből előlegezendő.

Többek hozzászólása után az elnökség a muzeális fecskendő megvételét fogja indítvá-

nyozni az országos választmánynak. Egy becselő-, illetve megvásárló-bizottságot delegál, melynek tagjai: Breuer Szilárd, Erdély Ernő, Papp Ferenc, Szabó Gyula; elnöke: Vida Pál.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek: Szabó Gyula és Vida Pál.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

Gróf Széchényi Viktor s. k. Dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Kuhárszky László s. k.
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula s. k. Vida Pál s. k.
szakelődő. elődő.

485
1917 szám.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1917. augusztus hó 19-én, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség orsz. választmányának közgyűlésén.

Elnök: Gróf Széchényi Viktor, majd dr. Óvári Ferenc alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László, titkár.

Jelen voltak: Dr. Balogh Dezső, Blázy Imre, Erdély Ernő, Keresztes János, Köhler István László István, Markusovszky Béla, Papp Ferenc, Ranezay József, Szabó Gyula, Száviits Sándor és Vida Pál.

Elmaradását igazolta: Koszits Kamil (Pécs), Budapesti tűzoltó szövetség, Péter Antal (Torda), dr. Rüll Béla (Mohács) és Szentgyörgyi Dénes (Marosvásárhely).

Elnök a határozatképességet megállapítván, üdvözli a megjelenteket, az ülést megnyitja.

1. Kuhárszky László titkár az elnökség nevében előterjeszti az 1916. évről szóló évi jelentést s indítványozza, hogy az felolvasottnak tekintessék, miután az évi jelentés egész terjedelmében a hivatalos lap ez év júliusi számában leközzöltetett.

Az indítványhoz az orsz. választmány hozzájárul.

2. A titkár bemutatja a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetségnek 1916. évi július hó 1-től — 1917. évi június hó 30-ig terjedő zárószámadását, vagyonleltárát és pénztárvizsgáló bizottság jelentését.

A zárószámadás bevétele és kiadása közötti különbség 100 K értéket és 8040'61 K készpénzmaradványt tüntet fel.

A vagyonmérleg tételei a következők:

I. Határozott rendeltetésű önálló alapok:

1. József főherceg alap 4000 K érték.
2. Első magy. ált. bizt. társaság alapítványa 5400 K érték.
3. Szidanits árvák alapja 600 K érték 17'75 K készpénz.
4. Breuer Szilárd-féle alap 1000 K érték 457 K készpénz.
5. Tűzoltó Otthon alap 248.600 K érték 4976'30 K készpénz.
6. Tűzoltó Otthon ingatlanának értéke 157.908 K.

II. Segélyező pénztár:

177.000 K érték 7998'03 K készpénz.

Az összvagyon 436.700 K érték és 190.698'19 készpénz, mint betét.

Vida Pál szakelődő a számvizsgáló bizottság nevében jelenti, hogy a zárószámadás adatai összehasonlítottván a könyvek tételeivel és az eredeti okmányokkal és mindezek rendbenlevőknek találtattak.

Az ügykezelés pontos és rendben lévő.

Az Orsz. Tűzoltó Szövetség, a Segélyező pénztár és az alapok vagyona értékpapirokból, ingatlanból és készpénzből áll. Az értékpapír és a készpénz részben a Magyar Leszámitoló Pénzváltóbankban, részben a Postatakarékpenztárban őriztetik. A kiadások folyósítását kizárólag az ügyvezető alelnök a titkárral együtt eszközöli.

Indítványozza, hogy a felelős számadóknak a felmentvény megadassék.

Az országos választmány a jelentéseket tudomásul veszi, a felelős számadóknak a felmentvényt megadja és a titkárnak a zárószámadás körül kifejtett tevékenységéért elismerését fejezi ki.

3. Titkár előterjeszti a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség 1917—18. évi költségvetését, s megindokolja az egy évi időtartamot. Egyben jelenti, hogy az elnökség a költségvetési előirányzat bevételi tételek változatlan elfogadását a kiadási tételeknek pedig következő megváltoztatását, hozza javaslatba:

Tisztviselők tiszteletdíja marad 2600 K.

Uj tételül a „Tisztviselők háborus segély“-ét 1800 K-val.

Elődők és választmányi tagok utiköltsége és napidijai 1000 K-ról 2000 K-ra.

Házbér 2356 K-ról 2400 K-ra.

Fűtés, világítás, takarítás, telefon 1200 K-ról 1500 K-ra.

Nyomtatványok 100 K-ról 200 K-ra.

Irodai, postai és ügykezelési kiadások 800 K-ról 1200 K-ra;

Tűzr. Közl. szerk. tiszt. díja marad 600 K.

Uj tételül „Tűzr. Közl. szerk. háborus segélye“ 600 K.

Cikkek díjazása 1000 K.

Tűzr. Közlöny kiadási költsége 2200 K-ról 3000 K-ra.

Szakkönyvek kiadása 1500 K-ról 3585 K-ra.

Tanfolyamok rendezése marad 1000 K.

Ösztöndíjak marad 600 K.

Tanszermuzeum és könyvtár marad 500 K.

Előre nem látható 3000 K-ról 2000 K-ra.

A tételek megváltoztatása a jelenlegi rendkívüli viszonyok miatt vált szükségessé. Ezért az elnökség javasolja, hogy az orsz. választmány a következő tételeknél az alábbi % megállapításához, illetve magasabb felemelés helybenhagyásához járuljon hozzá:

A tisztviselők és a Tűzr. Közl. szerkesztője háborus segélyéből a törzsfizetés, illetve tiszteletdíj 100%-át Kuhárszky László titkárnak és Markusovszky Béla szerkesztőnek. 75%-át Keresztes János titkárnak és 50%-át dr. Balogh Dezső pénztárosnak, még pedig 1917. január 1-től kezdődőleg.

A napidijaknak 9 K-ról 20 K-ra, illetve a budapesti napi díjnak 5 K-ról 10 K-ra.

A szakcikknek soronkinti díjazása 8 fillérről 20 re.

A takarítás 400 K-ról 600 koronára való felemeléséhez.

Allamsegély . . . . . 11000 K

Tagdíjak:

a) közv. tagtest. . . . . 1200 K
b) várm. szövets. . . . . 3500 „ 4700 „
Kamatok . . . . . 400 „

Különfélék:

a) szakkönyvek elad. . . . . 200 K
b) Tűzr. Közl. hird. díj. . . . . 300 „
c) Tűzr. Közl. előfiz. . . . . 50 „ 550 „
Érem eladásból . . . . . 1500 „

Kiadás.

Tisztviselők tiszteletdíja . . . . . 2600 K
Tisztviselők háborus segélye . . . . . 1800 „
Előadók és választm. tagok utikölts.
és napidíjai . . . . . 2000 „
Házbér . . . . . 2400 „
Fűtés, világítás, takarítás és telefon
Nyomtatványok . . . . . 1500 „
200 „
Irodai, póstai és ügykezelési kiadások
Tűzr. Közl. szerk. tiszteletdíja . . . . . 1200 „
600 „
Tűzr. Közl. kiadási költs. . . . . 3000 „
Szacikkek díjazása . . . . . 1000 „
Szakkönyvek kiadása . . . . . 3585 „
Tanfolyam rendezése . . . . . 1000 „
Ösztöndíjak . . . . . 600 „
Tanszermuzeum és könyvtár . . . . . 500 „
Előre nem láthatók . . . . . 2000 „

Továbbá határozatilag kimondja, hogy Kuhárszky László titkárnak 100 %, Keresztes János titkárnak 75 % és dr. Balog Dezső pénztárosnak 50 % háborus segélyt engedélyez 1917. évi január hó 1-től kezdődőleg; hogy a napidíjakat Budapesten 5 K-ról 10 K-ra; a vidékieket pedig 9 K-ról 20 K-ra emeli fel; a szacikkeit 1917. július 1-től soronként 20 fillérrel díjazza; s hogy a takarítási költséget 600 koronában állapítja meg.

4. Szabó Gyula szakelőadó jelenti, hogy Erdély Ernő a Köhler-féle „A fecskendő és tartozékai“-ról szóló mű kefelenyomatot áttanulmányozta és sajtó alá rendezte. Ennek alapján megjelent a Tűzrendészet című mű VII. füzeté is.

Az elnökség javasolja, hogy Köhler István-nak a szerzői díj feléhez, vagyis 285 K, Erdély Ernőnek pedig, ki „A tűzoltószerek kipróbálása, gondozása és működési zavarai“-n kívül még a nyomótömlőkről egy külön fejezetet is írt, a tiszteletdíj másik fele, vagyis 300 K-ra való kiegészítéséhez és kiutalványozásához az orsz. választmány járuljon hozzá.

Az elnökség javaslatát az orsz. választmány elfogadja és az összegek folyósítását elrendeli, Erdély Ernő szakelőadónak fáradságáért hálás köszönetét nyilvánítja.

Elnök eítávoztván, az elnöki széket dr. Óvári Ferenc alelnök foglalja el.

5. Dr. Óvári Ferenc alelnök előadja, az elnökségnek ama határozatot, hogy a Köhler-féle muzeális fecskendők megvételét az orsz. választmány javaslatba hozza, jelenti továbbá, hogy Szabó Gyula szakelőadó elnöklété alatt egy becsülő, illetve megvásárló bizottság delegáltatott.

Az orsz. választmány a Köhler-féle muzeális fecskendők megvételéhez elvileg hozzájárul és a vétel lebonyolításával, a bizottság jelentése alapján, az elnökséget bizza meg.

6. Titkár jelenti, hogy az elnökségben megüresedett két szakképviselői állásra az elnökség Bencze István orsz. szövetségi volt titkárt és Vass Lajos Rudolf eibakházai tűzoltó parancsnokot ajánlja.

tűzoltó szövetségének titkárárt ajánlja.

Többek felszólalása után elnök szavazást rendelt el, melynek eredménye, hogy Bencze István 7 szavazatot, Blázy Imre 8 szavazatot és Vass Lajos Rudolf 8 szavazatot nyert, mely szerint a két szakképviselői állásra Blázy Imre és Vass Lajos Rudolf választott meg.

7. Papp Ferenc alelnök jelenti, hogy a belügyminiszteriumnak adott szakvéleményeket ezidő szerint kizárólag a titkár intézi. Indítványozza, hogy azok szakosztályi előadónak adassanak ki felülbírálatra.

Dr. Óvári Ferenc alelnök megokolja azt az intézkedését, hogy miért osztja ki ezeket a szakvéleményeket a titkárnak, maga is hozzájárul a felülbírálatához.

Papp Ferenc indítványát az orsz. választmány magáévá teszi.

8. Erdély Ernő szakelőadó indítványozza, hogy a jövőben az elnökségi ülésekre a szakelőadók mindig hivassanak meg.

Az országos választmány az indítványhoz hozzájárul.

9. Markusovszky Béla indítványozza, hogy dr. Harrer Ferenc kormánybiztos keressék meg aziránt, hogy Gyöngyös város szabályozási tervrajzának egy példányát az Orsz. Tűzoltó Szövetségnek küldje meg.

Az orsz. választmány a szabályozási terv egy példányának bekérését rendeli el.

10. Az elnökség javaslata a tag- és tagdíjtöröléseket illetőleg elfogadtatott és eszerint törlésbe hozatott Abrudbánya tag és 72 K tagdíjhátraléka; Bánffihunyad tag és 84 K tagdíjhátraléka; a győri tűzoltó szövetséghez tartozó Dunaszentpál, Győrladamér, Győrzámosly, Bácsa, Medve és Győrszemere tagestületek.

11. Titkár jelenti, hogy a tanulmányi kirándulás a Weiss Manfréd csepeli lőszergyárában megtörtént.

Szabó Gyula szakelőadó indítványozza, hogy a titkárnak ezen tanulságos és látványos, nagyszabású kirándulás megszervezéseért jegyzőkönyvi köszönetet mondjon az orsz. választmány.

Az orsz. választmány elrendeli, hogy Weiss Manfréd gyárosnak a szives fogadtatásáért, Rosta Géza buzgó és fáradhatatlan kalauzolásáért köszönő átirat menesztessék; Kuhárszky László orsz. szövetségi titkárnak pedig a kirándulás megszervezéseért jegyzőkönyvi köszönetet mond az orsz. választmány.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek Szabó Gyula és László István.

Több tárgy nem lévén, ezzel az orsz. választmány ülése véget ért.

Gróf Széchenyi Viktor, Dr. Óvári Ferenc,
elnök. alelnök.

Kuhárszky László
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula
szakelőadó.

László István
vm. tűzr. felügyelő.

741
1917. sz. a.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1917. évi augusztus hó 18-án, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélypénztárának ülésén.

Elnök: dr. Óvári Ferenc, alelnök.

Jegyzőkönyv vezető: Kuhárszky László titkár.

Jelenvoltak: Erdély Ernő, Köhler István, Markusovszky Béla, Papp Ferenc, Ranezay József, Szabó Gyula, Szávits Sándor és Vida Pál.

Elnök üdvözi a megjelenteket, az ülést megnyitja.

5. **Kuhárszky László** titkár a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélyző-pénztára elnökségének 1916. évi jelentését és az ugyanezen évben előfordult segélyezésekről szóló kimutatást.

Az elnökség az évi jelentést tudomásul veszi és a közgyűlésnek beterjeszti.

6. **Titkár** előterjeszti a segélyző-pénztárnak 1916. július 1-től 1917. június hó 30-ig terjedő zárószámadását.

Tekintettel arra, hogy a zárószámadás a hivatalos lapban már leközzöltetett, az elnökség annak tételeit tudomásul veszi és a felmentvény megadása céljából, a közgyűlésnek beterjeszti.

7. **Titkár** jelenti, hogy **Wéber Károly** a soproni torna- és tűzoltó-egyesület tagja, hivatásos tűzoltó balesete idejében biztosítva nem lévén, segélyezésre igényt nem tarthat.

Az elnökség az alapszabály szigorú betartásától ez esetben eltekint, miután a testület évek során rendes és pontosan fizető tagja volt a segélyző-pénztárnak. Méltányosság gyakorlása szempontjából **Wéber** részére megfelelő segély utalványozását elrendeli.

8. **Titkár** jelenti, hogy **Braunrath János** márczfalvi tűzoltóság szertárosa, baleset következtében segélyezésre igényt nem tarthat, mert a testület a folyó esztendőben a segélyző-pénztár tagjai sorába nem lépett be.

Az elnökség a baleset kiutalása körüli tárgyalás felvételét rendeli el, ha a testület a segélyző-pénztár tagjai sorába haladéktalanul belép.

9. **Titkár** jelenti, hogy ifj. **Németh Antal** ráczkevei köztűzoltó az 1917. évben baleset ellen biztosítottak között nem szerepel, részére segély nem folyósítható.

Az elnökség határozata értelmében kipuhaltatandó, hogy nevezett régi tűzoltója-e a testületnek, s ha igen vagy pedig különös méltánylást érdemlő okok fennállanak, akkor részére a megfelelő segély folyósítandó.

10. **Titkár** jelenti, hogy **Petrás István** Ganz és társa vasöntőde és gépgyár tűzoltó testületének őrmestere, szolgálat közben a tetőről leesett, 18 nap alatt gyógyuló bokarándulást szenvedett. Részére 36 K segély utalványoztatott; hogy

11. **Erdős Márkus** máv. északi főműhely szakaszparancsnoka szolgálat közben 13 nap nap alatt gyógyuló lábsérülést szenvedett, s így részére 20 K segély utalványoztatott; hogy

12. **Kovács Sándor** zilahi tűzoltó segédtiszt 20 nap alatt gyógyuló égési (jobb kéz tenyér) sebeket szenvedett, részére 60 K segély utalványoztatott.

Az elnökség a kiutalt segélyezésekhez hozzájárul.

13. **Titkár** jelenti, hogy **Pavetics Manó** körmendi önk. tűzoltóság parancsnoka még 1915. október hó 10-én a körmendi gőzmalom tűznél meghült. Tekintettel azonban arra, hogy az orvosi érőjelentés többszöri sürgetés dacára be nem érkezett, indítványozza, hogy a 898/915. számú baleset bejelentés irrattárba lenne helyezendő.

Az indítványhoz az elnökség hozzájárul.

14. **Erdély Ernő** szakelőadó indítványozza, hogy azok a testületek, amelyek az 1917. évre tagjaikat baleset ellen nem biztosították, a községek előljáróságai útján szólítandók fel a biztosításra.

az Orsz. Tűzoltó Szövetség közvetlen és közvetett tagtestületei nyilvántartatnak majd, s amely testület az év első negyedében nem lép be a segélyző-pénztárba, az ismételten fog felszólíttatni a belépésre.

Az elnökség Erdély indítványát azzal fogadja el, hogy a titkár által tervbe vett nyilvántartás is elkészíttessék.

Elnöklő alelnök a jegyzőkönyv hitelesítésére **Szabó Gyula** és **Vida Pál** szakelőadókat kéri fel.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Hitelesítjük:

Szabó Gyula,
szakelőadó.

Vida Pál,
előadó.

742.
1917. sz. a.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapest, 1917. évi augusztus hó 19-én a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélyző-pénztárának közgyűlésén.

Elnök: **Gróf Széchényi Viktor** elnök.

Jegyzőkönyvvezető: **Kuhárszky László** titkár.

Jelen voltak: **dr. Óvári Ferenc** alelnök, **Blázy Imre**, **Erdély Ernő**, **Keresztes János**, **Köhler István**, **László István**, **Markusovszky Béla**, **Papp Ferenc**, **Szabó Gyula**, **Szávits Sándor** és **Vida Pál**.

Elmaradását igazolta: **Koszits Kamil**, **Budapesti tűzoltó szövetség**, **Péter Antal**, **Rüll Béla** és **Szentgyörgyi Dénes**.

Elnök üdvözi a megjelenteket, az ülést megnyitja és a jegyzőkönyv hitelesítésére **László István** szakképviselőt és **Szabó Gyula** szakelőadót kéri fel.

1. **Kuhárszky László** titkár bemutatja az elnökség 1916. évi jelentését.

Tudomásul szolgál.

2. A titkár az elnökség nevében előterjeszti a segélyző-pénztárnak 1916. évi július hó 1-től 1917. évi június hó végéig terjedő zárószámadását.

Vida Pál szakelőadó jelenti, hogy **László István** szakképviselővel a zárószámadást megvizsgálta és azt minden tekintetben rendben találták. Az elnökség indítványát előterjeszti, hogy a számadóknak a felmentvény megadassék.

Mint hogy a zárószámadás a hivatalos lapban is megjelent, az felolvasottnak tekintetik és a számadóknak a felmentvény megadatik.

3. **Erdély Ernő** szakelőadó indítványozza, hogy a **Kaiserjubiläum-Stiftung** igazgatóságához átirat lenne intézendő, mi az oka annak, hogy az alapból eddig magyar tűzoltó még segélyben nem részesült.

A választmány az átirat elküldését abban az esetben rendeli el, ha az Országos Tűzoltó Szövetség egy kifogástalan pályázó ügyét terjeszti fel.

Több tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést bezárja.

K. m. f.

Gróf Széchényi Viktor s. k. *Kuhárszky László* s. k.
elnök titkár

III. Tűzoltószeretek.

16. §. A vármegye területén levő minden legalább 50 házból álló, tömören, illetőleg zárt csoportban épített község köteles legalább egy 100 milliméter hengerbőségű szívó-nyomó fecskendőt, hozzávaló, legalább 120 méter — de lehetőleg annál is több — vászontömlőt 15 méteres darabokban, egységes átméretű csavarral, 4 darab, egyenkint 2 méter hosszú szívótömlővel, egy osztóvillával, szűrővel, két sugárcsővel beszerezni és állandóan jókarban tartani.

A község tulajdonaként feltétlenül készletben és jókarban kell tartani legalább egy 3 hektó ürtartalmu vízfordó lajtot, hozzá egy kiöntő kádat, két darab 5 méter hosszú támasztólétrát, vagy ennek megfelelő háromrétű dugólétrát, nádtető-megmászáshoz szükséges négy darab 2 méteres káposz tetőlétrát, két darab hosszunyelű csákyát, két fejszét, két csákányt, öt darab vasvillát, két lámpást, 10 db vászonvívédret és a röptűz ellen legalább egy 10—20 négyzetméter térfogatu takaró ponyvát, mely utóbbi a fecskendő porvédőjéül is szolgálhat.

A netán ujonnan beszerzendő fecskendő megrendelésénél az egységes fecskendőről kiadott 83.860/1902. számú Belügyminiszteri rendelet az irányadó. (Lásd Belügyi Közlöny 1903. évi 14. szám át.) A fecskendő szállító-képességénél megkivántatik, hogy az percenkint 100 löket mellett 160 liter vizet szállítson és tizenöt méteres nyomótömlő alkalmazásánál, a sugárcső nyílásától számítól, 25 méter hosszú vízsugarat adjon.

Nagyobb községek a szükséghez képest több fecskendő beszerzésére és tömlő szaporítására is kötelezhetők, mely beszerzéseket a járási tűzfelügyelő javaslatára a főszolgabíró rendel el.

Ötven háznál kisebb, vagy szétszórtan épült községek, nagyobb építmények tulajdonosai, főleg pedig mezőgazdasági uradalmak birtokosai vagy bérleti szintén kötelesek a fentjelzett tűzvédelmi eszközöket beszerelve, azokat külön e célra használt pormentes épületrészben készletben tartani, de ezek fecskendői, igényükhöz mérten, 80 milliméter hengerbőségűek lehetnek, azonban nyomótömlő csavarátméretük a kölcsönös segélynyújtás szempontjából egységes legyen.

Malmok, gyárak, ipar- és kereskedelmi telepek, faraktárak és gyulékony anyaggal nagyban foglalkozó egyének szintén kötelesek tűzoltóeszközökről gondoskodni, melyek minőségét és mennyiségét a járási tűzrendészeti felügyelő véleménye alapján a főszolgabíró rendeli el.

Bármely tűzoltószer beszerzésénél elsősorban a helyi tűzoltóparancsnok, azután a járási vagy vármegyei tűzrendészeti felügyelő véleménye kérendő ki.

A vásárolt új tűzoltóeszközök kedvezményes szállításáról a Belügyminiszter 36.281/1890. sz. körrendelete intézkedik.

Ha netán valamely község a szükségesnek mutakozó tűzvédelmi szer beszerzéséről előző figyelemztetés dacára költségvetés útján nem gondoskodik, ebben az esetben a járási főszolgabíró a melléte működő járási számvevő által a szükséges költségeket hivatalból állíttatja be a községi költségvetés előirányzatába.

17. §. A község, vagy a netáni önkéntes tűzoltótestület tulajdonát képező tűzoltószeretek kizárólag e célra épült, lehetőleg a község köz-

biztos tetővel, pormentesítő mennyezettel és nedvességkizáró padlózattal kell ellátva lenni. Mellette őrszoba létesítendő, mely egyuttal a tűzoltóesapat testületi helyiségéül szolgálhat és esendőrpihenő helyül is igénybe vehető.

A tűzoltószertárnak lehetőleg több kulcsal kell birnia, melyek egyike a tűzoltóparancsnoknál, egy a község ház irodájában, egy a szertár szomszédságában levő laképületben, egy pedig a szertár falába kívülről üvegburkolat alatt álljon, végső szükség esetén az üveg betörésével lehessen igénybe venni.

A község birájának e mellett gondja legyen arra, hogy a szertár kulcsának hollétééről a lakosság is tudjon és ezt évről évre, főleg aratás előtt, kellő nyilvánossággal ki kell hirdetni, amidőn a lakosság egyéb tűzvédelmi tudnivalókra is kioktatandó.

A szertár másféle, nem oda tartozó tárgyak elhelyezésére nem használható s annak mindig tisztának kell lenni, a szereket pedig kivonulásra kész állapotban ott benn kell tartani.

A tűzoltószereket általában, de különösen a fecskendőt és lajtot más, mint tűzoltói célra használni szigorúan tilos. Ezért és az eszközök jókarban tartásáért a községi bíró és a tűzoltóparancsnok egyetemleges vagyoni felelősséggel tartoznak.

A tűzoltószereket a tűzoltói használat és kellő tisztogatás után a szertárba kell visszahelyezni s azok, valamint a lajtok (vízzel töltve) mindig ott tartandók.

A fecskendők vászontömlőinek tisztítása és árnyékos, szellős helyen való szárításáról a szertárnál, vagy erre alkalmas más helyen szintén gondoskodni kell.

IV. Vízszerezés.

18. §. A vármegye azon községeiben, hol az oltáshoz szükséges vízmennyiség természetes tartályokban nem található, kötelessége minden községnek legalább egy bő víztartalmu kút készíttetéséről és állandó jókarban tartásáról gondoskodni. A kút lehetőleg a község közepén, tűzvédelmi célnak megfelelő módon helyezendő el. Amennyiben ezen kút a közönség használatára és gazdasági állatok itatására is szolgál, a kút környéke ugy tartandó fenn, hogy ahhoz fecskendővel és lajtokkal könnyen hozzá lehessen férni. Ezen közkutak lehetőleg szivattyus szerkezetűek legyenek és lajttöltésre alkalmas készülékekkel is elláttassanak. Nagyobb községek célirányosan elosztott több hasonló kuttal látandók el.

Ahol a közkutak vízszine 6 méternél mélyebben fekszik, e közkutak megfelelő vízemelő készülékkel szerelendők fel.

Ott, ahol a helyi viszonyoknál fogva kutak nem létesíthetők, vagy azok víztükreinek túlmélysége miatt gyors vízszerezésre és szívófecskendő alkalmazására egyáltalán nem használhatók, az ily községekben tűzvédelmi célokra mesterséges medencék, vízfogók vagy zugók építendők.

Az ily mesterséges vízgyűjtő-létesítmények, folyók- és tavakhoz a fecskendők és lajtok számára szilárd lejárók készíttendők és azok évente tisztítandók és jókarba helyezendők.

19. §. Tűzvész esetén és gyakorlatoknál a telken levő vízszerezési alkalmatosságot senki sem tagadhatja meg.

Magánosok merítő kutjain a víz tükre és mélysége feltűnő helyen lehetőleg megjelölendő, hogy a fecskendőnek szekrényéből, vagy szívó-

tömlőről való használhatása rögtön megállapítható legyen.

Gyorsaság szempontjából — ha az lehetőség — inkább a szívótömlők alkalmazandók.

Nagyobb építkezésekhez adott engedélyeknél a kútépítés feltétlenül kikötendő s ezen kút olyan helyre állítandó, hogy tűz esetén könnyen hozzáférhető legyen.

Nagyobb népesség befogadására szánt épületek, ugymint: templom, iskola, községháza, mulatóhelyek, gyárak, ipar-, kereskedelmi- és fatelepek s általában tűzveszélyesebb helyek birtokosai kutakon kívül vegyertartalommal telt kézi oltóeszközök (Minimax) tartására is kötelezendők.

Közös szérűkön bővíztartalmu kútnak okvetlen lenni kell. De magángazdaságban is az aratás és cséplés idején külön vízkészletről kell gondoskodni.

Nagyobb uradalmak pusztáiban, majorjaik és más gazdasági telepeiben, nemcsak gazdasági célból, de tűzvédelmi szempontból is tartoznak gondoskodni arról, hogy minél több — fecskendő-szivattyúzásra is alkalmas — kút vagy más víztartály álljon rendelkezésre.

V. Tűzjelzés.

20. §. A község előljáróságának kötelessége megfelelő módon intézkedni az iránt, hogy egy a község belterületén, mint azon kívül és a szomszéd községben kiűtött tűzvész rögtön a tűzoltóság s az előljáróság tudomására jusson. A riadó (kürtszó, harangkongatás, villanyos csengő vagy távbeszélő-készülék alkalmazásával) szabályozandó.

Ha a tüzeset szél vagy más körülmények miatt előreláthatólag nagyobb terjedelmet öltethet, a szomszéd községek lovasküldönc, távirat vagy távbeszélő útján segítségül hívandók.

Nagy veszély esetén a községhez közel eső vasuti állomás főnökségét is ajánlatos értesíteni oly célból, hogy annak útján az e részben fennálló vasuti szabályok szerint a szomszéd község vagy város tűzoltósága és szereit az állomáson esetleg készen álló vonattal (városokban a tartalékmozdony felhasználásával) díjmentesen — illetőleg jelentéktelen utánfizetés mellett — a vész színhelyére szállíttassanak. (Lásd: 9949/1882. és 36.281/1898. számú Belügyminiszteri körrendeletet.)

Mindenki, de különösen az éjjeli őrök és rendőrök feltétlenül kötelesek az általuk észlelt tüzet kikiáltani, a tűzoltóparancsnok és községi hatóságnak pedig sietve tudomására adni.

A tüzesetet eltitkolni szigorúan tilos. Bármely tüzesetet, még ha az az észrevevők által azonnal eloltatott is, a járási főszolgabírónak bejelenteni kell a netáni vétkes gondatlanság vagy más mulasztás megtorlása és az esetleg fennforgó büntetőjogi felelősség megállapítása végett. A kitört tüzesetről lehetőleg a járási tűzrendészeti felügyelő is értesítendő.

Nagyobb községekben a szokásos rendőri őrökön kívül, főleg nyári időben, külön tűz-őrségi szolgálat is szervezendő a tűzoltóság tagjaiból.

Az aratás és cséplési időszak alatt kisebb községben is mulhatatlanul kell éjjeli külön tűzörködésről gondoskodni, míg a nappali időszak alatt lehetőleg otthon munkálkodó iparosok és kereskedők, vagy más belső foglalkozású egyének — elsősorban a tűzoltósághoz tartozók

jelen szabályrendelet kihirdetése után haladéknélkül gondoskodni arról, hogy — a község terjedelméhez mérten — egy vagy több hordozható ellenőrző óra szereltesse be, az ezen órákhoz járó ellenőrző kulcsok elhelyezésére az utcák fekvésének megfelelő alkalmas pontokon a ház falába kívülről vasszekrénykék falaztassanak be és ezen ellenőrző készülékekkel való bánás rendszeresíttessék, mely által egy a tűzvédelmi, mint az általános közrendőri szolgálat ellátásának ellenőrzése is megoldható.

Hogy az ellenőrző óra napi szalagja ki által kezeltesse, azt az előljáróság a tűzoltóparancsnokkal egyetértőleg állapítja meg, ki az új szalag elhelyezéséről, az óraelzáró főkulcsa és a kivett szalag megőrzéséről gondoskodni tartozik. Netáni állandó őrtenyái tűzörködés esetén a tűzoltótestület saját őrségét is tartozik ilyen módon ellenőrizni.

A kivett napi szelvényen megállapított netáni mulasztásról a község bírájának vagy jegyzőjének, avagy a tűzoltóparancsnoknak azonnal jelentés teendő, ki a megtorlás iránt a főszolgabíróhoz tesz előterjesztést.

VI. Tűzoltók.

22. §. Minden községben kell okvetlen rendszeres és szakszerű működésre képesített s jól vezetett tűzoltócsapatnak lenni, ha lehet önkéntes társadalmi alapon vagy díjazás mellett, ellenkezőleg pedig községi kötelező szervezettel.

Akár az önkéntes alapon, akár a kötelező alapon szervezett tűzoltócsapat községi közgazgatási intézményt képez, s ez intézmény az előljáróságok s felettes hatóságok által is mint ilyen tekintendő s közhasznú céljánál fogva erkölcsileg és anyagilag hatósági támogatásban részesítendő.

23. §. Az önkéntes tűzoltó testületek a magyar országos tűzoltó szövetség irányelvei szerint saját alapszabályaik útján szervezhetnek, de azért mint közhatósági intézmények, mikénti működésük tekintetében jelen szabályrendelet szerinti ellenőrzés alá esnek.

24. §. Mindazon községekben, melyekben sem díjazott sem önkéntes alapon szervezett tűzoltóság fel nem állítható, vagy ha önkéntes testület névleg van is, de annak vezetése és működése nem kielégítő, a község 20—40 éves férfi lakosai sorából községi (köteles) tűzoltó csapat szervezendő. Az illetők óhajára és szülei vagy munkaadójuk beleegyezésével, vagy ha a viszonyok kényszere követeli már 16 éves korukat elért ifjak is besorozhatók a tűzoltó csapatba. Viszont szükséghez képest a szolgálati kötelezettség 50 éves életkorig is kiterjeszhető.

A tűzoltó csapatba való besorozás joga a község előljáróságának hatáskörébe tartozik.

Azon körülményt, hogy a létezőnek állított önkéntes tűzoltó testület és annak működő csapata megfelel-e a követelményeknek, a járási és vármegyei tűzr. felügyelő meghallgatása után a várm. tűzoltó szövetség elnöksége dönti el. (5. §. második bekezdés.)

25. §. A csapat összlétszámát a község nagysága és más helyi viszonyok mérlegelésével a tűzoltó parancsnok és a járási tűzr. felügyelő együttes véleménye alapján első fokon a községi előljáróság, felszólamlás esetén másodfokon a főszolgabíró, harmadfokon és végérvényesen az alispán határozza meg.

a halálra korosztályban megszorítandó.
Ha ellenben a megállapított létszámnál nagyobb mennyiség érte nek el, akkor az idősebb korosztályok a járási főszolgabíró által a megváltásra kötelezendők.

A köteles tűzoltók tiszti és altiszti létszámának megállapításánál az országos és vármegyei tűzoltó szövetségnek e részben fennálló utasításai szolgálnak zsinórmértékül és ez iránt a vármegyei tűzrendészeti felügyelő véleménye kérendő ki, kinek javaslata irányadó.

26. §. A községi (kötelező) tűzoltóság szervezése szempontjából a községi előljáróság köteles a tűzoltói szolgálatra minősített lakosokat minden év december havában az anyakönyvek, illetőleg a katonakötelesek nyilvántartási lajstromából vagy házról házra járva létszámba venni és abból a 25. §-ban biztosított önkormányzati joga alapján a község tűzvédelmére szükséges tűzoltó csapatot megalakítani.

Az ekként elkészített létszámjegyzék 15 napon közzemlére kiteendő, mely idő alatt a kellő nyilvánossággal értesített kötelezettek besoroztatásuk ellen a főszolgabíróhoz intézendő fől-szólamlással élhetnek, mely felszólamlások végleges elintézésére a vármegye alispánja illetékes.

A besorozottak létszámjegyzékének a következő év első napjára lehetőleg végérvényesnek kell lenni és az a tűzoltóparancsnoknak adandó át egyik példányban, az eredeti példány pedig a községi irattárban megőrzendő.

A tűzoltói kötelezettség az illetőre nézve 3 évig tart, de önkéntes elhatározásból az meg is hosszabbítható, mely idő alatt az illető netáni tiszttségében is meghagyandó.

27. §. A tűzoltói kötelezettség alól felmentendők;

a) akiket a községi és kör vagy járási orvos erre testileg alkalmatlannak nyilvánít.

b) az állami, törvényhatósági és községi alkalmazottak s a felekezetek lelkészei.

c) a tűzoltói szolgálatra kötelezhető férfi eselédék közül egy nélkülözhetetlen eseléd, kinek neve a községi előljáróságnál bejelentendő.

d) aki a jelen szabályrendelet életbeléptét megelőző háboruban a tűzvonalban mindvégig katonai szolgálatot teljesített, vagy ott sebesülést szenvedett, avagy amely apa a háboruban fiát elvesztette, illetőleg amely fiúnak édesatyja ugyancsak a háboruban elesett és végre

e) akik a jelen szabályrendelet értelmében be nem soroltatásuk miatt pénzbeli váltságdíj fizetésre köteleztettek.

Akik az itt felsorolt okok valamelyikéből tűzoltói szolgálat alól mentesek, de szolgálatra önkéntes hajlamból jelentkeznek, ezek a községi tűzoltó csapatba felvehetőek s a létszám-megállapításnál felvételük figyelembe veendő.

28. §. Az előbbi szakasz a), b), c) és e) pont alapján felmentettek, valamint azon kötelezettek kik a létszám-megállapítás folytán a személyes szolgálatból kimaradnak, kötelesek a tűzvédelmi költségek céljaira évenként 10 koronától 20 koronáig terjedhető váltságdíjat a községi pénztárba befizetni, mely váltságdíjak közadók módjára a többi adónemekkel egyidejűleg közigazgatási uton szedendők be. A d) pont alapján felmentettek váltságdíj fizetésére sem kötelezhetőek. Az ekként kivetendő váltságdíj összegét a község előljárósága az illetőnek vagyoni, családiés személyi viszonyainak mérlegelésével állapítja meg.

Az előljáróság megállapítása ellen a főszolgabíróhoz, onnét pedig az alispánhoz fől-szólamlásnak van helye.

29. §. Ugy az önkéntes mint a községi (kötelezett) tűzoltó csapat szolgálati alkalmazása, egyenruházása, rangjelzése, tisztjeinek elnevezése és általában minden működése tekintetében az egyőfűtetőség szempontjából a magyar országos tűzoltó szövetség, illetőleg a megye tűzoltóságát közvetlenül összekapcsoló Fejérvármegyei tűzoltó szövetség részletes és időközi utasításai alkalmazandók.

30. §. A községi tűzoltóság parancsnokát a község képviselőtestülete a község lakosaiból választja, habár nem tartozik is a kötelezettek közé. Ezen állás tiszteletbeli és arra oly egyén jelölendő ki, aki értelmességénél, társadalmi tekintélyénél és egyéni jelleménél fogva arra alkalmas és méltó. A netáni elméleti és gyakorlati képesség lehetőleg figyelembe veendő.

A tűzoltóparancsnok tisztsége állandó, de ha annak betöltésére képtelennek bizonyul vagy vállalt kötelezettségét hanyagul teljesíti az előljáróság vagy a járási tűzr. felügyelő előterjesztésére a vármegye alispánja által állásától elmozdítható.

A tűzoltóparancsnok ezen feladatának teljesítéséért rendszeres fizetést nem élvez, jogában áll azonban az előljáróságnak, hogy részére belátása szerinti évi tiszteletdíjat a közs. tűzoltóalapról megállapítson.

A tűzoltóparancsnok emberbaráti nemes feladatának buzgó teljesítésére a képviselőtestület színe előtt ünnepies fogadalmat tesz s ezen fogadalmát a községi bírónak és jegyzőnek adott kézfogásával megerősíti.

A fogadalom letételéről jegyzőkönyv veendő fel, mely beiktatva, a községi irattárba megőrzendő s a választásról a főszolgabírónak, valamint a tűzoltószövetség elnökségének jelentés teendő.

Az önkéntes tűzoltóság parancsnoka szintén leteszi ezen fogadalmat s arról a most említett bejelentés is megteendő.

Ha az önkéntes tűzoltóparancsnok nem felel meg feladatának, ebben az esetben a járási tűzrendészeti felügyelő tesz jelentést a vármegyei tűzoltószövetség elnökségének, ki a netáni felmentés iránt intézkedik, illetőleg a szükséges további lépéseket megteszi.

(Folytatása következik.)

* **Főispán a fronton.** Vass János hevesi főispán meglátogatta a 10-es honvédek frontját. Az otthon levők üzenetét vitte el nekik és egyebek közt ezt mondta a 10-es honvédeknek:

— Addig is, amíg, reméljük, igen hamar hazajöhettek, mi előkészítjük hazajöveleteket. Azt akarjuk, hogy teljes jogu polgárai legyetek a hazának, mire visszatérték. Azt akarjuk, hogy azt a földet, amelyet véretekkel védtetek, verítékekkel szántottatok, mint a magatokét arathassátok ezután.

A 10-es honvédek úgy fogadták ezeket a szavakat, mintha a világ legmagátólértetődőbb és legtermészetesebb igazságát hallanák.

* **A cs. és kir. tüzérségi 2. löszerosztag** parancsnoksága arról értesítette Szövetségünk elnökségét, hogy Mayer Béla, a nagytőszegi önk. tűzoltóság szakasparancsnoka, Szépvizen, ahol most mint a fenti számú csapat szakaszvezetője teljesít szolgálatot, egy, a löszerraktár közvetlen közelében előfordult tüzeset alkalmával minden dicséretet megérdemlő magatartást tanúsított s a nagyobb veszély elhárítása ki-zárólag az ő erélyes és hialtmegvető fellépésének tudható be.

Tűzoltás bombázás alatt.

Irta: **Nagy Sándor** Máv. főellenőr, fiumei tűzoltóparancsnok.

Mióta az olaszok is beleavatkoztak a háborúba, hűtlenül rántörve, nagyon gyakori eset volt Fiumében, hogy ellenséges repülők jelentek meg városunk fölött. Az elhárító útegek srappnellet lötték, a gépfegyverek és a laktanyák felriasztott katonái tüzeltek rájuk s a repülők egy darabig kóvályogtak felettünk, de 10—20 perc múlva rendszeren a nélkül, hogy valami kárt okoztak volna, a Monte Maggioron keresztül elmenekültek az olasz front felé.

1916 augusztus első napja verőfényes, szép, csendes nyári nap volt, amikor reggel 8 órakor a tőlünk nyugatra eső állomások: Dorneggfeistritz, Jurdani, később Matuglie, távirati úton jelentették, hogy több ellenséges repülőgép közeledik Fiume felé.

Természetes, hogy az összes tűzörséget szigorú készenlétbe helyeztük. Reggel 8 óra 20 perckor valóban feltűnt a nyugati láthatáron Volosca felől öt darab Caproni-rendszerű olasz repülőgép. A repülők megkezdték a bombázást, bombáikat a Danubius-hajógyár és a torpedógyár környékén potyogtatták lefelé, de a védelem is megindult a legnagyobb erővel. Tűzörségünk valamennyi tagja a szertárakban a szerek mellett várta a további eseményeket. Reggel 8 óra 44 perckor, éppen mikor a Punto Francoban levő főörségünktől 40 lépésnyi távolságra a pályaudvari vágányok közé vágott le nagy sivitással egy bomba, a 3. számú tűzjelző-telefonon jelentette a kőolaj-kikötőben őrszolgálatot teljesítő tűzoltónk, hogy a kőolajfinomító gyárban, melynek létesítményei átnyulnak pályaudvarunkon keresztül egész a petróleumkikötőig, egyik épület telitalálatot kapott, meggyuladt, az épületből sűrű fekete füst tör elő. A tűzhöz legközelebb eső mlaccai őrséget azonnal riasztottam, helyettesemet a főörségen hagyva, magam is egy rendezőmozdonnyal a tűz színhelyére siettem. Ez időben a légi harc a leghevesebb volt. A bombák sűrűn hullottak, tűzörségünk a repülőket srappnellet lötte, a segéd-cirkáló-hajókon és a katonai laktanyákban felállított gépfegyverek folytonosan tüzeltek, a srappnelek repeszdarabjai, a bombák és a gépfegyverek visszahulló lövedékei állomásunk és kikötőnk, valamint az egész város területét nagyon veszélyeztették. Régi gyakorlatból tudjuk, hogy a kőolajfinomító-telepen mindig nehéz tüzek esnek, de mivel a légi harc a legvadabbul tombolt, további tűzjelentésekre is számítottam, ezért a főörséget és a brajdicai fatelepi őrséget készenlétben hagytam.

Kirendelt csapatommal a tűz színhelyére érkezve, úgy találtuk, hogy a kőolajfinomító-telep „expedició”-épületének északnyugati sarka lángokban áll. A gyár házi tűzörsége és munkásai Venutti üzemvezető parancsnoksága alatt már keményen dolgoztak, belső sugarakat szereltek és hajtották kifelé az égő épületből a benzinnel és kőolajjal teli hordókat.

A fiumei városi tűzoltóság Matkovich Remiggio parancsnoksága alatt szintén kiérkezett. Minden erő megfeszítése mellett, együtt dolgozva az összes hydránsok és fali tűzesapok igénybe vételével, a tüzet 30 perc alatt lokalizáltuk, további fél óra alatt pedig teljesen eloltottuk. Az „expedició”-nak nevezett épület

tult el és az épület ezen részében levő fahordókba zárt ásvány-kenőolaj ment tönkre. Az egész tűzkár, mely az épületben és áruban esett, nem tesz ki 15.000 koronát. Délelőtt 10 órakor, még a légi harc tartama alatt, a laktanyába bevonultunk, a városi tűzörség pedig, mivel időközben a torpedógyárból is tüzet jeleztek, odavonult.

Az oltás alatt még egy bombát akartak az olaszok közénk eresztetni, ami azonban szerencsére nem sikerült, mert a ránk célzott bomba tőlünk körülbelül 60 lépésre csapott be és nem robbant fel. Felvonulásunk és az oltás alatt a bámulók serege teljesen hiányzott, még csak egy rendőr sem volt látható, az utcák teljesen néptelenek voltak, a villamos vasut is megállt; kalauzai és utasai a legközelebbi magas házak földszintjein és pincéiben kerestek fedezéket. Az állomás területén és a kikötőben dolgozó összes vasutasok, katonák, pénzügyőrök, határrendőrök és orosz hadifoglyok a nagy (vasbetonból épült) tárházak alsó részeiben találtak menedéket.

A telitalálatot kapott „expedició”-épületben nagymennyiségű benzint, kőolaj és ásvány-kenőolaj volt elszállításra kikészítve. Véletlen szerencse, hogy mindkét gyújtóbomba, a tető keresztültörése után, a legkevésbé veszélyes kenőolaj közé esett és ott robbant fel s így sokkal kevésbé nehéz és veszélyes munkát adott, mint ha a benzines vagy kőolajos hordók közé esik és azokat gyújtja fel. Főörségünkkel telefon útján az összeköttetést fenntartva, jelentették, hogy az állomás és kikötő területére hullott 8 bomba közül csak egy telitalálat van és pedig a Mária Valéria mólón levő 17. számú háromemeletes tárházunknál, de ez tüzet nem okozott, mert a tárház teteje is vasbetonból van, a robbanás helyén pedig a III.-ik emeleten nyers borókabogyó volt, à la rinfusa, tárolva. A bomba a vasbeton födemét átszakítva, a következő mennyezetet csak félig ütötte át s amidőn felrobbant, repeszdarabjaival a válaszfalakat itt-ott átütötte és a légnyomás a nyugati oldalra eső ablaküvegeket mind betörte. Ezen épületnél az egész kár nem tesz ki 300 koronát. A többi bomba, a mi területünkön utakra, sínek közé, rívákra, mólókra hullva, alig okozott valami kárt. A Mária Valéria móló szélére, a villamos daru közé esett egyik bomba s itt a fakockaburkolatot meggyújtotta ugyan, de a tüzet a szakaszos tűzör néhány perc alatt eloltotta. A brajdicai és deltai fatelepek környékén szintén potyogtak le bombák, de olyan szerencsésen, hogy egyetlen bomba sem esett a farakások közé, leginkább a tengerbe hullott.

Egy eltévedt bomba, mely szintén a fatelepünkre volt célozva, a Fiumára-csatorna közelében egy kis ócska, háromemeletes lakóházra hibázott rá, melyet tönkre is tett, lakói közül többen megsérültek. De tüzet ez a bomba sem okozott, mert a tetőt, a III.-ik és II.-ik emeletet mennyezeteit átszakítva, csak az első emeleten robbant fel. Valamivel több kárt okozott a bombázás a torpedó-gyárban.

Az ellenséges repülők 70—80 darab bombát dobtak le, ezeknek nagy része a tengerbe, a sziklák közé és olyan helyekre csapott be, ahol semmi kárt sem okozhatott. A repülők délelőtt 10 óra 30 perckor távoztak, tehát a bombázás és légi harc 2 óra 10 percig tartott. Egy ellenséges repülőgépet Ranfield sorhajóhadnagy

A bombázás alatt többféle tanulságot merítettünk. Először is nem olyan veszélyes a dolog, mint amilyennek látszik és mint amilyen lármával jár. Az ellenséges repülőök nem mernek 3000—2500 méternél lejjebb ereszkedni, félnek a srapel- és géppuska-lövedékektől. Állandóan mozgásban vannak, 50—60 kilométer óránkénti sebességgel repülnek, egy helyben megállani nem tudnak.

Igy azután célozni sem képesek, a bomba rendszeren nem oda csap le, ahová szánták. Ha nagyon sok bombát leszárnak, akkor ráhibáznak ugyan véletlenségből egy-egy felgyújtható létesítményre. A bomba útja nem vertikális egyenes, hanem attól 10—15° eltéréssel érkezik le a földre. Ezt pontosan le is tudtuk mérni a 17. számú tárházba esett bomba áttörési helyénél. Ez könnyen meg is magyarázható, mert a repülő elég nagy sebességgel halad, miközben bombáját leejti. A bomba kétféle erő hatása alatt állván, ezen erők eredőjét követi. A bomba, melynek gyújtókészüléke a gránátával megegyezik, oly nagy sebességgel érkezik le a földre, hogy az első áttörhető akadállynál nem robban fel, azon áthalad és csak akkor robban, midőn valami szilárd akadály útjában feltartóztatja, illetve megállítja. Ennek kétféle oka lehet: vagy az, hogy a gyújtókészüléknek bizonyos időre van szüksége, míg begyújt és exploziót okoz; vagy pedig a még mozgásban levő bombánál a gyújtókészülék nem működik, csak akkor, ha a bomba már megállt. A kőolajfinomító-gyárban az „expedició”-épület teteje nem közvetlenül a bombától gyuladt meg, hanem alulról a nagy lánggal égő kenőolajjal telt hordóktól. Fedélszerkezettel ellátott épületeknél a bomba mindenütt áthaladt a tetőn és a padláson anélkül, hogy valamit felgyújtott volna. Csak az esetben robban a bomba a becsapás helyén, amikor az ellenállás a bombát útjában azonnal feltartóztatja. Kemény, sziklás talajon kis gödröt, laza, homokos vagy mocsaras talajba nagy gödröt váj, esetleg fel sem robban.

Tételezzük fel, hogy az első feltevésem helyes, vagyis a bomba gyújtókészülékének bizonyos, nagyon kis időre van szüksége míg begyújt és robbanást okoz, a most nyert tapasztalatok alapján kiszámíthatjuk, hogy mennyi ez a kis idő? Szilárd épületet ért találatokat vizsgálva, azt tapasztaltuk, hogy a becsapó bomba az első akadályon való keresztültörés után 6—8 méternyire haladt még a robbanásig.

Legyen a bomba esési magassága h , végsebessége v , az idő, mely alatt útját befutja t , a nehézségi gyorsulás pedig $g=9.8$. A

$$v = \sqrt{2gh}, \quad t = \frac{v}{g} = \sqrt{\frac{2gh}{g}} = \sqrt{\frac{2 \times 9.8 \times 3000}{9.8}} = 24.6$$

másodperc idő alatt érkezik le a bomba 3000 méter magasságból. A bomba sebessége az utolsó másodpercben (végsebesség):

$$v = \sqrt{2gh} = \sqrt{2 \times 9.8 \times 3000} = 242.4$$

méter. Tudva azt, hogy a bomba az első akadályon túl 6 méter utat tesz meg addig, míg explodál, világos, hogy $\frac{6}{242.4} = 0.029$ másodperc szükséges a begyújtásra.

okoz, mintha derült égből villám csapott volna be, mert amikor a bomba, melyet 3000 méter magassból ejtettek le, a földre érkezik, akkorára a repülő, aki ledobta, már egy bizonyos távolságra elhaladt; amiből azután az is következik, hogy nem akkor kell várni a becsapást, midőn a repülőgép a fejünk fölött van, hanem később, mikor az már elhaladt. A fenti számítás szerint a 3000 méter magassból ledobott bomba 24.6 másodperc alatt érkezik le. Ennyi idő alatt a repülőgép ha csak 60 kilométer óránkénti sebességet tételezzünk fel, 410 méter távolságra haladt el azon helytől, melyben a leejtés pillanatában állott.

A becsapó és robbanó bomba, melyet erős sivities, vagy inkább vonítás előz meg, kellemetlen, olyanforma érzést vált ki a közelben tartózkodó emberből, mintha nagy viharban a villám közvetlen közelében csapott volna le. Recseg, ropog az egész világ, megremegek a föld, ha fák vannak a közelben, az apró ágak és levelek nagy zajjal leszakadnak, a levegő zúg, forgószél támad, mely tele van a bomba repeszdarabjain kívül kavicssal, falevéllal, porral és szeméttel. Közben a lecsapás helyéről kiinduló erős légnyomás érezhető, mely olyan nagy is lehet, hogy az embert a földhöz, vagy valami szilárd tárgyhoz vágja hozzá.

* **Kobek Kornél**, kinek installációján Szövetségünket **Kuhárszky László** titkár képviselte, mint **Esztergom vármegye főispánja** előterjesztést intézett a kormányhoz, amelyben a hadisegélyek összegének fölemelését s az egész hadisegély-ügy rendezését sürgeti. Látszik, hogy a főispán ur öméltósága tűzoltó is; helyén van a szive. A hadi segélyezés terén csakugyan gyors intézkedésre van szükség, részben a visszaélések megszüntetése céljából is.

* **A szombathelyi közigazgatási tanfolyamnak**, melyet **Barabás István** vezet, a háború harmadik évében is volt 25 hallgatója.

* **Malomtűzek és malombiztosítás.** A legnagyobb malomtűzkar, mely a hazánkban működő biztosító társaságokat érte, a nemrég leégett nagykikindai gőzmalom volt, mely épületben, technikai berendezésben, valamint készleteiben teljesen elhamvadt és a malomtűzkarok tekintetében rekordot teremtett, amennyiben a biztosító társaságoknak 6 millió koronával lett a kárösszeg bejelentve. Eddig a legnagyobb malomtűzkar hazánkban a budapesti Concordia-malomé volt 2.2 millió korona értékben. Ezután következett a Hungária-malom 1.99 millió korona kárral. A nagykikindai malomnál hat társaság van közvetlenül érdekelve, és pedig: az Első Magyar Általános Biztosító 22.5%-kal, a Generali 20%-kal, a Foncière 20%-kal, az Adria 20%-kal, a Magyar-Francia 10%-kal és az Osztrák Elemi 7.5%-kal. A többi egyezményes társaságok csupán viszontbiztosítás útján vannak érdekelve, és pedig: a bécsi Phoenix, a Duna, a Providentia és a Hazai Általános Biztosító, még pedig a kockázatnak 77.5%-a erejéig.

Nagy tüzek krónikájából.

Nevezetes tüzeket sűrűn jegyeztek fel Buda évkönyvei. A boldogtalan 1526-iki esztendő nyitja meg a sort, Mohács után Budára vonulván a török, háromszáz „gyújtogató katona“ munkálkodott a magyar fővárosban. Kezük nyomán három napig égett a vár és „mind az alsóváros“. Hogy 1541-ben másfélszázados uralomra jutott Mátyás rezidenciájában a félhold, beköszöntől ismét végig röptül a vörös kakas a házak során, aztán jöttek a megismétlődő ostromok, mindegyik elhozta a maga pusztító tűzveszedelmét, a legnagyobbat az utolsó, az 1686-iki felszabadító, amikor felrobbant a törökök puska-porostornya, a várfalakkal rombadőlt Mátyás palotája, leégtek a büszke mecsetek, a kaszárnyák, a basák és polgárok házai.

Vége szakadt a félhold dicsőségének, de nem lehetett lezárni a tüzek krónikájának lapjait: még össze se szedte magát nagy sanyargattatásai után a város, 1723-ban egy robbanás, melynek a fehérvári völgyben (Krisztinaváros) álló „Keményseprő kápolna“ is áldozatul esett, tüzet támasztott a várban, kigyúlt és elhamvadt tőle a Viziváros egy része is.

Szent Flórián most csaknem száz évig örökődött sikerrel budai hiveinek életén és vagyonán, mignem egy szerencsétlen bognárlegény ügyetlensége egy szeptemberi délben újra szabadjára bocsátotta a tűz démonait.

Gierlnek hitták e gyászos hírnévre vergődött pintérlégényt. Gazdája, Schuler mester udvarán foglaltoskodott 1810 szeptember 5-én délben, a Rácfürdő mellett, mely hajdan Mátyás király kertjéhez tartozott, (födött folyosón járt le ide fürdeni a nagy király.) A Tabánból lett pittoreszk Rácváros körül, amely a lejtőkre fecskéfészek gyanánt ragasztott házacskáival olyan volt, akárcsak a Betlehem-panorámák a karácsonyi vásáron, javában érett a gohér és a kadarka a meleg, édesítő szeptemberi napfényben. Küszöbön volt a szüret, Buda lakóinak életet adó nagy ünnepe, elő kellett készíteni a taposó kádakat, hordókat, legyen mibe beleszűrni a mustot. Gierl éppen ilyen hordókat égetett, mikor hirtelen nagy erőre kapott a reggel óta lengedező szél, szikrát sodort a pintérmester faszindelyes háza tetejére, pillanat alatt lobbot vetett a száraz tető, a másik pillanatban már lángban állott a szomszéd ház is, mint gyújtózsínóron szaladt tova a tűz az egymás mellé tapasztott viskókön, már az egész utca égett, az egyre erősödő szél szárnyain röptül a veszedelem, egy óra sem tellett bele s négy helyen lángolt a Tabán, a hajdan való Kis-Pest, Buda első települése.

Otthon jobbára csak az öregek, meg a gyerekek tartózkodtak, csekély erejük dehogyan tudott volna gáttat szabni a pusztulásnak, a munkabíró emberek a gellért-hegyi, sashegyi, nyárshegyi szőlőkben dolgoztak, vagy távolabb a sasadi dűlőben. Láng és füsttenger, messze érezhető szédítő hőség tudatta velük a katasztrófát. Rohantak hazafelé, de hiába a tűz már átesapott a mai Attila-köruton a Krisztinába is, a Döbrentei akkori Fő utcán a Halászárosba (Viziváros), csaknem a csuklyás (kapucinus) barátok klastromáig. A szűk utcákon, apró tereken, melyeket a laicoknyhák tettek meg zsufooltabbakká, meg se lehetett állani a lángoló házsorok között. Égett, pusztult menthetetlenül minden, lakóház, istálló, műhely; az utcára hordott butor és egyéb ingóság sem kerülte el sorsát. Az orkánna lendült szél Pestre is átragadta az izzó zsarátnokot, ott is csak nagynehezen tudtak ellene védekezni. A partokon horgonyzó szénás hajók rakománya is lobot vetett, elszabadulva, óriás fáklyák gyanánt usztak a Dunán, vakmerő halászkok életük kockáztatásával tudták egyiket-másikat utjában elcsákyázni. A hajóhid budai feje elégett, a pestiek segítsége nem jöhetett át rajta.

Vágtató lován jött le a várból József nádor, az Esterházy-ezred gránátosait vezette mentő munkára. Vízük nem volt a pincékből boroshordókat görgettak

kint nyugvóra tértek a lángok. Ekkorra azonban már négyszáznál több házból egyéb sem maradt, mint az összerepedezett, bedőlt, csupasz falak s egy csomó hamu. Megsérült a lóval hajtott vízvezeték is, amely a híres Kempelen Farkas tervei szerint a várba pumpálta a Duna vizét, elpusztult több katonai raktár, megsemmisült az óhitű rácok fényes temploma a Rácfürdővel szemben s omladozott és másnap újra kigyulladva, teljesen összeomlott a tabáni katolikus templom is. Harmadnap kezdhettek csak a romok eltakarításához és vagy száz öreg ember, asszony és gyerek megszenezesedett esontjait szedték össze a borzalmas veszedelem helyén. R.

A fecskendő és tartozékainak kipróbálása.*)

Irta: Erdély Ernő.

A tűzoltói ismeretek fontos része a fecskendő és tűzoltószeres kipróbálása. Nem elég, hogy szertárunkat gazdagon felszereljük minden szükségessel, hanem elengedhetetlen követelmény, hogy tűzoltószereink a legjobb karban és folytonosan használható állapotban is legyenek. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha szereinket időközönként kipróbáljuk s a mutatkozó hiányokat pótoljuk. A tűzoltószeres kipróbálása némi géptani szaktudást kíván. Bár az is igazolja a fecskendő jóságát, ha a kút mellé állítjuk a fecskendőt s meggyőződünk róla, hogy erősen szívja és nyomja a vizet. De ez nem elég, mert ez csak felületes eredményt ad; teljes szakismerettel és tudással kell a fecskendők és egyéb szeres megvizsgálását megejtenünk s csak ennek megtörténte után bizhatunk tűz esetén azok kifogástalan működésben.

A fecskendő és tűzoltószeres kipróbálásánál három eljárást különböztetünk meg. Az új szer átvételét, az időnkénti (tavaszi) szervizvizsgálatot s a tűz utáni kipróbálást. Az első természetesen a legalaposabb. Drága pénzen vett szereinktől nemcsak mi tűzoltók, hanem az egész község joggal várja, hogy minden tekintetben megfelelők legyenek s csak akkor van módunkban észrevételeinket megtenni, amikor azokat átvesszük, mert később már hiába teszünk kifogásokat, ha a szer rossz, akkor is a nyakunkon marad.

Az átvételnél a vizsgálatnak ki kell terjedni a szeres legkisebb részére is. Nem elég, hogy működőképességét vizsgáljuk meg, hanem meg kell állapítanunk az anyagot, kivitel, felszerelést, szerkezetet, súlyt, s csak ha ez megfelelő, akkor térünk át a részletek vizsgálatára is. Nem lényegtelen ezek közül egyik sem. A rossz anyagból készült tömlő, ágas, nehéz létra, gyengeszívó vagy vízszállítóképeségű fecskendő egyformán terhére lesz a tűzoltóság-nak s az átvételnél tanusított könnyelműség mindig éreztetni fogja káros hatását.

Az időnkénti (tavaszi) és a tűz utáni kipróbálása a szereseknek pedig azért szükséges, hogy nem történt-e a pihentetés vagy működés alatt olyan változás, beszáradás, törés, esetleg fagyás folytán repedés a szeren, mely azonnali javítást igényel. Szükséges ezzel együtt megvizsgálni azt is, hogy a szer összes alkatrészei megvannak-e, mert nem egyszer fordult már elő, hogy a szereseknek esetleg a legfontosabb alkatrészét emelték el a szertárból, vagy a tűznél.

szükséges, hogy mérjük, hogy egyik oldalon teljesen lenyomjuk a nyomókart egészen az ütközőig, hogy a dugattyú a legalsó állásba kerüljön. A mérővesszőt a henger tetejére szorítva, megjelöljük ezt az állást a dugattyúrúdon. Azután lenyomjuk a nyomókar másik oldalát egészen az ütközőig, úgy hogy a dugattyúrúd az első oldalon legmagasabb állásába jusson. Az előbbi és a most megjelölt pont közötti távolság adja a valódi löketmagasságot.

Minden szerről próbalap veendő fel két példányban, az egyiket helyezük el a szeren- a másik pedig az irattárban, illetve a szertáros, nál vagy parancsnoknál legyen, hogy az újabb vizsgálatnál azzal összehasonlíthassuk a beállott változásokat.

A fecskendő általános vizsgálata.

A fecskendő kipróbálásánál először azt vizsgáljuk meg, hogy mindama követelmények, amelyeket az egységes fecskendőre a 83.860/1902. számú belügyminiszteri rendelet megkíván, megvannak-e? Nézzük át pontról-pontra a rendeletet s vizsgáljuk meg a fecskendőt, hogy az adatok megfelelnek-e. Ha ezzel végeztünk, nézzük meg a cég ajánlatát s a versenytárgyalásnál kikötött feltételeket pontról-pontra hasonlítsuk össze a fecskendőn, hogy mindazt megtaláljuk-e rajta, amit kikötöttünk, illetve amit a cég ajánlott.

A teljesen felszerelt fecskendő szilárd, könnyen mozgatható s az első támadásra gyorsan s minden pillanatban üzembehelyezhető legyen és sem a szerelő legénységet, sem a fecskendő egyes alkatrészeit kivonulás, szerelés vagy működés közben ne veszélyeztesse. A fecskendő megfelelő szívóképességű legyen, vízszállítása úgy mennyiség, mint pedig a sugár ereje szempontjából a kívánalmaknak megfelelően. A fecskendő alkotórészei áttekinthetők és könnyen hozzáférhetők, anyaga a legjobb legyen. A víztartó medence és a szerkezet vízteleníthető, az első kerek aláfördíthetők, a hámfák, illetve hámvasak levehetőek, a kerékkék biztos, a lemozdonyítás könnyű legyen. A dugattyúrúd és nyomókar jól kovácsolt vasból készüljön, amelyen nincsenek meggyöngült, repedezett, megégett vagy lyukas részek.

Az üzembehelyezéshez szükséges alkatrészek a fecskendőn könnyen hozzáférhető helyen úgy nyerjenek elhelyezést, hogy menetközben ki ne eshessenek s működés közben a szerelő legénység megzavarása nélkül is ki lehessen azokat venni. A szívótömlők s a szívóoldalhoz szükséges felszerelések a szívóoldalon, tehát a menetirány jobb; míg a nyomóoldalon szükségesek a nyomó, tehát a menetirány baloldalán legyenek. Nagyobb fecskendőkön annyi ülőhely legyen, hogy a szereléshez szükséges legénység (4—8 ember) elférjen rajta. Ha a koci rúgószervezetű, úgy a rúgók működés közben kiválthatók legyenek. A lámpák jó világító erejűek, levehetőek s bárhol elhelyezhetőek és felakaszthatók legyenek. A fontosabb szerkezeti részeket (szelepek, hengerek belső része stb.) por és piszok ellen fedő védje, a szívótömlő, sugárcső stb. tartó bőrözve legyen, nehogy a fém kikopják.

A szerkezet adatait pontos mérőeszközzel állapítsuk meg. A hengerbőség megállapításánál körzőmértőt használunk; mérjük meg mindkét hengert, de nem közvetlenül a felső részen, ahol a dugattyúk behelyezéséért is valamivel bővebb, hanem a henger középső részét, sőt ajánlatos, ha kivesszük a dugattyúkat s azok bőségét (átmérőjét) állapítjuk meg. A löket-

pontos vízszállítóképeség megállapításához szükséges, hogy mérjük, hogy egyik oldalon teljesen lenyomjuk a nyomókart egészen az ütközőig, hogy a dugattyú a legalsó állásba kerüljön. A mérővesszőt a henger tetejére szorítva, megjelöljük ezt az állást a dugattyúrúdon. Azután lenyomjuk a nyomókar másik oldalát egészen az ütközőig, úgy hogy a dugattyúrúd az első oldalon legmagasabb állásába jusson. Az előbbi és a most megjelölt pont közötti távolság adja a valódi löketmagasságot.

A nyomókarok áttéti viszonyát szintén méréssel állapítjuk meg. A rövidebb kar a forgóponttól (ahol a nyomókar a fecskendőszervezet hídján forgathatóan nyer megerősítést) a dugattyúrúd nyomókarra való megerősítéséig terjed, a hosszabb kar pedig a forgóponttól a dugattyúrúd behelyezésének középső részéig.

A két emeltyűkar áttéti viszonya kocsifecskendőnél 3.5-től 7-ig, mozdonyfecskendőnél 3.5-től 4.5-ig terjed, rendes körülmények között 3.5-nél kisebb s 5-nél nagyobb ne legyen.

A nyomórúdak legalacsonyabb és legmagasabb állását a földtől mérik. Egyenlőtlen talajnál ajánlatos mindkét oldalon megmérni s a középárányt venni. A legmagasabb és legalacsonyabb állás közti különbség adja a nyomórúd mozgási nagyságát.

Kocsifecskendőnél ne legyen több a legmagasabb állás	1750 mm.
Ne legyen kevesebb a legalacsonyabb állás	500 „
Mozdonyfecskendőnél ne legyen több a legmagasabb állás	1700 „
Ne legyen kevesebb a legalacsonyabb állás	450 „

A nyomórúd mozgási köre sohase legyen 1100 mm-nél nagyobb, mert a nyomólegénység csak e kör keretén belül képes kellő erőt kifejteni.

A szívónyílás belső bősége a hengerátmérő fele legyen. A 115 mm-nél nagyobb hengerbőségű fecskendő két nyomónyílás lehet, mely azonban mindig egységes csavarmenetben végződjenek. A szelepek nyílásának területe egyharmada legyen a dugattyú felületének. A szelepek ülőkéjükön jól zárók (becsiszoltak) s a dugattyú kivétele nélkül hozzáférhetőek legyenek. A szűrő lecsavarható legyen s helyezzük rá mindig védőkosarat. Lábszelep (vizetvisszatartó) csak rosszul szívó fecskendőknel szükséges, a lábszelepnek ugyanis az a célja, hogy a szívótömlőbe már felszívott víz visszafolyását a vízforrásba megakadályozza s a szívótömlőket állandóan vízzel megtöltve tartsa. A szűrő lyukacsait bőségesen kell méretezni, hogy a surlódás minél kisebb legyen s még iszapos víznél is elegendő víz mehessen át. Legalább is olyan vagy nagyobb legyen a szűrő nyílásának összes területe, mint a henger alapterülete.

A dugattyút jobb fecskendőknel a hengerekbe csiszolt érből készítik, magassága legalább akkora legyen, mint átmérője. A dugattyú fel- és alámozgatásánál nem szabad lökést érezni, mert ez esetben a dugattyúrúd elhelyezése rossz. A szívólégkazan ürtartalma kétháromszor, a nyomólégkazan ürtartalma hétnyolcszor akkora legyen, mint egy henger löketmagasságának megfelelő ürtartalom.

A víztartómedence ürtartalma a fecskendőszervezet által elfoglalt rész levonásával annyi legyen, mint amennyi vizet a fecskendő 50 kettes löket mellett percenként szállít. A medence ürtartalmát ne számtani uton, alapterület és magasság szorzatával számítsuk ki, mert ekkor

nem tudjuk levonni belőle a fecskendőszerkezet által elfoglalt részt, hanem úgy, hogy lefolyó nyílásán leeresztett vizet felfogjuk és ennek súlyát vagy űrtartalmát mérjük meg. A medence alsó része ne legyen alacsonyabban, mint a kocsi első tengelye, hogy rossz, sáros vagy havas utakon ne a medence alja, hanem a kocsi első tengely érintkezze az ut göröngyeivel.

A sugárcső legalább 60 cm. hosszú legyen, a lövőke tiszta és sima furatu s külső részén a furat 2 mm.-rel sülyesztett legyen, hogy leesés vagy más külső hatás folytán a lövőke végén esett csorbulás dacára a sugár ne váljék szaggatottá, szórttá. A lövőke bősége egy sugárnál a hengerátmérő $\frac{1}{8}$ -ada, két sugárnál $\frac{1}{10}$ vagy $\frac{1}{11}$ -ede lehet.

A fecskendő súlyánál nehéz határozott adatokat adni. Minél könnyebb, annál gyorsabban mozoghatunk és dolgozhatunk vele, de e könnyűség nem mehet a szilárdság rovására. A súlynál erősen számításba jön az is, mely alkatrészei vannak fából s milyen méretezésűek az egyes alkatrészek. Ujabban a fecskendőnek már csak a legkevesebb részét készítik fából, mert tartósság és szilárdság tekintetében a vas jobb. Jó anyagból kifogástalanul elkészített 120 mm. hengerátmérőjű kocsifeccskendő átlagos sulya felszereléssel 800—850 kg. Felszerelés és rúgók nélkül 700—750 kilogramm; 100 mm. hengerátmérőjű előkocsis mozdonyfeccskendő sulya 800—1000 kg.

A feccskendőkocsi szilárdságának első vizsgálatát próbakocsikázással állapítjuk meg. — A községnek lehetőleg legrosszabb utain egy órán át sebes vágatásban járunk a teljesen felszerelt feccskendővel s annyi embermegterheléssel, amennyit a feccskendőn rendes körülmények között elhelyezni szabad. A próbaut előtt meggyújtjuk a lámpákat, megvizsgáljuk az egyes felszerelési tárgyak elhelyezését, megmérjük a rúgók állását, menetközben ellenőrizzük a fék működését, fordulatoknál vizsgáljuk, hogy az első kerekek teljesen aláfordulnak-e s nem dörzsölik-e a kocsi alját, nagyobb zökkenéseknél nem alszik-e ki a lámpa. Visszaérkezéskor megmérjük újból a rúgók állását, hogy nem gyengültek-e; megnézzük minden gép- és tengelyesavart, nem lazult-e; a felszerelési tárgyak felerősítése nem engedett-e, esetleg nem esett-e le menetközben valami a szerről; a rázkódás folytán nem dörzsöldött-e valamelyik alkotórész, szóval minden teljesen olyan karban van-e, mint elindulás előtt. S csak ha mindent rendben s jónak találtunk, akkor térünk át a feccskendő belső szerkezetének megvizsgálására.

(Folytatása következik.)

A belgrádi katonai tűzoltóság.

A tűzoltószervezet felállításának szükségességét a hadvezetőség is felismerte mindenütt. A katonai kiképzéshez hozzátartozik ma már a tűzoltásban való kioktatás is. Minden egyes laktanya rendelkezik tűzifeccskendővel s egyéb, a tűzoltáshoz szükséges szerelvényekkel és megfelelően kiképzett katonai tűzoltólegénységgel.

Ennek az előnyét, hadvezetőségünk bőles előrelátása folytán, különösen csak most, a világháború folyamán nyílt alkalmunk igazán megismereni. A meghódított országok és tartományok nagy városaiban, a közigazgatási szervezetek felállításakor, a vezető katonai személyek azonnal hozzáálltak a katonai tűzoltóság szervezéséhez is. A meghódított városokban levő, többnyire kezdetleges, de legalább is elrontott tűzoltószereket a megfelelő katonai tűzoltólegénységgel kijavították, újlag felszereltették s új szereket vásároltak be, hogy a gyakori tűzvész esetén minden tekintetben jól felszerelt tűzoltóság álljon készenlétben a tűz megfékezésére. A meghódított országok és tartományok városainak lakossága bámulattal tapasztalta, hogy a hódító hadsereg vezetősége mily atyailag fáradozik a meghódított polgárság élet- és vagyonbiztonsága érdekében.

Igy történt ez Belgrádban is, rövid idővel a város elfoglalása után.

1915 szeptember hó 5-én Péterváradon összeállították a Belgrádba irányítandó egy parancsnok és harmincegy főnyi legénységből álló cs. és kir. mozgó vártűzoltóságot.

A legénységnek a tűzoltásban és az első segélynyújtásban még Péterváradon történt kiképzésének első napjaiban azonban már észrevelték a kiképzést ellenőrző vezetők, hogy Belgrád részére harminckét főnyi tűzoltóság nem lesz elegendő, kiegészítették tehát hatvan főre és így folytatták a kiképzést. A tűzoltás szervezetéhez a legénységet azok közül választották ki, akik a polgári életben hivatásos vagy önkéntes tűzoltók, továbbá azokat, kiknek polgári foglalkozása a kőműves-, tetőfedő-, kéményseprő-, asztalos- és a lakatosmesterség.

Három heti kiképzés után ez a hatvan főnyi katonai tűzoltóság, melynek minden egyes tagja egy a tűzoltásban, mint az első segélynyújtásban a befejező gyakorlatok alkalmával kiváló erőnek bizonyult, elindult Belgrádba.

A csapat 1915. évi október hó 10-én reggel kilenc órakor érkezett meg Belgrádba, ahol a volt szerb hivatásos tűzoltólaktanyába szállásolták el őket. De még hozzá sem foghattak a berendezkedéshez, mert egy félórával a megérkezésük után, délelőtti féltíz órakor tüzet jeleztek és ők úgy, ahogy megérkeztek, már rohantak a tűzhöz. Lovak hiányában a csapat huszonöt embere húzta a két szerkocsit a tűz színhelyére. Ez az első tűz, ahol be kellett bizonyítaniok tűzoltói készségüket, a vasuti állomás főépülete perronrészének tetőgége volt. A vízvezeték akkor még nem működött és így vedrekkel kellett nekik vizet hozniok a Szávából. Amde feladatuknak derekasan megfeleltek és ezzel az első ténykedésükkel azonnal biztosították maguk részére a katonai hatóságok és a belgrádi polgárság bizalmát.

Tűzesetek alkalmával egészen 1915 október hó 22-ig a csapat feladatát a városban a tűzoltóságok végezték.

* Szatmár város törvényhatóságának a fegyelmi választmánya Tankóczy Gyulát, Szatmár felfüggesztett rendőrkapitányát tudvalevőleg különféle fegyelmi vétségek miatt 1000 korona pénzbüntetésre ítélte, de állásába visszahelyezte. Mikor a fegyelmi választmány ezt az ítéletet meghozta, Tankóczy már beadta kérvényét, amelyben egészségi állapota miatt nyugdíjazását kérte. A közgyűlés úgy a fegyelmi ítéletet, mint a nyugdíjaztatást helybenhagyta. A közigazgatási bizottság Tankóczy Gyulát a fegyelmi választmány elnöke.

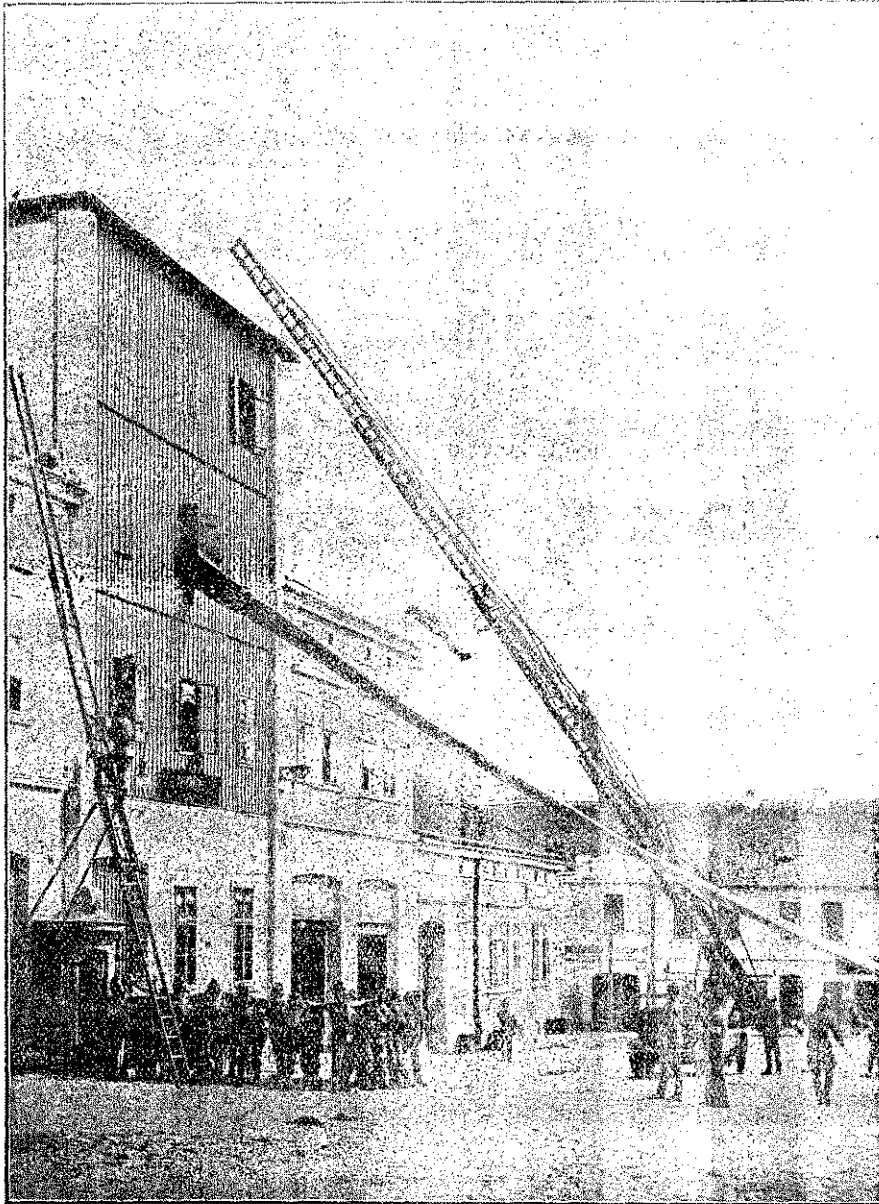
tűzoltó laktanyát is erte nény talalat, a hibákat azonban a katonai tűzoltóság legénysége maga javította ki. A bevonuláskor a tűzoltólaktanyában egy mozdonyfeeskendőt, két szerkocsit, egy személyszállító kocsit, egy gépezetes forgatható tolólétrát és számos egyéb apró felszerelést találtak. Az önkéntes tűzoltóegyesület trkalistai laktanyájában pedig egy vészvonatot, — amely egy vízfordóból és egy hozzákapcsolt mozdonyfeeskendőből áll — találtak. Természetes, hogy mindezek a szerelvények meglehetősen megrongált állapotban valának, de hála a legénység különböző mesterségű iparosai ügyességének, azokat igazán rövid időn belül kijavították és használható állapotba helyezték.

segélynyújtásban kiképzett tűzoltókkal, élükön a rendőrorvossal vonul ki. A katonai tűzoltóság mentőkocsija a legmodernebbül van felszerelve.

A belgrádi katonai tűzoltóság megalakulása, vagyis 1915. évi október hó 10-ike óta egy százharminc tüzesetnél teljesített olyan munkát, amellyel egy nagyobb szabású tűzvész kifejlődését akadályozta meg. 1916 szeptember tizenhatodika óta pedig a mai napig az első segélynyújtások, gyorsan alkalmazott életmentések és betegszállítások száma: **208.**

A katonai tűzoltóságnak a belgrádi felső városban telefontal ellátott megfigyelő állomása is van.

A belgrádi színházban, orfeumban és mozikban a tűzörségi szolgálatot szintén a katonai

GYAKORLAT A BELGRÁDI LAKTANYA UDVARÁN.

Azután a tűzoltólaktanyában különböző ipari műhelyeket állítottak fel. Így ma már teljes üzemben működik a lakatos-, asztalos-, cipész- és szabóműhely. E műhelyekben dolgozó iparosok azonban első sorban mint katonai tűzoltók teljesítik kötelességüket és csakis a tűzoltói szolgálaton kívüli időben végzik ipari foglalkozásukat.

A belgrádi katonai tűzoltóság megalakulásától még hosszú ideig a kéményseprési munkálatokat is a katonai tűzoltóság eredetileg is kéményseprő tagjai végezték és csak nemrég vette át tőlük erre a célra létesített osztály.

1916 szeptember hó 16-ika óta egy tűzvész alkalmával, mint villamos balesetnél történt sérüléshez vagy elgázoláshoz, esetleg bármily, az utcán vagy egyebütt előfordult szerencsétlen-

tűzoltóság tagjai teljesítik. Érdekes, — amint ez a gyakorlatok, tüzesetek és segélynyújtások alkalmával megfigyelhető, — hogy a belgrádi katonai tűzoltóságnak magyar vezényleti nyelve van. Egyébként a hatvanhárom főnyi katonai tűzoltóság tulnyomóan magyar fiukból áll.

A legfelsőbb katonai hatóságok vezető személyei gyakran ellátogatnak a belgrádi katonai tűzoltóság laktanyájába és az ott tapasztalt rend, fegyelem és állandó készenlét felett már többször fejezték ki elismerésüket és megelégedésüket.

A valjevói, sabáci és csettinjei katonai tűzoltóságot is a belgrádi katonai tűzoltóság mintájára szervezték.

(Sz. D.)

TESTÜLETI ÉLET.

Tatatóváros 6000-ik őrsége.

Minden társadalmi intézménynek addig van meg a létjogosultsága, amíg a maga elé tűzött feladatokat — a cél megvalósításának elérése felé való törekvésben találja és addig míg azok, kiknek érdekeit szolgálja — támogatják és bizalmukkal megajándékozzák.

A tatái és tóvárosi önkéntes tűzoltóság 35 éven keresztül megszakítás nélkül, mindig ezen elvek szem előtt tartásával szolgálta az ügyet.

Talán alig van egyesület, amelynek megalapításánál annyi küzdelmet, annyi megpróbáltatást kellett kiállani s megvívni, mint ennek a humánus, önzetlen, emberbaráti intézménynek. Már bölcsőjében félremagyarázták intencióját; mint csecsemőt az ellenszenv fogadta, később épen azon oldalról kísérte a guny, akiknek első-sorban feküdt érdekében eme csecsemő gondozása. Lassan bár, de fokról-fokra megszűnt a testi épséget, sőt életet kockáztató nemes emberbaráti intézmény ellen irányult — idegenkedés, az elfogultság; felváltotta ezt a kedvezőbb hangulat, felismerés folytán később a bizalom, míg végre az érdekeltek, valamint ezen nemes intézmény folytonos fejlődésével, egymás kölcsönös megértésével, a személy és vagyónbiztonság védelme Tata és Tóváros közönségénél biztosítva lett.

Nem tesz elbizakodottá a siker, de jóleső érzéssel és örömmel látja az önk. tűzoltó csapat az iránta megnyilvánuló rokonszenv, sőt elismerés fokozódását és ennek jegyében értük meg a 35. év után, nekünk nevezetes napot, a 6000-ik éjjeli őrségünket.

Harmincöt év, egy életkor, egy oly hosszú idő az egyesületi életben, amely eseményeivel korszakot alkot.

A komoly munkához szokott önk. tűzoltó egyesület, nem barátja az ünnepeltetésnek, az önként vállalt kötelezettség elvével nem is fér az össze; de mégis amidőn ezen 6000-ik őrséget, csendesén, zajtalanul, a mostani idők komolyságával teljesítjük, csupán az intézményt ünnepeljük — nem magunkat.

Ez a családias jellegű összejövételünk, igazán jogosult, mert a tűzoltóság maga-magát nevelte fel, illő is, meg buzdító hatást idéz elő, mikor visszapillantást teszünk az eltért eredmények kibontakozására.

A hála szavai tódulnak ajkunkra azokra, akik egyesületünket megalapították, elismerés és érdem azoknak, akik ennyire felnevelték és készséges odaadással támogatták és segítették.

Elsősorban a gróf Esterházyak és családjainak, akiknek égisze alatt épülhetett ezen intézmény.

A „Tatai és Tóvárosi Takarékpénztár“-nak és mindazon egyeseknek, akik éveken keresztül jóakaratu érdeklődéssel, anyagi támogatással segítették elő működésében az önkéntes tűzoltóságot. Mert minden szerénység nélkül megállapíthatjuk; hogy a mi tűzoltóságunk birtokában lévő felszerelésünk — jóval tulszárnyalja a hasonló községek kereteit s mindezeket a fentebb megnevezett bőkezű adakozók tették lehetővé. Kisérjük őket, a jövőben is segítsék.

* Babarcai dr. Schwartzert Ottó báró néhai édesatyjának budapesti elmegyógyintézetét mint igazgató-főorvos átvévén, a Veszprém vármegyei tűzoltó-szövetség elnökségéről leköszönt.

* Tanulmányi kirándulás. Az országos választmány tagjai, az augusztusi közgyűlés alkalmából, gróf Széchényi Viktor elnök vezetése alatt tanulmányi kirándulást tettek Weisz Manfréd csepeli löszergyárába, melyet Korbuly igazgató és Rosta Géza mérnök gyári tűzoltó-parancsnok kalauzolása mellett tekintettek meg. A 300 katasztrális holdon elterülő hatalmas telep, mely most a háború alatt 30 ezer munkást és 1200 hivatalnokot foglalkoztat, teljes mértékben lekötötte a figyelmet. A robbanó anyagok és milliószámra menő kész történetek rak-tározási módjának s egyéb reánk nézve a tűzrendészet és tűzoltás szempontjából fontosabb berendezéseknek lapunk hasábjain leendő ismertetésével a választmány Kuhárszky László titkárt bizta meg.

* India egy csupa földszintes házból álló községe Szerém vármegyének. A helyi bölcsesség úgy találja jónak, hogy a község tűzoltóinak háromemeletes mászóház és tolólétra álljon rendelkezésére; ellenben tömiből alig van nekik néhány tekeres, közönséges létrájuk pedig egyáltalában nincs.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tartalom:** A világháború negyedik évében. — Erdélyi hadikiállítás a Margitszigeten. — Vas János dr. főispán köszönőlevele. — Hivatalos rész: Az augusztus 18-án tartott elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A választmány aug. 19-iki közgyűlésén felvett jegyzőkönyv. A segélyszépenztár üléseiről szóló jegyzőkönyvek. — A szombathelyi közigazgatási tanfolyam. — Fehérvármegye módosított tűzrendészeti szabályrendeletének tervezete. — A cs. és kir. tűzérsegi 2. löszerosztag elismerése. — Tűzoltás bombázás alatt. Irta: Nagy Sándor, fiunei tűzoltóparancsnok. — Nagy tüzek krónikájából. — A fecskendő és tartozékainak kipróbálása. Irta: Erdély Ernő. — A belgrádi katonai tűzoltóság Irta: Sz. D. — Testületi élet: Tatatóváros 6000-ik őrsége. — Babarcai dr. Schwartzert Ottó báró. — Tanulmányi kirándulás. — India. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Ő Felsége** gróf Erdődy Tamás tartalékos főhadnagyot kivételesen — soron kívül — századossá léptette elő.

— **Védnökünket** abból az alkalomból, hogy a király a Mária Terézia renddel tüntette ki, Budapest nevében dr. Bárczy István polgármester üdvözölte, mire József főherceg ekkép válaszolt:

„A Mária Terézia renddel való legfelsőbb kitüntetésem alkalmából küldött megkapó üdvözléért szívből fakadó hálás köszönetet mondok. A rendjel keresztjén olvasható ez a szó: „Fortitudini!“ Az én fortitudóm a lel-

percre sem.

A Mindenható adjon e hű nemzetnek fényes és boldog jövőt, ez mindennapi leg-hőbb imám. Budapestet szeretetteljesen üdvözlöm. *József főherceg, vezérezredes.*

— **Védnökünk fia**, József Ferencz főherceg, édesanyjával: Augusztia főhercegnasszonnyal augusztus 17-én délután megtekintették a ma Schmidt Miksa butorgyáros tulajdonát képező, régi kiscelli kórház termeiben található antik butorokat s egyéb műkincseket. Onnan hazafelé, a Bécsi-uton, autójuk összeütközött a közuti villamos egyik kocsijával. Az összeütközés folytán szerencsére csak az automobil alváza és kocsai alkatrészei szenvedtek nagyobb rongálódást; de öfenségeik élete és testi épsége a könnyen végzetessé válható balesetből

— mindnyájunk öröme — sértetlenül került ki.

— **Elnökünk**, gróf Széchenyi Viktor, amint a kormányváltozás folytán kért fölmentését a Fejérvármegye és Székesfehérvár törvényhatóságának élén tizenegy éven át ellátott főispáni teendőik alul megkapta, rögtön újra jelentkezett hadiszolgálatra. Egyelőre helyi beosztást nyert s az Országos Választmány legutóbbi ülésén már huszárszázadosi egyenruhájában elnökölt.

— **Balatonszabadin** a „Zsófia“ Országos Gyermekszanatórium nemrég megnyitott 250 ágyas új telepe céljaira a telket, melyen maga a sanatórium áll, alelnökünk: Övály Ferenc dr. adományozta.

— **Adorján Antal** min. tanácsos, a Somogy vármegyei tűzoltó szövetség tiszteletbeli elnöke, a tűzoltói s mentésügyek terén szerzett érdemei elismerésül királyi díszéremmel tüntettetett ki. A díszéremnek és adományozási okmányának kézhez juttatásával a belügyminiszter Országos Szövetségünk elnökségét bizta meg.

— **Az új főispáni kinevezések** során két bajtársunk került főispáni székbe, u. m.: Kobek Kornél, az Esztergom vármegyei tűzoltó szövetség elnöke és Vass János dr., Országos Szövetségünk volt előadója és a szakirodalmi szakosztály jelenlegi alelnöke. Előbbit Esztergom vármegye törvényhatósági bizottsága július hó 26-án, utóbbit Heves vármegye augusztus 13-án intallálta. Vass János dr. az eskü letétele után mondott beszéde elején a demokratikus jogkiterjesztés szükségességét fejtegetve, tagadásba vette azt, mintha a választói jog kiterjesztése a magyarság szupremáciáját, vagy az intelligencia vezető szerepét veszélyeztetné. Hangsúlyozta, hogy a demokratikus jogkiterjesztés következményeképp a közélet tisztasága várható, mert a kevesek és kiváltságosak uralma hatalmi visszaélésekkel és etikailag kifogásolható eszközökkel csak ideig-óráig tartható fenn, míg a demokrácia uralma a teljes közéleti tisztaságot követeli. Beszéde további során egyebek közt az országos birtokpolitika demokratizálásának sürgős voltát is fejtegette és kijelentette, hogy főispáni székében nem fog élni a politikai terror fegyverével. — **Ügyünk** hathatós támogatását mindkét új főispántól joggal remélhetjük.

— **Apáthy Vilmost**, Országos Szövetségünk előadóját, a göllnicbányai tűzvész hatása alatt tett alispáni előterjesztésre, a hadbanállás kötelezettsége alól fölmentették.

irodalmi szakosztályának jegyzője, a marosvásárhelyi közigazgatási tanfolyam vezetője, a III. osztályú polgári hadiéremmel tüntettetett ki.

— **A fiumei gyáraknak** repülőtámadások ellen való védelme céljából szükséges intézkedéseket a helyszínén külön bizottság állapította meg, melyet a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében eljáró Egán Lajos miniszteri tanácsos hívott egybe. A belügyminiszter felhívására egy szakközeget az Országos Tűzoltószövetség is küldött ki a bizottságba.

— **Malsky Ferencet**, a hannoveri hivatásos tűzoltóság felügyelőjét, a mi katonai érdemkeresztünkkel tüntették ki. Ugyanezt kapta a hadiékítménnyel Branddirektor Sturm is Posenben, mindkettő tűz által fenyegetett hadfelszerelési tárgyaink mentése körül tanúsított sikeres tevékenységeik elismerésül nyerte a kitüntetést.

— **Berlinben** komoly terv merült fel arra nézve, hogy a Fridrichstrasse végén levő vasúti állomást központi indóházzá alakítsák s ezt amerikai módra építve, ugynevezett felhőkarcoló emelésével oldják meg. Az e célból szükséges megelőző intézkedésekre nézve azonban a német alaposság az Amerikában divatosaktól igen eltérően eltérő feltételeket kíván előírni. Ez intézkedések ismertetésére, melyek az építési engedély megadásának sine qua non-ja akarnak lenni, a terv megvalósítása esetén még visszatérünk.

— **Ahol nem ismerik a kéményseprőt.** Tavaly június óta — írja egy hadbavonult — a fekete hegyek országában vagyok, de montenegrói kéményseprőt még nem láttam. Hogy a kéményseprő mennyire ismeretlen fogalom ebben a Lovesen-mögötti „birodalomban“ annak igen kedves bizonyossága az az eset, mely Antivariban történt meg velem. Itt a század-irodát sikerült egy jómódu montenegrói házában elhelyeznem s mikor berendezkedtem, naptárnak egy nálam levő, 1917-es ujévi kéményseprő köszöntőlapot szegeztem az íróasztal fölé. Ennek jobb sarkán boldogemlékezetű Első Ferenc József királyunk, bal sarkán a német császár arcképe látható; középen pedig egy elegáns kéményseprő segéd mosolyog a jótékony adakozó felé. A ház gazdája Mijovics János montenegrói hadnagy; ennek a felesége most az én háziasszonyom. Mikor ez meglátta a kéményseprő üdvözlő-lapot, nagy érdeklődéssel állapította meg, hogy az egyik arckép Franja Josip, a másik a nyemeckeji cara, a középső pedig bizonyosan a király bulgárski — a bolgár király. Jőizűt mosolyogtunk a menyecske emez okoskodásán s abból a tényből, hogy a kéményseprő dresszbe öltözött segéd szaktársban a bolgárok királyát vélte fölismerni, megállapítottuk, hogy Montenegróban a kéményseprős teljesen ismeretlen fogalom kell, hogy legyen.

— **Antanték diszruhája.** Oh nem lehet megvádolni az antantot, hogy hiányzik belőle a gavalléria, — kivált ha formaérzékkel van egybekötve. A jó montenegrói bocskorosok tudnak erről mesélni eleget. Egy szarajevói újságíró, aki békeidőből jól ismeri a fekete hegyek vitézeit, fölkereste régi ismerősét, az egyik montenegrói tábornokot. A jó tábornok busongva beszélt az elmúlt időkről amikor még mit sem sejtő városok vonultak keresztül a görbe hegyek országán. És beszélt a háborúról:

— Nehéz dolog volt . . . Le kellett tenni a fegyvert. Oh, azok a gazemberek!

— Kicsodák?

— A hű szövetségesek!

Az újságíró ismerte a dörgést és érdeklődni kezdett:

— Nem adtak?
 — Adtak. De nem pénzt és nem kenyeret!
 — Hát mit?
 — Uniformist.
 — Az is szép.
 — De milyen szép! Franciaország elküldött nyolcezer kimustrált tűzoltóruhát, Olaszország hatszáz Garibaldi-inget, Anglia ezer fapipát dohány nélkül! Ez volt a segítség!

— No, ez is valami!
 — Oh igen! Katonáim remekül festettek a tűzoltóruhában. Buzavirágszínkék kabát, vérpiros nadrág! Volt fényes sisakjuk. Olyan lószórforgó lógott le róla, hogy az angolok az égben csodálkoztak, hogy Ormagórának mennyi tábornoka van! Az volt ám a fényes sereg!

Nagyot fújt a generális és még nagyobbat káromkodott:

— A fényes generálisoknak nem volt cipőjük, nem volt kenyerük. Hát lehetett győzni?!

Ő excellenciája hármat káromkodott. Egyet Poincarénak, egyet Györgynek és egyet Emánuelnek. Az utcán pedig a cuppogó sarat egy fantasztikus katona lapátolta. Meziláb volt, piros nadrágban, a fején kétemeletes sisak. A sisakról rettenő fehér szörpamaes kigyózott alá. Mintha valami becsületben megöszült francia szenátor félbajusza lett volna.

Szerkesztői üzenetek.

Z. A tücat-ember úgy véli megszerezni a zsenialitás látszatát, hogy bitorolja a zseniknek henyélsre való ősi előjogát.

K. A kéményseprőhiányt a hatóság is érezte. Szepes-megye közigazgatási hatósága pl. mikor rendeletet adott ki a tűzrendészet hathatósabb ellenőrzése és működésben tartására vonatkozólag, a beérkezett hatósági jelentések arról panaszkodtak, hogy némely helyütt mesterek és tapasztalt szakképzett segédek híján kezdő inasok végzik ezt a tűzrendészeti tekintetben fontos munkát. Javasolták is, hogy legalább járasonkint egy gyakorlott kéményseprő mester is működjék, akinek vezetése alatt a rendes kéményseprés, mint a tűzveszedelem egyik preventív ellenszere biztosan és a közönségre megnyugtatóan volna végezhető.

K. A vezérek egyik legszebb és legkivánatosabb tulajdonsága a következetesség. Legyen következetes elhatározásának megvalósításában, terveinek végrehajtásában. Jól megalapozott, kedvezőtlen behatások lehetőségével is számot vető elhatározások kivitele közben változhatnak ugyan az események; de ez ne befolyásolja őt. Az ebbeli következetesség azonban inkább csak az akció keretén belül, a taktika szempontjából érvényesüljön. De stratégiai tervet megváltoztatni nemesak szabad, sőt egyenesen a harcéri zsenialitáshoz tartozik.

A kiadóhivatal főnöke: **Kuhárszky László** titkár.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (exclott **Geltner és Rausch** tulajdona)
 fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
 Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
 Gyár: Korpónai-utca 20—21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.

Budapest, Központi Iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
 Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömítőmetóliákat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,

— SOPRON, —

cs. és m. k. udvari szállítók.

Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

Walser Ferenc

tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
 harang- és fémöntöde

Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 41.

MOTOROS TURBINAFECKENDŐK. KÖZSÉGI FECKENDŐK.

Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kütszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

HATSCHKEK SZABADALMA

ETERNIT-PALA

A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.

Eternit-művek Hatschek Lajos

Budapest, Andrássy-út 33. sz. Nyergesujfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezipar r.-t.

Budapest, VII., Erzsébet királyné-ut 57—61.

egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

Ugyanitt mézbödönök is kaphatók.

Telefon: 52—48 és 57—94.

TÜZRENDÉSZETI KOZLÓNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombáján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólításokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések és hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagfelterjesztéseknek ingyempéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasnak díjaztatnak.
---	---	--

Felélős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VI., Podmaniczky-utca 21., II.

Helyettes szerkesztő: ERDELY ERNŐ, Győr, tűzoltólaktanya.

A tűzrendészet tanítása a közép-iskolákban.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség 27 esztendeje látja el az egész országban a tűzrendészet és tűzoltás tanítását.

Azok a keretek azonban, amelyek rendelkezésünkre állottak, már a háboru előtt szűkek voltak; a háboru alatt pedig annyira megcsökkent a mutatkozó hiányok utánpótlása, hogy nemcsak a községek, hanem a gyárak, vállalatok tűzoltóságai, sok helyen pedig a városi tűzoltóságok is kellően kiképzett tiszttel nélkül kénytelenek a tűzvédelmet ellátni. S ha így tartanak tovább az állapotok, oly nehéz viszonyok közé kerülünk, hogy szinte a segítség is kései lesz.

A békeidők évi tüzkárátlagja ötven millió koronán felül volt. Igaz, hogy ennek a felét megtérítették a biztosítótársaságok, de ez csak az egyes károsultaknak volt megtérítés, a nemzeti vagyonból azonban az elhamvadt milliók hiányzanak és azt csak nehéz munkával lehet utána pótolni. A háborus évek alatt ez a kár megkétszereződött, sőt ez évben már a háromszorosára emelkedett. Itt az idő, hogy a pusztításnak gátat vessünk, nehogy az a vagyon is veszendőbe menjen, amit a határokon küzdő hősök az ellenség dúlásából megmentettek.

Ez a védekezés két irányu lehet. Az egyik, hogy már a gyermekekbe beleneveljük a tűzrendészet alapkövetelményeit; a másik, hogy a serdülő

ifjúságban felkeltsük a tűzoltás és tűzrendészet iránt az érdeklődést s kiképezzük őket oly fokra, hogy belőlük alkalmas tűzoltótisztek lehessenek.

E cél elérésére szolgálna az, ha a tanítóképzőkben és felső kereskedelmi iskolákban a tűzrendészet és tűzoltás tanítása heti egy-egy órában három évfolyamon át, a tanítónőképzőkben a tűzrendészet (elmélet) heti egy-egy órában egy évfolyamon kötelező, a többi középiskolában pedig a tűzrendészet és tűzoltás heti egy-egy órában három évfolyamon át kötelező tárgy volna.

A tűzrendészet és tűzoltás a mai napig csak a közigazgatási tanfolyamokon kötelező. Bármennyire érezzük is ennek helyes voltát, egymagában mégsem tarthatjuk elegendőnek, mert sok községben hiába van a jegyzőnek szakismerete, egyéb hivatalos teendőitől nem tud elegendő időt szorítani arra, hogy a község tűzoltását vezesse. Feltétlenül szükséges, hogy mellette a tanító is kiképzett tűzoltótiszttel legyen, mert ha a jegyző kellő eréllyel vezet is a tűzrendészet ügyeit a községben, mellette nagy támasz a tanító működése. Sok helyen pedig az egész tűzoltás és tűzrendészet a tanítók kezében van.

Igaz, hogy mint rendkívüli tantárgyban eddig is kiképezték a tanítóképzők növendékeit a tűzrendészet és tűzoltásban ott, ahol az intézet vezetősége ezt jónak látta. Ez azonban nem elég. Ily nagyfontosságú ügyet nem

lehet az iskolák tetszésétől függővé tenni, mert eredményt csak a kötelező tanítással érhetünk el.

A tűzrendészetnek és tűzoltásnak a felső kereskedelmi iskolákban való kötelező tanításával viszont azt érnők el, hogy a gyári tűzoltóságok vezetése is szakkezekbe kerül. Ma már minden gyárnak van külön tűzoltósága, amely nemcsak a gyár tűzvédelmét, hanem sok helyen a környék tűzbiztonságát is védi. E tűzoltóságok parancsnokává és tisztjeivé a gyár hivatalnokaiából nevezett ki néhányat az igazgatóság, akiket e munkájukért külön jutalommal is díjaznak. Az így kinevezett tűzoltótisztek szakismerteiket csak később szerezték meg — ha ugyan megszerezték — s így csak féleredményt értünk el a gyári tűzoltóságokkal.

A felső kereskedelmi iskolákban történő tűzoltói oktatásnak kettős eredménye lenne: a végzett növendékek részére gyárban történő alkalmaztatás esetén jelentékeny mellékjövédelmet biztosítunk és e mel-

lett a tűzvédelmet is eredményesebbé tesszük.

A tanítónőképzőkben történő tanítással pedig azt érjük el, hogy a tanítónőkben felkeltjük az érdeklődést a tűzrendészet iránt, behatóan ismeretjük a háztartás tűzrendészetét s ezzel megadjuk a módot arra, hogy révükön az elemi iskolákban megismerik a gyermekek a tűz veszélyességét s tán elérjük azt is, hogy a tüzelkeletkezési statisztikában ne első helyen szerepeljen a gyermekek tüzvész okozása.

A többi középiskolákban a tűzoltás és tűzrendészet rendkívüli tárgyként való tanításával a városok tűzoltótiszteit tudjuk kiegészíteni szakemberekkel s megnyitjuk a hivatásos tűzoltótiszti pályát azok részére, kiknek erre hajlandóságuk van.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség kísérletképen rendkívüli tárgyként az iskolaigazgatók szives hozzájárulásával már tanította ugy a tanítóképzőkben, mint a felső kereskedelmi iskolák egy részében a tűzoltást és

Én meghalok a hazáért...

— József királyi herceg cikke. —

A cikk, mely alább következik, a budapesti újságírók 1917. évi Almanachjának az előszava. Az írója: József királyi herceg, írta pedig valami egyszerű papiroson, amilyen a haretéren éppen kapható és írta tintaceruzával. A királyi hercegtől olvastunk már sok szép vallomást a magyar katonáról, azonban egyet sem, mely jobban a szívünkhöz férközött volna, mint ez a cikke. Megvan ebben minden, ami ahhoz kell, hogy maradandóan hasson: aki írta, amit írt és ahogyan megírta, mindez ily szerenésés találkozásban, szinte elemi erővel kapja meg az embert.

A hazájáért pusztuló magyar vitéznek nagyszerű apoteozisa ez az írás és intelem azok számára, akik — mint a királyi herceg ugyanennek a cikknek a végén mondja — meggazdagodtak, amíg mások vére folyt.

*

Még a fülemben cseng egy haldokló hősöm szava... így kezdődik a cikk.

Lemberg alatt volt, iszonyu csata dult 1914 szeptember 9-én. A nap már leáldozott és az estalkony hibora is eltűnt a füstös éorról, csak

bugyborékolása, zúgása, úgy szól az örületes puská és számtalan géppuská tüze. Az ágyulövedékek üvöltve, sivitva jönnek és irtóztató recessenéssel pukkadnak, a lárma pokoli, rettenetes.

A sűrű sötét ég kísérteties pirral bevonva, akárcsak látnám a kaszást izzó kászával az emberek ezreit az öldöklő eszközök örült gúnyhahotája közepette lekaszálni. Mint az érett buza a kasza éle alatt, úgy dőlnek mindkét oldalon az ifju hősök sorai.

Megvertük... megy vissza az orosz, ágyuit, foglyait kezünkben hagyva, viharzik az éljen, mint a jégeső pacsokol az orosz utóvéd golyója, „éljen a király!” — „éljen Magyarország!” s az orosz „urra-urra!” kiáltásai vegyülnek a Himnusz szívetlányító imájába: „... balsors akit régen tép, hozz rá víg esztendőt...” De a vad csatalármában elhal a dal, egész belsöm remeg, gégém fojtogatja valami, hiszen ott közvetlen előttem új orosz tartalékok rohamoznak... „urra-urra-urra!” és átkok, szitkok, jajkiáltások, nyögés, hörgés meg a rémséges géppuská és gyalogsági tűz környezi a vad kézitúsát; a halál vadul arat.

A középen ágyuk — ezekért folyik az örülnök küzdelem, mely viharzó élienben né-

pedig a tűzrendészetet, de ez csak kezdő lépés volt, teljes eredményt csak úgy nyerhetünk, ha a kötelező tanítás lép életbe.

E fontos okok alapján arra kérte a Szövetség a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat, hogy szakférfiak bevonásával a kérdés tanulmányozására ankétot hívjon össze, ahol a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által készített teljes tantervet is bemutatják s ennek eredményeképp a tűzrendészet tanítását a jelzett iskolákban rendelje el. A M. Orsz. Tűzoltó Szövetség készséggel fog szakképzett tanerőket az iskolák rendelkezésére bocsájtani.

Kivánatos, hogy a Szövetség e lépése ne maradjon kiáltó szó a pusztaságban.

Erdély Ernő.

* **Budapest — milliós város.** Mialatt künn a haremezőkön pusztul és fogy hazánk dísze, virága, — közben Budapest lakossága ha nem is valami kívánatos elemmel, de egyre gyarapszik. Ma már meghaladta a milliós lélekszámot is, mely az utolsó népszámlálás alkalmával (1910 december 31-én) még csak 880.371-et tett ki. Pedig már ez is amerikai tempóju növekedésre

178 ezer, majd a hetvenes évek elején kerek-számban 370 ezer, 1890-ben 506 ezer, 1900-ban pedig 733 ezer lakost számlált hazánk fővárosa. Azután — a nagy méretet öltő kivándorlás miatt — némi visszaesés következett be. A háború óta azonban oly sokan özönlöttek ide (idegenek és menekültek egyaránt) s ezek közül annyian ragadtak végleg itt, hogy ez év elején már 1 millió 11 ezer ember ittlétét számította ki a statisztikai hivatal. Most pedig, 1917 végén, már csaknem annyian vagyunk, mint voltunk 1910-ben a fővárossal összenőtt (Ujpest, Rákospalota, Pestujhely, Kispest, Pestszentlőrinc és Erzsébetfalva) községek lakóival együttesen. Teljes bizonyossággal ugyan csak az 1920-iki népszámlálásnál lesz megállapítható a hihetetlen mérvű gyarapodás pontos száma, de hogy a millió jóval túl vagyunk, arról a népsokasodása által létrehozott lakásinség, meg a megostromolt villamos kocsik is tanúságot tesznek. Mindenki a nagyváros kőházaiba törekszik; mintha félne a vidéki nagy magánytól, az einéptelenedett falu esendjétől. És ámbár az ország lakosságának ez az eltolódása nem természetes folyamat, inkább csak háborús szimptóma és rendőri szempontból sem kívánatos jelenség: végeredményben mégis csak azt hozza magával, hogy míg távolabb tőlünk még géppuskák berregése s ágyuk bömbölése hallik, mi itt az ország szívében emberfeleslegtől duzzadozunk s milliós Budapestté lettünk.

géppuskaberregés és ime heves orosz srápneltűz hull az égő falu füstölgő romjaira, az oroszok elhagyták a falut és most lövik, hogy mi ne mehessünk be.

Hoj, de hirtelen két oldalt megkerülve üldözzük a visszavonulókat. A sötétben lovainkat jó darabra hátul hagyjuk és megyek törzsemmel a hullákkal és haldoklókkal borított csatatéren, előrenyomuló csapataimat követve tarlón és szárazon, út nélkül haladva. Egy égő erdő-óri lakásban orosz hullák sísteregve sülnék s az égő test penetráns szaga tölti el a füstös levegőt, sorokban, megégett pokrócokon, a parázsban feküsznek és fölnek! Sebesültek voltak és már nagyrészt megszenesedtek, a közelben megállunk.

Én egyedül egy erdőcske sarkáig megyek, ahol fájdalmas nyögést hallok... Igen, ott fekszik valaki és kezeivel tördeli a bozót galylyait...

Odasietek:

— Ki az?

— Jaj Istenem, meghalok!

— Mi bajod, fiam?

— A fenséges ur?!

— Igen, fiam. Maradj nyugton, futok és hozok segítséget, elviszünk a segítőhelyre!

Ütőerét keresem, nincs!

— Ne tessék elmenni! Jaj Istenem, meghalok, egy szavam van még... tessék meghallgatni, míg beszélni tudok... ugyis végem lesz hamar...
Letérdelve, fejét karomra támasztom:

— Mit akarsz, fiam?

— Én meghalok... a hazáért... és... ez... boldoggá tesz!... A fenséges ur pedig éljen a hazáért... és ne járjon ilyen golyózápórban, azzal hazánkon nem segít, ha agyonlövik!... Jaj, nekem, édes Istenem, de fázom, fenséges ur... ez az utolsó kérésem... de borzasztó ez a hideg, már szívemet is megfogja! A jó Isten áldja meg a fenséges urat... a jó Isten... meghalok, én Istenem!...

Megnehezedik teste... remeg... és elnyújtózik, üveges szemei kinyílnak, kialudt az élet fénye bennük... meghalt. Szemeit lezárom s lassan leteszem az élettelen szép fejet és köpenyével befödöm a hőst. Megyek, de szava mindig a fülemben cseng...

Fazekas István, a szegény földmives, ott nyugszik a Folwart Kosarki-i erdőcske egyik sarkán.

Hány ilyen nagy lélek költözött el ismeretlenül e nagy tusákban? Gyermekéit a legnagyobb inségben hagyva?

Az éjjél is elmúlt, mire a küzdelem lecsendesedett, a szántáson ledülök egész törzsemmel — dermesztően hideg éjszakában. Egy nagyobb hantra leteszem fejem és folyton hallok a haldokló, hörgő, ziháló hangját: „... én meghalok a hazáért!...” és mint egy ima fakad lelkem mélyéből:

— Ti otthon lévők, kik nem is sejtitek, hogy mi a háboru, gondoskodjatok hőseink özvegyeiről és árváiról!... Szent hazánkért!

H I V A T A L O S R É S Z.

Tűzoltói díszérem adományozása.

Az 1911. évi május hó 27-ik napján, Gödöllőn, kelt legfelsőbb felhatalmazás alapján a belügyminiszter a tűzoltás és mentés terén **25 éven** át teljesített érdemes tevékenység jutalmazására alapított díszérmet:

Budapest székesfőváros hivatásos tűzoltóságának kebeléből: Kállay Imre tűzoltótiszt, Szepessy János, Tóth József és Rónai József tűzoltóőrmezterek, Zselinszky Alajos csővezető, Bartha Ferenc segédesővezető és Oszwald Sándor tűzoltó;

a máramarosszigeti önkéntes tűzoltóság kebeléből: Szöllősy Antal kir. tanácsos, ny. polgármester, a máramarosszigeti önkéntes tűzoltóegylet elnöke, Blázy Imre Veszprém vármegye tűzrendészeti felügyelője, a veszprémi hivatásos és a nemesvámosi kötelezett tűzoltóságok örökös tiszteletbeli parancsnoka, Fűvessy Imre Kecskemét th. város helyettes rendőrfőkapitánya, mint a városi tűzrendészeti ügyek vezetője és előadója;

a dunaföldvári önkéntes tűzoltóság kebeléből: Bejczy Imre mászóparancsnok és Schlaag Ferenc szerfelügyelő;

a szombathelyi önkéntes tűzoltóság kebeléből: Bossányi József alelnök, Gerebenics János rajvezető, Lamátsch Antal őrvezető, Tima János tűzoltó;

a sárvári önkéntes tűzoltóság kebeléből: Wagner Gusztáv és Majthényi Imre alparancsnokok, Baudits József szakasparancsnok, Udvardy János szakasvezető, Jákits József, Horváth József és Witting Ferdinánd rajvezetők;

a ferenczlaki önkéntes tűzoltóság kebeléből; Sohár István parancsnok;

a gyöngyösi önkéntes tűzoltóság kebeléből: Rábel Mihály tb. parancsnok, Rosenfeld Emil a Ferencz József-rend lovagja, tb. parancsnok, Kornstein Mór tb. parancsnok, Bajler János és Mede Sándor őrparancsnokok;

a markazi önkéntes tűzoltóság kebeléből: Bokk Ferenc alparancsnok és szertáros;

a tiszai önkéntes tűzoltóság kebeléből: Szabó József őrparancsnok és Fazekas Dániel tűzoltó;

a makói önkéntes tűzoltóság kebeléből: Nagy Antal tb. parancsnok és Nagy Sándor alparancsnok;

a gödöllői önkéntes tűzoltóság kebeléből: Sagáth Géza szakasparancsnok;

a soroksári önkéntes tűzoltóság kebeléből: Drexler Mihály parancsnok és Pfiszter Károly szakasparancsnok;

a fókői önkéntes tűzoltóság kebeléből: Molnár István járási tűzrendészeti felügyelő és parancsnok;

a dobsinai önkéntes tűzoltóság kebeléből: Rozlozsnik Lukács rajvezető;

a szolnoki önkéntes tűzoltóság kebeléből: Sáci János rajvezető.

645

1917.

szám.

Pályázati hirdetmény.

Az osztrák és a magyar biztosító intézetek által 1873. évben alapított „Császárbüro-**al-**alpitvány” szerencsétlenül járt tűzoltók és hátramaradottjainak segélyezésére (német címzése: Kaiserjubiläums-Stiftung österr. und ung. Assecuranz-Istitute zur Unterstützung verunglückter Feuerwehrmänner und deren Hinterbliebenen“ Wien, IX. Kolingasse 6) az osztrák és magyar birodalmak hivatásos és önkéntes tűzoltóságai oly tagjainak segélyezését célozza, akik e hivatásuk közben súlyos sérülést vagy betegséget kaptak. **Az 1918. évre 30 darab, egyenként 100 koronás stipendium (ösztöndij) kerül kiosztásra.** Azok, akik ily ösztöndijra igényt tartanak, felhivatnak, hogy **kérvényeiket portómentesen 1918. évi június hó 15-ig** küldjék be ezen alapítvány igazgatóságához. A kérvény és mellékletei **bélyegmentesek.**

A kérvényhez melléklendő:

a) a tűzoltóparancsnokság igazolványa, hogy a megbetegedett vagy megsérült egyén tagja valamely tűzoltóságnak vagy hogy az volt;

b) orvosi igazolvány a betegség milyenségéről s arról, hogy a baj tűzoltói szolgálatban következett be;

c) a községi előljárási bizonyítványa arról, hogy folyamodó segélyre szorult, és hogy mi a pontos lakcíme;

Oly kérvények, melyek nincsenek mindezen mellékletekkel felszerelve, figyelembe nem vehetők.

Mindazon iratokhoz, melyek nincsenek német nyelven kiállítva, német fordítás is melléklendő.

Egyszerű segély iránti kérvények a baleset napjától számított 3 hónapon belül bármikor nyújthatók be és ugyancsak a fenti 3 melléklettel szerelendők fel; kívánatos azonban, hogy ily egyszerű segélyek iránti kérvények szintén 1918. évi június hó 15-ig nyújtassanak be az alapítványhoz.

Tudomásul és netáni igénybevétel céljából fentieket a tagtestületek figyelmébe ajánljuk.

Budapest, 1917. december hó 30.

Kuhárszky László,
titkár.

Dr. Óvári Ferenc,
ország képviselő alelnök.

589.

1917.

szám.

Felhívás.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség „József főherceg” alapítványának kamatai 1918 május 2-án kerülnek kiosztás alá. **Védnökünk** édesatyjának emlékére alapított ezen alapítvány célja, oly tűzoltói szolgálat közben megsérült tűzoltóknak vagy hátramaradottjainak segélyezése, akik sem a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség, segélyző pénztárából, sem az Első Magyar Általános Biztosító Társaság által Ó felsége néhai I. Ferenc József király és Erzsébet királyné ezüst mennyegzőjük alkalmából tett tűzoltói segély alapítványnak kamataiból

jaul szolgáló baleset alkalmával tartozott.

A kérvényhez a következő bélyegtelen igazolványok melléklendők:

a) hatósági igazolvány arról, hogy folyamodó magyar honos, segélyre szorult és arra érdemes, s hogy sérülése tűzoltói szolgálat közben történt;

b) hatóságilag láttamozott vagy hatósági orvosi igazolvány arról, hogy a sérülés miben állt? a munkaképtelenség hány napig tartott? és a segélyezendő munkaképességi állapota jelenleg milyen?

c) Tűzoltóparancsnoksági igazolvány arról, hogy a folyamodó a sérülés történetkor a testület tagja volt, s hogy a sérülés szolgálat közben s mikép történt?

d) Kimutatandó egyúttal az is, hogy a folyamodó más alapokból, más helyről eddig milyen segélyben részesült.

A bélyegtelen kérvény mellékleteivel együtt 1918. évi május hó 1-ig a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség Elnökségéhez (Budapest, VII. kerület, Rákóczi út 38. szám) küldendők be.

Budapest, 1917 december 31.

Kuhárszky László,
titkár.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

A nélkülözhetetlen kéménysoprók. A felmentés behívások s a felmentettek egy részének a felmentési revíziók során való bevonultatása azt eredményezték, hogy a negyedik háborús tél közeledte eljuttatta a kéménysopró ipart ahhoz a határmegyéhez, amelyen túl már ennek az iparnak csak a teljes esődje következhetnék.

A kéménysoprók országos egyesületének panaszos felterjesztésére megjelent ugyan egy rendelet, mely november 30-áig azonnal szabadságolándónak mondta ki mindazon kéménysoprókat, akik katonai szempontból nélkülözhetők.

Ez azonban — bár szintén értékes segítség — nem bizonyult elegendőnek. Ugy hogy az egyesületnek egy újabb beadványára a belügyminisztérium arra érezte magát indítatva, hogy az ügyben ankétet hívjon össze. Az ankét, mely szeptember 26-án Gyórfy miniszteri titkár elnöklése alatt meg is tartatott, a honvédelmi minisztériumon kívül képviselve volt a budapesti iparkamara is. A főváros részéről egy tanácsjegyző és Janicsék Andor tűzoltó főparancsnok vett részt, míg az érdekelt egyesületet Albertini és Nessi Gyula elnökök képviselték. Az értekezlet megállapodásához képest a belügyminisztérium egy, a kéménysoprók felmentését véleményező bizottságot delegált.

A felmentések, avagy helyi szolgálatra való beosztások iránti kérelmek ehhez a bizottsághoz (Budapest, IX. ker., Bakáts-tér 2) intézendők.

A Szövetség irója a segélyzőpénztár kimutatási ürlapjait, valamint a postatakarékpénztári chequeket az idén már december elején szétküldötte abból a célból, hogy a pénztárhoz való csatlakozás bejelentésére és a 20 fillérsnyi évi díjnak a beküldésére elég idő álljon rendelkezésre s a jogfolytonosság, mely ha az új bejelentés, január 26 folyamán be nem érkezik, megakad a már biztosítottak kárára csorhat ne szenvedjen. De szétküldöttek a csatlakozáshoz szükséges bejelentő ürlapok az okból is, hogy a tagtestületek ama $\frac{3}{4}$ része, mely még mindig nem érdeklődik a Szövetség kebelében fennálló segélyzőpénztár iránt, gondolkodhassék afelett, hogy miért is nem követte idáig annak az $\frac{1}{4}$ részt kitevő tagtestületeknek okos példáját, amelyek nem mulasztották el a segélyzőpénztár által nyújtott előnyöket a saját tagjaik számára biztosítani.

Fejérvármegye

módosított tűzrendészeti szabályrendeletének tervezete. (Folytatás.)

31. §. Ugy az önkéntes, mint kötelezett tűzoltóság parancsnoka a csapat fegyelmezettiségeért, szakszerű kiképezetéseért, a gyakorlati és órségi szolgálat pontos ellátásáért s általában a község mindennemű tűzvédelmi ügyeiért a jelen szabályrendelet 2. §-a értelmében felelős s e tekintetben egy a községi előljáróság, mint közvetlen előljárója a járási tűzrendészeti felügyelő ellenőrzése alatt áll.

A tűzoltóparancsnok — akár önkéntes, akár kötelezett — tűzrendészeti kérdések fennforgása esetén a képviselőtestület vagy más bizottság üléseire meghívandó s ott szavazat nélkül fel szólalhat.

32. §. A községi tűzoltóparancsnok helyettesét vagyis az alparancsnokot és a szakaszparancsnokot — nagyobb létszám esetén a további szakaszparancsnokokat — a parancsnok előzetes véleményének meghallgatása mellett, de már a tűzoltói szolgálatra kötelezettek sorából szintén a képviselőtestület választja meg. Az altiszteket (őrpáncsnok, rajvezető, őrvezető) a parancsnok javaslatára a községi előljáróság nevezi ki. Az itt jelzett tisztségek, ha csak a szolgálat önkéntesen tovább nem folytatódik, s három évi kötelezettség tartamáig terjednek.

A tűzoltóparancsnok és a többi tiszték — ideértve az önkénteseket is — a tűzoltói szakismeretekből elméleti és gyakorlati vizsgálatra is kötelezettek, melynek idejét, anyagát és fórumát a vármegyei tűzoltószövetség elnöksége határozza meg.

A tűzoltócsapat többi tagjai is jelentkezhetnek a vizsga letételére, mely által a tisztis és altisztis állásokra elsőbbséggel bírnak.

A szakképzettség emelése szempontjából köteles az előljáróság különben oly irányban is gondoskodni, hogy a tűzoltócsapat tagjai közül egy vagy többen az országos, vagy vármegyei tűzoltószövetség által rendezett szaktanfolyamok egyikén résztvegyenek.

Az ilyen résztvevő tag részére — amenny-

nyiben arra igényt tart — a tűzoltóalaphól megfelelő költség utalványozandó ki.

Nagyobb uradalmak a gazdasági cselédségből alakított kisebb csapatot szintén kötelesek szervezni (legkevesebb 5 főből álló rajt) azokat az uradalom tűzvédelmi eszközeinek szakszerű kezelésébe beoktatni s e végből különösen az aratási időszakot megelőzőleg többször gyakorlatokat tartatni. Mindezekért a gazdaság vezetője személyesen felelős.

33. §. A tűzoltócsapat tagjai természetesen első sorban közvetlen tűzoltói teendőket tartoznak teljesíteni, de más közveszély vagy községi hivatalos és nemzeti, avagy egyházi ünnepély alkalmával is igénybe vehetők, a tagtársak temetésére pedig kirendelhetők.

A tűzoltói feladatok szakszerű elsajátítása, a tűzoltóeszközök gyors és ügyes kezelésében való kiképzés céljából köteles minden tűzoltó a parancsnok által eszközölt beosztás szerint évente legalább 12-szer gyakorlati és elméleti oktatáson megjelenni s ott a gyakorlatozásban tényleg részt venni. A gyakorlatok az aratási időszakot megelőzőleg, illetőleg azután is úgy osztandók be, hogy a tűzoltók mezei munkájára figyelem fordítassék és így azok lehetőleg vásár- és ünnepnap tartandók, míg az elméleti előadások a téli időszakra szoríthatók.

A tűzoltói szolgálathoz tartozik az éjjeli őrszolgálat is, melyet minden tűzoltó sorrend szerint pontosan ellátni köteles, miközben szesz italt élvezni vagy általában rendetlen magaviseletet tanusítani szigorúan tilos.

A szakoktatás és őrszolgálatról való gondoskodás a tűzoltóparancsnok elsőrendű feladata s így erre kiváló súlyt helyezni tartozik.

34. §. Mindennemű tűzoltói szolgálat ellátásának részletes utasításait jelen szabályrend. 53. és 55. §-a alapján a vármegyei tűzoltószövetség közreműködésével az alispán külön általános vagy alkalmi rendeletben adja ki, mely utasítás kötelező erővel bír.

35. §. Az a tűzoltó, ki a tűzvésznel, vagy más közveszély, avagy egyéb kirendelésnél meg nem jelenik és elmaradását 8 nap alatt parancsnokánál vagy ennek helyettesénél nem igazolja, továbbá aki gyakorlatra és őrségi szolgálatra meg nem jelenik, későn jön, korábban távozik, ott tiszteltelen és engedetlen magaviseletet tanusít, megbüntetés végett a járási főszolgabíróhoz feljelentendő, ki a mulasztás vagy elkövetett cselekmény mérvéhez képest 5 K-tól 20 K-ig terjedő rendbíróságot szabhat ki, mely bírság a községi tűzoltóalap javára esik és közigazg. uton hajtandó be.

Ezen szabályrendelet 33., és a jelen §. első bekezdése az önkéntes tűzoltótestület tagjaira is kiterjed, s a rendbíróság azokra is alkalmazható.

36. §. Minden tűzoltó jogosult, szolgálatban pedig köteles ebbeli minőségét feltüntetett jelvényt viselni, mely jelvényül a vármegye színét jelentő zöld-sárga posztó karszalag állapíttatik meg, mely karszalagon a vármegye fehér ércből készült címere alkalmazandó „Fejérvármegyei tűzoltó” körirattal.

Jogában áll a községi tűzoltónak is olyan egyenruhát viselni, mint az önkéntes tűzoltónak, mely azonban a magyar országos tűzoltó szövetség előírásától el nem térhet.

Az itt megállapított jelvényt és tűzoltói egyenruhát másnak, mint tűzoltónak 20 koronáig

37. §. A tűzvésznel magát kitüntetett tűzoltó jutalmazandó.

A működésben (akár gyakorlat alkalmával is) önhibáján kívül károsult vagy szerencsétlenül járt tűzoltó a kár vagy testi szenvedés mérvéhez képest a lehetőségig segélyezendő.

A segély az illető körülményeihez képest egyszersmindenkorra szóló kielégítés, vagy állandó évi segélyből, teljes munkaképtelenség és vagyonihiány esetén pedig községi ápolás és ellátásból állhat.

Ezenkívül minden tűzoltó a 18132/ki. 1912. számú közgyűlési határozat értelmében baleset ellen az országos tűzoltószövetségnek biztosítandó. Ha pedig a tűzoltó szolgálatait kielégítő buzgósággal teljesíti, a községi közmunka alól mentesíthető, a 768. ki./903. 240. közgy. 903. számú szabályrendelet értelmében pedig rendőri őrszolgálatot sem tartozik teljesíteni.

Ha a tűzoltóalap pénztári helyzete megengedi és a községi képviselőtestület elhatározza, ez esetben a működő tűzoltók (az önkéntesek is) a gyakorlatokban való részvételért némi pénzjutalomban is részesíthetők.

38. §. A vármegye területén levő összes tűzoltócsapatok — akár önkéntesek, akár kötelezettek — „Fejérvármegyei Tűzoltó Szövetség” címe alatt egy nagyobb testületi szervezetbe tömörülnek, ide az illető községek a meghatározott évi tagdíjakat befizetni köteleztetnek, melynek fejében a csapatok az őket megillető jogokat élvezik, itt a bajtársi szellemet ápolják, a tűzoltói szakügyeket közös gyűléseken elintézik és szolgálataikat a vármegyei tűzoltó szövetség egyöntetű irányelvei szerint végzik. — Székesfehérvár szab. kir. város területén levő tűzoltótestületek szintén e szövetséghez csatlakoznak.

VII. Emberi életmentés.

39. §. A községi és önkéntes tűzoltók ezen szolgálatauk mellett az emberi életet és testi épséget fenyegető balesetekkel szemben első segélynyújtásra is köteleztetnek.

E célból községi és körorvosok által, vagy ha ez nincs a községben, a járási orvos által az első segélynyújtás ismereteibe beavatandók, mely oktatást külön díjazás nélkül az illető orvosok lelkiismeretesen teljesíteni s időközönként gyakoroltatni kötelesek. Ezen oktatások a téli elméleti előadások keretében tartandók meg, de tűzoltói gyakorlatokkal is egybekapcsolhatók.

(Folytatás következik.)

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző-pénztára

napi 1—3 korona segélyt, teljes munkaképtelenségénél 1000 koronáig terjedhető segélyt ad

a segélyző pénztárba belépett testületek ama tagjainak, kik szolgálat közben tűzvésznel, gyakorlatoknál vagy egyéb szolgálati kirendeltség alkalmával, milyen árvíz, házomlás, földrengés, robbanás stb. sérülést szenvedtek vagy betegségbe estek s ezek folytán keresetképtelenné lettek, valamint ama tűzoltók hátramaradottainak, kik tűzoltói működés közben vagy ennek folytán életüket veszítették.

Tag lehet minden tűzoltóság, amely az orszá-

A négy év óta dúló világháborúban Magyarország és társországai meglehetősen megkíméltettek az ellenséges repülők támadásaitól. Egyedül Fiume városa volt az, melyet hűtlen szövetségeseink gépmadarai állandóan izgalomban tartottak, több ízben felkeresvén annak virágzó ipartelepeit, hogy azokat bombáikkal tönkre tegyék.

Ilyen látogatás azonban rendesen 10—20 perennél tovább nem igen tartott, mert elhárító ütegeink a veszedelmes látogatókat menekülésre kényszerítették.

Mindaddig, míg az ellenséges repülők ismételt látogatása inkább ijesztésnek bizonyult, a városi hatóság sem tartotta szükségesnek a különleges óvintézkedések megtételét. De, amikor 1915. évi június hó 8-án Fiume fölött megjelent és veszedelmesnek bizonyult „Città di Ferrara“ nevű olasz léghajó és 1916. évi augusztus hó 1-én a hét olasz Caproni rendszerű repülőgép, melyek a város egyes ipartelepeire valószínűleg bombazáport zúdítottak, — ez arra indította a városi hatóságot, hogy a repülő-támadások megisméltése esetén a veszélynek leginkább kitett és meggyulladás esetén a szomszédos telepeket is veszéllyel fenyegető légszeszgyár és kőolajfinomító gyárban, a városi építészeti hivatal által helyszíni vizsgálatot tartasson oly célból, hogy az esetleg szükséges óvintézkedések megállapíttassanak.

Ezen vizsgálat alkalmával a gázgyár igazgatója, a mostani háboru alatt bombagyújtás által keletkezett és németországi szaklapokban fűzetesen leírt több esettel beigazolni igyekezett, hogy a légszesz-tartályok felrobbanása ki van zárva, s hogy meggyulladásuk veszélyt nem jelent, mert a gáz elég anélkül, hogy a tűz tovább terjedne. Ezt tanúsítják a Triest, Görz, Mühlhausen, Münster, Breseia, Ancona, Rimini, Velence, Lille, Rheims stb. városokban előfordult tüzesetek, melyek a vállalat által bemutatott „Journal für Gasbeleuchtung und verwandte Beleuchtungsarten, sowie für Wasserversorgung“ (1915 június 12-én megjelent 24. füzet, 336. old. és 1915 december 25-én. 52. füzet, 767 lap); valamint „Zeitschrift des Vereins der Gas- und Wasserfachmänner in Oesterreich und Ungarn“ (1916 február havi 3. füzet 43. oldal) című szaklapokban tartalmazott részletes ismertetések, melyek szerint a bombák által eltalált tartályokban lévő gáz meggyulladását és elégetését idézték ugyan elő, de anélkül, hogy a tűz tovább terjedt volna. Ehhez megjegyeztetik, hogy az első helyen idézett „Journal für Gasbeleuchtung stb.“ című szaklap 1915 december 25-én 52. sz. a. megjelent füzet 767. lapján a Lille-ben gránát-lövés folytán keletkezett tűz leírásából kitűnik, hogy a lövés által eltalált gáztartályból kiömülő légszesz a lövedék kiáramló nyílásánál (Aussehuss-Öffnung) hatalmas, szuró lánggal meggyulladt, de a 12 m. távolságban álló lakóház faszerkezeti részeit csupán megperzselte.

A városi hatóság szakvélemény beszerzését javasolta ugyan, de miután a fenti két szaklap úgy a németországi, mint az osztrák-magyar szakértők organumának véleménye egybehangzó, további vélemények meghallgatása szükségtelennek látszott annyival is inkább, mert a városi tanács a légszeszgyár igazgatóságát felhívta, hogy ezentul csak a mindenkorli fogyasztásnak megfelelő gázmenynyiséget tartsa tartályaiban és a tűzoltásra szükséges berendezéseket és eszközöket mindig tartsa készenlétben.

Sokkal nagyobbnak jelzi a városi tanács

talajoknak bombavetés következtében való felrobbanásából és meggyulladásából eredne, mert ez esetben az égő nafta esetleg nagy távolságra is elhordatnék.

A kőolajfinomítógyár igazgatósága ezért felhivatott: jelentse be a telepén előforduló tűz esetére tett óvintézkedéseket. A vállalat erre bejelentette, hogy mindazon intézkedést megtette, mely annak idején azon veszély elhárítására előíratott, abból a célból, hogy a gyárban esetleg keletkezett tűz a szomszédos telkekre át ne terjedjen és a lehetőséghez képest lokalizáltsassék. Nevezetesen a gyár tartályai földgáttal vannak körülvéve, nehogy az égő folyadék elterjedjen és a tűzvész a szomszédosságra csapjon át; ugyan e célból az összes tartályokat csővezeték köti össze egymással, hogy az egyik tartály meggyulladására esetén a folyadék más tartályokba át legyen csapolható; a tűz oltására pedig számos hydrans, valamint homok és hamu tartatik folytonosan készenlétben: egyéb óvintézkedések, a gyárvezetőség nézete szerint nem is tehetők.

Mint hogy azonban nem látszik kizárva az az eset, hogy ha bombavetés folytán több tartály gyullad meg egyidejűleg, akkor az égő folyadék az árkokat határoló földgátakat átlépve, nagy károkat idézhetne elő; a városi építészeti hivatal javaslatba hozta, hogy szakértők véleménye hallgattassék meg, különösen a mostani háboru alatt szerzett tapasztalatok figyelembevételével, mivel a repülő-támadások folytán keletkezett károk elleni védelem tekintetében — rendes időkben — óvintézkedéseket előírni nem lehetett.

A királyi kormányzóság az ügyet a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr ónagyméltóságának előterjesztvén, a folyó évi június hó 10-én 93352/916 sz. alatt kelt rendeletével egy helyszíni szemle rendeltetett el, melyre a miniszter ur, Egan Lajos miniszteri tanácsost és dr. Görgey István ipariskolai tanárt küldötte ki; július 7-én 11312 sz. alatt pedig nevezett miniszteri tanácsost a belügyminiszter úr ónagyméltósága képviselőjében leendő megjelenéssel is megbízván, egyuttal felhívta, hogy egy bizottságot hívjon össze.

E bizottság tagjai lettek:

Egan Lajos miniszteri tanácsos,
dr. Görgey István ipariskolai tanár a kereskedelemügyi miniszter úr kiküldöttje;

Kubárszky László, mint a belügyminiszter úrnak 83159/917. VI. a. számú rendelete értelmében a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség részéről kiküldött titkár,

dr. Emili Henrik főmérnök és

Comandich Arialdo mérnök, városi tűzoltók helyettes parancsnoka, Fiume város részéről, továbbá Gerba Demeter es. és kir. őrnagy, a légszeszgyár katonai vezetője;

Wittek Rezső légszeszgyári igazgató,

Barač M. a kőolajfinomítógyár igazgatója,
Schneider Alfréd a szomszédos cserzőgyár üzemvezetője.

A bizottság Fiumében 1917. évi augusztus hó 11-én ejtette meg a helyszíni szemlét, mely alkalommal az elnök előadta, hogy e helyszíni szemlének célja, a repülő-támadások veszélyének leginkább kitett és meggyulladás esetén a szomszédos telkeket is veszéllyel fenyegető gázgyár és kőolajfinomítógyár telepein az esetleg szükséges óvintézkedéseknek megállapítása.

A gázgyárban tartott helyszíni szemlén megállapított, hogy a légszeszgyár négy tartálya közül csak kétjében raktároztatik a gáz, s a gyár igazgatójának kijelentése szerint, mindenkor leg-

feljebb 2 napi gázkészlet van a tartályokban. A tartályok egymással közlekednek, úgy, hogy a gáz valamelyik tartályból bármikor átengedhető egy másik tartályba.

A gyárigazgató által bemutatott szaklapokban közölt adatok, valamint a cs. és kir. hadügyminiszterium 13. osztályának ez ügyben a Cserzőanyaggyár R.-T. igazgatóságához intézett leiratában foglaltak alapján elfogadható azon tény, hogy gyújtóbomba találat folytán a gáz-tartályokban lévő gáz nem robban, hanem csakis meggyullad.

Ezek alapján, minthogy a megfelelő tűzrendészeti berendezések a gyárban megvannak, s a követelményeknek mindenben megfelelnek, újabb intézkedések elrendelése fölösleges.

A Kőolajfinomító R.-T. ipartelepén megejtett helyszíni szemle alkalmával pedig megállapított, hogy az üzem csak részleges, s ennél fogva a gyártelepen a rendesnél lényegesen kevesebb, gyúlékony és robbanékony anyag (petroleum, nyersolaj, benzín, stb.) található.

A gyárigazgató előadja, hogy az üzem úgy van berendezve, hogy a gyárba érkező nyersolaj-szállítmányok azonnal feldolgozás alá kerülnek; a kész gyártmányok pedig lehetőleg azonnal elszállíttatnak; ezáltal a veszélyesség a lehetőségig csökkentetik, s a tartályok legnagyobb része állandóan üresen áll.

Az ipartelep nagyszámu tartályai közül azok vannak csak használatban, amelyek fekvésüknél fogva a legizoláltabbak és legmélyebb fekvésűek. A gyárban ezenfelül minden tartálycsoport, lepárló és finomító berendezés külön védősáncokkal van ellátva, hogy az esetleg meggyulladó olaj továbbterjedése megakadályoztassék. Ezek kivül a gyártelepen nagyobb homokkészletek is vannak a lángok elfojtására és a tűz tovaterjedésének elhárítására.

A gyárban 120 hydrans van, s a gyári munkások tartoznak tűzvész esetén az oltási munkálatokat teljesíteni. Egyébként a városnak 65 főből álló tűzörsége, s a szomszédos gyárak tűzoltósága is segítségre jönni tartozik.

A gyárban készletben és feldolgozás alatt álló mennyiségek magukban véve is veszélyt rejtenek ugyan, mindazonáltal újabb óvintézkedések elrendelése a mostani nehéz viszonyok mellett ugyszólván lehetetlen, mert ez a gyár átépítését tenné szükségessé és még akkor is kérdés, hogy a veszély csökkentetnék-e?

A veszély lehető csökkentésére egyedüli mód: a legnélkülözhetetlenebb mennyiségeknek a gyár telepén való tartása, mi különben magának a vállalatnak is érdeke.

Embervédelmi szempontból is megtörténtek a szükséges óvintézkedések, amennyiben a gyártelepen több bombamentes fedezék létesítettett.

Mióta ez a helyszíni szemle megejtetett, az olaszokkal való háborunk olyan szerencsés fordulatot nyert, hogy ninesen többé kilátás arra, hogy adáz ellenségünknek repülőátadásai veszélyeztessék virágzó kikötővárosunkat.

Kuhárszky László.

Tanítók szerepe a tűzoltótestületekben.

Olvasgatván az „Egri Nyomda Részvénytársaság“ 1914-ik évre kiadott „Tűzoltók Evkönyvét“, sajnálattal tapasztaltam, hogy a tűzoltók soraiban igen kevés tanítótársamat találtam. Pedig a tanító van legfőképen arra hivatva, hogy a népet nevelje, tanítsa. Már pedig nem elég csak az iskolában nevelnünk, tanitanunk az emberiséget, hisz az iskola falai közül kikerülő, serdülő korban levő gyermekek és a katonaság előtt álló legények szorulnak rá leginkább a eszizolásra. De még ezek oktatása s nevelésével sem érjük el a tanítóság ideális célját, mert vezetnünk kell a kezünk alól (iskolából) kikerült gyermekeket, az általunk vezetett legényeket egy hosszú életen át, hogy a hazának és a községnek hasznos és értelmes polgárai legyenek. Hogy lehet ezt elérni?

Azt mondják erre kartársaim, hogy alakítottunk köröket, egyleteket, ahol összejönnek a lakosok társalogni; járatnak ujságot, tartunk népies előadásokat stb. Kedves kollégáim, nem akarom a különféle egyletek és körök kulturális misszióját lebecsülni, de azért kimondom, hogy ezen egyleteknek valódi értéke igen csekély. Láttam a saját községünkben, láttam más községekben ilyen egyleteket és köröket. Eredményes munkát itt — persze vannak kivételek — nem lehet végezünk. Miért? A „Függetlenségi Kör“, „48-as Egylet“, „Munkás Kör“ stb. olesó, selejtes napilapokból meritett és rosszul magyarázott politikával foglalkozik. A többi pedig, mondhatnám az összes körök és egyletek tagjai, ha összejönnek, beszélgetve az ügyesbajos dolgaikról, csakhamar szintén a politikára térnek át. Rendszerint vannak köztük ugynevezett vezető emberek, akiknek természetes eszük van, de ezt a rosszul értelmezett politika magyarázatára akarja mind felhasználni, avagy a helybeli előljároság, esetleg az intelligencia elleni gyűlölet szítására. Jaj ilyen helyen a tanítónak, aki fel akarja őket világosítani! Ezek az egyletek, körök tagdíjakkól tartják fenn magukat s így a jövedelem a fő, a tagokat sem válogatják meg — pláne a tanító sem válogathatja, habár ő is az egylet vezető emberei között van, — mert keztyüs kézzel kell bánni a magyarjaival.

Miért ne alakíthatnánk tehát olyan kis egyesületeket, melyben a mi egészséges eszménket hirdethetjük, melyben az általunk megválogatott józan, derék embereket mint egy családost vonnánk össze, tanítván és nevelvén őket.

És ilyen egyesület a „Tűzoltótestület“. Az igaz, hogy a tűzoltótestület megalakítása sok nehézségekbe ütközik; de az olyan községben, hol a tanító, illetve tanítók már az iskolából kikerülő gyermekeket veszik szárnyaik alá s összetartják, tanítgatják ott őket, kiváló és derék

* Ötvenezer koronás adomány Egernek. Csekő Gábor pápai prelátnak, egri kanonok, nemrég 50 ezer koronát adott Eger város polgármesterének, azzal a rendeltetéssel, hogy ez összeg a város lakosságának vízzel való ellátására

emlékezni s akkor magától előáll a helyzet, hogy annyi a jelentkező tűzoltó, hogy nemcsak a létszámunk teljes, hanem fölösleges jelentkezők is lesznek s bár sorainkba nem vehetjük fel őket, eljárnak elméleti előadásainkra, gyakorlatainkra és így előképzettségükkel érdemeket szereznek arra, hogy az esetleg eltávozó tagok helyébe ők vétessenek fel. Ezeket tűzoltójelölteknek nevezhetjük. Így tehát anyagunk van s még hozzá kitűnő anyagunk.

De miért van, hogy oly kevés a tanító a tűzoltóság soraiban? A jó öreg tanító bácsik a vasárnapi ebéd után szájukba veszik a pipát s átmennek a jegyzőhöz vagy a plébánoshoz egy kis alsósra. Ők bizony a megszokott alsópártit többre becsülik, mint a tűzoltást. Hagyjuk a jó öreg bácsikat továbbra is pipájuk, alsópártijuk s kvaterkájuk mellett, ők már ugy sem lesznek tűzoltók! De mi, fiatalabb generáció? Mi közülünk is keveset látok a zászló alatt! Mi az oka ennek?

Oka az, hogy a tanítóképzőkben még most sem tanítják a tűzoltást, vagy ha tanítják is, ez még most sem mindenütt a megkívánt komoly munka. Emlékszem tanítójelölt koromban mi is mily örömmel elbliceeltük a tűzoltási órát, előadónkkal együtt. S ha nem lehetett elmennünk, úgy előadónk, ki igen kedves ember volt, oly jó adomákkal szórakoztatott bennünket az elméleti órán, hogy örömmel vártuk a tűzoltói órát. Az igaz, hogy megismertük nagyjában a fecskendő részeit, bajait, szerelését, de magára a tűzoltóság intézményére, fontosságára nem hívta fel figyelmünket az előadó s nem mondta el, hogy miképpen is lehet vagy kell egy tűzoltóttestületet megalakítani s vezetni hogy milyen kulturális haszna van az ilyen testületnek, úgy hogy aki közülünk oly helyre került, ahol nem volt alkalma egy rendes tűzoltóságot látni, annál az adomákkal fűszerezett előadások is feledésbe mentek s megaláztatott szemléli a tüzeknél, hogy miképpen akarják a nyomó tömlőket a „vizipuska“ szívó oldalára felszerelni a segédkezni iparkodó, de a fecskendőt nem ismerő atyafiak! Ebben találjuk legfőbb okát annak, hogy a legtöbb községben nem találunk tűzoltóságot, vagy ha találunk is, az oly silány, hogy nem is nevezhető tűzoltóttestületnek. Ismerek oly tűzoltóttestületet, melynek parancsnoka egy volt községi rendőr, ki a fecskendőről úgy nyilatkozott, hogy „finum kis loesoló“; s találtam testületet, mely minden évben tart fényes tűzoltó-mulatságot, amelyen igen jól mulatnak a szépen felöltözött tűzoltó legények, de ugyanott a fecskendő szívónyílása egy irgalmatlan fadugóval volt eltorlaszolva, mert amint ők mondták, „a vizipuska nagylyuka szelel“. Persze fogalmuk sem volt a szívóoldal szerepéről. Igazán megbotránkozik ily helyeken az ember és szomorkodik az elmaradottságon. Milyen fejetlenség s kétségbeesés lehet ily helyeken egy nagyobb tüzesetnél! Ezért hallunk hirt még ma is falvak pusztulásáról.

ténképen, ha a községi jegyző és a tanító állnának az intézmény élére. Azért a munkát azon tűzoltóparancsnokoknak kellene megkezdeni, kik oly városokban működnek, hol tanítóképzők vannak. Itt kellene a tanítójelöltek lelkébe önteni a tűzoltóság iránti szeretetet, — felvilágosítani, hogy milyen üdvös munkát végeznek akkor, midőn mint tanítók községükben megalakítják a tűzoltóttestületet és azt — önmagukat e téren képezve — egy kis türelemmel és odaadással vezetik. Itt kell beléjük önteni azt a tudatot, hogy a tűzoltóság intézménye nem csak abból áll, hogy felvegyük magunkra a csillogó tűzoltótiszti ruhát, hanem ez csak ismertető jele legyen annak, hogy ez az a férfi, ki szabad idejét a község javára, a nép oktatására és boldogítására fordítja. E ruha figyelemzetetője legyen viselőjének, hogy azért a jogért, hogy ezt viselheti, sok-sok kötelezettség vár rá. Az előadók magyarázatukkal, előadásukkal törekedjenek oda, hogy azon egy év alatt, melyet erre a tanítóképzőkben fordítanak, a hazának képzett tűzoltókat neveljenek. (Ebben az irányban szép példával jár elől az ország összes közigazgatási tanfolyama, hol a jegyző-növendékeket részesítik rendszeres tűzoltási oktatásban.)

De azon kartársak is, kik nem részesülnek, vagy nem részesültek ilyen oktatásban, többféleképpen megszerezhetik az ismereteket. Először is ott van az Országos Tűzoltó Szövetségünk, mely minden érdeklődőnek megadja az utbaigazításokat és tanácsokat. Ugyancsak az Országos Tűzoltó Szövetség tart kerületi tanfolyamokat, melyeknek célja a tűzoltótisztek kiképzése. Vannak ösztöndíjas helyek, de ha erre nem vesznek fel, kérjünk a községtől, mely szívesen ad e célra bizonyos összeget, vagy kérjünk a biztosító társulattól, mely abban a községben legjobb üzleteket csinálja s ha ez sem sikerülne, úgy saját pénzünkből áldozzuk azt a pár koronát, amibe fenntartásunk e két heti tanfolyam alatt kerül. — Azután látogassunk meg valami jobb tűzoltóttestületet, lépünk érintkezésbe tisztjeikkel, kik azt hiszem, legnagyobb örömmel adnak utbaigazításokat. Olvasgassunk szakmunkákat. A tűzoltás tudományának ma már oly sok és oly gyönyörű szakmunkái vannak, hogy olvasni élvezet azokat.

Ha így az ismereteket megszereztük s a meglevőket kibővítettük, hozzákezdhetünk alkotni munkánkhoz. Kezdetben sok nehézségekbe fogunk ütközni s talán munkánk nem lesz meg az általunk kívánt eredménye; de ez ne esüggessen el bennünket, hanem kisdéd csapatunk élére állva, küzdjünk annak felvirágoztatása érdekében. A lakosok mindinkább megbarátkoznak a tűzoltóság eszméjével, azt megszeretik s mindenki iparkodni fog e testületet, melynek hasznos és kedves munkájáról meggyőződtek — pártolni. S akkor mindenütt annyi a jelentkező, hogy sorainkba felvenni őket nem tudjuk és lesz tűzoltó-jelölt is bőven.

Tűzoltóinkat, ha bevezetjük a tűzoltás tudományába, megismertetjük velük a fecskendő részeit, zavarait és az utóbbiak megszüntetését, akkor elérjük azt, hogy a fecskendőt ügyesen szakértelemmel fogják kezelni s a tűz pusztító hatásával szembe tudunk állani. Megszűnik az az ázsiai állapot, melyet egy községben láttam, hogy a fecskendőre állandóan rá volt szerelve a nyomó- és szívótömlő s a nyomókarra a rudak, mint a falu kovácsa mondta, azért, mivel csak így mindig kész a vizipuska; megesik ugyanis, hogy ő nincs otthon a faluban és más ember a puskához nem ért. Kiképezve a csapatot a fecskendő szerelésében a katonai rendgyakorlatokban, a katonai hatóságoknak is segédkezet nyújtunk, hogy a katonaságnak ifjainkat némileg előre kiképezzük a katonaságtól kikerülő polgárainkat viszont a megszerzett rendgyakorlatokban folytatólag gyakoroljuk, miért is a katonai hatóság kedvezményt is ad tűzoltóinknak.

Az unalmas téli délutánokon foglalkozunk velük elméletileg, a tűzoltás tana mellett, más őket érdeklő közhasznú dolgokról is tartván előadásokat. Állítsunk fel őrtanya helyiséget ahol ezeket az órákat megtartjuk, ide járassunk újságokat, szerezzünk be társas játékokat, könyvtárt, szervezzünk egy kis tanszergyűjteményt, alakítsunk dalkört stb. s akkor igen szívesen járnak az őrtanyánkra, hol az unalmas vásárnapokon hasznost a kellemessel fűszerezve, szabad idejüket jó társaságban kedélyesen eltölthetik. Magától értetődik, hogy ez mind időt, odaadást, türelmet kíván. De ha türelemmel, odaadással foglalkozunk, a tűzoltás ügyével akkor bizonyára meg lesz munkánk eredménye is s leszögezhetem azt a tényt, hogy ezen munkánk mellett az a munka, melyet egyletek, körök és a népies előadásokkal végeztünk, elenyészően csekély értékű.

Béke megkötése után sok helyen a meglévő testületeket is új életre kell támasztani, mert a háború tönkre tette őket. Ezeknek az újra alakítása is sok helyen a tanítók kötelessége, akiknek legtöbbször a falubeli polgárokkal együtt küzd most a harc téren. A háború után következő béke idején a testületek alakítása is könnyebb lesz. Ma mindenki katona, hozzá szokik a katonai fegyelemhez, gyakorlatilag kiképezik (s ez is vissza tartott sokakat a belépéstől mert azelőtt nem volt katona, restelt a testületnél tanulni) kész embereket kapunk, akiket csak a fecskendő és szerek szerelésére kell kioktatni.

És ne csak a testület kebelében végezze a tanító kötelességet, hanem minden téren tegye magát hasznossá, készítsen csapatot az elemi iskola V—VI. oszt. ban — ismétlő- és iparos tanonciskolákban — (összeköthető cserkészecsapat alakítással is.) Az ismétlőből kikerült fiatalokkal mi katonák lesznek, alakítsunk a testület kebe-

hamarabb részesülhetnek. Alakítsuk meg a tűzoltó daloskört, bajtársi pénztárt, nyugdíj- és rokant-egyletet stb. szintén a testület kebelében.

Háboruban is hasznossá tudta tenni magát a tűzoltóság — közreműködött a mentésnél, betegápolásnál — sok helyen a testület megalakította saját kebeléből és embereiből a polgár őrséget és a vörös kereszt egyletet. Jövőben pedig tért kap a szervezendő ifjúságot nevelő honvéd egyesületeknél is.

Ime látható az elmondottakból, hogy a testület mennyire hasznossá teheti magát. Vegyük tehát k. kartársaim a tűzoltás ügyét kezünkbe; alakítsuk meg kis csapatunkat a legkisebb helyen is. Álljunk élére s miközben egyes vezető kézzel eloltjuk az emberiség vagyonát emésztő tüzeket, — élésszük fel az emberek lelkében lappangó tudnivágyás tüzét.

Czibakháza, 1917. évi július hó 14-én.

Vass Andor,
tűzoltó tiszt.

„Methylen-kaucsuk“ vagy mesterséges gummi.

A véres háború negyedik évében, mikor már oktalan vérengzésnek mondják maguk a vezetőkörök is a további harcot, nem szabad mérleget felállítani a háború okozta nyereségekről és veszteségekről. Tény azonban, hogy a retentő világrengés új energiákat is váltott ki, melyek egy-két téren fölfedezésekhez és újításokhoz vezettek, olyanokhoz, amit majd a világegés után a kulturemberiség is használhat.

Ezeknek a fölfedezéseknek egyik legszenzációsabbja: a mesterséges gummi feltalálása, mely tudományos körökben methylenkaucsuk név alatt lett ismeretessé.

Egyelőre a gumminak egyik fajtáját, a keménygummit (ebonitot) pótolja, puhagummit azonban (pneumatik) még nem sikerült előállítani belőle, ez irányban most folynak kísérletek. Sok ily irányú szabadalom között a „Farbenfabriken, vormals Friedrich Beyer und Comp., Eberfeld“ eljárása az, mely gyakorlatilag is kivihető és amely a háború alatt annyira tökéletesedett, hogy az eszerint előállított mesterséges kaucsuk ma már besoroztatott a gummigyártás nyersanyagai közé.

A gummi mesterséges előállításának kérdésével körülbelül 10 év óta foglalkoznak intenzívebben. A legelső eljárások terpentintől indultak ki, ezeknek azonban az a hibájuk, hogy nagyon körülményesek és a kiindulási anyag ma sem áll rendelkezésünkre.

A gyakorlatilag megvalósított Beyer-féle eljárás calciumcarbiddal indul s ebből acetilénen át hosszú és bonyolult kémiai folyamat útján jut a szintetikus gummihoz.

A szintetikus gummit természetesen a had-

Elkövetkezett a havas-esős, hideg évszak. A nagyközönség nem is álmodja, mit szenved ilyenkor a tűzoltó. Pedig nem is az izom- és izületi csúzról van szó; a rheumát akárki más is más megkaphatja. És a szívgyengeség sem éppen ritkaság, mert nemcsak füstmérgezésből származik. Hanem az idegeknek egy oly speciális megbetegedéséről, amelyet — mert nem igen van klinikai tünete — az orvosok is hajlandók voltak egyszerűen a subjektív érzéskörre vonatkoztatni és negligálni.

A világháborúnak kellett elkövetkezni, hogy az orvosok figyelme jobban ráterelődjék a perifériális idegeknek ama lobos megbetegedéseire, amelyeknek legtöbbször csak enyhén jelzett kórtünetei eddig inkább rejtett ideggyógyászati mellékjelenség gyanánt szerepeltek. Pedig ez a betegség igen gyakori. Persze nem olyanoknál, akik normális viszonyok közt élnek s magukat kimélhetik, hanem olyanoknál, akik mint a lövészárokban tartózkodó katonák, vagy mint a tűzoltók, az átfázás káros behatásainak szinte kivédhetetlenül vannak kitéve.

A Vöröskereszt Egyesületnek egyik egészségügyi tanácsosa, névszerint dr. Hudovernig Károly, egyet. magántanár, Oppenheim, Schüller, Schröter, Hezel és más német katonaeorvosok tapasztalatával egybehangzólag a világháború során tett tapasztalatokból azt a kétségtelen észleletet szűrte le, hogy a hülések az átfázás, átfázás, vízben való hosszas állás és egyéb refrigatorius tényezők az eseteknek csak 28%-ánál okoznak torokgyuladást és gyomormegbélbetegséget, mely utóbbi fertőzésre is visszavezethető és csak 18%-nál vonják maguk után a tuberkulózist, amely bajnál még a luesz (szifilisz) is nagyobb perccenttel, mert 36%-al, szerepel; ellenben 71 százalékánál az eseteknek az alsó végtagok (a lábak) idegeiben indítják meg azt a destruktív és illetve degeneráló folyamatot, mely az idegek túlzott fizikai igénybevételéből származik.

A bajt, melynek az orvosi tudományban polyneuritis a neve, antirheumás gyógykezeléssel nem lehet gyógyítani, vagyis sem a szalicil, sem az aszpirin, sem a pakkolás és a hévvizek vagy az iszapfürdő nem használnak semmit — egyedül csak a pihenés. És hosszú, nagyon hosszú időre van szükség, amíg lassanként újra teljesen normális szöveti viszonyok állanak be, ha ugyan egyáltalába visszatérnek.

Hát ez a polyneuritis, vagy általános ideg betegség, mely különösen az alsó végtagok, a lábak idegeiben jelentkezik lokalizálva és aminő megbetegedések tulnyomó száma épp a hideg évszakra esik, egyike a speciális vagy tipikus tűzoltóbetegségeknek is. Mert a tűzoltó sem kerülheti el a vízben való hosszas állást, ha nincs is a lövészárokban, az átfázás és ismételt átfázás pedig nála csaknem gyakoribb, mint a katonánál.

A baj az idegek megvastagodásával kezdődik, azután beidegzési zavarok és reflexkör zavarai mutatkoznak, melyek közül feltűnően gyakoribbak a fokozott reflexek, bár a hiányzó reflex is előfordul és pedig minden központi megbetegedés nélkül; subjectív (orvosilag meg nem állapítható) érzés-zavarok: szurások, zsibbadások, hangyamaszás, hidegérzés jelentkeznek, ellenben melegérzés soha. A bántalom pedig makacs, mert sokszor neurasthénia társul hozzá. És egyetlen gyógyító szere, mint említettük, a pihenés, amihez a tűzoltók épp oly nehezen jutnak hozzá, vagy még nehezebben, mint a katonák.

Dr.

Miután minden tűzoltói célra alkalmas fecskendő kétféle működést, t. i. szívást és nyomást végez, működésének megvizsgálása is két részben történik: a szívóképesség és nyomóképesség megállapítása szempontjából. Hogy működőképességét minden tekintetben jól ismerjük, szívópróbát kell tartanunk vacuumméterrel és anélkül, továbbá nyomási próbát kell megejtünk manométerrel és anélkül, végre pedig meg kell állapítani a visszallítóképeséget, sugártávot.

A szívóoldal megvizsgálása.

Valamely zárt helyen levő gáz vagy folyékony test nyomásának megmérése szolgál a manométer, míg a légritkítás, tehát a fecskendő szívóképességének és a szívóoldali részek helyes tömítésének megmérése a vacuummétert használjuk. A vacuumméteren 0-tól 76-ig terjedő beosztást találunk. Minden fok azt a magasságot mutatja, amennyit centiméterben a szivattyú szerkezet a higanyból fel tud szívni, mert az előző fejezetekben ismertettekből tudjuk, hogy 76 cm. magasságu higanyoszlop felel meg a levegőnyomás súlyának. Miután a higany sűrűsége a vízre vonatkoztatva 13,6, úgy kapjuk meg a vacuum fokából a szivattyú szívóképességét, ha a vacuum fokát megszorozzuk a higany fajsúlyával, tehát 13,6-al. A nyereséget centiméterben kapjuk, tehát egy tízed méterben. Ha a vacuumméter 0 fokon áll, úgy a belső és külső nyomás egyenlő, ha 50 fokon áll, amit mint minimális feltételt megkívánunk minden új fecskendőnél, akkor a fecskendő szívóképessége 50-szer 13,63, azaz 681 centiméter; vagyis hat méter 81 centiméter a minimális szívómélység, melyet minden jó fecskendőnél megkívánhatunk. E távolságot függélyesen mérjük a dugattyú legalsó állásától a víz tükreig. Ha a vacuumméter 76 fokot mutat, akkor a szívóképesség 10,33, ez azonban csak ideális szám, mely a gyakorlatban nem lehetséges még a legtökéletesebb szivattyúnál sem, mert a szívótömítő és csatorna hajlásainál és szűküléseinél fellépő surlódás, továbbá a káros tér, nem tökéletes tömítés és légritkítás ezt a fokot többé-kevésbé csökkentik.

A fecskendő szívóképességét vacuumméterrel úgy mérjük, hogy a vacuummétert közbehelyezett gummilappal a száraz fecskendő szívónyújtványára nyomjuk s a nyitott nyomónyílás mellett a nyomókarokat addig mozgatjuk egyenletes nyomással, míg a vacuumméter mutatója megáll s tovább nem emelkedik. Ekkor a nyomókarokat vízszintes helyzetben állni hagyjuk, följegyezzük a mutató legmagasabb állását és figyeljük, hogy percenként mennyire süllyed a mutató. Tökéletesen jó fecskendőnél a manométer-mutatónak nem szabad tovább mozogni, vagy legalább is nagyon lassan szabad visszatesni. Ha a megfigyelés alatt a nyomókar egyik vége lefelé száll, ez annak a jele, hogy ezen az oldalon a szerkezet tömítése nem tökéletes s levegő behatolásával esökken a szívóter légritkítása.

A fecskendő szívóképességének megvizsgálása után a szívótömítőket próbáljuk meg. Előbb egyenként, azután együtt mind a négyet rácsavarjuk a fecskendő szívóoldalára s ennek végére illesztjük a vacuummétert s megejtjük a

*) Mutatványul a „Tűzrendészet” mest megjelent VII-ik füzetéből.

próbát, úgy mint fent leirtuk a fecskendőnél. Az így nyert eredmény nem lehet sokkal kevesebb, mint a fecskendő megpróbálásánál kapott fok, ha a különbség két-három foknál több, vagy a szivótömlők, vagy csavarkötésük nem jók.

Vizzel gyakorlatilag kutaknál állapíthatjuk meg a tényleges szivóképességet. Jó erősen meg huzzuk a csavarokat, s legalább 6, legfeljebb 8 méter mélyről próbáljuk meg a szivást. Természetesen e mélységet mindig függőlegesen a dugattyu legmélyebb állásától a víz színéig mérjük. A nyomónyújtványra sugárcsővet erősítünk. Ha erősen rángatózik a szivótömlő — ami leggyakrabban a szivólégüst nélküli fecskendőnél fordul elő, — akkor vagy levegő jön valahol a szivótömlőkbe vagy szivószerkezetbe, vagy a szivókosár dugult el; ugyanez az oka annak is, ha a sugárcsővön szaggatottan jön ki a víz. Nézzük meg ilyenkor azt, hogy tiszta-e a szivókosár s bent van-e teljesen a vízben, jól csavartuk-e össze a szivótömlőket s ha mindennek dacára megmarad a hiba, akkor vagy a szivótömlőkben, vagy a fecskendő szerkezetében keresendő az ok (helytelen méretezések stb.).

A nyomóoldal megvizsgálása.

A hengerek, dugattyuk, szelepek, légkazán, közlekedőcsatorna s a fecskendő többi nyomóoldali alkotó részének tökéletes tömitését s az egyes részek jó összecsavarását manométernyomással próbáljuk meg. A manométeren 0-tól kezdődve beosztás van, mely a megfelelő nyomást, illetve tulnyomást mutatja. A 0 fok jelenti a külső levegővel való egyenlő nyomást, míg az 1. fok egy négyzetcentiméterre 1 kg tulnyomást, a kettő 2 kg tulnyomást egy $\square$ cm-re és így tovább.

A nyomáspróba is száraz és vizes. Itt kellő elővigyázattal kell eljárunk, lassan és egyenletesen kell a nyomást fokoznunk a megszabott korláton belül, nehogy hirtelen erőltetéssel a fecskendőszerkezetben kárt okozunk.

A fecskendő száraz kipróbálását először úgy ejtjük meg, hogy a nyomórudak egyenletes működtetése mellett nyitott szivónyílásnál figyeljük a szelepek nyitását, záródását. Ha a működés nem hallatszik, akkor a szelepek tömitése rossz, vagy leragadtak azok. Amennyiben a szelepek működése megfelel, akkor elzárjuk a nyomónyílást s addig működtetjük a nyomórudakat, míg azok nagyobb ellenállás nélkül mozgathatók. Ekkor abbahagyjuk a nyomást, a nyomórudakat vízszintesre állítva elengedjük s figyeljük a fecskendőt. Ha sipolást, levegőkiáramlást hallunk, vagy a nyomókar egyik oldala leszáll, akkor a fecskendő tömitése rossz. Manométerrel úgy vizsgáljuk meg a fecskendőt, hogy a manométert egyik végén egységes anyacsavarral, másik végén kis elzárható csappal ellátott csőrészre erősítjük. A szivattyuzás megkezdésekor rácsavarjuk a manométert a nyomónyújtványra, néhány löket után elzárjuk a végén levő kis csapot, nyitva hagyjuk a szivónyílást s addig folytatjuk a szivattyuzást, míg a manométer beosztása 3—4 fok tulnyomást mutat. A szivattyuzás beszüntetése után két percig a manométernek nem szabad egy foknál többet súlyednie, a nyomókaroknak pedig vízszinteseknek kell maradniuk. Szárazon, víz nélkül 4 foknál többre kézfecskendőt sohasem kell kipró-

fecskendő egyik részén sem szabad sugárként tódulni a víznek, de még gyöngyözésnek sem szabad látszani. A száraz próbánál leirt manométerrel vízzel is kipróbálhatjuk a fecskendőt. A manométert a nyomónyújtványra erősítjük s egyenletes szivással vizet szivatunk a fecskendőbe egész addig, míg a manométer 1—2 fokot nem mutat és kis csapján is víz nem jön ki. Akkor elzárjuk a csapot is és folytatjuk az egyenletes szivást addig, míg a manométer 10—12 fokig emelkedett. Itt abbahagyjuk a nyomást, elengedjük a nyomórudat, följegyezzük az elért legmagasabb fokot, aztán egy és két perc múlva figyeljük a manométer állását. Jó fecskendőnél percenként egy foknál többet nem eshetik vissza a manométer. Ezután megfigyeljük a fecskendő külsejét, nem mutat-e valahol vízesepet, ami rossz tömitésre vagy anyaghibára való. A próba után a vizet egyenletesen a manométer kis csapján leeresztjük.

A vízszállítás és sugártáv.

A fecskendő működőképességének megismerésénél nagy szerepet játszik a vízszállítás és sugártáv meghatározása, mert itt nyilvánul meg igazi működése a fecskendőnek. Ugy a vízszállítóképességet, mint a sugártávot lehetőleg mindig szélcsendes időben mérjük.

A vízszállítóképességet megállapíthatjuk elméletileg és gyakorlatilag s a kettő közötti különbség adja a szivattyu hatásfokát, ami minden jó gépnél legalább 90%. Az elméleti vízszállítóképességet úgy számítjuk ki, hogy megállapítjuk a henger ürtartalmát s ennek százszorosa adja, percenként 50 kettőslöketet számítva, a fecskendő percenkénti vízszállítóképességét. A henger ürtartalmát kapjuk, ha a henger átmérőjének felét megszorozzuk önmagával s a Ludolph-féle számmal (3.14-gyel,) ez a henger alapterülete és az így nyert szorzatot megszorozzuk a löketmagassággal. Tehát 100 mm. átmérőjű henger alapterülete 7853 $\square$ mm, ha a löketmagasság 200 mm, akkor a henger ürtartalma 1.57 liter, vagyis a percenkénti vízszállítás 157 liter.

A vízszállítóképességet gyakorlatilag úgy állapítjuk meg, hogy egy vagy két szivótömlőt szerelünk a fecskendőre s azt szűrő nélkül beletesszük egy vízzel telt olyan nagyobb tartányba, melynek ürtartalmát pontosan ismerjük. A szivattyuzás nem történhetik két méternél mélyebbről, de arra is kell ügyelnünk, hogy a víz ne legyen a tartányban magasabban, mint a dugattyu legalsó állása, mert akkor a szivóvornya elvénel fogva magától is áttolyna a tartányból a fecskendőbe a víz. A löketszámot pontosan kell olvasnunk s az ütemet megtartanunk.

Percenként 50 kettős löketet számítunk. Ha megfelelő nagy tartányunk van, akkor ajánlatosabbkét vagy három percig mérni a vízszállítást s a nyert eredmény felét vagy harmadát venni átlagnak, mert így pontosabb adatot kapunk. A nyomókarokat mindig teljesen le kell nyomnunk az ütközőig.

Amint a szivótömlőt belehelyeztük a tartányba, megkezdjük a szivattyuzást és a befejezéskor azonnal kivesszük a szivótömlőt a tartányból, megmérjük a bennmaradt vizet s ezt

Természetesen ez esetben akkor kezdjük a mérést, mikor a vizet a tartányba kezdjük eresztetni. Az utóbbi mérésnél a tartányt mérlegre helyezük, az üres tartány súlyát megállapítjuk s 50 kettős löket után újra megmérjük a súlyt. A kettő közötti különbség adja a percenkénti vízszállítókéességét a feeskendőnek.

A sugártávolság megmérésénél egy darab, lehetőleg mézgázott nyomótömlőt (mert itt kisebb a surlódás) és a feeskendő méreteinek megfelelő lövőkét használunk. A sugarat lehetőleg 40—45 fok alatt tartjuk s a távolságot a lövőke végétől addig mérjük, ahol még átázott a talaj. Azt a két-három méter távolságot, ahol még egyes cseppek hullottak a földre, nem vesszük számításba. Ezt a távolságot nevezzük a legnagyobb sugártávnak. A középtávolságot úgy kapjuk, ha a legtávolabbi és legközelebbi teljesen átázott távolság felét vesszük. A középsugártáv rendszerint háromnegyed része a legnagyobb sugártávnak.

Minden feeskendő kipróbálásánál próbálapot veszünk fel, melyen feljegyezzük az összes adatokat, amiket kipróbáltunk. Leghelyesebb, ha külön szerkipróbálási könyvet szerzünk be s ebbe jegyezzük fel az összes szerék és felszerelési tárgyak kipróbálásának eredményét.

A feeskendő próbálap a következő adatokat tartalmazza:

.....község (város) feeskendőjének
 próbaadatai 191...év.....hó.....napján. Időjárás:
 szélesend, gyenge keleti vagy nyugati szél.

A gyáros neve:

A feeskendő gyári száma:

A feeskendő alakja:

A feeskendő felszerelési tárgyai:

A feeskendő vételára és beszerzésének ideje:

A kocsiszerkezet első kerekei aláfordíthatók:

Nyomtáv: ..... cm.

Az első kerekek átmérője: ..... cm.

A hátsó kerekek átmérője: ..... cm.

Kocsirugók vannak-e, ha igen kiválthatók-e?

A fék jól működik-e?

A hengerek száma és elhelyezése:

A szelepek minősége és hozzáférhetése:

A henger átmérője: ..... mm.

A löket hossza: ..... mm.

A nyomókar hosszabb karja: ..... mm.

A nyomókar rövidebb karja: ..... mm.

Áttéti viszony: 1:.....

A nyomórudak legmag. állása: ..... mm.

A nyomórudak legmélyebb állása: ..... mm.

A nyomórudak ivköze: ..... mm.

A szívócsatorna belső átmérője: ..... mm.

A nyomócsatorna belső átmérője: ..... mm.

A lövőke bősége: ..... mm.

A vízszekrény nagysága: ..... cm. hosszú,

..... cm. széles, ... cm. magas, ... □ cm. űrtartalmú a szerkezet területének levonásával.

Vacuumméter állása a feeskendőn: ..... cm.

Szívómélység ..... mm.

Az első perc végén ..... cm. A második

perc végén ..... cm. (megállt.)

Négy szívótömlő megerősítésével a vacuum-

méter állása ..... cm. szívómélység ..... m.

Az első perc végén ..... cm. A második

perc végén ..... cm. (megállt.)

A manométer állása száraz próbánál.....kg.

(atmoszf.)

Az első perc végén ..... kg. A második perc

végén ..... kg.

A manom. állása víznyomás-próbánál.....kg.

Az első perc végén ..... kg. A második perc

végén ..... kg. (megállt.)

Kezelő legénység száma:

Kiszámított percenkénti vízszállítás 50 kettős löketeknél: ..... liter.

Tényleges percenkénti vízszállítás lövőke nélkül ..... m., nyílt tömlőnél ..... liter.

Tényleges percenkénti vízszállítás ..... mm. lövőkével ..... m. nyomótömlővel ..... liter.

Vízszállítási hatások: ..... %.

Legnagyobb sugártáv ..... mm. lövőke és ..... m. nyomótömlővel ..... m.

2 drb egyenként ..... mm. lövőke és ..... m. tömlővel ..... m.

Középsugártáv egy nyomótömlővel ..... m., két nyomótömlővel ..... m.

Percenkénti vízszállítás és legnagyobb sugártáv ..... m. szívómélységnél ..... liter ..... m.

Jegyzet: A próba alatt a szívómélység ..... m. volt ..... darab 2 méteres szívótömlővel. A nyomólegénység erőteljes emberekből állott.

A vízfogyasztás korlátozása.

A kormány a kivételes intézkedésekről alkotott törvény alapján felhatalmazta a főváros tanácsát, hogy a belügyminiszter előzetes hozzájárulásával a vízszolgáltatási szabályrendelettel eltérően mindazokat a korlátozásokat megejttesse, amelyek a zavartalan vízellátás érdekében szükségesek.

A főváros az eszközlendő korlátozások végrehajtására Kajlinger Mihály udvari tanácsost, a vízművek volt igazgatóját, vezérigazgatói címmel, ismét szolgálatba állította és őt bízta meg a korlátozás tervezetének kidolgozásával.

Kajlinger vezérigazgató a vízszolgáltatás folytonosságának fenntartása érdekében egyelőre csak az éjszakai órákra tervez korlátozásokat. Eddig megállapították, hogy sok helyen a felsőbb emeleteken nappal nincs víz és e helyeken éjszaka kénytelen a közönség vizet tartalékolni. Most megfordítani akarják a dolgot és az éjjeli órákban akarják megszüntetni a vízszolgáltatást; ezáltal remélvén, hogy nappal mindenütt, még a felsőbb emeleteken is, lesz víz. A vízfőcsapokat minden házban éjszaka 12 órakor kell majd lezárni és csak reggel 6 órakor szabad ismét kinyitni. Ez idő alatt valószínű, hogy megtakarítják azt a vizet, amely eddig a rossz házivezetékek csatornáin át elfolyt. A mizériának ugyanis egyik főoka a házivezetékek elromlása. Ezeket a háboru óta, szerelők hiányában, nem lehetett javítani és hozzájárult ehhez még a főváros lakosságának megnövekedése is.

A vízműveket annak idején egy millió lakos szükségletének az ellátására tervezték, amire napi kétszáznegyven ezer köbméter, vagyis 240 millió liter víztermelés elegendő. De ennél többet ma sem tudnak termelni a telepek. holott ma az 1915. év első tiz hónapjával szemben az 1917. év első tiz hónapja tizenegy millió literrel több vízfogyasztást tüntet fel. Mivel pedig valamennyi gép szünet nélkül használatban van, egyes gépek rövidebb-hosszabb időre elromlanak és ezek helyreállítása sok időt vesz igénybe. Most is a buda-ujlaki telep egyik gépének tengelye eltört és a budai lakosság egy része vagy egyáltalában nem, vagy csak körülményes uton jut vízhez.

A házi vezetékek éjszakai lezárásával a vízveszély esetén nem kell attól tartani, hogy nem lesz az oltáshoz elegendő víz. Az utcai csőhálózat vízkeringése ugyanis továbbra is a régi marad, csak a házak főcsapját zárják el és akik e főcsapot a korlátozott időtartama alatt kinyitják, a rendőrség utján vonatnak felelősségre.

Tűzoltás és mentés a tengeren.

A buvárhajók szigorított harca egyre aktuálisabbá teszi az azzal való törődést, hogy mily módozatok mellett vihető eredményesebben keresztül a nyílt tengeren kigyulladt hajók tüzeinek oltása és különösen a hajón levő emberek életének a mentése. Mert a kilóit torpedó, ha nem okvetlenül és mindjárt súlyoszt is el minden megtámadott hajót; de tüzet, ha a kazánház avagy lövegraktár körzetét eltalálja, a legtöbb esetben okoz.

Azelőtt, ha valamely nagy kereskedelmi vagy személyszállító avagy hadihajón tűz ütött ki, megszólaltak az alazmírozó csengők, felvillantak a hajó izzólámpái, mindenki előre megállapított beosztása helyére sietett s kezdetét vette az előírás szerint való beavatkozás, előbb a kézi oltókészülékkel, majd pedig a stabil gőzszivattyú sugaraival. Közben pedig megtették az előkészületeket az emberek mentésére irányulólag is.

A Titanic katasztrófája óta azonban a főszűly egészen az emberélet mentésére, a menekülés lehetőségének biztosítására helyeződött át.

Azelőtt e célra 30—50 ember befogadására képes csónakok szolgáltak, melyeket a veszedelem bekövetkeztekor vízre bocsátottak s kézerővel, lapátok segítségével iparkodtak tovább mozgatni. Ma már az uralmat itt is a motorikus erő vette át, amely megfelelően dimenzionálva, biztosabb módját nyújtja a menekülhetésnek, amennyiben a súlyedő félben levő avagy égő hajó körzetéből gyorsabb eliramodást tesz lehetővé. A régi mentőcsónakok helyét tehát mindenütt motoros bárkák foglalták el, aminőket újabban minden nagyobb személyszállító hajó kötelező magával vinni — vész esetére.

Az ily motoros csónakokkal vagy bárkákkal való felszerelésnél, a tapasztalatok szerint, nem az az eset nyújtja a nagyobb előnyt, ha sok van belőlük, de valamennyi csak kis teljesítményű, hanem amikor legfeljebb csak 2×2 azaz a hajó mindegyik oldalán egy vagy két ilyen bárka áll rendelkezésre, de ezek motorja aztán 24—30 lóerejű. A sok kis csónaknak a vízre bocsátása is több időbe kerül, pedig itt minden perc drága; csekély, de megtévesztő befogadóképességek miatt pedig körülöttük mindig életveszélyes tolongás támad: míg a kevesebb számú de több férőhellyel bíró modern mentőbárkák egyenként 250 személyt is képesek lévén befogadni, a hajónak egy-egy pontján tolongó tömeget ugyszólván egyszerre nyelik el s mire ez a tömeg elhelyezkedni tud, a bárka már indulásra is kész; holott a kis csónakok már rég megteltek emberrel, anélkül, hogy el is indulhatnának, miután motorjuk üzembe helyezése ugyanannyi időt igényel mint a nagyé. És még egy előnyük a nagyobb mentőbárkákhoz az, hogy amidőn, drótnélküli távirójelekkel egy veszélybe került másik hajó kér segítséget, ezekkel gyorsabban ott lehet teremni a segítségnyújtás céljából.

Hogy azonban a lehetőleg sok férőhellyel és nagyobb teljesítményű géppel felszerelt bárkák rögtön üzembe legyenek helyezhetők, a motorikus erejük természetesen nem lehet gőz, de nem lehet explozióra lazított sem. Mert a gőzfejlesztés késedelmes, a benzin készletben tartása pedig tűzveszélyes. Legjobb volna ugyan

kevés petroliummal egészítvén ki, hogy az indításnál, különösen rossz időjárásakor késedelem ne álljon be.

A paraffin maga nem párolog, relative kis helyet foglal el; minthogy pedig a mentőbárka által megteendő ut tekintetében legfeljebb 100 tengeri mértföldet szokás számításba venni, az erre szükséges mennyiség belőle mint súly alig esik latba.

Ilyen megfigyeléseket*) tesz egy tűzoltó, aki most

Tengerész.

*) A jó vér nem válik vízzé — a tengeren sem.
A szerk.

Tudósok a villámcsapásról.

Egy német tudós nagy feltűnést keltett azzal a megállapításával, hogy Bajorországban a villámcsapás okozta tüzek száma egyre nagyobbodik. Ez az eredmény sok meteorológust, fizikust és biztosító intézeti hivatalnokot arra birt, hogy a villámcsapás okozta tűzvészeket másutt is tanulmányozzák.

A tanulmányok egyértelmű eredménye szerint a villámcsapás okozta károk száma gyorsabban növekedik, mint az épületek száma, vagyis a villám okozta veszedelmek növekedésben vannak, mert hisz a zivatarak hevessege is fokozódott a háboru előtti utolsó 6 évtizedben.

Más tudósok viszont azt mutatták ki, hogy a villámcsapások számának s veszedelmességének gyarapodása csak látszólagos és nem meteorológiai, vagy éppen kozmikus jelenségeken, hanem szociális viszonyokon alapszik.

Az újabban ismertté vált adatokat a villámcsapások számáról és kártételéről Hellmann G. újból megvizsgálta és gondosan megbírálta. Vizsgálatai alapján a berlini Tudományos Akadémia egyik ülésén bemutatott dolgozata szerint arra az eredményre jutott, hogy P o r o s z á g b a n sem a zivatarak, sem a villámcsapások száma nem gyarapodott, sőt a villámsújtotta emberek száma sem fokozódott. — A villámsújtotta emberek abszolút száma ugyan 1871 óta természetesen évenként fokozódott, de a lakosság számának szaporodásához viszonyítva, a villámsújtotta emberek száma kevésbé növekedett, mint a lakos-szám.

Hogy a villámcsapás okozta veszedelmek az emberre nézve nem fokozódtak, azt elhiszszük; de hogy a vagyonban villám által okozott károk száma ma nagyobb, mint volt régen és gyorsabban is növekedik, mint az épületek száma, az is bizonyos.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tartalom:** A tűzrendészet tanítása a középiskolákban. Irta: Erdély Ernő. — Budapest milliós város. — Én meghalok a hazáért. Irta: József főherceg. — Hiánytalos rész: — A királyi díszéremmel kitüntettek legújabb sorozata. — Pályázati hirdetés. — Felhívás. — A nélkülözhetetlen kéményseprők. — A szövetség irodája és a segélyező pénztár. — Fejérvármegye módosított tűzrendészeti szabályrendeletének tervezete. — Tűzoltó Szövetség segélyező pénztára. — A fiumei gyáraknak repülő támadások elleni védelme. Irta: Kuhárszky László. — Tűzoltók szerepe a tűzoltó testületekben. Irta: Vass Andor. — A methylen kaucsuk vagy mesterséges gummi. Irta: Strompf Pál. — A tűzoltók egy gyakori

szentes tüztöltő- és mentőegyesület főparancsnokának, ezen minőségében szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Védnökünk**, József főherceg ő fenségénél, a m. kir. tudományegyetem jogi fakultása tiszteletbeli doktorrá választotta meg. Az arany kiállított államtudori diplomát e hó 18-án nyújtották át a kir. hercegnek.

— **Elnökünk** október hó 27-iki kelettel az alábbi levelet kapta Konstantinápolyból:

Méltóságos Elnök Ur! A török hadügy-miniszterium ma kézbesítette nekem folyó év szeptember hó 7-én kelt nagybecsű levelét és az ahhoz mellékelt díszérmet, melyet boldogult I. Ferenc József Ő császári és apostoli király Felsége 1911 május hó 27-én a tüztöltés és mentés terén kifejtett elismerésre méltó tevékenység jutalmazására alapított. Rendkívül nagy volt örömöm midőn Méltóságos Elnök Urnak nagybecsű sorait elolvastam, és a gyönyörű szép díszérmet kezeimhez vettem. Életem végéig boldog leszek ezen díszérmet mellemen feltűzve viseini: fogadja Méltóságos Elnök Ur legnhálásabb köszönetemet. Egyszersmind kérem legnagyszerűbb köszönetemet és szívélyes üdvözetemet a m. kir. Belügyminiszter Őnagyméltóságának is nevemben átadni. Hazafias érzületeim és gondolataim igen gyakran időznek kedves magyar tüztöltő bajtársaimnál, remélem ez életben lesznek még oly szerencsés őket látni és szívemhez szorítani. Midőn soraimat zárom, fogadja Méltóságos Elnök ur, Dr. Óvári Ferenc nagyságos alelnök ur és Tekintetes Kuhárszky László titkár ur az én legszívélyesebb üdvözetemet. Maradok kiváló tisztelettel:

Gróf Szechenyi Ödön pása,

egyesületi tábornok, az ottomán katonai tüztöltő századok és a császári tengerész tüztöltő zászlóalj főparancsnoka, okleveles hajóskapitány.

— **Katonai érmelegítők.** Alelnökünk, Óvári Ferenc dr., mint országgyűlési képviselő, összeférhetetlenségi bejelentést tett maga ellen. A kiküldött bizottság az önbejelentést október 22-iki ülésében tárgyalta. Az ülést Szentiványi Árpád korelnök nyitotta meg. A zsüri tagjai: Kozma Andor, Thaly Ferenc, Malatinszky György, Károlyi Mihály gróf, Szereday Aladár, Szentiványi Árpád, Lukács György, Ghillányi Imre báró, Papp Géza báró, Röck Iván, Melzer Viknos, Hoványi Géza. — Póttagok: Almássy László, Szentiványi Gyula, Teleki Pál gróf. A bizottság elnökéül Szentiványi Árpádot, jegyzővé Hoványi Gézát választották meg. Falcione Árpád előadó ismerteti az ügyet. Óvári Ferenc tagja egy veszprémi gyár részvénytársaságnak, mely 24.000 korona értékű érmelegítőre megrendelést fogadott el a katonai kincstártól, hogy munkáit foglalkoztathassa. A gyárat altruista célből alapították, hogy a környékbeli szegény népet foglalkoztassák. A gyár fennállása óta az igazgatósági tagok jövedelmükről a munkások javára lemondtak. A bizottság 10 szavazattal 2 ellenében kimondta, hogy Óvári Ferenc maga ellen bejelentett ügyében az összeférhetlenség esete nem forog fenn.

14-én, vasárnap délelőtt Verebi Vég h István nagybirtokos elnöklete alatt tartotta meg a vármegyeházán rendes közgyűlését. Tekintettel arra, hogy a hároméves háboru nemesak hogy meggyérítette a megyebeli tüztöltőcsapatok létszámát, hanem azok testületi életét is erősen megbénította, igazán örvendetes volt, hogy ennek dacára mégis elég szép számmal jelentek meg a tüztöltés nemes ügyeinek derék harcosai az ő szokott gyűlésükön. Képviseltették magukat az adonyi, aicsuti, bicskei, iváncsai, polgárdi, pátkai, sárkeresztesi, nagylóki, fülei, verebi, felesuti, vértessboglári, váli, rácalmási és gyúrói tüztöltőtestületek a megyéből; a városból a székesfehérvári és Felmayer-gyári tüztöltőtestületek képviselői vettek részt az ülésen. A háborus állapotok miatt természetesen a szövetség működése is felette korlátozott lévén, Verebi Vég h István elnöknek is kevés jelenteni valója volt, s amit a tűzrendészeti igazgatás támogatása végett megyehatóságunk számára tenni kellett s megtenni lehetett, azt Vida Pál szövetségi titkár az ő megszokott ügybuzgóságával meg is eselekedte. Tárgyalás alá vették a szövetség pénztári forgalmáról szóló zárszámadást, mely 3337 korona 98 fillér bevétellel szemben 1990 korona 43 fillér kiadást s így az év végén 1347 korona 55 fillér pénztári maradványt, az értékpapir-vagyonnal együtt pedig 20.000 korona tiszta vagyont tüntet fel. A helyesnek talált zárószámadást a közgyűlés jóváhagyta és a pénztárkezeléssel is foglalkozó Vida Pál szövetségi titkár részére a felmentvényt megadta, a felülvizsgálóknak pedig köszönetet szavazott. Miután az ülésnek más érdemleges tárgya nem volt, eszmecsere indult meg a tüztöltőcsapatok megritkulása és más testületi bajok orvosolásának kérdéséről. E részben felmerült az eszme, hogy a fegyveres szolgálatra nem minősített népfelkelőkből kérnek különítményt azokba a községekbe, ahol népesebb katonai alakulatok állandóan elhelyezve vannak, mint Székesfehérvár városa, Mór, Inota és Isztimér községek.

— **Tüztöltőitöny papírszövetből.** A háboru következtében beállott juthiány ismét praktikus felfedezésre ösztönözte a németeket. Berlinben nagy szakhallgatóság előtt a napokban bemutatnak egy tüztöltőitönnyt, mely papírfonálból szőtt szövetből készült és nagyszerűen megállta a tűz- és vízpróbát, amennyiben minden más szövetruhánál kevésbé gyulékonyan és teljesen vízhatlanak bizonyult. — Az előadó azután bemutatott papírszövetből készült szőnyegeket, butorszövetet, zsákokat, köteleket, harisnyákat stb. Látnivaló, hogy a németeket cseppet sem ejtette kétségbe az angol juthiány elmaradása s immár bizonyos, hogy a cellulóze, mint papíryanag, pótolni képes a jutát, amint-hogy már hónapok óta használatban van — még pedig eredményesen — a papírszövet. Németországnak évi 98 millió márka megtakarítást jelent az új találmány, mert ennyi értékű jutát hoztak be eddig éveinkint Németországba a külföldről.

— Hát akkor miért jöttél, ha ilyen hideg vagy? ...

— A tüztöltők is kivonulnak gyakorta, de azért még nincsen tűz...

Szerkesztői üzenetek.

Sz. Az Országos Testnevelési Tanács Berzeviczy Albert elnöklete alatt dolgozik. A miniszter egyenes kívánságára tölti be ezen tisztet. Segítségére van Gerenday György ügyvezető-elnök. Van még két alelnök, az egyik az iskolai, a másik az iskolán kívüli testnevelési választmány vezetője. A két választmány hat-hat előadó-tanácsosból áll. Az irodát a titkár vezeti. A nagybizottság tagjai, akik az évente többször egybehívott nagyüléseken, nemkülönben a választmányi üléseken és szakkbizottságokban, ha ezekre meghívót kapnak, résztvesznek. Az ülés díja mindenkire nézve egyformán tíz-tíz korona. Az ötéves ciklusra kinevezett előadó-tanácsosok azonfelül évi ötszáz, a két alelnök és titkár két-kétezer, az ügyvezető-elnök háromezer korona tiszteletdíjat kap. Az ügyek vezetése teljesen az elnöki tanács kezébe ment át, amely a tisztikarból és mindegyik szakosztály egy-egy, az alelnök által megbízott előadó-tanácsosából áll. A választmányi ülések fontosabb kérdésben együttesek; különben mindegyik választmány maga tárgyalja az ügykörébe tartozó kérdéseket, amelyre a másik választmány tagjai is meghívotnak. Az alelnökök bármelyik kérdésnek az ő választmányuk elé való utalását kívánhatják. A tanács véleményező közege a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak, de önálló indítványozó joggal is bír. Működését a többi hazai tanácsok fölé emeli azon körülmény, hogy a testnevelési alapjöveldelmeinek hováfordítására vonatkozólag is tesz javaslatot. Ezen alap az 1913. évi XIII. törvényeikk által hét százalékkal növelt totalizátor-adóból évente körülbelül hatszáz ezer koronát kap. Ebből husz százalék a földművelésügyi minisztert illeti meg turisztikai célokra és a saját tárcájabeli iskolák testedzésére, míg nyolcvan százalék, évente ugy ötszáz ezer korona a vallás- és közoktatásügyi miniszter által egységesen alapszerűleg kezeltek és a honvédelmi miniszterrel

egyvetértőleg minden évben előre megszerkesztendő részletes költségvetési tervzet szerint kizárólag a testnevelésnek, valamint a testedzésnek az ország lakosainak széles rétegében való meghonosítására és fejlesztésére fordítatik.

Y. A Köhler István által megvételeire felajánlott muzeális fecskendők és szerkezetek gyűjteménye 54 darabból áll, melyből 18 fecskendő, 34 pedig különféle szerkezet. A gyűjtemény Mária Terézia koráig visszamenőleg szemléltető képet nyújt a használatban volt tűzoltógépek és szerkezetek technikai fejlődéséről.

P. Marinovich Imre miniszteri tanácsos, az állami vasgyárak tűzrendészeti felügyelője, 1864-ben született.

Sz. A III. kerületi (óbudai) Flórián-téren Szent Flórián szobrát 1758-ban gróf Zichy Miklós özvegye, Berényi Erzsébet grófnő állíttatá. Azért ide, mert az akkor a Zichyek uradalmához tartozó Óbudának ma sincs ezenkívül más tere, csak a Főter; ez azonban sokkal kisebb, semhogy rajta forgalmi akadályá ne vált volna egy szobor. Ellenben a Flórián-téren még másik kettő is elért mellette. Az egyik Boromeus Károly püspök szobra, a pestis csapása ellen oltalmat nyújtó védő szenté; a másik pedig Szent Fülöp szobra, melyet szintén özv. Zichy Miklós grófné emeltetett annak emlékére, hogy Óbuda a földrengésokozta károktól megmenekült.

P. A hőkoronázta hegyek ódái, a titokzatosan zúgó erdők elégiái, a csörgedező patak szonettjei — mind egyformán buja szinompában ragyogó káprázatos költemények, melyeket a Természet irt bele a világ-egyetem nagy könyvébe.

A kiadóhivatal főnöke: **Kuhárszky László** titkár.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geittner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korpónai-utca 20-21. szám.

Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorlákat.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntőde.

Walszer Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntőde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Magyar mérleg- és gépgyár részv.-társ.
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 41.
MOTOROS TURBINAFECKENDŐK. KÖZSÉGI FECKENDŐK.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

HATSCHEK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrássy-út 33. sz. Nyergesujfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezipar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébet királyné-út 57-61.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes horodkat, tartányokat é kannákat, garage- és raktári berendezéseket.
Ugyanitt **mézhődönök** is kaphatók.
Telefon: 52-48 és 57-94.